

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

95 12

Per. 26056.e.7
1874-5

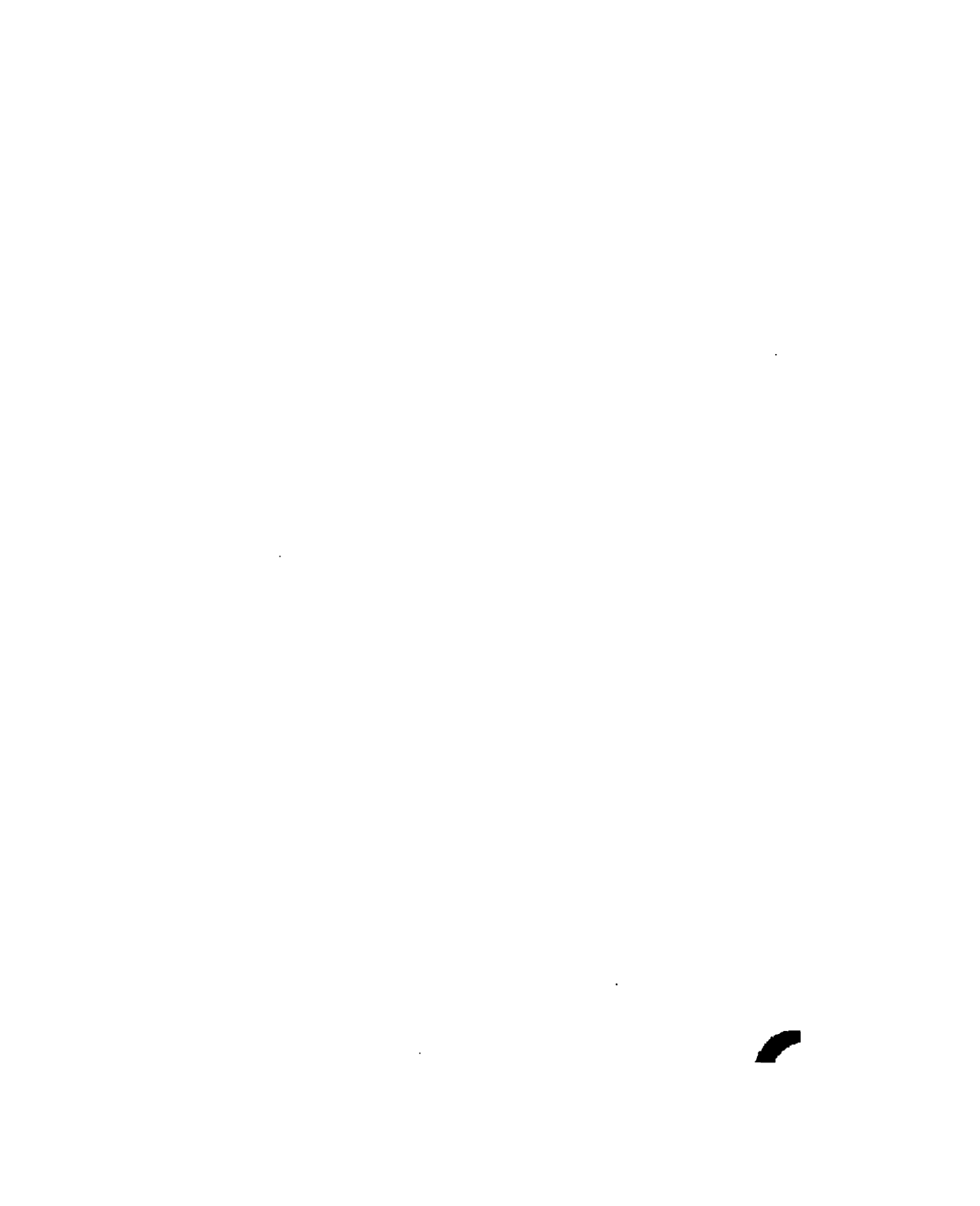

953 (2)

Per. 26086.e.7
1874-5

956/4

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

6

Tom 187-4.

W KRAKOWIE
W Drukarni Uniwersyteckiej
pod zarządem Ignacego Steina
1875.

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

~~~~~

Rok 1874.

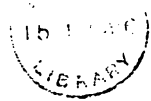
~~~~~

W KRAKOWIE.

NAKZADEM AKADEMII.

W DRUKARNI C. K. UNIwersYTETU JAGIELLOŃSKIEGO
pod zarządem Ign. Stelcła.

1875.

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencje urzędowe . . .	1
Ogłoszenia konkursów	32
Skład Akademii	35
Zarząd Akademii	35
Poczet Członków	36
Biuro Akademii	106
Wykaz stałych komisyj akademickich	107
Wykaz zakładów naukowych, z któremi Akademia wymienia publikacje	121
Dziela wydane przez Akademię od inauguracyi w r. 1873 po koniec 1874	124
Dziela pozostałe po b. Tow. nauk. krak.	126
Wykaz stanu i użycia funduszków Akad. w r. 1874 .	130
Głos Dra J. Majera, Prezesa Akademii na dorocz- ném posiedzeniu publiczném r. 1875	140
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umiej. od 4go maja 1874 przez Sekretarza jeneralnego	153

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe.

I.

W przedmiocie wyborów i wewnętrznego urzę-
dzenia.

1. Jego Ces. Wys. Arcyks. Karol Ludwik
do Prezesa Akademii Dra J. Majera d. 28 Stycznia 1874.

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył najwyższém po-
stanowieniem z dnia 22 Grudnia 1873 r. najłaskawiej za-
mianować Prof. Uniw. Krak. Dra Józ. Szujskiego je-
neralnym Sekretarzem Akademii umiejęt. w Krakowie na
sześć lat.

2. Jego Ces. Wys. Arcyks. Karol Ludwik
do Prezesa Akad. d. 8 Maja 1874.

Jego Cesarska i Król. Apostolska Mość raczył naj-
wyższém postanowieniem z d. 30 Kwietnia b. r. następu-

jące wybory Członków zagranicznych Akademii umiejęt. w Krakowie najłaskawiej zatwierdzić: Wice-Prezesa Tow. prz. nauk w Poznaniu Stanisława Koźmiana, literata Józ. Ign. Kraszewskiego w Dreźnie i ks. Franc. Malinowskiego w Komorniku na rzeczywistych Członków Wydziału filologicznego;— Aug. hr. Cieszkowskiego b. Prez. Tow. prz. nauk w Poznaniu, Wice-Prezesa Tow. historyczno-literack. w Paryżu Teodora Morawskiego, Prof. Uniw. w Wrocławiu Dra Ryszarda Roeplla, ks. Aug. Theinera w Rzymie i Czł. Akademii w Paryżu Ludw. Wołowskiego na rzeczywistych Czł. Wydz. historyczno-filozoficznego;— Rektora Uniw. w Sant-Yago w Chili Ign. Domeykę na rzeczyw. Czł. Wydz. matematyczno-przyrodniczego;— b. Prof. Uniw. w Paryżu Alex. Chodźkę, przełożonego muzeum germańskiego w Norymberdze Dra Aug. Essenweina, Prof. Uniw. w Wrocławiu Wład. Nehringa i Adwokata w Petersburgu Włodz. Spasowicza na Członków korespond. Wydz. filologicznego;— historyka Kar. Hoffmanna w Dreźnie, kustosza zakładu Ossolińskich we Lwowie Wojc. Kętrzyńskiego, Eman. Margrabiego de Noailles i Sekr. Tow. hist. literackiego w Paryżu Bronisł. Zaleskiego na Czł. koresp. Wydz. historyczno-filozoficznego;— Prof. Uniw. w Jenie Edw. Strasburgera i Józ. Tetmajera w Paryżu na Czł. koresp. Wydz. matematyczno-przyrodniczego.

3. Wyłącz z protokołu posiedzenia walnego w d. 31 Paźdz. 1874.

Sekretarze wydziałowi zawiadamiają o kandydatach na Członków, przez Wydziały proponowanych. Wybranymi

zostali przez Akademię na Członków korespondentów: Dr. Henryk Zeissberg Prof. histor. w Wiedniu, tudzież hr. Alexy Uwarow Prezes Tow. archeol. w Moskwie do Wydz. historyczno-filozoficznego; — Dr. Bronisław Radziszewski Prof. Chemii w Uniw. lwowskim do Wydz. matematyczno-przyrodniczego.

**4. Do Jego Ces. Wys. Arcyks. Karola Ludwika
Prezes Akad. d. 11 Listopada 1874.**

Zawiadomienie o dokonanych wyborach z prośbą o wyjednanie Najwyższego zatwierdzenia wyboru hr. Al. Uwarowa jako zagranicznego.

5. Wyciąg z protokółów posiedzenia Wydziału filologicznego (d. 29 Grudn.), Wydz. historyczno-filoz. (d. 23 Grud.), Wydz. matem.-przyrodn. (d. 21 Grudnia 1874).

Po upływie dwulecia urzędowania Dyrektorów (§. 22 Stat. 54 Regul.), Wydziały na wezwanie Prezesa przystępują do ich wyboru na następujące dwulecie. W Wydziale 2gim i 3cim zatrzymano tych samych: Dra J. Kremiera i Dra J. Dietla, w Wydz. 1szym po oświadczeniu Dra Mecherzyńskiego, iż nadal nie mógłby wypełniać obowiązku Dyrektora, wybór padł na P. L. Siemieńskiego. W Wydziale 3cim skutkiem złożenia urzędu Sekretarza przez Prof. Biesiadeckiego, powierzono to stanowisko Prof. Kuczyńskiemu.

**6. Treść podania Zarządu Akad. do Jego Excel. Wice-
protektora d. 21 Styczn. 1874.**

Prośba o wyjednanie zatwierdzenia projektu pieczęci akademickiej. — Wywód jój znaczenia: Byle Tow. naukowe krak. jako połączone z Uniwersytetem Jagiellońskim, używało herbu Uniwersytetu. Po rozłączeniu się z Uniwersytetem w r. 1852, zachowało Towarzystwo herb Uniwersytetu, dla odróżnienia przybrało jednak dwie gałązki laurowe, otaczające skrzyżowane berła. Wyniesiona najwyższą łaską Jego Ces. i Król. Ap. Mości do godności Akademii instytucja uważała za rzecz trafną i sprawiedliwą, aby w projektowanej pieczęci połączyć przeszłość z symbolicznym przedstawieniem dzisiejszego stanu, w którym tyle zawdzięcza początkowaniu Monarchy. W tym celu przyjęliśmy jako tło herb Najdostojniejszego austriackiego Cesarskiego Domu (poprzeczny pas biały w czerwonym polu), a wśród niego umieściliśmy dawny herb Towarzystwa naukowego krakowskiego. Tarczę ozdobiliśmy austriacką koroną césarską. Napis w otoku brzmi: *Sigillum Academiae literarum. Cracoviae.*

**7. Jego Exc. hr. Alfred Potocki do Prezesa Akad.
d. 13 Marca 1874.**

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył najwyższém postanowieniem z dnia 2 Mara b. r. projekt pieczęci dla Akademii umiejętności w Krakowie najłaskawiej zatwierdzić.

II.

**W przedmiocie pomocy naukowej udzielanej na
żądanie Władz i Instytucyj publicznych.**

a) Statut zdrojowisk.

**8. Wydział matematyczno-przyrodniczy do Prezesa Akad.
d. 8 Lutego 1874.**

Wydział mat. - przyrodn. Akademii um. w Krakowie czyniąc zadosyć żądaniu Wys. Wydziału krajow. z d. 30 Paźdz. 1873 r. L. 15,182, wybrał na posiedzeniu swém w d. 20 Stycznia b. r. Komisją składającą się z Przewodniczącego Dyr. Dietla i z Członków Prof. Kuczyńskiego, Altha, Aleksandrowicza, Lutostańskiego i Ściborowskiego, celem wypracowania żadanego projektu Statutu zdrojowisk krajowych.

**9. Zarząd Akademii do Wys. Wydziału krajowego
d. 31 Lipca 1874.**

W zadosyć uczynieniu Odezwie Wys. Wydziału krajowego z d. 30 Paźdz. 1873 r. L. 15182, Zarząd Akademii umiejętności w Krakowie ma zaszczyt przesłać wypracowanie, dokonane przez Komisją akademicką z grona Wydziału matematyczno-przyrodniczego w tym celu wyznaczoną.

Zarząd Akademii widzi się spowodowanym polegać na opinii Członków, z przedmiotem wypracowania bliżej o-
beznaczonych a w znacznej części bogatych w odpowiednie do-
świadczenie, bo nietylko świadków, lecz gorliwych uczest-

ników w sprawie podnoszenia krajowych zdrojowisk lekarskich. Ze swój strony tylko nadmienia, iż oprócz opracowania, które przy niniejszém przesyła, złożono mu jeszcze bardzo wyczerpujące wypracowanie Członka Komisji Dra Lutostańskiego. Wypracowanie to nie znalazło w Komisji dla siebie większości i dlatego nie może być wyrazem zdania Akademii; mimo to przecież, pragnąc, ażeby przez następczenie możności porównania niezgodnych z sobą zapatrywań, obrady Wys. Wydziału zyskały najobszerniejszą podstawę, Zarząd Akademii przesyła je obok tego, które jako wypadek narad Komisji akademickiej uważa za własne.

b) Pomoc w polskim przekładzie oznaczeń geograficznych.

**10. Dyrekcja c. k. wojskowego geograficznego Instytutu
d. 28 Lutego 1874.**

Dokładność napisów na wydać się mających mapach polskich części krajów, wymaga ze strony Instytutu wiadomości równie co do poprawnego wypisania wyrazów technicznych, jak nie mniej doboru skrótów, które nie dawałyby powodu do omyłek w języku krajowym.— Aczkolwiek nie brak Instytutowi nowych i za dobre uznanych Słowników, to przecież znawcy nierzadko nie zgadzają się z nimi. Żeby zatem wszelką usunąć wątpliwość, Dyrekcja Instytutu, przesyłając spis wyrazów, uprasza Akad. umiejęt., ażeby przytoczone w nim pojęcia równie dokładnie przełożył i wypisać, jak i odpowiednie temu skrócenia, najwięcej w 4ch głoskach podać uprzejmie raczyła.

(Żądaniu temu uczyniono zadosyć w d. 28 Marca 1874).

c) Pomoc w poszukiwaniach historycznych.

11. Treść odezwy c. k. Komendy wojskowej w Krakowie
d. 25 Maja 1874.

Celem wyszukania nowych źródeł do dziejów, a mianowicie historyi wojen z czasu księcia Eugeniusza Sabaudzkiego, której opracowaniem zajmuje się Biuro Sztabu generalnego do historyi wojennej, zażądano od Akademii wiadomości o archiwach i bibliotekach w Krakowie i zachodniej Galicyi, któreby do dziejów wojennych w ogólności, a do epoki księcia Eugeniusza Sabaudzkiego w szczególności nowych materyjałów dostarczyć mogły.

12. Treść odezwy c. k. Komendy wojskowej w Krakowie
d. 27 Maja 1874.

Dodatkowo do L. poprzedzającej wskazano P. kapitana Jelitę Żelawskiego, jako znosić się mającego z wyznaczonym w tym celu od Zarządu Akademii Prof. Szujskim.

d) Sprawa polskiego przekładu ustaw.

13. Wyciąg z odezwy Przełożonego Biura redakcyi Dziennika ustaw Państwa w Wiedniu d. 8 Czerwca 1874.

Gdy już wielokrotnie Akademia umiejętn. w sposób godny wdzięcznego uznania była pomocną biuru redakcyjnemu, przez zbadanie i poprawę polskiego przekładu ustaw ważniejszych, zwracam się przeto do niej o dalszą pomoc. Tym sposobem odpowiedziałoby się i uchwale Wys. Sejmu galicyjskiego z d. 12 Stycznia 1874, mocą której

zażądano od Wys. Ministerstwa spraw wewn. porozumienie się z Akademią w przedmiocie polskiego przekładu ustaw.

14. Treść odezwy tegoż Przełożonego z d. 14 Czerwca 1874.

Podziękowanie za przyrzeczoną pomoc; zawiadomienie, iż przedmiot uchwały sejmowej (zob. L. 13) traktuje się już w Ministerstwie spraw wewnętrznych.

15. Odezwa Wys. e. k. Ministerstwa spraw wewn. do Prezesa Akad. d. 28 Czerwca 1874.

Na podanie Towarzystwa prawników lwowsk. Sejm galicyjski uchwalił w d. 12 Stycznia b. r., co następuje: „Sejm wzywa Rząd, ażeby tenże, względem obmyślenia środków zmierzających do poprawniejszego polskiego przekładu Dziennika ustaw Państwa, porozumiał się z Akademią umiętąn. w Krakowie.“

Zamiar Sejmu galicyjskiego, ażeby za wpływem Akademii umiętąn. dojść do poprawniejszego ogłaszania ustaw Państwa w języku polskim, odpowiada najzupełniej życzeniu Rządu i dotychczasowemu postępowaniu Biura redakcyjnego. Redaktor polskiego wydania Dziennika ustaw już od kilku lat znosi się z Komisją językową Akademii, Naczelnik biura zwracał się od początku tego roku do JW. Pana kilkakrotnie z prośbą o poddanie pod ocenę i poprawę Akademii polskiego tłumaczenia większych i ważniejszych ustaw, któremu téż życzeniu, jak np. pod względem zaprowadzenia miar i wag metrycznych i w wielu innych razach, uczyniono zadosyć. . . .

Za ten uprzejmy udział w czuwaniu nad poprawnością polskiego wydania Dziennika ustaw Państwa wyrażając Akademii uznanie i podziękowanie Rządu, mam zaszczyt prosić JWPana, ażebyś dla zapewnienia nadal, w myśl uchwały Sejmu galicyjskiego, tego skutecznego udziału, zechciał mię zawiadomić, czy Akademia byłaby gotową, za pośrednictwem wyznaczonego w tym celu Komitetu z Członków Komisji językowej i prawniczej, poddawać rewizji i poprawie nadsyłane jój polskie przekłady wszelkich ważnych i obszerniejszych publikacyj Dziennika ustaw...

16. Do Jego Excel. Ministra Spraw wewnętrznych Prezes Akad. d. 1 Sierpnia 1874.

... Akademia każdemu wezwaniu Wys. Rządu w przedmiocie nadzoru i poprawy polskiego przekładu ustaw odpowiéd według możności, tak, jak zresztą dotąd to czyniła, a do czego nową dla niéj podniętą bydzby mogło niewątpliwie, pozyskane uznanie Wys. Rządu.

O ile jednak chodziłoby tu o stałe zobowiązanie się Akademii, a tém samém o jój odpowiedzialność za poprawność polskiego przekładu ustaw, ośmielam się przedstawić ocenieniu Wasz. Excelencyi co następuje:

Komisya, która stale zajmowałaby się miała powyższém zadaniem, wymagałaby od Członków takiego sił i czasu poświęcenia, że to zgola odwrócićby ich musiało od ich właściwego naukowego zajęcia, a to tém bardziej, gdy nieraz sprawdzenie i poprawienie tłumaczeń więcéj wymaga czasu i mozołu, niż samo dokonanie przekładu. Dodać do tego należy, że przy niektórych ustawach i rozporząd-

dzeniach, jak to było np. z urządzeniem probierczém wag i miar, Komisya przyzywać musi do narady techników lub innych znawców, na których bezpłatny udział trwale liczyć ona nie może.

Co do odpowiedzialności, jaką wobec Wys. Rządu jak niemniej i kraju, Akademia przy tego rodzaju trwałém zobowiązaniu się przyjąłaby na siebie musiała, to zdaje się rzeczą jasną, że mogłaby to uczynić, gdyby miała pewność, że Wys. Rząd tylko przez Akademię uznane przekłady publikować będzie.

Wszakże dotychczasowy stosunek między Akademią a biurem redakcyjnym D. U. P. jest niejako czysto prywatnym, a z powodu odległości staje się rzeczą trudną, jeśli nie niepodobną wprost się z nim porozumiewać co do pojedynczych wyrażzeń lub ustępów. Zdarzało się téż, że mimo poczynionych tu uwag przez osoby właściwego zawodu, ogłaszano przekłady z niewłaściwemi wyrażeniami, lub pod względem języka wadliwemi zwrotami; co z resztą z powodu nieuporządkowanych stosunków łatwo się tłumaczy i bynajmniej zarzutu stanowić nie może.

Gdyby zatem być mogło, ażeby Biuro polskich tłumaczeń ustaw tu w Krakowie ustanowioném zostało, i miało poleconém trzymanie się skazówek od Akademii udzielonych; usunęłyby się przez to te wszystkie trudności, a przy łatwości znoszenia się z biurem, łatwiej byłoby i Akademii przyjąć odpowiedzialność za dobroć tłumaczeń.

17. Wyciąg z odezwy c. k. Ministra spraw wewn. Jego Excel. Lassera do Prezesa d. 9 Paźdz. 1874.

Wyrażając Akademii umiejęt. podziękowanie Rządu, upoważniam zarazem Naczelnika Biura redakcyi D. U. P.

Radcę sekcyjnego Fr. Wagnera, ażeby, ilekroć, zgodnie z oświadczeniem uczynioném z taką gotowością, zajdzie tego potrzeba, znosił się z Akademią bezpośrednio
Na załączone przez JW. Pana uwagi mam zaszczyt odpowiedzieć, jak następuje :

Zdaniem mojem zobowiązanie Akademii jedynie o tyle i na tak długo nastąpićby mogło, o ile sama czułaby się spowodowaną podjąć się wpływu na poprawność polskiego przekładu D. U. P. tyle od Rządu pożądanego, a w tak wysokim stopniu szacownego.

W razie potrzeby przybrania do Komisji techników i innych znawców zawodowych, o ile udział ich nie mógłby być bezpłatnym, gotów jestem przyznawać im wynagrodzenie, co do którego wysokości zechcesz JW. Pan w razie potrzeby udzielić mi poprzednio swoich światłych uwag.

Co się tyczy żądania, ażeby tylko za dobre przez Akademię uznane tłumaczenia ogłaszane były, wskazałem już Redaktorowi polskiego wydawnictwa D. U. P., iż nie wolno mu w żadnym razie czynić nawet najmniejszej zmiany w przejrzanych przez Akademię tłumaczeniach.

Wszystko to zresztą odnosi się tylko do tłumaczenia ustaw obszerniejszych i ważniejszych; równie bowiem jestem przekonany, że zajęcie Komisji wszelkimi polskimi publikacyjami D. U. P. byłoby zbyt ciężkim przeciążeniem jój Członków.

Przeniesienie do Krakowa biura redakcyi polskiego wydania D. U. P., wchodzącego organicznie w skład Biura redakcyi tegoż Dziennika w ogólności, z uwagi na jego cel i urządzenie wykonać się nie da.

**18. Wyciąg z protokołu Komisji prawniczej
d. 22 Paźdz. 1874.**

W skutek reskryptu c. k. Ministerstwa spraw wewn. uchwaliła Komisya do rewizyi polskich przekładów ustaw wybrać Komitet złożony: z Jego Exc. Dra Kopffa jako Przewodniczącego, a jako stałych Członków: PP. Prof. Bojarskiego i Skobla, tudzież Sekretarza Komisji Prof. Zatorskiego. Komitet ten prace tłumacza rządowego przydziałać będzie do referatu Członkom z poza swego grona zaproszonym, zakreśli termin, w którym referat ma być wygotowany i na posiedzeniu swoim względnie niego orzecze.

e) Badanie węgla krajowych.

**19. Treść odezwy c. k. Urzędu górniczego okręgu
w Krak. d. 30 Listop. 1874.**

Starostwo górniczne w Krakowie przesłało Komisji fizyjoz. okazy węgla kamiennego swego okręgu, dla dokonania chemicznego rozbioru, upręsza obecnie o udzielenie wypadków téj pracy.

(Rozbioru dokonał P. Giermański, wykaz wypadków jego pracy przesłano w d. 21 Grudnia 1874).

III.

**W przedmiocie majątku i funduszków Akademii
własnych i depozytowych.**

a) Ustalenie płac.

**20. Odezwa Jego Ces. Wys. Arcyks. Karola Ludwika
do Prezesa d. 17 Lutego 1874.**

Jego Ces. i Król. Apost. Mość raczył najwyższém postanowieniem z dnia 19 Stycznia b. r. najłaskawiej potwierdzić uchwałę Akademii umiejętn. w Krakowie, mocą której ustanowiono płacę roczną Prezesa w kwocie 2000 Złr. i Sekretarza jeneralnego 1500 Złr., oraz powziąć najłaskawiej do wiadomości, że najwyższy dar wsumie 20000 Złr. do funduszu zakładowego Akademii wcielony, i w galicyjskim zakładzie kredytowym ziemskim w Krakowie na procent złożony został.

b) D a r y.

21. Odezwa Sądu obwod. w Gnieźnie z d. 12 Lutego 1874.

Przesyłamy niniejszém wyciąg z testamentu ś. p. ks. kanonika i prałata Jana Zienkiewicza z d. 24 Lipca r. z.

„Niepewny godziny śmierci, postanowiłem zdrów na ciele i umyśle spisać testament i zebrany z łaski bożej majątkiem tak rozporządzić, żeby tenże po mojej śmierci nie rozplynął się lub nie dał powodu do zamieszkań, lecz owszem uścił zamiar, który mu przeznaczam.“

„Z majątku mego robię następujące legaty:
ad 14) Towarzystwu naukowemu krakowskiemu w celach naukowych 400 Tal. w nowych czteroprocentowych listach zastawnych poznańskich, z odpowiedniami kuponami i talonami.“ W Gnieźnie d. 24 Lipca 1873 r.

22. Treść listu P. Kortowicza z d. 11 Marca 1874 r.

Legat ś. p. ks. kan. Zienkiewicza uiszczony, zażądano pokwitowania.

(Pokwitowanie wysłano d. 14 Marca 1874).

23. Wyciąg z listu nadesłanego z Warszawy Dra Estreichera d. 16 Kwietn. 1874.

Osoba, która pragnie, ażeby jój nazwisko było nieznane, przesyła 3000 Złp. z prośbą, ażeby za pośrednictwem Akademii nauk i pod jój powagą ogłoszone były 2 nagrody konkursowe: jedna za najlepsze dzieło lub wynalazek odnoszący się do rolnictwa i gospodarstwa wiejskiego; druga za najlepsze dzieło lub wynalazek odnoszący się do leczenia chorób epidemicznych i zaraźliwych ludzi lub zwierząt. — Nagroda ma się odnosić do prac już ogłoszonych w języku polskim, lub przesłanych Akademii w rękopismach w r. 1874 i 1875. — W miarę uznanój potrzeby wolno Akademii zmienić przedmiot konkursowy.

24. Wyciąg z protokołu walnego posiedz. Akademii w d. 2 Maja 1874.

Akademija przyjmuje ofiarę powyższą (L. 23). — Co do treści prac odpowiednich konkursowi, nie odstępuje od

życzenia Dawcy. — Gdyby w uwzględnieniu treści prac, Komitet wyznaczony do ich oceny w myśl §. 26 Regul. uznał potrzebę przybrania do siebie osób do Akademii nie należących, nastąpi to za pośrednictwem Zarządu.

25. Rejent kancelaryi przy Sądach pokoju w Szkalbmierzku i Proszowicach, d. $10/22$, Czerwca 1874.

Niegdy Henryk Cywiński testamentem własnoręcznym w Proszowicach d. 18 Listopada 1873 r. sporządzonym, w zachowaniu mojem będącym, pod N. 199 w Reper. d. $18/30$ Maja r. b. zapisanym, przeznaczył z majątku swego dla Akademii umięjtn. w Krakowie sumę RS. 750, na dobrach Nagorzany, w Powiecie Pinczowskim Gubernii Kieleckiej położonych, ubezpieczoną, od Właściciela tychże Bronisława Cywińskiego, w tychże dobrach pod Szkalbmierzem zamieszkałego, należną. O czém mam honor donieść.

26. Wyciąg z pisma JW. K. Hozzowskiego Egzekutora testamentu ś. p. X. P. Pękalskiego d. 23 Czerw. 1874.

W skutek postanowienia Sądu delegowanego miejsc. z d. 5 Czerwca, jako Egzekutor ostatniej woli niegdy X. Piotra Pękalskiego, ma zaszczyt zawiadomić Akademię, iż tenże Dobroczyńca Instytutów tutejszych, kodycyłem swym z d. 9 Stycznia 1873 r. zapisał na stały fundusz Akademii wierzytelności swe u Pesli Rittermanowej dłużniczki, a mianowicie, sumę: a) 11000 Złp., b) 200 Złr. w. a., c) 60 Rubli, o które to należytości wraz z zaległymi procentami już przez nieboszczyka proces sądowy rozpoczęty został.

27. List Dra Estreichera z d. 23 Września 1874.

Nieznajomy Dawca przesłał na ręce moje 300 Rubli papierami, przeznaczając je na ogłoszenie nagrody akademickiej, za najlepszy opis którejkądz części kraju dawnych ziem polskich. Nagroda ma być przysądzoną w lat 2 od ogłoszenia konkursu. Doliczą się do niej odsetki w tym przeciągu narosłe.

28. Wyciąg z protokołu walnego posiedzenia Akad. w d. 31 Paźdz. 1874.

Akademija ofiarę przyjmuje; treść prac określa bliżej w ten sposób, że przez część ziemi dawniej Polski rozumieć się ma województwo, powiat lub ziemia, jako historyczno-topograficzne jednostki.

29. Zawiadomienie od Dra Estreichera z d. 12 Grudn. 1874.

Składam niniejszém w kasie Akademii 125 Rsr. (192 Zlr. 50 cent.), które ś. p. M. Bleszyński rybło przed śmiercią swoją nadesłał, z przeznaczeniem na drugą nagrodę za opis jakiej części kraju (zob. L. 27).

c) Sprawy odstąpione Expozyturze c. k. Prokuratorji skarbowej w Krakowie.

30. Odezwa Prezesa Akademii z d. 15 Lipca 1874.

Na zasadzie zawiadomienia z d. 17 Paźdz. 1873 r. Nr. 1811, upraszam Szan. Prokuratorję Skarb. w Krakowie, ażeby w sprawach legatów ś. p. Cywińskiego i X. Pę-

kalskiego (zob. L. 25 i 26) pomocną być raczyła Akademii i skutek ich o ile można rychło wyjednała.

31. Treść listu Prezesa Akademii do ks. Karoliny Lubomirskiej z d. 10 Grudnia 1874.

Zawiadomienie, iż z powodu wstrzymanych wypłat po śmierci kcia Adama Lubomirskiego od masy jego należnych, Akademia nie będzie mogła udzielić przypadających na ten rok nagród. Prośba o informację, na jakim stanowisku znajduje się pertraktacja spadkowa. Uwaga względem konieczności wniesienia sprawy do Prokuratury skarbowej.

d) Fundusze depozytowe.

32. Odezwa c. k. Dyrekcji dóbr kameralnych w Bolechowie d. 24 Stycznia 1874.

Lekarz zakładu zdrojowego w Krynicy doniósł w sprawozdaniu, że znajdują się od r. 1870 w przechowaniu kasy tamtejszej obligi indemnizacyjne w kwocie 1700 Złr. z przeznaczeniem do budowy szpitala zdrojowego w Krynicy. — Dyrekcja uprasza o wyszczególnienie tych obligów i o uprzejme oznajmienie, czy Świetna Akademia gotową jest na tutejszą odezwę odesłać obligi te do c. k. Zarządu zdrojowego w Krynicy, i pod jakimi formalnościami, poczem wyda się stósowne polecenie do Zarządu zdrojowego.

33. Odpowiedź Prezesa Akademii d. 30 Styczn. 1874.

... Kwota, o której mowa, oddaną została do kasy Akademii, a ówczesnego Tow. nauk. krak. przez Prze-

wodniczącego b. Komisji balneologicznej Dra Dietla, łącznie z aktem fundacyjnym tej treści: 1) Aż do użycia kapitału na budowę szpitalu, mogą być z odsetek udzielane wsparcia ubogim udającym się do Krynicy; 2) dzieje się to przez Przewodniczącego Komisji balneologicznej; 3) gdyby Komisja balneol. istnieć przestała, fundusz przechodzi pod zarząd c. k. Towarzystwa nauk. krak. obecnie Akademii.

Że wobec takiego aktu, życzeniu Świetnej Dyrekcyi zadosyć stać się nie może, wynika to z samej natury rzeczy. (Por. Rocznik z r. 1873. str. 88. 89).

34. Treść dokumentów w sprawie legatu ś. p. M. Konarskiego na wsparcie uczniów Uniwers. krak. doręczonych osobiście przez egzekutora testamentu Wgo Korejwę w d. 7 Lipca 1874.

Zarząd konkursu do majątku po ś. p. K. Kaczkowskiem zawiadomia pod d. 16 Stycznia 1871 v. s., że należność wyplaconą będzie w stosunku $35\frac{1}{8}$ za sto.— Pokwitowanie wydane przez W. Korejwę o jej odebraniu z d. 17 Stycznia 1872 r. v s.

35. Kwit wystawiony przez Akademię dla W. Korejwy d. 7 Lipca 1874.

Ś. p. Konarski §. 6ym testamentu swojego zapisał należące mu się od ś. p. Dra Karola Kaczkowskiego 5000 Rubli dla niezamożnej młodzieży Uniwersytetu Jagiell., oddając w tym celu nadmienioną kwotę pod

rozporządzenie Tow. nauk. krak. Z legatu tego PP. Egzekutorowie testamentu z otrzymanych przez nich 2000 Rubli, po strąceniu 3% (§. 16 test.) pozostałe 1940 R. nadesłali Tow. nauk. pod d. $1\frac{8}{10}$ Kwietnia 1862 r. i na tak nadesłaną sumę otrzymali stósowne pokwitowanie.

Co się tyczy pozostałej sumy 3000 Rubli, takowa uległa konkursowi, skutkiem którego należytość, przypadająca wierzycielom po ś. p. Kaczkowskim, zredukowaną została w stosunku $35\frac{1}{3}$ za sto, według czego w miejsce 3000 przyznano Towarzystwu tylko 1060 Rubli.

Po dokonaniem następnie poszukiwaniu na wszelkich jakie się jeszcze mogły znaleźć funduszach, przybyło jeszcze do powyższej kwoty 50 Rubli, razem przeto 1110 Rubli. Doliczając do tego procent od téj sumy, od czasu ukończonej pertraktacyi konkursowej aż do wręczenia należytości Towarzystwu naukowemu, czyli za 3. lata i 6 miesięcy rocznie po 6%, a zatem 333 Rubli i 10 kop., kwota w całkowitości dla Tow. nauk. przypadająca, wynosi 1443 Rubli 10 kop.

Sumę tę obok urzędowych dokumentów, z których jeden świadczy o nadmienionej wyżej redukcji na $35\frac{1}{3}$ %, drugi o przybytku 50 Rubli wynikłym z poszukiwań późniejszych, Akademia umiejęt. w Krakowie, która na mocy statutu swojego, przez N. Pana pod d. 16 Lutego 1872 potwierdzonego, we wszystkie prawa Towarzystwa naukowego weszła, z rąk Wielmożnego Wiktora Korejwy, egzekutora testamentu otrzymała, i z otrzymanej niniejszém kwituje.

**36. Wyciąg z protokołu walnego posiedzenia Akademii
z d. 31 Paźdz. 1874.**

Akademija zgadza się na przedstawienie Zarządu, ażeby z legatu ś. p. Konarskiego, o ile tenże ostatecznie mógł być zrealizowanym, utworzyć fundusz, z którego rok rocznie pobierałoby wsparcie 2ch uczniów Uniw. krak. w sposób wskazany w ogłoszeniu zamieszczoném poniżej (zob. L. 37).

**37. Ogłoszenie o stypendyjach imienia Konarskiego
z d. 10 Listopada 1874.**

W moc uchwały Akademii umiejętności w Krakowie z d. 31 Października r. b. podajemy do wiadomości interesowanych, iż z kwoty pochodzącej z daru niegdyś ś. p. M. Konarskiego, ustanowione zostały pod jego imieniem dwa stypendyja, każde po 180 Złr. w. a. rocznie, których przyznanie zostawiono dalszemu zarządzeniu Prezesa Akademii.

Ubiegać się o nie mogą w myśl fundacyi uczniowie Uniwersytetu krakowskiego, a mianowicie:

Uczeń Wydziału filozoficznego lub prawniczego, pracujący w kierunku historycznym, o jedno;

Uczeń Wydziału filozoficznego lub lekarskiego, pracujący w kierunku przyrodniczym, o drugie.

Ubiegający się o stypendyjum pierwsze, mają, oprócz świadectwa ubóstwa i książki frekwencyjnej, załączyć świadectwo jednego z Profesorów historii, że udział biorą w Seminarjum historyczném i poczynili postępy w paleografii.

Ubiegający się o stypendyjum drugie, obok świadectwa ubóstwa i książki frekwencyjnej, okażą poświad-

czenie jednego z Profesorów, że przykładają się do nauki z zakresu fizjografii.

Stypendyści biorą na siebie obowiązek: pierwszy, pracowania przez sześć godzin tygodniowo w dogodnym dla siebie czasie w biurze Komisji historycznej akademickiej;

drugi, tyleż godzin w muzeum fizjograficzném; obadwa z wyjątkiem feryj.

Wypłata stypendyjum następuje w ratach miesięcznych.

Życzący sobie ubiegać się o te stypendyja, mają wnieść podania swoje do biura Akademii umiejętności najdalej do dnia 1 Grudnia r. b.

W Krakowie d. 10 Listopada 1874 r.

38. Treść uchwał Komitetów powołanych do przyznania wsparć z funduszu M. Konarskiego.

Stypendyjum pierwsze (zob. L. 37) przyznano na rok 1875 uchwałą z d. 31 Grudnia P. Leonowi Kozłowskiemu, uczniowi Wydziału filozof. oddającym się historii; stypendyjum drugie na tenże rok uchwałą z dnia 13 Grudnia przyznano P. Władysławowi Kulczyńskiemu, uczniowi Wydz. filozof. w kierunku nauk przyrodniczych.

e) Nabycie domu sąsiedniego.

39. Treść oświadczenia P. Józ. Kozłowskiego z Sanoka d. 19 Lipca 1874.

Jako właściciel domu pod L. 283 dz. I w Krakowie przy ulicy Sławkowskiej, oświadcza gotowość sprzedania go Akademii w teraźniejszym stanie za cenę 14.400 Złr.

40. Wyciąg z protokołu walnego posiedzenia Akademii w d. 31 Paźdz. 1874.

Akademija zgadza się na zawarcie z P. Kozłowskiem kontraktu w myśl przeprowadzonej z nim przez Prezesa korespondencyi, a mianowicie:

- 1) Zgadza się na cenę 14.400 Złr. w. a.
- 2) Z kwoty téj zaraz po załatwieniu formalności urzędowych, a mianowicie wyextabulowaniu ciężących na domu 1208 Złr., własnością małoletniego Stanisława Żuchowicza będących, spłaci gotówką 10192 Złr.
- 3) Kwotę 1208 Złr., odpowiednią wyextabulować się mającej, Akademija złoży w depozycie notaryjalnym.
- 4) Zostawi przy domu należność Arcybractwa Miłosierdzia w ilości 500 Złr.
- 5) Resztę do ceny kupna w ilości 2500 Złr. na domu zahipotekuje i od niéj opłacać będzie procent po 5%.
- 6) Kwota zahipotekowana spłaconą być będzie mogła każdego czasu za kwartalnym zawładomieniem.

41. Do Jego Ces. Wys. Arcyksięcia Karola Ludwika Zarząd Akademii d. 11 Listop. 1874.

Jeszcze za czasu Towarzystwa naukowego, przy mnożących się zbiorach i czynnościach, mocno dawała się uczuwać niedogodność wynikająca ze szczupłości lokalu. Niedogodność ta stała się tém dotkliwszą, gdy obecnie za wysadzeniem z grona Akademii Komisji w pewnych szczegółowych naukowych kierunkach, jak np. Komisji historycznej, archeologicznej, fizyograficznej, antropologicznej, powstała potrzeba obmyślenia im miejsca na posiedzenia i na

zbiory tymże odpowiednie. Właśnie z powodu braku miejsca posiedzenia nie mogą być zarządzane z taką swobodą, jakiej potrzeba ich wymaga, zbiory zaś odpowiednie, jak archeologiczny, antropologiczny, fizyjoğraficzny, w stanie swoim obecnym przedstawiają raczej magazyn, niż systematyczne, potrzebą nauki wskazane uporządkowanie.

Ten stan rzeczy zdawna już robił pożądaném rozszerzenie domu Akademii przez nabycie domu sąsiedniego. Szczęśliwym trafem właściciel jego, wydaliwszy się w Krakowa, sam zgłosił się z tą propozycją. Korzystanie z niéj w miarę możności, już z tego względu stało się konieczném, iż w razie przejścia téj posiadłości w ręce inne, nabycie jéj późniejsze byłoby wiele kosztowniejszém.

Po zbadaniu zatém przez biegłych i rozpatrzeniu się w funduszach, zgodzono się nabyć ten dom za 14,400 Złr. w ten sposób, że Akademia wypłaci zaraz 11,400 Złr., reszta zaś w ilości 3,000 Złr. pozostanie przy domu za opłatą 5% procentu.

Ponieważ, jak na teraz, najważniejszém jest dla Akademii rozszerzenie jéj domu od tyłów, przeto budynek frontowy będzie mógł przez wynajęcie mieszkań zwracać opłatę procentu, aż do czasu, w którym wzmożone fundusze Akademii, dozwoliłyby i tę część domu obrócić na jéj własny użytek.

Fakt ten Zarząd Akademii uważa sobie za obowiązek udzielić do wiadomości Waszój Ces. Wysokości, jako Najdostojniejszego Protektora. Przy czém to jeszcze dodaje, iż kupno w mowie będące nie narusza funduszu żelaznego o tyle, żeby zaliczone do niego najlaskawiej ofiarowane Akademii dary Najjaśniej. Pana, Waszój Ces. Wysokości i Jego Excell. Wice-Protektora, w czémkolwiek u-

szczupłone być miały. Wypłata bowiem 11,400 Złr. nastąpi z téj części funduszu żelaznego, którą stanowią ofiary tak z czasu Tow. nauk., jak i późniejsze, złożone do dowolnego użycia Akademii. Nie cierpi téż przez to nabycie i dotacja ze Skarbu Państwa i funduszu krajowego, ile że te w całości wpłynęły do kwoty przeszło 20,000 Złr., jakiej wymagać będą tegoroczne publikacje Akademii.

IV.

W przedmiocie przysparzania środków naukowych.

a) Zbiór ptaków krajowych.

42. Wyjątki z podania Prof. Nowickiego do Akademii d. 16 Marca 1874.

Z daru hr. Kazimiérza Wodzickiego posiada tutejsza katedra Zoologii bardzo cenny zbiór ptaków krajowych, składający się z tysiąca kilkuset okazów, umieszczonych w 10 szafach oszklonych, tudzież z jaj ptasich wypełniających szafę osobną.

Z uwagi, że okazy do nauki potrzebne znajdują się w ogólnym gabinecie zoologicznym, że nadewszystko nie równie właściwszém dla niego miejscem byłaby Akademia, jako mająca osobną Komisję, zajmującą się badaniem kraju fizyograficznóm; zapytałem hr. Wodzickiego, czy nie zgodziłby się na odstąpienie go Akademii.— Odpowiedź

była przychylna.— Dalszy przebieg téj sprawy zależeć będzie od Senatu akademickiego a ostatecznie od zezwolenia Wys. Ministerstwa oświecenia.

43. C. k. Namiestnictwo we Lwowie do Senatu akad. Uniwersyt. krak. d. 8 Września 1874.

Rozporządzeniem z dnia 31 Sierpnia b. r. L. 9954 przyzwoliło Wys. Ministerstwo oświecenia, na odstąpienie zbioru ornitologicznego hr. Kaz. Wodzickiego na rzecz i własność Akademii umiejętności w Krakowie.

44. Prezes Akademii do Przewodniczącego w Komisji fizyograf. Prof. Kuczyńskiego, ze Lwowa d. 24 Wrześ. 1874.

Wzywam najuprzejmiej Wgo Pana, ażebyś zechciał jako Przewodniczący Komisji fizyogr., łącznie z jój Sekretarzem, zająć się odbiorem od Uniwersytetu zbioru ptaków krajowych; dopilnować zanotowania ich stanu obecnego w protokóle, wygotować się mającym przez kancelaryję uniwersytecką w 2ch egzempl., z których jeden ma być oddany Uniwersytetowi, drugi zaś zachowany w aktach Akademii; wreszcie przejąć od Uniwersytetu inventarz, i takowy, przez obie strony interesowane, a mianowicie przez Wgo Pana w imieniu Akademii podpisany, złożyć również do akt Akademii.

45. Zarząd Akademii do hr. Kaz. Wodzickiego w Olejowie d. 22 Paźdz. 1874.

Zbiór ptaków krajowych, ofiarowany niegdyś przez JW. Hrabiego Uniwersytetowi krakowskiemu, z wiedzą i

wolą Jego odstąpiony Akademii umiejęt. w Krakowie, obecnie znajduje się już w jej posiadaniu, stanowiąc nader pożądany nabytek dla Komisji fizyogr.

Donosząc o tém JW. Hrabie mu, miło nam wynurzyć imieniem Akademii szczére podziękowanie, za uznania godną gotowość w poparciu jednego z jej zadań, okazaną chętném zezwoleniem na urzeczywistnienie zamiaru przez Uniwersytet powziętego, a przez Akademię z wdzięcznością przyjętego.

Obok tego oświadczenia, mamy sobie za obowiązek upewnić JW. Hrabiego, iż zbiór od Niego pochodzący zachowa stale nazwisko Czcigodnego Dawcy, i będzie miał w Akademii zapewnioną troskliwą opiekę.

b) Użytkowanie ze zbiorów księcia Wład. Czartoryskiego.

46. Treść odezwy Zarządu z d. 28 Maja 1874 r.

Zuwagi na nader cenny zbiór rękopismów i zabytków historycznych, w posiadaniu Księcia będących, co do za-
możności i wartości nie mający sobie na ziemi polskiej
równego, a następnie na pomoc, jaką staćby się mógł
dla prac Komisji historycznej, tém zaś samém dla nauki
dziejów ojczystych, zanesiona prośba o uczynienie zbioru
tego dostępnym Akademii, bądź przez sprowadzenie go do
Krakowa, jako do miejsca dla prac Akademii najwłaściw-
szego, bądź przez częściowe użyczenie go w miarę po-
trzeby do użycia w Komisji hist.

**47. List księcia Wład. Czartoryskiego do Prezesa Akad.
z d. 20 Czerwca 1874.**

Odebrałem pismo JW. Pana w imieniu Akademii u-
miejętności, wzywające mnie, abym zbiory moje przeniósł
do Krakowa.

Odezwa Akademii odpowiada najzupełniej życzeniom serca mojego. Właściciel i stróż zarazem gromadzonych przez kilka pokoleń zabytków, oddawna pragnąłem, aby te zbiory przystępnymi się stały polskiej publiczności i o tyle przyczynić się mogły do lepszego poznania naszej przeszłości i gorętszego umiłowania sprawy narodowej. — Bardziej odpowiedniego dla nich miejsca znaleźćbym nie mógł, nad dawny nasz gród stoleczny, którego każdy prawie kamień wiąże się z wielkiem wspomnieniem, i który sam jest najkosztowniejszym przeszłości naszej zabytkiem. Z podwójną zaś radością umieściłbym je w Krakowie teraz, kiedy, dzięki troskliwości dostojnego Monarchy Austrii, stanęła tam tak poważna instytucja, jaką jest polska Akademia umiejętności, tak wiele rokująca dla postępu nauk i oświaty w ojczyźnie naszej.

Dziękując Akademii za jój odezwę, z niecierpliwością wyglądać będę możliwości uskutecznienia jój żądań i żywionych oddawna pragnień własnego serca mojego.

V.

Udział przy uroczystości w Zagrzebiu.

48. Zaproszenie Akademii na uroczystość założenia Uniwersytetu w Zagrzebiu z d. 1 Września 1874.

A. d. XIV Kal. Novembr. (die XIX Octobr.) litterarum Universitas Francisco-Josephina Zagrabienensis, quae pri-

ma est Croatarum, aperiatur; quam diem quum celebrari omni apparatu atque honore par sit, nos, qui has litteras suscripsimus, venerabile Praesidium Academiae scientiarum humanissime invitamus, ut ad diem constitutam, qui vicem suam implentes solennibus intersint, Zagrabiam mittere velit.

**49. Adres Akademii do Uniwersytetu w Zagrzebiu
• z d. 13 Paźdz. 1874 (po polsku i po łacinie).**

Ornatissimis solennium aperiundae universitatis Francisco-Josephinae Zagrabienensis Curatoribus.

Humanissimae invitationi Vestrae, Illustrissimi viri, ut Zagrabiam mittamus, qui solennibus aperiundae universitatis Francisco-Josephinae intersint, et voluntati nostrae, id quod valde dolet, quum obsequi non potuerimus, dedimus ad Vos hasce litteras, quae testentur, nos absentes festum illum diem, communi omnium laetitia dignissimum, pio animo concelebraturos esse. Laetitiam enim, qua omnes boni per omnes terras, quas Slavi incolunt, moventur et afficiuntur, multis de causis putavimus ad nos quoque pertinere. Nam in magnis externarum rerum iniquitatibus, quibus genus mortalium perpetuo conflictatur, quod majus esse rerum adversarum solatium, quod firmiter adversus iniuriam et barbariem praesidium esse potest, quam ingenii cultus literarumque studium? Profecto ejus rei effectrices et altrices, academiae, saluberrima ad publicam salutem instituta ac prorsus unica humanitatis instrumenta haberi debent. Jam quum necessitudo vetus nobis cum Vestra terra Vobisque intercedat: quum secundis votis magnaque laetitia semper Vos prosequemur, quotiescunque

boni aliquid Vobis est oblatum: maximo nos nunc quoque cumulari gaudio facile intelligetis, quum contigisse Vobis sciamus, ut ad liberalem literarum cultum habeatis universitatem; gaudio eo penitiori, quum Universitas haec Eiusdem Augustissimi Imperatoris nomine ornatur, quem prima etiam in terris Polonorum Academia literarum, auctorem faueremque suam benevolentissimum gratissima mente agnoscit. Ut haec Universitas Vestra recte dici possit arx veritatis, libertatis ingeniique propugnaculum, formido tenebrionum, deliciae ingenuorum hominum, et, quum sanae doctrinae humanitatisque laude inclaruerit, ut non solum urbi sed etiam toti terrae Vestrae nomen et dignitatem apud externas remotasque addat nationes; id ardentissime cupimus, congratulantesque Vobis optata impetrata Deum Optimum Maximum precamur.

Dat. Cracoviae a. d. II Nonas Octobris a MDCCCLXXIV.

VI.

Protokół publicznego posiedzenia Akademii w d. 4 Maja 1874.

a) Jego Excell. hr. Alfred Potocki, Wiceprezident Akademii, zagaja posiedzenie następującą przemową:

„Zaszczycony poleceniem i w zastępstwie Jego Cesarskiej Wysockości Najdostojniejszego Pretekatora, mam honor dzisiejsze posiedzenie Akademii umiejtności zagaić.

Wypelniając ten zaszczytny obowiazek, witam Was Panowie, którzy wspólną pracą chlubnie przyczyniacie się do wzrostu i rozwoju Akademii.

Gdy z prawdziwem zadowoleniem spojrzemy na ubiegłe czynności Akademii, od czasu jój krótkiego istnienia, możemy mieć niezachwianą nadzieję, że znalazłszy się w warunkach przyjaznych coraz dalszemu rozwojowi, odpowie ona zaszczytnie wzniesłym zamiarom Najjaśniejszego Pana i naszym wspólnym życzeniom, wypełniając ohlubne zadanie na polu nauki i umiejętności, przy wspólnej pracy coraz bardziej wzrastać będzie dla dobra, którego kraj od niój oczekuje.“

b) Odpowiedź Prezesa: „Zanim z kolei dzisiejszego programu przystąpię do ogólnego poglądu na warunki, wpośród których rozwijała się nasza działalność w tym pierwszym roku naszego istnienia, winienem przede wszystkim złożyć Ci, dostojny Zastępco Protektora naszego, serdeczne podziękowanie, za życzliwe wyrazy, które Ci podyktowała nie tyle zapewne nasza mała dotychczas zasługa, ile rzetelna miłość téj Instytucyi, którą, nie bez Twojogo udziału, łaska Najjaśniejszego Pana powołała do życia.

Życzliwość ta nie w samych tylko objawia się słowach; — dowiodłeś jój, składając Akademii znakomitą ofiarę, dowodzisz, co większa, gorliwém orędownictwem u najwyższych Władz rządowych, ilekroć sprawy nasze tego wymagają.

Gdyby więc kiedyś Akademia nasza mogła zdobyć sobie uznanie, uwity dla niój wieniec byłby i Twoją własnością“.

c) Prezes odczytuje: Ogólny pogląd na stan Akademii w r. 1873; (zob. Rocznik z r. 1873, str. 131).

d) Sekretarz jeneralny zdaje sprawę z ruchu

naukowego Akademii w roku 1873, (zob. Rocznik z r. 1873, str. 144).

e) Członek Akademii Prof. Małecki czyta Ustęp z dziejów Uniwersytetu krakow. (zob. Rozprawy i Sprawozdania Wydziału hist.-filoz. Tom II, 1874, str. 63).

f) Sekretarz odczytuje listę kandydatów przedstawionych przez Wydziały na Członków, którzy na posiedzeniu walnym październikowém mieli być poddani stanowczemu wyborowi (zob. wyżej L. 3).

Ogłoszenia konkursów.

I.

Akademia umiejętności w Krakowie otrzymała od niewiadomego Dawcy z Warszawy 3000 Złp. (695 Złr.w.a.) z przeznaczeniem na nagrody za najlepszy wynalazek lub dzieło ogłoszone drukiem, lub w rękopismie Akademii nadesłane w ciągu bieżącego i przyszłego roku, w przedmiocie: 1) rolnictwa i gospodarstwa wiejskiego; 2) leczenia chorób epidemicznych i zaraźliwych ludzi lub zwierząt domowych.

Donosząc o tej ofierze, nadmieniamy zarazem, że nagroda mająca uwieńczyć pracę z każdego z wyżej wkażanych zakresów, wynosić będzie połowę całkowitej na to przeznaczonej kwoty, t. j. 347 Złr. 50 cent.

Prace nadsyłane być mają pod adresem: Akademia umiejęt. w Krakowie, do biura lub na ręce Sekretarza téjże, najpóźniej po koniec roku przyszłego. W razie nadesłania jej w rękopismie, autor zaopatrzy go godłem, które powtórzy na osobnej kopercie, zawierającej w sobie jego nazwisko i dokładny adres.

Przyznanie nagrody ogłoszone będzie z początkiem Maja r. 1876 na publiczném posiedzeniu Akademii, poczem wypłata nastąpi niezwłocznie.

W Krakowie dnia 6 Maja 1874 r.

II.

Ofiarodawca niechący być wymienionym, ten sam wszakże, który już w r. p. dał fundusz 3000 Złp. na nagrody za 2 prace, nadesłał z Warszawy sumę 300 rub. sr. przyznać się mającą po dwu latach od niniejszego ogłoszenia, razem z procentami, które do tego czasu przyniesie, za najlepszy Opis jakiegokolwiek części dawniej Polski, w manuskrypcie nadesłać się mający.

Wchodząc w myśl szlachetnego Dawcy, określamy ją w ten sposób, że przez część ziemi dawniej Polski, rozumieć się ma Województwo, Powiat lub Ziemia jako historyczno-topograficzne jednostki.

Rękopism przesłany być winien najdalej do 1 Sierpnia 1876 r. (w formie jak wyżej). Nagroda przyznana zostanie na posiedzeniu walném d. 31 Października 1876 r., poczem rękopism wraca do Autora jako jego wyłączna własność.

W Krakowie d. 4 Listopada 1874 r.

III.

Po ogłoszeniu przez Akademię umiejętności w Krakowie konkursu, w moc którego przyznana być ma nagroda 300 rubli sr. z dwuletnimi procentami, za najlepszy opis jakiegobądź Województwa, Ziemi lub Powiatu dawniej Polski; ś. p. Michał Bleszyński, rychło przed śmiercią swoją, nadesłał 125 rubli sr. (192 Złr. 50 c.) z przeznaczeniem ich na drugą nagrodę, gdyby, jak się spodziewać należy, więcéj prac nadesłanych zostało.

Zawiadamiając o tém interesowanych, przypominamy, że prace nadesłane być winny najdalej do d. 1 Sierpnia 1876 r.

W Krakowie d. 18 Grudnia 1874 r.

UWAGA. W następującym tu wykazie Członków Akademii, zamieszczeni są jedynie zwyczajni; co do nadzwyczajnych, w ich gronie nic się nie zmieniło, oprócz dwóch przypadków śmierci, o których będzie wzmianka przy końcu wykazu.

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ ARCYKSIĄŻE

KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. hr. **ALFRED POTOCKI**

Kawaler Orderu Złotego runa, Tajny Radzca Dworu, Podkomo-
 rzy Jego Ces. Mci, b. Prezes Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII

(z końcem roku 1874).

Prezes Prof. Dr. J. Majer.

Zastępca Prezesa Dr. J. Dietl.

Sekretarz jeneralny Prof. Dr. J. Szujski.

Dyrektor Wydz. filolog. Ł. Siemieński.

Wydz. hist. filoz. Prof. Dr. J. Kremer.

Wydz. mat. przyrodn. Dr. J. Dietl.

POCZET CZŁONKÓW.

Tytuły urzędowe i naukowe podane były w Roczniku za rok 1873, tu więc zamieszczają się jedynie przy tych Członkach, których nazwiska weszły nowo w ten poczet. Natomiast podaje się wykaz prac drukiem ogłoszonych, przez każdego Członka Zarządowi udzielony, z pominięciem czasopism, w których zamieszczone były, jeśli następnie wydane zostały oddzielnie; w ogólności w widoku więcej biograficznym, niż bibliograficznym.

A. Czynni.

a) Krajowi.

1. Wydział filologiczny.

Dzieduszycki hr. Maurycy.

A. Prace w osobnych dziełach lub broszurach:

1. Krótki rys dziejów i spraw Lisowczyków. Lwów, 2 tomy, 1843 — 1844.
2. *Die staatsrechtlichen Verhältnisse der Herzogthümer Oświęcim (Auschwitz) und Zator, geschichtlich und urkundlich dargestellt.* Wien 1848 (bezimiennie).
3. Piotr Skarga i jego wiek (pod pseudonimem: M. J. A. Rychcicki). Kraków 1850, tomów 2. Wydanie drugie powiększone. Kraków, T. I 1868, T. II 1869 z wyrażeniem autora.
4. Zbigniew Oleśnicki. Kraków, T. I. 1853, T. II. 1854.
5. Hymn o św. Krzyżu (*Cruz fidelis inter omnes*), przełożył z mszału wierszem, (z tekstem obok łacińskim i muzyką). Lwów, 1854.

6. Żywot Wacława Hieronima Sierakowskiego, arcybiskupa lwowskiego. W Krakowie, 1868.

7. Co się komu należy, słowo o P. Kornelu Ujejskim i o P. Winc. Polu. Lwów, 1860.

8. Mapa Palestyny i niektórych ziem okolicznych, (z przypiskami i objaśnieniami odnoszącemi się do zdarzeń w Ewangeljach opisanych). Lwów, 1862.

9. Kronika domowa Dzieduszyckich. Lwów, 1865. (W 200 egzempl. dla użytku familii).

10. Święty Stanisław, biskup krak., w obec dzisiejszej dziejowej krytyki. Lwów, 1865.

11. Ojczyzna. Lwów, 1867.

12. Powieść z dawnych czasów. Lwów, 1868.

13. Instrukcja wydana w r. 1869 przez Władze krajowe, z powodu zaprowadzenia języka polskiego, jako urzędowego, (bezimiennie).

14. Pieśń o dziejach polskich. Poznań, 1873.

15. Kościół katedralny lwowski obrządku łacińskiego. Lwów, 1872.

16. Studium o Papieżach. Lwów, 1872.

B. Artykuły zamieszczone w różnych pismach zbiorowych i dziennikach.

a) *W Przyjacielu ludu* (Leszno, 1843): 1. Tadeusz Dzieduszycki i początki konfederacji barskiej, N. 29, 30; 2. O wydawaniu pism peryjodycznych; 3. Rozmyślenia Spleenisty N. 8.

b) *W bibliotece nauk. Zakł. Ossolińskich*, T. 8 z r. 1843: 4. Wspomnienie Józefa hr. Dunina Borkowskiego.

c) *W dodatku do Gazety lwowskiej* Nr. 48 z r. 1844: 5. Wspomnienie pośmiertne Władysława hr. Tarnowskiego.

- d) *W Dzienniku literackim* z r. 1852, Nr. 22 do 25: 6. Zbiory numizmatyczne we Lwowie.
- e) *W Czasie krakowskim*: 7. Wspomnienie pośmiertne Kazim. Badeniego r. 1854, N. 87; 8. Dążności moralne dzisiejszego teatru, N. 234—236; 9. Niektóre historyczne odkrycia, r. 1855, N. 55; 10. Wspomnienie pośmiertne X. Samuela Stefanowicza, arcybiskupa lwowsk. obrz. ormian. r. 1858, N. 297.
- f) *W dodatku do Czasu*: 11. Opinia publiczna r. 1856; 12. Szachy w Polsce; 13. Pojedynki w Polsce, r. 1857; 14. Kalejdoskop czyli dramat na Łysój górze (wierszem); 15. Rzut oka na stan religijno - obyczajowy Polski w XVIII wieku.
- g) *W Wieńcu* wydany na cześć Stan. Jachowicza. Warszawa r. 1858, T. 3: 16. Galeryja konkurentów (wierszem).
- h) *W Czasie krakowskim* z r. 1870—1872: 17. Ciekawa jedna awantura (wierszem); 18. Nożyczki (bajka); 19. Sroga istota (historia prawdziwa); 20. Postęp (bajka); 21. Nowy dziennik (historia prawdziwa).
- i) *W Unii*, dzienniku lwowskim z r. 1871: 22. Starostowie ruscy i lwowscy; 23. Obrachunek z Francją; 24. O statystyce Galicyi.
- k) *W Przeglądzie lwowskim* z r. 1871: 25. Ballada Mickiewicza o zaklętym młodzieńcu; 26. Wyznanie wiary św. Atanazego, przekład wierszem; 27. O statystyce w dawniej Polsce; 28. Staropolska wiara w nieomylność Papieża; r. 1872: 29. Słowo o oświacie ludu; r. 1873: 30. Krystyna królowa szwedzka; 31. Z wycieczki do Krakowa; 32. Cześć polskiemu patronowi.
- l) *W Przewodniku naukowym i literackim lwowskim*.

R. 1873. T. 1: 33. Dwie polityczne Unie (kolmarska i lubelska).

m) *W Pamiętniku Akademii umiętnej. krak.* Wydz. 1. 2. r. 1874: Rys dziejów kościoła katolickiego w Szwecyi (początek).

O. Pisma odnoszące się wyłącznie do Zarządu Zakładem Nar. Im. Ossolińskich.

1. Zakład imienia Ossolińskich (w dodatku tygodniowym do gazety lwowskiej, N. 32 z r. 1851); 2. Sprawozdania z czynności Zakładu od 1 Lipca 1851 do 12 Października 1868 r.; 3. Instrukcja dla urzędników i służby Zakładu z dnia 19 Listopada 1864 r.

Estreicher Karol.

1. Biblijografja polska XIX stolecia. Tom I i II. Kraków, 1869—1874.

2. Adam Mickiewicz, rys bijograficzny. Wiedeń, 1863.

3. Biblijografja polska. 3000 druków od 1871 roku. Kraków, 1873.

4. O biblijografii, przemówienie dnia 22 Marca 1865. Warszawa, 1865.

5. Grabowski Ambroży. Lwów, 1860.

6. Günter Zainer i Świętopełk Fiol. Rozprawa. Warszawa, 1867.

7. Gwara złoczyców. Warszawa, 1867.

8. Jan Daniel Janocki. Kraków, 1869.

9. Jan Nep. Kamiński. Wiedeń, 1860.

10. Józef Ignacy Kraszewski. Kraków, 1874.

11. Młocki Włodzimierz. Lwów, 1862.

12. Müller Maks. Umiejętność języka (streszczenie). Kraków, 1865.

13. 1400 pism peryjodycznych. Kraków 1871.

14. Repertuar sceny polskiej od r. 1750 — 1871. Kraków, 1871.

15. Spis abecadłowy do dzieła A. Jochera. Kraków, 1873.

16. Jan Kanty Słachtowski. Rzecz czytana dnia 5 Lutego 1872. Kraków, 1872.

17. Teatra w Polsce. Tomów 2. Kraków, 1874—75.

18. Tomasz Kaj. Węgierski. Kraków, 1869.

19. Systematyczny spis przedmiotów zawartych w Bibliotece warsz. Kraków, 1875.

Fredro hr. Alexander.

Komedyje, wydawane z osobna w różnym czasie, następnie w zbiorze całkowitym obejmującym 5 tomów, wydany kilkakrotnie we Lwowie i Warszawie.

Kłaczko Julijan.

1. *Die deutschen Hegemonen. Offenes Sendschreiben an H. Gervinus.* Berlin, 1849.

2. *Sztuka polska.* Paryż, 1858.

3. *Les préliminaires de Sadova.* 1868. (*Revue des deux Mondes*).

4. *Katechizm nierycerski.* Paryż, 1859.

5. *L'agitation unitaire en Allemagne et le régime constitutionnel en Prusse.* Paryż, 1862.

6. *Étude sur A. Mickiewicz.* Paryż, 1862.

7. *La poésie polonaise au dix-neuvième siècle et le poète anonyme.* Paryż, 1862. (*Revue des deux mondes*).

8. *Études de diplomatie contemporaine. Les cabinets de l'Europe 1863—1864.* Paryż, 1866.

9. *Le congrès de Moscou et la propagande panslaviste.* Par. 1867.

Łepkowski Józef.

1. Tajne listy Zygmunta Augusta do St. Hozyjusza (kryp-
tografije odczytane). Wiedeń, 1850.
2. Kalwaryja Zebrzydowska i jój okolice, pod względem
dziejowym i archeologicznym. Kraków, 1850.
3. Ikonografija (z Archeologii ogólnój). Warsz. 1857.
4. Broń sieczna w ogóle i w Polsce uważana archeolo-
gicznie. Kraków, 1857.
5. Przegląd zabytków przeszłości z okolic Krakowa. War-
szawa, 1863.
6. Przegląd krakowskich tradycyj, legend, zwyczajów,
przysłów i właściwości. Kraków, 1866.
7. Starożytności i pomniki Krakowa. Zeszytów 7. Kra-
ków 1846—1851.
8. O tradycyjach narodowych. Kraków, 1861.
9. Galicyja pod względem geograficznym, statystycznym,
politycznym i topograficznym (wspólnie z Drem F. Ber-
dauem). Kraków, 1861.
10. O czytaniu runów słowiańskich. Warsz., 1851.
11. Listy z Galicyi (podróż archeologiczna). Krak. 1851.
12. Wiadomości o Szląsku. Warsz., 1849.
13. Ułamek z podróży archeologicznój po Galicyi— oko-
lica podkarpacka — obwód sądecki (wspólnie z J.
Jerzmanowskim). Warsz. 1850.
14. Sprawozdania z czynności wydawnictwa dzieł Dłu-
gosza, 1—5, od 1859 do 1866.
15. Opis Krakowa (w Encyklop. powsz.) Warsz. T. XV.
16. Nowa Gigantomachia, przekład Pamiętnika oblężenia
Częstochowy X. Kordeckiego. Wydań 4. Warsz. 1859,
Par. 1867, 1869, 1872.

17. Zbiór ś. p. Tomasza Zielińskiego w Kielcach. (Oddział starożytności). Warsz. 1860.
18. Wspomnienie o Alexandrze hr. Przeździeckim. Kraków 1872.
19. Gniezno i Trzemeszno. Krak. 1863.
20. Sztuka (zarys jój dziejów). Krak. 1872.
21. O zabytkach Kruszwicy, Gniezna i Krakowa. Sprawozdania i studyja. Krak. 1866.
22. Z Przeszłości. Szkice i obrazy. Krak. 1862.
23. Liczne nie wydane osobno rozprawy w różnych Czasopismach polskich i niemieckich w latach od 1846 do 1861 (wymienione w dziele pod L. 22).

Łuszczkiewicz Władysław.

1. Zabytki dawnego budownictwa w Krakowskiem. Kraków 1865—1868.
2. O treści i znaczeniu artystyczném rzeźb Wita Stwosza w ołtarzu wielkim kościoła P. Maryi w Krakowie. Kraków 1868.
3. Wskazówka do utrzymania kościołów, cerkwi i przechowanych tamże zabytków przeszłości. Krak. 1869.
4. Zabytki sztuk pięknych Krakowa. Część 1. Pomniki architektury od XI. do XVIII. wieku. Krak. 1872.

Małecki Antoni.

1. *De Academia vetere*. Berolini 1844.
2. Prelekcycje o Filologii klasycznej i jój Encyklopedyi. Kraków 1851.
3. List Żelazny, tragediaja. Poznań 1854. — II. wydanie. Poznań 1856.
4. Elektra, tragediaja Sofoklesa (przekład). Pozn. 1854.
5. Wieniec grochowy, komedyja. Poznań 1855.
6. Wybór mów staropolskich świeckich. Krak. 1860.

7. Gramatyka języka polskiego (większa), dzieło przez krajowy Wydział sejmowy uwiecznione nagrodą. Lwów 1863.
8. Gramatyka języka polskiego (szkolna). Lwów 1863,— ostatnie IV. wydanie 1872.
9. Andrzej Frycz Modrzewski. Lwów 1864.
10. Juliusz Słowacki, jego życie i dzieła w stosunku do współczesnej epoki. 2 tomy. Lwów 1866 i 1867.
11. O naturze spółgłoski j i praktycznych złąd następstwach. Lwów 1868.
12. Biblija królowej Zofii — z kodexu Szarospatackiego. Lwów 1871.
13. Co rozumieć o Runach słowiańskich i o autentyczności napisów na Mikorzyńskich kamieniach? Poznań 1872.
14. Kartka z dziejów Uniwersytetu krak. (odbitka z Rozpraw Wydz. II. Akad. um. w Krak.) T. II. 1874.

Mecherzyński Karol.

a) Prace w osobnym wydaniu.

1. Historyja języka łacińskiego w Polsce. W Krak. 1833.
2. Historyja języka niemieckiego w Polsce. Kraków 1846. (Przełożona na niemieckie).
3. O Magistratach miast polskich, a w szczególności miasta Krakowa. Krak. 1845.
4. Historyja wymowy w Polsce, w 3 tomach. Kraków 1856—1860.
5. Przekład kroniki Długosza ksiąg XII. Tomów 5. Kraków 1859—1864. -
6. O reformie Akademii krakowskiej, zaprowadzonej w r. 1780 przez Kollątaja. Kraków 1864. (Wydane na uczczenie 500-letniej rocznicy założenia Akademii krak.)

7. O szkole P. Maryi w Krakowie, kolebce Uniwersytetu (wyd. w dziele zbiorowém „Zakłady uniwersyteckie w Krakowie,“ podobnież na obchód 500-letniej rocznicy założenia Akad. krak.)
8. Świadcstwa uczonych krajowych i postronnych o kwitującym stanie nauk w Polsce w wiekach dawniejszych. Kraków 1828.
9. Przegląd literatury ludów wschodnich, poezyi greckiej, średniowiecznej, i t. d. Krak. 1852.
10. Prawidła pisania. Krak. 1841.
 - b) Prace naukowe zamieszczane w różnych czasopismach.
11. O poezyjach Hieronima Morsztyna, znalezionych w rękopismie i dotąd nie wydanych (w Bibl. warsz.)
12. O Wetach Parnaskich Wacława Potockiego, w rękop. bezimien. zalezionym w Bibl. Uniw. Jagiell. (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
13. O poezyjach Stefana Garczyńskiego, znalezionych w rękopismie w Bibl. Uniw. Jagiell. (w Bibl. Warsz.)
14. O fantazyi i humorystyce w piśmiennictwie polskiem (w Bibl. Warsz.)
15. O poetach czasów Stanisława Augusta (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
16. O poezyjach satyrycznych Klonowicza (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
17. O poemacie „Wojna Chocimska“ Wacł. Potockiego (w Bibl. Warsz.)
18. O pismach Kazim. Brodzińskiego (w Bibl. Warsz.)
19. O stanowisku poetyczném Danta i znaczeniu Boskiej komedyi (w Wieńcu wyd. na cześć Jachowicza).
20. Filozoficzne pojęcie historii literatury polskiej (w Kwartal. nauk. krak.)

21. O duchu i dążności literatury polskiej XVI wieku (w Roczn. Tow. nauk. krak.)
22. Rozbiór dramatu „Odprawa posłów greckich“ Jana Kochanowskiego (w Bibl. Warsz.)
23. Wiadomość historyczna o mieście Lelowie, wyjęta z dyplomatów archiwalnych tego miasta (w Tygodn. liter. pozn.)
24. O rękopismach Stan. Bieżanowskiego, historyografa Akademii krak. (w Bibl. Warsz.)

Pietruszewicz ks. Antoni.

1. Zbiorowy Halicko-Ruski Latopisec od 1600—1700 roku. Lwów 1874.
W latach 1853—1854—1860 wydała Matycy ruska w trzech zeszytach moją rozprawę
2. O katedralnej cerkwi Matki Boskiej i biskupach w Haliczu z XII wieku. Lwów 1853—1860. (Część pierwsza wydana w polskim tłumaczeniu w Skarbcu Polskim J. A. Kamińskiego. Lwów 1859).
3. Obszczestwennyj Dnewnik cerkownich, narodnych, semejnych prazdników i chozjajstwennyh zanjatyj, primjet i hadanij. Lwów 1866.
4. Chołmskaja Eparchia i Swiatiteli jeja. Lw. 1867.
5. Akta odnoszjaszczyech k istoriji jużnoj Rusi. Lw. 1868.
6. Lwowskaja Letopis r. 1438—1649 hoda. Lw. 1868.
7. Sobornoje posłanije ruskoho duchoweństwa i mirian k rimskomu Papje Sikstu IV. pisannoje iz Wilny 14 Marta 1476. Lwów 1870.
8. Wołynsko-Halickaja Litopis (1205—1292). Zeszyt I. Lwów 1871.

Siemieński Łucyjan.

1. Krółodworski rękopis. Krak. 1836.
2. Piosennik ludów (Bretońskie i Skandynawskie). Poznań 1842.
3. Muzameryt. Tom II. Poznań 1843.
4. Pamiętnik o Samuelu Zborowskim. Pozn. 1844.
5. Legendy i podania polskie i ruskie. Pozn. 1845.
6. Rady patroniuszowe Don Juana Manuela. T. 2. Poznań 1846.
7. O harmonii społecznej. Pozn. 1845.
8. Wieczory pod Lipą. Pozn. 1846. (10 wydań).
9. Przewodnik myśliwca. Leszno 1847.
10. Czytanie postępowe. Leszno 1847.
11. Machiawelli i jego system polityczny. Krak. 1850.
12. Żywot Kaź. Brodzińskiego. Krak. 1851.
13. Żywot i pamiętniki Stanisł. Małachowskiego. Kraków 1853.
14. Przegląd Lit. powszechnej (Literatura starożytna). Kraków 1855.
15. Kilka Rysów z literatury i społeczeństwa. Warszawa 1859.
16. Kartka z dziejów sztuki. Żytomierz 1860.
17. Poezye Michała Anioła Bounarottego (przekład). Krak. i Cieszyn 1861.
18. Ostatni rok życia Stanisł. Augusta. Krak. 1862.
19. Poezye. Lipsk. 1863.
20. Portrety literackie. Poznań. Tomów 4.
21. Ody Horacyusza (przekład). Krak. 1869.
22. Odysseja Homera (przekład). Krak. 1873.

Skobel Fryderyk.

a) W przedmiotach lekarskich.

1. O pojęciu choroby, ze stanowiska filozofii natury. Kraków, 1837.
 2. Rzecz o działaniu i skutkach zimna. Krak. 1862.
 3. Projekt do farmakopei dla szpitalów krakowskich. Kraków, 1842.
 4. Wykład Farmakomorfiki i Katagrafologii. Krak. 1851.
 5. Sprawa rozmnażania kinowców i jej koleje. Krak. 1866.
-
6. O użyciu lekarskiem wody morskiej. Krak. 1840.
 7. Porównanie wód lekarskich robionych z rodzimemi. Kraków, 1844.
 8. Obrazki wód podgórskich. Kraków, 1857.
 9. Chudoba (Kudowa). Wspomnienie z podróży, odbytej do zdrojowisk szlązkich. Warszawa, 1857.
 10. Obraz czynności komisji balneologicznej, dokonanych w r. 1858.
 11. Krótka wiadomość o wodach lekarskich w Rabce. Kraków 1859.
 12. Jaszczurówka, cieplica w Tatrach. Krak. 1859.
 13. O równoważnikach farmakodynamicznych, dla głównych składników wód lekarskich. Kraków, 1861.
 14. Wiadomość o wodach lekarskich cygieleckich. Kraków, 1862.
 15. Gleichenberg w lecie 1863 r. Kraków 1864.
 16. Wody lekarskie w Szlązku rakuskim w r. 1864. Kraków, 1865.
 17. Jaworze w r. 1871. Kraków, 1872.

18. Wykład Terapii fizjologicznej dra H. E. Richtera, (na język polski przełożony i uzupełniony) 2 tomy. Kraków 1855—56.
19. Projekt zaprowadzenia Statystyki lekarskiej w kraju naszym. Kraków, 1870.
b) W przedmocie Historii Medycyny w Polsce.
20. Wspomnienie o życiu i pracach R. I. Czerwiakowskiego, niegdyś profesora nauk lekarskich w szkole głównej krakowskiej. Kraków, 1838.
21. Wiadomość o stanie Wydziału lekarskiego w szkole głównej krakowskiej, za rządu austriackiego. Krak. 1842.
22. Wiadomość o stanie Wydziału lekarskiego w szkole głównej krakowskiej, od r. 1809 aż do r. 1817. Krak. 1843.
23. Wiadomość o życiu Frederyka Hechla, profesora wydziału lekarskiego w uniwersytecie Jagiellońskim. Kraków, 1852.
24. Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. Kraków, 1862 (w „Przeglądzie lekarskim“ N. 16, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27.)
25. Gabinet farmakognostyczny opisany przez prof. dra F. K. S. (w dziele „Zakłady uniwersyteckie w Krakowie.“ Tamże, 1864.
26. Nekrolog dra Józefa Kwaśniewskiego, profesora położnictwa w uniwersytecie Jagiellońskim. Kraków, 1868 (w „Przeglądzie lekarskim“ N. 1).
27. Towarzystwo lekarzy polskich w Paryżu. Część druga. Kraków, 1868 (w „Przeglądzie lekarskim.“ N. 34, 35, 36, 37).
28. Żywot Sebastyjana Girtlera, profesora wydziału lekarskiego, a później rektora szkoły głównej krakowskiej. Kraków, 1869.

29. Dr. Franciszek Kostecki, drugi z kolei profesor kliniki lekarskiej w szkole głównej krakowskiej; 30. Dr. Jerzy Chrystyjan Arnold; 31. Dr. Ludwik Gąsiorowski; 32. Dr. Józef Jakubowski; 33. Dr. Ludwik Bierkowski (Szkice bijograficzne zamieszczone w Przeglądzie lekarskim z r. 1874).

c) W przedmiocie Słownictwa lekarskiego

34. Uwagi nad niektórymi wyrazami lekarsk. Krak. 1835.
 35. Objasnienia spostrzeżeń nad wyrazami lekarskimi. Krak. 1836.
 36. Słownik anatomiczno-fizjologiczny. Krak. 1838.
 37. Niemiecko-polski słownik wyrazów lekarskich. Krak. 1842. (Pisma pod l. 34—37 były wspólną pracą prof. Majera i Skobla).
 38. Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich (z udziałem Dra Al. Kremera). Krak. 1868.

d) W przedmiocie języka polskiego

39. O skażeniu języka polskiego w dziennikach i mowie potoznej, osobliwie w Galicyi. Krak. 1870; wydanie 2gie powiększone 1871; 3cie 1872.
 40. O skażeniu języka polskiego w dziennikach i w innych pismach, osobliwie w Galicyi. Poczet drugi. Krak. 1874.
Tarnowski hr. Stanisław.
 1. Rozprawa o Juliuszu Słowackim. 1867.
 2. O Fryczu Modrzewskim. 1867.
 3. O Łukaszu Górnickim. 1868.
 4. O Piotrze Grabowskim. 1869.
 5. O Romansie w Polsce. 1869.
 6. O korespondencyi Mickiewicza. 1870.
 7. O Dworzaniu Górnickiego. 1870.
 8. O Wacławie Garczyńskim. 1872.

9. O Wereszczyńskim Bisk. kijowskim. 1871.
10. O księdzu Kaysiewiczzu. 1873.
11. O Krzysztofie Warszawickim (w Rozpr. Akad. Wydz. filol. I.) 1874.
12. Nekrologi (Adama Potockiego, L. Rzewuskiego, Leona Kaplińskiego etc.)
13. Rzecz o Chopinie i o Grottgerze.

Węclewski Zygmunt.

1. Słownik łacińsko-polski do autorów klasycznych zwykle w gimnazyum czytywanych. Poznań 1852.
2. *De rebus Epidauriorum* (w programie gimnaz. Pozn. rok 185³/₄).
3. *Choëphoris ex graeco translatis de studio, quod proximis quatuor superioribus saeculis in Graecis legendis Poloni consumpserint et de tragoediis e graeco in linguam polonicam conversis, brevissimam disputatiunculam praemisit Posnaniae* (w programie gimn. Pozn. rok 185⁶/₇).
4. *Solemnia dedicationis novi gymnasi regii ad S. Mariam Posnaniensis.* (Wiersz sáficozny). Pozn. 1858.
5. *De Clementis Janicii scriptis et editionibus nonnullisque locis emendandis, atque carmen peregrini advenae cuiusdam in laudem Janicii compositum. (Index lectionum in Univers. liter. Vars.)* 1864.
6. Eurypidesa Hekabe. Przekład w Bibliotece warszawskiej na r. 1864. Tom I.
7. O niewiastach w starożytnéj Grecyi. Warsz. 1865.
8. Historia literatury greckiej. Warsz. 1867.
9. Słownik łacińsko-polski do autorów klasycznych. (Wydanie drugie). Krak. 1868.

10. Wiadomość o życiu, pismach, wydaniach i przekładach poezyj Klemensa Janickiego. Warsz. 1869.
11. O bajce greckiej i Bajki Babriosa. Poznań 1861.
12. Słownik grecko-polski. Warsz. 1869.
13. Tragedye Eschylosa. Przekład. Poznań 1873. (Osobno poprzednio wyszły: Agamemnon 1857; Choefory 1858).
14. O poezjach Andrzeja Krzyckiego. (W Pam. Ak. um. Wyzd. 1. 2. T. I.) 1874.
15. Rozprawy w rozmaitych czasopismach:
 - a) *W Dodatku do Czasu* na r. 1857 — 60: Trachińskie dziewice Sofoklesa. Przekład. — Trachińskie dziewice i Herkules Ojtejski Seneki. — Babrios.
 - b) *W Bibliotece Warszawskiej*: Ajas, tragedia Sofoklesa. — Arystofanesa Eirene. — O bukolicznej poezyi w Grecyi. — Sztuka dziejopisarska starożytnych Greków i Rzymian.
 - c) *W Gazecie polskiej*: O romansie starożytnym. — Rzymianka.
 - d) *W Tygodniku ilustrowanym*: O sztuce greckiej i chrześcijańskiej. — Pomnik Augusta, cesarza rzymskiego. — Jan Wolfram. — Teofil Berwiński.
 - e) *W Wiencu*: Filologia klasyczna. — Józef Hall i jego fantastyczne podróże po ziemi.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Bielowski August.

1. Wstęp krytyczny do dziejów Polski. Lwów 1850.
2. *Pompei Trogi fragmenta*. Lwów 1853.
3. Pisma Stanisława Żółkiewskiego, kanclerza koronnego i hetmana. Lwów 1861.

4. *Monumenta Poloniae historica*. Lwów 1864 — 1872
dwa tomy.
5. Biblioteka Ossolińskich, pismo historii, literaturze, u-
miejętnościom i rzeczom narodowym poświęcone (re-
dakcyjja i niektóre prace), poczet nowy, tom I — XII.
Lwów 1862—1869.

Bojarski Alexander.

1. Rzecz o projekcie ustawy karnój. Kraków 1867.
2. *Zur Lehre vom Verbrechen der schweren körperlichen Beschädigung*. 1867.
3. O sądach przysięgłych. Kraków 1868.
4. Uwagi krytyczne nad dziełkiem „Podręcznik sądowy“
dra Stanisława Madeyskiego (sprawozdanie komisji ję-
zykowej). Kraków 1870.
5. Zasady nauki o poczytaniu. Kraków 1872.
6. Ustawa o postępowaniu karném. Kraków 1873.
7. Dwa zabytki polskiego sądownictwa karnego z wie-
ku XVI. Kraków 1874.

Burzyński Piotr.

1. Wykład prawa cywilnego francuzkiego. Krak. 1852.
2. Prawo Polskie prywatne. W Krak. T. I. II. 1867 i 1871.
3. Rozprawy w różnych przedmiotach prawa zamieszczane
w Czasopismach lwowskich i krak.

Dunajewski Julian.

1. Ziemia i kredyt, stud. ekonomiczne (w Czasopiśmie
pośw. prawu) w Krak. 1864.
2. Słowo o Koperniku „Zasadach bicia monety.“ Kra-
ków 1873.

Heyzmann Udalryk.

1. Kilka uwag nad literaturą historii kościelnej i prawa
kanonicznego w Polsce. Krak. 1861.

2. Najnowsze prawa kościoła katolickiego w Państwie austryackim odnośnie do konkordatu. Krak. 1861.
3. O prawie prezenty (w Czasopiśmie poświęconém prawu i t. d.) Krak. 1863.
4. Jeszcze słów kilka o konkordacie obwieszczonym patentem cesarskim z dnia 5 listopada 1855 r. Kraków 1870.
5. *Rechtshistorischer Beitrag zum Studium der kirchlichen Coelibatgesetzgebung.* Krak. 1859.
6. *Balthazaris Behem Codex picturatus anno 1505, continens privelegia et plebiscita urbis Cracovias.* Wien 1865.
7. *Zur Publication der Trienter Beschlüsse in Polen.* Mainz 1869.

Kremer Józef.

A) W przedmiocie Filozofii w teściém znaczeniu.

1. Zasada Logiki.
 2. Zasada Filozofii Natury.
 3. Zasada Antropologii.
 4. Zasada Fenomenologii (te 4 rozpr. w Kwart. nauk.)
 5. Wykład systematyczny Filozofii, obejmujący wszystkie jój części w zarysie. Tom I. w Krakowie 1849. Tom II. w Wilnie 1852.
 6. Najcenniejsze filozoficzne nauki o duszy przed sądem krytycznym obecnej nam Filozofii. Warsz. 1867.
- Oprócz prac powyższych niektóre pomniejsze, jak np. rzecz o Analizie logicznej, o przeczuciach, mieszczą się w różnych pismach peryjodycznych.

B) Prace należące do estetyki i Historji sztuki.

7. Dzielnica Orleańska Szylera. Rozprawa w Dwutygodniku Krak. w r. 1844.

8. Listy z Krakowa. T. I. w Krak. 1843, II. III. z powtórzeniem Igo w Wilnie 1855, w Naumburgu 1869.
9. Kilka słów o epoce, w której rozkwitła sztuka bizantyńska. (Dodatek do Czasu). 1856.
10. O Tryptyku z wystawy archeologicznej r. 1859 i kilka z tego powodu uwag nad architekturą i rzeźbą gotyckiego stylu. Wilno 1860.
11. Podróż do Włoch. 5 tomów, 6 wolum. Wilno 1859 do 1864. (treścią: Historyja sztuki wykazana na zabytkach przechowanych we Włoszech).
12. Grecyja starożytna i jej sztuka zwłaszcza rzeźba. Poznań 1868.

Oprócz tego pomniejsze rozprawy po pismach peryjodycznych, jako Historyja sztuki u Rzymian, o przemośniach, o wdzięku i t. d.

Pawłowski ks. Franciszek.

1. *Premisla sacra, siv.: Series et gesta Episcoporum r. l. Premisiensium, e fontibus domesticis et extraneis congesta. Cracoviae 1869.*
2. Psalterz, czyli księga Psalmów, z przydatkiem pieśni biblijnych, w brewiarzu rzymskim przychodzących i trenów Jeremiaszowych, krótkim komentarzem objaśniony. T. I.—III. Kraków 1872; T. IV. w druku.

Stadniki hr. Kazimierz.

1. Piasty. Paryż 1842 r.
2. O pierwszych zaborach Waregów na ziemi Lachów (fragment z dziejów Rusi Czerwonój). W Czasop. zakł. Ossol. 1842—44.
3. Synowie Gedymina. Lwów T. I. II. 1849 i 1853.
4. Rodowody domu Stadnickich (folio, z 11 tablicami genealogicznymi, z wiadomościami co do wielu rodzin

polских wszystkich jój części, sądownictwa polskiego dawnego, oraz topografii dawnego Krakowa i okolic jego). Lwów 1857 i 1861.

5. Bracia Władysława Jagiełły. Lwów 1867.
6. Olgierd i Kejstut. Lwów 1869.
7. Pomniejsze rozprawy po różnych Dziennikach.

Supiński Józef.

1. Myśl ogólna Fizyologii powszechnój. Lwów 1860.
2. Szkoła polska gospodarstwa społecznego. Lwów 1862.
3. Kilka szczegółów treści społecznej. Lwów 1867.
4. Siedm wieczorów, opowiadania z życia społecznego. Lwów 1871.
5. Dwie tragedyje (Tatary i Arceż). Lwów 1861.

Razem wszystkie prace, wyd. J. Welichowskiego w 5 Tom. Lwów 1872.

Szaraniewicz Izidor.

1. Starodawny Halicz. Lwów 1860.
2. Starodawny Lwów. Lwów 1860.
3. Historia Halicko-Włodzimierskiej Rusi. Lwów 1863. (te 3 dzieła po rusku).
4. Rys wewnętrznych stósunków Galicyi wschodniej w drugiej połowie wieku XV. Lwów 1869.
5. O starodawnych historycznych przejściach przez Karpaty i przez San. Lwów 1869 (po rusku).
6. *Kritische Blicke in die Geschichte der Karpathen-Völker in Alterthum. Lemberg 1871.*
7. *Die Hypatios-Chronik als Quellenbeitrag zur österreichischen Geschichte. Lemberg 1872.*
8. O źródłach służących do głębszego poznania kraju ojczystego. Lwów 1870.

9. Początki Słowiańskie u stoków Karpat. Lwów. 1870 (po rusku i po polsku).
10. Rozprawy w różnych Czasopismach, jak między innymi:
 - a) Najnowsze podróże i zdobycze na polu geografi ze stanowiska nauki i szkoły. 1869.
 - b) Sprawy kościelne na Rusi za Kazimierza W. 1863.
 - c) Rządy Władysława księcia Opolskiego na Rusi. 1864.
 - d) Ruś i Podole od r. 1450—1500. 1868.
 - e) Książę Jerzy Bełzki (po rusku). 1862.
 - f) Ormianie na Rusi i Podolu. 1868.
 - g) Kijów i Nowgorod w r. 1470, 1471. Historyczna paralela (po rusku). 1869.
 - h) O Pleśniku blisko źródlowisk Styru (po rusku). 1870.
 - i) Bitwa pod Podhajcami w Galicyi w r. 1667 (po rusku). 1870.

Szujski Józef.

a) W przedmiocie historii.

1. Dzieje Polski podług ostatnich badań. Tomów IV. Lwów 1861—1866.
2. Dzieje literatury świata niechrześcijańskiego. Krak. 1867.
3. Kilka prawd z dziejów naszych. Krak. 1867.
4. *Scriptores rerum polonicarum*. T. I. 1872.
5. *Scriptores rerum polonicarum*. T. II. 1874.
6. Rozprawy i krytyki historycznej treści z lat 1866 do 1872. Kraków 1875.

b) Dramaty.

7. Halszka z Ostroga, dramat historyczny. (Dodatek do Czasu). 1858.
8. Dzierzanowski, dramat historyczny. Lwów 1859.
9. Jerzy Lubomirski, dramat historyczny. Lwów 1861.

10. Agamemnon, tragedia Aischylosa, tłumaczona. Kraków 1865.
11. Prometeusz w okowach, tragedia Aischylosa tłum. Lwów 1867.
12. Dramata. Seryja pierwsza. Kraków 1870.
13. Kopernik, dramat. Warszawa 1873.
14. Rycerze, komedia Arystofanesa tłumaczona. Warszawa 1875.

Walewski Antoni.

1. *De la diplomatie de la République vis-à-vis les puissances.* Paris 1848.
2. Pogląd na sprawę Polski ze stanowiska monarchii i historii. Lwów 1848. 1849. Tom jeden.
3. *Geschichte der heiligen Ligue und Leopold's I.* Krakau 1857, 1859.
4. *Geschichte Leopold's I.* Krak. 1861.
5. Historyja wyzwolenia Polski za panowania Jana Kazimiérza. T. I. II. Krak. 1866, 1868.
6. Historyja wyzwolonej Rzeczypospolitéj. T. I. II. Kraków 1870, 1872.
7. Dzieje bezkrólewia po skonie Jana III. T. I. Kraków 1874.
8. O filozofii dziejów polskich (pod prasą).

Zielonacki Jozafat.

1. *Kritische Erörterungen über die Servitutenlehre nebst einem Anhang über das Interdictum Uti possidetis.* 1848.
2. *Die Besitzlehre nach dem Römischen Rechte.* 1854.
3. *Drei Abhandlungen aus dem Römischen Rechte.* 1858.
4. Kilka rozpraw w Kwartalniku Haimera.
5. Nauka o posiadaniu i o zasiedzeniu własności. 1860.
6. Pandekta. T. I, II. Wyd. 1sze 1862, 2gie 1871.

7. Kilka rozpraw w Czasopiśmie b. Towarzystwa nauk. w Krakowie i w Czasopiśmie prawniczém tamże.

Zoll Fryderyk.

1. O skardze przeczącej w prawie rzymskiém. Krak. 1862.
2. O cesy wekslu (w Czasopiśmie prawn.) Krak. 1868.
3. Kilka uwag nad interpretacją §. 773 austr. kodeksu cywilnego. Krak. 1869.
4. O krytycznych badaniach tekstu instrukcyj Justyniańskich. Krak. 1872 (stanowi 1szy Zeszyt dzieła o krytycznych badaniach tekstu zbiorów Justyniańskich).
5. O wykładach prawa rzymskiego i obowiązującego prawa cywilnego w Uniwersytetach austriackich. 1873.
6. *Über die verbindliche Kraft des Gewohnheitsrechts im Justinianischen Recht, mit Bezugnahme auf die heutigen Gesetzbücher, insbesondere das allgemeine deutsche Handelsgesetzbuch.* Jena (Roczn. Iheringa, T. XIII).
7. O pojęciu zobowiązania, z szczególném uwzględnieniem nowej teorii Brinza. Krak. 1874.
8. Liczne artykuły drobniejsze o ruchu literatury prawniczój, w krakowskiém Czasopiśmie prawniczém, tudzież krytyczne rozbiory, jak Pandektów Prof. Zielenackiego i i.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Alth Alojzy.

1. *Geognostisch-palaeont. Beschreibung der nächsten Umgebung von Lemberg.* Wien 1849.
2. *Ein Ausflug in die Marmaroszer Karpathen.* Wien 1855.
3. Rzut oka na kształt powierzchni Galicyi i Bukowiny. Kraków 1861.

4. Rzecz o bryłach kulistych z okolic Kalusza i Ładawy. Kraków 1864.
5. Zasady Mineralogii. Krak. 1869.
6. Rzecz o ropie i wosku ziemnym w Galicyi. Krak. 1870.
7. *Ueber die palaeozoischen Gebilde Podoliens. 1te Abth.* Wien 1874.

Biegstadecki Alfred.

1. *Die verschiedenen Formen der quergestreiften Muskelfasern, (z Herzigem).* Wied. 1858.
2. *Über das Chiasma nervorum opticorum des Menschen und der Thiere.* 1860.
3. *Untersuchungen über die Gallen- Lymphgefäße der Menschenleber in pathologischen Zuständen.* 1867.
4. *Ein Fall von Uterus bicornis mit Überwanderung des Eies aus dem linken Ovarium in das rechte Horn.* 1867.
5. *Beiträge zur physiologischen und pathologischen Anatomie der Haut.* 1867.
6. *Über Blasenbildung bei Verbrennung der Haut.* 1868.
7. *Über Tuberkelbildung in Blutcoagulis.* 1868.
8. *Zottenenchondrom des Darmbeins; enchondromatöse Thromben der Beckenvenen und Lungenarterien.* 1868.
9. *Haut, Haare und Nägel.* (Stricker's Gewebelehre). Leipzig 1870.
10. *Untersuchungen über Blasenbildung und Epithelregeneration an der Schwimnhaut des Frosches.* Wien 1870.
11. O wrzodach dwunastnicy. Krak. (Przełg. lek.)
12. Badanie co do sposobu, jak tworzą się pęcherzyki i jak odradza się przyblonek na pletwie żaby.
13. Przyczynek do Anatomii patologicznej kily w jelitach.
14. O nowej zatoce otrzewnej, w której mogą powstawać

- przepukliny wewnętrzne, tudzież o torbielach, które uchodzić mogą za przepukliny pachwinowe.
15. Przyczynek do Anatomii pierzchnicy wypociuowej. (*Lichen exsudativus ruber. Hebra*).
 16. Przyczynek do Anatomii fizjologicznej i patologicznej naczyń chłonniczych skóry.
 17. Dwa przypadki wad utworowych serca. (Nr. 12—17 w Roczn. Tow. nauk. krak. XIX. 1871).
 18. Anatomija patologiczna gruczołów skóry.
 19. Dwa przypadki bielicy (*leukämia*), jeden z guzami bielicowemi skóry, drugi z guzami w jelicie, z uwagami nad bielicą.
 20. O sposobie przyrastania przeszczepionej skóry na dno wrzodów. (18—20 w Pismach Ak. um. w Krak. 1874).

Rozprawy pod przewodnictwem Dra Biesiadeckiego wykonane, a przez uczniów jego ogłoszone:

21. *Über die Entwicklung der Epithelien bei chronischen Hautkrankheiten und dem Epithelcarcinom v. Dr. Pagenstecher. Wien 1868.*
22. *Zur Anatomie der indurativen Pneumonie von Dr. Woronichin. 1868.*
23. *Über Keloid. (Dr. Collins-Warren). 1868.*
24. *Zur Anatomie der Variola haemorrhagica (Dr. Erisman). 1868.*
25. *Über Blasenbildung bei einigen Hautkrankheiten. (Dr. Haight). 1868.*
26. *Zur Anatomie der oedematösen Haut. (Dr. William Young). 1868.*
27. *Zur Anatomie des Lupus erythematosus. (Dr. Geddings). 1868.*
28. *Über Lichen scrophulosorum Hebra's. Dr. M. Koh n. 1868.*

29. *Zur Anatomie von Prurigo.* (Dr. Richard DUBY). 1869.
30. *Über Ohrpolypen.* (Dr. J. Kessel).
31. *Drei Fälle von Enteritis syphilitica.* (Dr. Oser). 1871.
32. Uwagi nad przypadkiem zadziernienia (*strangulatio*) jelit w worku przepuklinowym. (Dr. Longin Feigel). Kraków 1872.
33. O budowie i przeznaczeniu szpiku kostnego. (Dr. Longin Feigel). 1872.
34. O wrzodach przewodu pokarmowego skutkiem zatoru powstających. (Dr. St. Pareński). 1872.
35. Pasożyty roślinne w durze jelitowym. (Dr. T. Browicz). 1874.
36. Przypadek tętniaka groniastego. (Dr. Obaliński i Browicz). 1874.
37. Kilka przypadków nowotworów mięsakowych (*sarcoma*) i przerzutów tychże. (Przem. Pieniążek). 1874.
38. Przyczynek do Anatomii zaćmy stożkowatej (*cataracta pyramidalis*). (Fr. Eberhard); w druku.

Czerwiakowski Ignacy.

1. Botanika ogólna roślin jawnopłciowych. T. I. II. Kraków 1841. (Atlas z 800 rycin).
2. Botanika szczegółowa, czyli opisanie roślin lekarskich przemysłowych i lekarskich. Tomów 6. Kraków od 1849 do 1863 r.
3. Botanika lekarska do wykładów dla lekarzów i aptekarzy. Krak. 1861.
4. *Catalogus plantarum, quae in c. r. horto botanico cracoviensi, anno 1864 educantur.* Crac. 1864. (Opracowanie krytyczne na pamiątkę 500-letniej rocznicy założenia Uniw. krak.)
5. Rys historyczno-statystyczny ogrodu botanicznego kra-

kowskiego, od jego pierwszego zawiązku aż do r. b. Kraków 1864.

6. Pomniejsze rozprawki w różnych Czasopismach naukowych.

Czyrniański Emil.

1. *Ueber die nicht flüchtigen Säuren der Wurzel von Valeriana officinalis.* Leipzig 1849.
2. Słownictwo polskie chemiczne. Krak. 1853.
3. Rozbiór chemiczny wody Krynickiej. 1856.
4. Wykład Chemii nieorganicznej zastosowanej do przemysłu, rolnictwa i medycyny. Warsz. 1857.
5. Dwie rozprawy: O słownictwie polskiem chemicznem. Poznań 1858.
6. Sposób wyrabiania ługów i soli z wód Iwouickich. Kraków 1860.
7. Rozbiór chemiczny wód siarczanych Lubieuskiej i Swozowickiej. 1860.
8. Teorya tworzenia się połączeń chemicznych na podstawie ruchu wirowego atomów. 1862.
9. Dalsze rozwinięcie teoryi tworzenia się połączeń chemicznych na podstawie ruchu wirowego atomów. 1862.
10. *Theorie der chemischen Verbindungen auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt.* Krak. 1863.
11. *Theorie der chemischen Verbindungen auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt, auf organische Verbindungen angewandt.* 1863.
12. *Neue chemische Theorie durchgeführt durch alle unorganischen Verbindungen in allgemeinen Formeln.* 1864.
13. Teoryja chemiczna oparta na ruchach wirowych nie-dzialek. 1865.

14. Chemija nieorganiczna, zastosowana do przemysłu, rolnictwa i lekarstwa. (Wydanie 2gie przerobione). 1866.
15. Chemija organiczna zastosowana do przemysłu, rolnictwa i lekarstwa. 1867.
16. Niektóre uwagi nad teorią chemiczną opartą na ruchach wirowych niedziałek. 1867.
17. Rozwinięcie krytyczne teorii chemicznój opartój na ruchach wirowych niedziałek; oraz odparcie zarzutów przez Prof. Dra Kuczyńskiego téjże uczynionych. 1868.
18. *Chemische Theorie auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt, kritisch entwickelt.* (Wyd. 2gie 1870, 3cie 1873).
19. Odpowiedź na ocenę teorii chemicznój opartój na ruchach wirowych niedziałek przez Dra B. Radziszewskiego. 1871.
20. *Chemische Theorie auf der rotirenden Bewegung der Atome basirt. Dritte vermehrte Auflage* w r. 1872.
21. Chemija nieorganiczna ułożona dla Uniwersytetów i Akademij technicznych. 1874.
22. Chemija nieorganiczna mniejsza ułożona dla szkół realnych. 1874.
23. Przewodnik przy rozbiorach jakościowych ciał nieorganicznych. 1874.

Dietl Józef.

a) W przedmiotach lekarskich:

1. *Anatom. Klinik der Gehirnkr.* Wien 1846.
2. *Der Aderlass in den Lungenentzündungen klinisch u. physiol. erörtert.* Wien 1849.
3. **o** spuszczenie krwi w zapaleniu płuc z nowemi spostrzeż. i wykazami statyst. Krak. 1852.

4. *Kritische Darstellung europäischer Krankenhäuser.* Wien 1853.
 5. *Klinische Vorträge über die Cholera.* Wien 1855. Krak. 1856.
 6. Krynica w Karpatach galic. Krak. 1857.
 7. *Die Heilquellen von Bartfeld in Ungarn.* Krak. 1858.
 8. Uwagi nad zdrojowiskami krajowemi. Cz. I. Krak. 1858.
 9. Obecny stan Akademii lek. w Warsz. Krak. 1859.
 10. O zużytkowaniu wód mineralnych. Krak. 1860.
 11. O znaczeniu i przeznaczeniu Spółki zdrojowisk krajowych. Krak. 1860.
 12. Kołtun, badania oparte na doświadczeniach klinicznych i fizycznych. Krak. 1862.
 13. O leczeniu gościca stawowego. Krak. 1863.
 14. O cholercze, wykł. klin. Krak. 1865.
 15. O durzycy, wykł. klin. Krak. 1866.
 16. Zdroje Iwoniczkie po powtórnym rozbiórce chemicznej. Krak. 1866.
 17. W Czasopismach: O śledzionie wędrującej, jej zapaleniu i uwięzieniu, o jąkanii i jego leczeniu.
- b) W innych przedmiotach :
18. Obecne wewnętrzne urządzenie Uniwersytetu krakow. Krak. 1862.
 19. O reformie szkół krajowych. Zesz. I. II. Krak. 1865. 66.

Karliński Franciszek.

a) W przedmiocie meteorologii i magnetyzmu ziemskiego :

1. *Magnetische und meteorologische Beobachtungen zu Prag.* T. I.—IX. Prag 1856—1862.
2. *Resultate aus den magnetischen Declinationsbeobachtungen zu Krakau.* Prag 1861.

3. *Über die mittlere Temperatur zu Krakau nach 40-jährigen Beobachtungen.* Wien 1868.
4. Materiały do Klimatografii Galicyi zebrane przez sekcję meteorol. Komisyi fizyograf. Rok 1867—74. Kraków 1868—74.
5. Spostrzeżenia meteorologiczne w obs. astr. krakowskiém. Kraków 1862—67.
6. *Meteorologische Beobachtungen angestellt an der k. k. Sternwarte in Krakau im Jahre 1871—1874.* Krak. 1871—74.
7. Drobniejsze artykuły w *Zeitschrift der österr. Gesellschaft für Meteorologie.*

b) W przedmiocie Astronomii:

8. *O zatměni slunce dne 18 cervence 1860.* Praga 1860.
9. *Verbesserung der Bahn des Planeten Hestia.* Prag 1861.
10. *Über das Kepler'sche Problem.* Altona 1862.
11. *Nachweisungen für die kleinen Planeten (5) — (72).* Berlin 1862.
12. *Hestiae Planetae minoris elementa nova.* Crac. 1865.
13. Spostrzeżenia planet mniejszych Klio i Jo. Krak. 1866.
14. Spostrzeżenia i rachunki w pismach astronomicznych.

c) W przedmiocie Historji umiejętności:

15. Rys dziejów obserwatoryum astronomicznego Uniwersytetu krakowskiego. Krak. 1864.
16. Przegląd czynności Komisyi fizyograficznój od chwili jój pierwszych zawiązków po koniec r. 1866.
17. Sprawozdania sekcyi meteor. za r. 1866, 1869—1873.
18. *Vita Magistri Alberti de Brudzevo (Hiplera Spicilicium Copernicanum).* Brunsw. 1873.
19. *Żywot Kopernika i jego naukowe zasługi.* Krak. 1873.
20. *Ruch gwiazd stałych.* 8vo. Krak. 1873.

Kuczyński Stefan Ludwik.

1. *Anleitung zur Construirung und Conservirung der Blitzableiter.* (Bote von und für Tyrol). 1838.
2. O undulacyach światła. Kraków 1842.
3. O magnetyzmie ziemi. Krak. 1846.
4. Wypadki z obserwacyj meteorologicznych w kąpielach bardyjowskich w Sierpniu 1862 r. (*Gyogyaszat az Orvostudomány*). Pest 1863.
5. Gabinet fizyczny w Krakowie (w dziele zbiorowém „Zakłady uniwersyteckie w Krakowie“). 1864.
6. O nowym ciepłomierzu metalowym, będącym oraz samopisem. Krak. 1865.
7. O niezgodności ciepłomierzy z powodu różnej a oraz zmiennej rozszerzalności ich naczyń szklanych. Kraków 1865.
8. Plan prac sekcji meteorologicznej. Krak. 1867.
9. Instrukcja dla współpracowników sekcji meteorologicznej Komisji fizyograficznej. 1867.
10. Wzniesienia nad powierzchnią morza niektórych miejsc w Galicyi zachodniej wymierzone w r. 1867. Krak. 1868.
11. Wzniesienia nad powierzchnię morza pomierzone w r. 1862. Krak. 1868.
12. Pomiar barometryczne wzniesień nad powierzchnię morza niektórych miejsc w Galicyi zachodniej wykonane w miesiącu Sierpniu i Wrześniu 1868 r. Kraków 1869.
13. Pierwiastki siły magnetycznej ziemskiej w Krakowie, obliczone ze spostrzeżeń robionych w ciągu 24 lat od r. 1846 do 1869. Krak. 1870.
14. Niektóre uwagi nad teorią chemiczną Prof. Dra Czyr-

niańskiego^o opartą na ruchach wirowych niedziałek.
Krak. 1868.

15. Przyczynek do teoryi soczewek. Krak. 1872.
16. O sposobie użycia soczewek dwuwypukłych grubych, zamiast szkielek jednobarwnych. Krak. 1872.
17. Przyrząd do unaocznienia linii falistych złożonych, powstałych w skutek interferencyi fal poprzecznych. Krak. 1872.
18. Zorza północna dnia 4 Lutego 1872 r. Krak. 1872.

Majer Józef.

a) W przedmiocie Anatomii i Fizjologii:

1. Przegląd potworów rybich. Krak. 1841.
2. Sposób obliczania ilości krwi u człowieka żywego (Roczn. Wydz. lek.) Krak. 1843.
3. Skutki ciśnienia powietrza pod względem fizyjol. i patol. Krak. 1844.
4. Doświadczenia w przedmiocie chłoniczenia i wydzieleń. Krak. 1845.
5. Doświadczenia dla wyjaśnienia na krwi powłoki zwanej zapalną. Krak. 1849.
6. Szczegół historyczny w przedmiocie budowy nerwów. Krak. 1850.
7. Rozbiór fizyjol. wprawy przyzwyczajania i nałogu. Krak. 1850.
8. O zębie jeżowca (*echin. sax.*), przyczynek do porównawczej histiol. zębów. Krak. 1852.
9. Sposób obliczania ilości ciałek krwi (z akt Tow. nauk. z r. 1852 publik. w Fizyjol. prof. Piotrowskiego) 1865.
10. Fizjologia układu nerwowego. Krak. 1854.
11. Fizjologia zmysłów. Krak. 1857.
12. Badanie plam krwawych. Krak. 1859.

13. Dostrzeganie wielkości przedmiotów za pomocą wzroku. Kraków 1860.

14. Przyczynek do Optometrii. Krak. 1864.

b) W przedmiocie Antropologii:

15. Objawy żywotne w związku ze sprawą wychowania u człowieka i zwierząt. Krak. 1837.

16. Rzecz o temperamentach. Krak. 1838; wyd. 2gie całkiem przerobione 1867.

17. Wpływ stanu meteorologiczn. na śmiertelność, według 10-letnich spostrzeżeń w Krak. 1845.

18. Długość życia człowieka (Tyg. nauk. lwowski). 1866.

19. Charakterystyka kobiety jako literatki i artystki (z wykł. publ. w Herveta *l'Etnographie de la Pol.*) Par. 1869.

20. Postać Kazimierza Wgo, według rozmiaru niektórych kości i czaszki. Krak. 1869.

c) W przedmiocie historii nauki i zakładów lekarskich w Polsce.

21. Ustawy Wydz. lek. w Uniw. krak. z lat 1433, 1525, 1536, 1724 (z rękop. 1szy raz ogłosz.) 1838—1845.

22. Wiadomości z dziejów Wydz. lek. (z ksiąg Archiw. uniw.) 1839.

23. Obraz postępu nauki lek. za udziałem polskich pracown. w latach 1837—1839. Krak. 1840. (Ripelli przetłum. na niem. w Wied. 1842).

24. Obraz, jak wyżej, z lat 1840—1842. Krak. 1843.

25. Woje. Nowopolski (*Novicampianus*); tożsamość lekarza i teologa. Krak. 1840.

26. Wiadomość o życiu i pracach nauk. J. I. Petrycego. Krak. 1841.

27. Wiadomość historyczna o urządzeniach policyjno-weter. w Polsce a w szczególności w W. M. Krak. 1842.

28. Zawód lekarski J. Brosciusa. Krak. 1842.

29. Żywot Prof. Wojc. Boduszyńskiego. Krak. 1843.
 30. Wspomnienie o Krz. Najmanowiczu. Krak. 1844.
 31. Kilka wiadomości o Wal. z Lublina i Wal. Fontanie. Krak. 1845.
 32. Poczet Drów med. i chir. promowow. w Krakowie od 1800—1845 r. z niektórymi szczegółami bijograficzn. Krak. 1845.
 33. Stan Wydziału lek. w Krakowie od jego początku do r. 1847. Krak. 1849.
 34. Wiadomości bijogr. o Profesorach Wydz. lek. w Uniw. krak. zaczerpnięte z Arch. uniw. i rękop. biblijot. uniwersyteckiej. Wilno 1862.
 35. Literatura fizyjografii ziemi polskiej. Krak. 1862.
 36. Zakłady uniwersyteckie w Krakowie (redakcja całego dzieła zbiorowego; wstęp i rzecz o klinikach). Kraków 1864.
 37. Pamiętnik pierwszego zjazdu lekarzy i przyrodników odbytego w Krakowie r. 1869. Krak. 1870.
- d) W przedmiocie terminologii lekarsko-polskiej.
- 38—41. Cztery prace dokonane wspólnie z Prof. Skoblem (zob. pod tymże L. 34—37).
 42. Uwagi w przedmiocie zasad słownictwa lekarskiego. Krak. 1849.
- e) Pisma w związku z Tow. nauk. krak.
43. Głos wykazujący znaczenie i urządzenie zreorganizowanego Tow. nauk. krak. Krak. 1848.
 44. Zjawiska napowietrzne (w myśl wykładu nauk. dla ludu). Krak. 1849. Wyd. 2gie 1862: Przethum, na chorwackie w Zagrzebiu 1860.
 45. Stósunek Uniwersytetu do Państwa i innych naukowych zakładów. Krak. 1850.

46. Pogląd historyczny na Tow. nauk. krak. z czasu jego związku z Uniwersytetem. Krak. 1858.
47. Stanowisko Tow. nauk. krak. w obec nauki i kraju. Krak. 1868.
48. Historyczny przegląd Towarzystw naukowych w Polsce aż do założenia Akademii umiejętności. w Krak. 1873.

Nowicki Maxymilijan.

1. *Coleopterologisches über Ostgalizien*. Sambor 1858.
2. *Enumeratio lepidopterorum Haliciae orientalis*. Leopoli 1860.
3. Projekt polskiej nomenklatury motyli krajowych. Krak. 1864.
4. Przyczynek do owadniczej fauny Galicyi. Krak. 1864.
5. *Microlepidopterorum species novae*. Cracoviae 1864.
6. *Beitrag zur Lepidopteren-Fauna Galiziens*. Wien 1865.
7. Motyle Galicyi. Lwów 1865.
8. Przegląd prac dotychczasowych o kręgowcach galicyjskich. Krak. 1865.
9. O świstaku (*Arctomys marmotta*). Krak. 1866.
10. Zapiski o rybach z rzeki Skawy pod Makowem. Ryby i płazy z pod Czernichowa. Krak. 1867.
11. Spisy chrząszczów z Drohobyczy, Bochni, Tarnopola. 1867.
12. Zapiski z fauny tatrzańskiej. 1867.
13. *Bericht über die bisherigen Schritte wegen Schonung der Gamsen und Murmelthiere in der Tatra*. Wien 1867.
14. *Bericht über den Heerwurm in den Karpathen und der Tatra*. Wien 1867.
15. *Beschreibung neuer Dipteren*. Wien, 1867.
16. Kozica (*Antilope rupicapra*). Krak. 1868.

17. Zapiski z fauny tarzańskiej. Krak. 1868.
18. Wykaz płuskwówek (*Rhynchota*). Krak. 1868.
19. Wykaz motylów tatrzańskich według ich ponownego rozsiedlenia. Krak. 1868.
20. Wiadomości fauniczne z Galicyi zachodniej i wschodniej. Krak. 1868.
21. Nowe owady. Krak. 1868. To samo po niemiecku. Brünn 1868.
22. O pleniu kopalńskim i lęgającej się z niego pleniowce (*Sciara militaris n. sp.*). Krak. 1868. To samo po niemiecku. Brünn 1868.
23. Zoologija dla szkół niższych gimnazjalnych i realnych. Krak. 1868.
24. Zapiski fauniczne. Krak. 1870.
28. Wiadomości fauniczne. Krak. 1870.
29. O szkodach wyrządzonych 1869 r. w plonach polnych przez zwierzęta szkodliwe. Krak. 1870.
30. Dodatek do wykazu pluskwiaków. Krak. 1870.
31. Opis nowych członkonogów (*Arthropoda*). Krak. 1871.
32. *Ueber die Weizenverwüsterin Chlorops taeniopus und die Mittel zu ihrer Bekämpfung.* Wien 1871.
33. *Beschreibung einer neuen Käferart nebst Ausweis der Literatur über die Käferfauna Galiziens.* Krak. 1872.
34. Spostrzeżenia nad sposobem życia i przeobrażeniem owadów. (Przyrodnik). 1873.
35. Szkodniki gospodarcze spostrzegane w r. 1872. (Bibl. przyrod.) 1873.
36. *Beschreibung neuer Käferarten aus Calabrien.* Krak. 1873.
37. *Beiträge zur Kenntniss der Dipterenfauna Galiziens.* Krak. 1873.

38. *Beiträge zur Insectenfauna Galiziens*. Krak. 1873.
39. Spostrzeżenia nad szkodnikami zbożowemi i stanem plonów. Krak. 1873.
40. Dodatek do fauny pajęczaków Galicyi. Krak. 1874.
41. *Beobachtungen über der Landwirthschaft schädliche Thiere in Galizien im Jahre 1873*. Wien 1873.
42. Zoologija obrazowa dla klas wyższych szkół średnich. Krak. 1874.
43. Przyczynek do fauny much nowój Zelandyi (w druku) 1875.

Piotrowski Gustaw.

1. *Eine neue Reaktion auf Eiweisskörper und ihre näheren Abkömmlinge*. (Sitzungsb. d. Wien. Akad.) 1857.
2. *Über die Anzahl und Dauer der Ventrikelkontraktionen des ausgeschnittenen Kaninchenherzens* (wspólnie z Czermakiem). 1857.
3. *Über Reibung tropfbarer Flüssigkeiten* (wspólnie z Helmholtzem). 1860.
4. Sposób uskuteczniania rozbiorów ilościowych za pomocą piknometrów. Krak. 1861.— *Über Bestimmung des spezifischen und absoluten Gewichtes frisch gefällter Niederschläge*. (Poggendorff's Ann.) 1861.
5. O wykazywaniu cukru gronowego w moczu prawidłowym. Krak. 1862.
6. Kilka uwag nad stosunkami krążenia soków w wątrobie. 1862.
7. Rozkład białka na części składowe już dawniej otrzymane z tłuszczów. 1862.
8. O przyczynach krzepnięcia krwi (wspólnie z Widmanem). 1862.

9. O drażnieniu nerwów za pomocą prądu elektrycznego pochodniego (wspólnie z Widmanem). 1862.
10. O oznaczaniu ilościowem ciałek krwi. 1863.
11. O chyżości z jaką się stan czynny w nerwach udziela (z Widmanem). 1863.
12. Uwagi nad pojemnością komórek sercowych i równowagą krążenia krwi. 1863.
13. Przyczynek do nauki o trawieniu skrobi. 1864.
14. O miejscu, w którym prąd elektryczny łańcuchowy zamykany i otwierany stan czynny w nerwach ruchu wznieca. 1865.
15. Fizyjologia ludzka w zarysie. Tom I. Czynności odżywcze. Krak. 1865.
16. O wpływie nerwu błędnego na serce. Krak. 1867.
17. Przyczynek teoretyczny do nauki o stosowaniu oka. 1867.
18. Przyczynek do achromatopsyi. 1868.
19. O mikroskopach i teleskopach odmiennój nieco od dotychczas używanój budowy. 1870.
20. O chyżości rozchodzenia się światła w solach. Pamiętnik Akad. um. w Krakowie (nauki matem.-przyrodn.) Tom I. 1874.

Strzelecki Felika.

1. Teorya eliminacyi Kramera. Lwów 1853.
2. Badania fizykalne. Lwów 1861.
3. *Theorie der Schwingungscurven, denen zwei elementare Schwingungen zu Grunde liegen.* Lwów 1867.
4. *Theorie der Schwingungscurven (Sitzungsb. d. Akad. d. Wissensch.)* Wien 1872.
5. O czystości powietrza. Rzecz oparta na analizie matematycznój. Krak. 1874.

Teichmann Ludwik.

a) Dzieła:

1. *Das Saugadersystem vom anatomischen Standpunkte.* Leipzig 1861.

b) Rozprawy:

2. *Ueber die Krystallisation der organischen Bestandtheile des Blutes.* (*Zeitschr. für ration. Medicin.*) 1853.
3. *Ueber das Haematin.* ib. 1857.
4. *Zur Lehre von den Ganglien.* (*Ueberbein.*) Göttingen 1856.
5. Zakład anatomiczno-patologiczny. W piśmie zbiorowém Zakłady uniwersyteckie w Krakowie. Krak. 1864.
6. Badania anatomiczne w przedmiocie objętości komórek sercowych. Krak. 1864.
7. O wartości niektórych nowszych badań chłonicy, tudzież o naczyniach limfatycznych krtani. Krak. 1871.
8. *Die Lymphgefäße des Kehlkopfes.* (Ustęp opracowany do dzieła Lusski „*der Kehlkopf des Menschen*“). Tübing. 1871.

Żebrawski Teofil.

1. O moście wiszącym. Krak. 1841.
2. Dopelnienia bibliografii polskiej. Krak. 1837.
3. Kilka zadań z Geometrii wykreslnój. Krak. 1847.
4. Początkowe wiadomości z Geometrii. Krak. 1849.
5. Wiadomość o bożyszczu słowiańskim znalezioném w Zbruczu. Krak. 1851.
6. M. Wiszniewskiego *Hist. Lit. Pol.* Tom IXty i X. Kraków 1857.
7. Wiadomości numizmatyczne. Krak. 1857.
8. Spis cząstkowy rycin polskich. Krak. 1858.
9. Owady łuskoskrzydłe z okolic Krakowa: Krak. 1860.

10. Nowe rozwiązanie podziału kąta na trzy równe części. Krak. 1862.
11. *Nouvelle solution du problème de la trisection d'un angle.* Cracovie (Leipzig) 1862.
12. Wiadomość o Adamie Kochańskim i pismach jego matematycznych. Krak. 1862.
13. *Index nominum personarum, locorum etc. in Libro Beneficiorum (Joa. Długosza) occurrentium.* Cracoviae 1864.
14. Kilka słów z powodu recenzji. (Maciejowskiego) dotyczącej wydania dzieła Długosza *Liber Beneficiorum.* W Krakowie 1864.
15. O bobrach. Krak. 1865.
16. Nasze zabytki. W Krakowie 1865 i 1871.
17. Spis owadów łuskoskrzydłych z okolic Krakowa. Kraków 1867.
18. Wiadomość o ołtarzu ś. Jana Chrzc. dzieło Wita Stwosza. W Cieszynie 1870.
19. Bibliografja piśmiennictwa polskiego z działu Matematyki i Fizyki. Krak. 1873.

Żmurko Wawrzyniec.

1. *Beitrag zur Integral-Calcul.* Wien 1849.
2. *Drei Aufsätze aus dem Gebiete der Mathematik (lithografiert).* Lemberg 1858.
3. *Über die Flächen zweiter Ordnung mit Zugrundelegung eines mit beliebigen Azenwinkeln versehenen Coordinatensystems, nebst einer vorbereitenden Einleitung aus der analat. Geometrie. (Denkschriften d. Akad. der Wissensch. XXVI).*
4. *Beitrag zur Theorie des Grössten und Kleinsten der*

- Functionen mehrerer Variablen, nebst einigen Erörterungen über die combinatorische Determinante. XXVII.*
5. *Über die Bestimmung des Rauminhaltes von Körperschichten, welche von parallelen Grundflächen und Unflächen zweiter Ordnung eingeschlossen sind.* Lemberg 1866.
 6. *O styczności kół i kul.* Krak. 1869.
 7. *Studien im Gebiete numerischer Gleichungen mit Zugrundelegung der analytisch-geometrischen Anschauung im Raume — nebst einem Anhang „Über erweiterte Fundamental - Constructionsmittel der Geometrie.“* (*Denkschr. d. Akademie d. Wissensch. XXX.*)
 8. *Wykład Matematyki na podstawie ilności o dowolnych kierunkach.* T. I. II. Lwów 1864.

b) Zakrajowi.

(W obrębie Monarchii austro-węgierskiej).

1. Wydział filologiczny.

Jireček Józef.

1. *Národopisná mappa království českého. S pomocí Českého Musea.* 1850.
2. *Národopisný přehled království českého roku 1850.* V Praze 1850.
3. *Petra Hubáčka Kolinského o věcech rybářských, ptáčnických a štěpařských.* Ve Vídni 1857. (Vydáno od J. Radwaňského).
4. *Štítného překlad zjevení sv. Brigity.* (Světózor Slovenských Novin 1857).
5. *Jana Blahoslava Grammatika česká, dokonana l. 1571,*

- do níž vložen text grammatiky B. Optáta, P. Gzella a V. Philomatesa dle vydání 1543. Ve Vídni 1857.
6. Jana Blahoslava naučení potřebná těm, kteříž písně skládati chtějí. Z Musiky 1560. Při Grammatice.
 7. Viléma hraběte Slavaty Děje království uherského za panování Ferdinanda I. Ve Vídni 1857.
 8. O našem názvosloví náboženském (Světozor Slov. Novin 1858).
 9. Kuchařské knihy staročeské. (ib.).
 10. Denník Heřmana hraběte Černína o druhé poselské cestě do Constantinopole 1644 — 1645. W Miklosich i Fiedler: *Slavische Bibliothek*. Tom II. Wien 1858.
 11. Anthologie z literatury české doby střední. V Praze 1858, 1869.
 12. O českém prvotním překladu sv. evangelií. V Praze 1859. (*Abhandlungen der k. böhm. Gesellschaft der Wissenschaften*).
 13. *Ueber den Vorschlag, das Ruthenische mit lateinischen Schriftzeichen zu schreiben*. Wien 1859.
 14. K starší historii literatury slovenské. (Světozor Slov. Novin. 1859).
 15. Postilla Žernowcova v biblithece Jagelloňské (ibidem).
 16. Legenda o sv. Dorotě z rukopisu universitní biblioteky ve Lvově. (Časopis Českého Museum 1859).
 17. Kdy sepsána Alexandreis česká. (Světozor Sl. Novin 1859).
 18. Staročeský Otčenáš (ibid.).
 19. O některých zvláštlostech staročeské prosodie. (ibid.).
 20. Anthologie ze staré literatury české. V Praze 1860, 1870.

21. Rozpravy z oboru historie, filologie a literatury. Ve Vídni 1860. V nich od J. Jirečka:
 Paměti turecké Michala Konstantinovice z Ostrovice, polsky zvané: Pamiętniki jańczara.
 Dědictví sv. Václava.
 Štítného traktát o korábu Noemově.
 Matěje Prostějovského překlad Hugonova spisu *de praeparatione cordis*.
 O účincích příděchův a zvláště joty v řeči české.
 Překladatelé čeští kroniky trojanské.
 Rituál Klarisek Olomouckých 1421.
 Staročeské duchovní romány.
 Píseň od l. 1588 o vyvolení Maximiliana arciknížete na království polské.
 Příspěvky k syntaxi staročeské.
 Některé listy Viléma hraběte Slavaty.
22. *Aktenmässige Darstellung der Verhältnisse der gr. n. u. Hierarchie, dann der illyrischen Nationalkongresse und Verhandlungssynoden*. Wien 1861.
23. Časoměrné překlady žalmův Dr. J. A. Komenského, Dr. Jana Blahoslava, Matouše Benešovského a Mr. Vařínce Benedikta Nudožerského. S historickým úvodem o prosodii časoměrné. Ve Vídni 1861.
24. Dr. Jana Jaffeta krátká zpráva o biskupích a starších Jednoty bratrské. (Časopis Českého Museum 1861).
25. Štítného řeči nedělní a sváteční. (ibidem).
26. Kriteria jazykoslovná k ustanovení věku staročeských památek (ibidem).
27. Nejstarší sbírka staročeských kázání. (ibidem).
28. O stáří českého Tristrama. (ibidem).
29. České rukopisy bibliotheky Olomoucké. (ibidem).

30. Staročeská prosodie a její zvláštnosti. (ibidem).
31. Dědky u Dalimila (ibidem).
32. Hlava sv. Klementa v Kyjově. Časopis katolického duchovenstva 1861).
33. Anthologie z novočeské literatury. V Praze 1861, 1865, 1872.
34. *Die Aechtheit der königinhofer Handschrift kritisch nachgewiesen.* Prag 1862. (Mimo oddíl „VII. Geschichtliches“, jež vypracoval Dr. Herm. Jireček).
35. Přestoupení Viléma hraběte Slavaty k církvi katolické. (Čas. katol. duch. 1862).
36. Kancionál bratrský. (Čas. Čes. Museum 1862).
37. Leryova cesta do Brasílie v českém překladu. (ibid.).
38. Staroslovanské životy sv. Lidmily a sv. Ivana. (ibid.).
39. České sbírky staročeských rozprávek pod názvem *Gesta Romanorum* známých. (ibidem).
40. P. J. Šafařík's *Bruchstück des Niebelungen-Liedes in Pfeifer's Germania.* VIII, 1863.
41. *Memoiren des Grafen Hermann Černín aus den Jahren 1644—1645.* (Oesterr. Revue 1863).
42. Studia z oboru mythologie české. (Čas. česk. Mus. 1863).
43. Podřečí východních Čech. (ibidem).
44. Tomáš Bavorovský a jeho věk. (Časopis katol. duch. 1864).
45. Miličova Postilla. (ibidem).
46. Zprávy některé o mravech českých XVI. věku. (Čas. Česk. Museum 1864).
47. Rozbor prvotního českého překladu starého zákona. (ibidem).
48. O složených úalovkách staročeských. (ibidem).

50. *Der österreichische Schulbücherverlag.* (Oesterr. Revue 1864).
51. *Die serbischen Privilegien, Verhandlungs-Congresse und Synoden.* (ibidem).
52. *Das Museum des Königreichs Böhmen.* (ibidem).
53. P. J. Šafařík's *Geschichte der südslavischen Literatur.* Prag 1864 (slovenisch), 1865 (serbisch, kroatisch und illyrisch).
54. *Der bukowinaer griechisch-orientalische Religionsfond.* (Oesterr. Revue 1865).
55. Paul Joseph Šafařík. *Ein biographisches Denkmal.* (ibidem).
56. *Im zweiten Bande der österreichischen Geschichte für das Volk: „Entstehen christlicher Reiche im Gebiete des heutigen österreichischen Kaiserstaats“.* (Wien 1865): *Charakteristik der alten Slaven, Ungarn und Rumänen.*
57. Bartoloměj Paprocký z Hlohol a z Paprocké Vůle. *Životopis.* (Časopis Českého Museum 1866).
58. *Postup obecného školstva českého od l. 1850.* (ibid.).
59. *Der ruthenische Literaturverein Halicko-Ruska Matica in Lemberg.* (Oesterr. Revue 1866).
60. *Der slovakische Literaturverein Matica Slovenska.* (ibidem).
61. *Paměti Viléma hraběte Slavaty od 1608 do 1610.* V Praze I. 1866, II. 1868.
62. *Razvitak jugoslavenskoga narodnoga školstva sa osobitom obzirom na Dalmaciju.* (Magazin dalmatinski 1867).
63. *Celnicství české za šestnáctého věku.* (Čas. Česk. Museum 1867).
64. *Rozličná povaha hlásky ž a l v češtině.* (ibidem).

65. *Handbuch des Unterrichts- und Prüfungswesens in Oesterreich*. Wien 1868.
66. Nákres mluvnice staročeské. V Praze 1870.
67. K rozboru staročeského překladu starého zákona. (Čas. Česk. Museum 1872).
68. Biblií staropolská. (ibidem).
69. O vyvinutí historické prosy české za XVI a XVII věku (ibidem 1873).
70. Druhé rozmnožené vydání díla Šafaříkova: Památky dřevního písemnictví Jihoslovauův. V Praze 1873.
71. Literatura exulantův českých. (Časopis Česk. Museum 1874).
72. Rukověť k dějinám literatury české do konce XVIII. věku ve spůsobě slovníka životopisného a knihoslovného. Díl I. (A—L). V Praze 1874—5.
73. České pamflety za šmalkaldské války. (Časopis Česk. Museum 1875).

Miklosich Franciszek.

1. *Slavische Bibliothek*. T. I. i II. Wien 1851, 1858.
2. *Monumenta linguae Palaeoslavicae*. Vind. 1851.
3. *Vergleichende Grammatik der slavischen Sprache*. Wien 1852.
4. *Apostolus e codice monast. Šišatovac*. Vind. 1853.
5. *Monumenta serbica*. Wien 1858.
6. *Chronica Nestoris* (text russo-slov.). Wien 1860.
7. *Die Rusalien, ein Beitrag zur slav. Mythologie*. Wien 1864.
8. *Die Verba impersonalia im Slavischen*. Wien 1865.
9. (z Theinerem). *Monumenta spectantia ad unionem ecclesiarum graecae et romanae*. Vind. 1872.

10. *Altslovenische Formenlehre aus glagol. Quellen.* Wien 1874.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Palacky Franciszek.

1. *Archiv český.* T. I—V. Praga 1840—60.
2. *Dějiny národu českého.* T. IV. Praga 1848—60.
3. *Die ältesten Denkmäler der böhmischen Sprache.* Prag 1840.
4. *Geschichte von Böhmen.* T. IV. Prag 1836, 1871.
5. *Josef Dobrowský's Leben.* Prag 1833.
6. *Popis království českého, čili podrobné poznamenání všech krajův.* Praga 1848.
7. *Přehled současný nejvyšších důstojníků zemských i dvorských w království českém.* Praga 1832.
8. *Staří letopisové čeští od r. 1378 do 1527.* Praga 1829.
9. *Würdigung der alten böhmischen Geschichtsscheiber.* Prag, 1830.
10. *Zeugenverhör über den Tod König Ladislav's von Ungarn im Jahre 1457.* Prag 1856.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Hyrtl Józef.

1. *Das vergleichend-anatomische Museum an d. Wien. med. Facult.* Wien 1865.
2. *Cryptobranchus japonicus. Schediasma anatomicum.* Vind. 1865.
3. *Vergangenheit und Gegenwart des Museums für menschl. Anatomie.* Wien 1869.
4. *Die Blutgefäße der menschl. Nachgeburt.* Wien 1870.
5. *Topographische Anatomie.* 6te Auflage. Wien 1871.

6. *Anatomie des Menschen*. 12te Auflage. Wien 1873.
7. *Die Corrosions-Anatomie und ihre Ergebnisse*. Wien 1873.
8. Rozprawy akademickie w liczbie 70, zamieszczone w Pismach Akademii wiedeńskiej od jój założenia do r. 1873.

Rokitansky Karol.

1. *Handb. der pathol. Anatomie*. T. I—III. Wyd. 3. 1861.
2. *Die Conformität der Universitäten*. Wied. 1863.
3. *Zeitfragen, betreffend die Universität*. Wied. 1863.
4. *Der selbständige Werth des Wissens*. Wied. 1861.
5. *Die Solidarität alles Thierlebens*. Wied. 1869.

(Z Pamiętników Akad. wied.):

- 6—8. *Zur Anatomie des Kopfes; — Ueber einige der wichtigsten Krankheiten der Arterien; — Ueber die Entwicklung der Krebsgerüste mit Hinblick auf das Wesen und Entwicklung anderer Maschenwerke.*

(W Sprawozd. z posieds. Akad. wied.):

- 9—13. *Ueber den Zottenkrebs; — Ueber den Gallertkrebs, mit Hinblick auf die gutartigen Gallertgeschwülste; — Ueber die pathologische Neubildung von Brustdrüsentextur; — Ueber das Auswachsen der Bindegewebssubstanzen; — Ueber Bindegewebswucherung im Nerven-System.*

(W Roczn. lekarsk. Państwa austr.):

- 14—29. *Leistungen der pathol.-anatom. Lehranstalt an d. Wiener Univ. im J. 185⁰/₁, 185¹/₂, 185³/₄, 185⁴/₅, 185⁵/₆; — Ueber innere Darmschnürungen; — Ueber Darmschiebung; — Ueber die Knochenbildung auf der inneren Schädelfläche Schwangerer; — Ueber Spontane Zerreißen der Aorta; — Ueber die so-*

genannten Verdoppelungen des Uterus; — Ueber Combination und wechselseitige Ausschliessung verschiedener Krankheitsprocesse nach Beobachtungen an der Leiche; — Ueber Stricturen des Darmkanals und andere der Obstipation und dem Ileus zum Grunde liegende Krankheitszustände; — Ueber das perforirende Magengeschwür; — Zur Kenntniss der Rückgrätskrümmungen und der mit denselben zusammentreffenden Abweichungen des Brustkorbes und Beckens; — Beitrag zur Charakteristik dyskrasischer Entzündung und Vereiterung am macerirten Knochen; — Der dysenterische Prozess auf dem Dickdarme und der ihm gleiche am Uterus, vom anatomischen Gesichtspunkte beleuchtet; — Skizze der Grösse und Formabweichungen der Leber; — Drei merkwürdige Fälle von Erkrankung des Pharynx und Oesophagus; — Bemerkungen und Zusätze, betreffend der faserstoffigen Gerinnungen in den Herzhöhlen, die Verknöcherung der Klappen und die fettige Entartung des Herzfleisches.

(W Czasop. Tow. lek. w Wied.):

- 30—32. Beiträge zur Kenntniss der Verknöcherungsprocesse; — Pathologisch-anatomische Beobachtungen; — Ueber die dendritischen Vegetationen auf Synovialhäuten.

e) Zagraniczni:

1. Wydział filologiczny.

- Koźmian Stanisław (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwietnia 1874); urodz. w Wronowie, dawném wojew. lubelsk. 21 Kwiet. 1811 r., mieszk. w Poznaniu.
1. Anglija i Polska, T. I, II, Poznań 1862.

2. Przekłady z Szekspira. T. I. II. ib.
3. Pisma wierszem i prozą. T. I. II. ib. 1870—72.
4. Część czysto literacka w „Przeglądzie poznańskim“, w ciągu 21 lat.

Kraszewski Józ. Ignacy (wybrany 7. Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Warszawie d. 26 Lipca 1812. W r. 1833 w skutek rozprawy konkursowej powołany przez Uniw. kijowski na lektora języka i literatury polskiej; Redaktor „Athenaeum“ i Gaz. polsk. w Warsz.; z wyboru szlachty wołyńskiej, b. urator honor. zakładów nauk. gubernii wołyńskiej; Czł. Tow. starożytników w Kopenhadze, Tow. hist. i starożytności w Odessie, Korespondent Biblioteki ces. w Petersb., Tow. przyjac. nauk w Pozn., Tow. histor-liter. w Paryżu, Tow. roln. w Warsz. (Drezno).

1. Wspomnienia Wołynia, Polesia i Litwy. T. I. II. Wilno 1840.
2. Historia miasta Wilna, ze źródeł archiwalnych. Tom I—IV. Wilno 1840—42.
3. Arafielas, pieśni z podań Litwy: 1) Witolorau-da Wilno, 2 wyd. 1840 i 1846; 2) Mindows. 1843; 3) Witoldowe boje 1845.
4. Studya literackie. Wilno, 1842.
5. Pomniki do historyi obyczajów w Polsce. Warsz. 1843.
6. Nowe studya literackie. T. I. II. Warsz. 1843.
7. Wspomnienia Odessy, Jedyssanu i Budżaku. T. I—III. Wilno 1845, 46.
8. System Trentowskiego treścią i rozbiorem analityki loicznej okazany. Lipsk 1847.
9. Litwa starożytna. T. I. II. Warsz. 1847, 1850.
10. O sztuce u Słowian. Wilno 1860.
11. Podróże i poselstwo polskie do Turcyi. Krak. 1860.

12. Władysław Syrokomla. Warsz. 1863.
13. Kartki z podróży po Europie. T. I. II. Warsz. 1866. 74.
14. Studya nad komedią boską Dantego. Pozn. 1869.
15. Polska w czasie trzech rozbiorów. Poznań 1873.
16. *Congrès international d'Antrop. et d'Archéol. préhistoriques à Stockholm.* Par. 1874.

Malinowski Franciszek Ksaw. (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w miasteczku Golu-
biu nad Drwęcą 23 Listop. 1807; b. Pleban w Czarcu,
Proboszcz Waldowski, Dziekan w dekanacie Tu-
cholskim, Penitencyjarsz i fiskus przy katedrze Poznań,
obecnie Pleban w probostwie Poznańskim. (Poznań).

1. Krytyka rozp. Hip. Cegielskiego o Słowie pol-
skim (Bibl. warsz.) 1854.
2. O urządzeniu nowego wyd. Słownika Lindego i Sło-
wnika wileńsk. nakładu Orgelbranda. ib.
3. Krytyczno-porównawcza Gramatyka języka polskiego.
Pozn. 1869—70.
4. Dodatek uzupełniający do Gram. Pozn. 1873.
5. Krytyka pisowni Prof. Małeckiego. Pozn. 1873.
6. Krytyka rozpr. Prof. Małeckiego o spółgłosce j. Po-
znań 1868.
7. W druku Gramatyka sanskrycka.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Oleszkowski hr. August (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz.
30 Kwiet. 1874); urodz. d. 14 Września 1814 na
starém Podlasiu; b. Poseł na sejm pruski i Prezes
Tow. przyjac. nauk poznańskiego. (Poznań).

1. *Prolegomena zur Historiosophie.* Berlin 1838.
2. *Du crédit et de la circulation.* Paris, 1839.

3. *Die Persönlichkeit Gottes und die Unsterblichkeit der Seele in einem Sendschreiben an Michelet*. Berl. 1841.
4. *Gott und Palingenesie*. Berlin 1842.
5. *De la Pairie et de l'Aristocratie moderne*. Paris 1844.
6. Ojczę nasz. Tom I. Paryż 1848.
7. Drobniejsze rozprawy w Bibl. warsz.

Morawski Teodor (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. we wsi Mikołajewicach nad Wartą d. 18 Listop. 1796 r.; Magister obojga prawa, b. urzędnik w Min. spraw wewn., komisarz nadzw. w Województwie kaliskim, deputowany na sejm, w r. 1831 Minister spraw zagraniczn., następnie uczestnik w założeniu Tow. literack. w Paryżu. (Paryż).

1. *Quelques mots sur l'état des paysans en Pologne*. Par. 1832.
2. Rozmowy tulackie. Par. 1843.
3. Dzieje narodu polskiego. T. I—VI. Pozu. 1871—72.
4. Kilkadziesiąt artykułów historycznych w *Encyclopédie des gens du monde*. Par. 1834.

Roepffel Ryszard (wybr. 9 Lipca 1873, potwierdzony dn. 30 Kwietnia 1874); urodz. 4 Listop. 1808 w Gdańsku, Dr. Filozofii, Profesor historyi w Uniwersytecie wrocławskim, b. Rektor tegoż Uniw. i Prezes Tow. hist. i Staroż. szląskich, poseł na sejm niem. (Wrocław).

1. *Geschichte Polens*. T. I. Hamburg 1840.
2. *Chronica domus Sarensis, aus der Handschrift herausgegeben und erläutert*. Breslau 1854.
3. *Die orientalische Frage in ihrer geschichtlichen Entwicklung*. Breslau 1854.
4. *Ueber die Verbreitung des Magdeburger Stadtrechtes im Gebiete des alten polnischen Reichs ostwärts der Weichsel*. Breslau 1857.

5. *Annales Poloniae* (w Pertza Monumentach z udziałem Dra Arndta).

Wołowski Ludwik (wybr. 7 Lipca 1873, potwierdz. dn. 30 Kwietn. 1874); urodz. w Warszawie d. 31 Sierp. 1810 r.; urzędnik (*officier*) legii honorowej, wielki urzędn. ord. włosk. Śgo Maurycego i Łazarza, komandor ord. austr. Franc. Józ., portug. ord. Chryst., belg. ord. Leopolda, brazyl. ord. Róży, kawal. bawarsk. ord. Ś. Michała, niderl. ord. Lwa; — Członek francuzkiej Ak. nauk moral. i polit., takiéjże hiszp., Ak. belgijskiej, Ak. umiej. w Turynie, w Medyolanie, de Pontoniano w Neapolu, przyjac. geografii w Florencyi, Ak. w Wicency, Genewie, Kazaniu, prawodawczej w Tuluzie, Tow. przyjac. nauk w Poznaniu, statystyczn. w Londynie, Komis. statyst. w Belgii, Czł. Rady Tow. zachęty przemysłu we Francyi, Prezes Tow. statyst. i głównego rolnicz. we Francyi, Zast. Prez. Tow. ekon. polit. w Paryżu; — Prof. ustawod. przemysł. i ekon. polit. w konserw. sztuk i rzemiosł w Paryżu; — b. Deputowany Sekwany na Zgromadz. konstyt., ustawodawcze i narodowe. (Paryż).

1. *Revue de législation et de Jurisprudence*. Tomów 45. Par. 1834—1852.
2. *Des sociétés par actions*. 1837.
3. *De la mobilisation du crédit foncier*. 1839.
4. *Cours de législation industrielle*. 1840.
5. *Des fraudes commerciales*. 1842.
6. *De l'organisation du travail*. 1843.
7. *Organisation du crédit foncier*. 1848.
8. *Études d'économie politique et de statistique*. 1848.

9. *Henri IV Économiste.* 1856.
10. *Le grand dessein de Henri IV.* 1860.
11. *Principes d'économie politique de Roseler, Introduction.* 1857.
12. *Économie politique du moyen âge (Italie).* 1859.
13. *Mazarin.* 1862.
14. *La Monnaie.* 1863.
15. *Les Brevets d'invention.* 1860.
16. *La propriété des mines.* 1860.
17. *La question des Banques.* 1864.
18. *Traité de la première invention des Monnairies par Nicole Oresme et Traité de la Monnaie de Copernic.* 1864.
19. *Les finances de la Russie.* 1864.
20. *Déposition dans l'enquête de la circulation.* 1866.
21. *La Banque d'Angleterre et les Banques d'Écosse.* 1867.
22. *La liberté commerciale.* 1869.
23. *Notions générales d'Économie politique.* 1868.
24. *Le Travail des Enfants.* 1868.
25. *Le Change et la Circulation.* 1869.
26. *La Question monétaire.* 1869.
27. *L'Enquête monétaire.* 1870.
28. *L'Or et l'Argent.* 1870.
29. *La Liquidation sociale.* 1870.
30. *De l'utilité pour les ouvriers d'étudier l'Économie politique.* 1872.
31. *L'Impôt sur le revenu.* 1872.
32. *L'Exposition universelle de Vienne.* 1873.
33. *L'Impôt sur le sel.* 1874.
34. *Discussion sur la Banque de France.* 1874.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Domeyko Ignacy (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwieta. 1874); urodz. w Niedźwiadce w pow. Nowogrodz. w Lipcu 1802 r.; Mag. Filoz. Uniw. Wileńsk., Rekt. Uniw. Chilijsk. i Prezes Rady Uniw. w Santiago, Prof. Docymazyi, Mineral. Geolog. i Fzyki tamże, Czł. Tow. literack. w Paryżu, Tow. nauk. ścisł. tamże, przyrodniczych w Meksyku, w Bogota, Buenos Aires i Norymberdze, geograf w Berlinie. (Santiago w Rzeczyposp. Chili).

1. Liczne rozprawy w przedmiotach Mineral. i Geolog. w Paryskich *Annales des Mines*, z których obszerniejsze: *Notices sur les mineraux de cuivre et d'argent du Chili, et sur les procédés qui sont employés pour leur traitement*, 1840, 41; — *Mémoire sur les mines d'amalgame natif d'Arqueros; description d'une nouvelle espèce*, 1841; — *Mém. sur la constitution géol. du Chili*. 4 serie, T. IX; — *sur les lignes d'ancien niveau de l'Océan du Sud*. T. XIII; — *sur la composition géol. du Chili à la latitude de Concepcion; descrip. du volcan d'Antuco*, T. XIV; — *Notices sur divers minéraux de Chili; espèces nouvelles* 1843, 44, 48, 64, 74; — *Mém. sur les solfatares latérales dans les Andes* 1874.
2. *Elementos de Física* (przekład Pouilleta zastosowany do użytku w Liceach i Uniw.) Tom I, II. Santiago 1848.
3. *Tratado de ensayes etc.* (traktat probierczy), ib. 3 wyd. 1845, 58, 73; 4te w Par. 1874.
4. *Mineralogia* 2 wyd. w Serena 1845, Santiago 1860;

- z 4ma dodatkami opisu nowych gatunków odkrytych w Chili, Peruwii, Boliwii itd. 1860, 67, 71; 74.
5. *Sobre el Solevantamiento de la Costa de Chile*. Santiago 1857.
 6. *Viages geologicos* (w Roczn. tamedzn. Uniw.) Kordyliery Copiapo 1843; Talca 1848; San Fernando, Tinguiririca 1861 i i.
 7. *Meteorologia stolicy Santiago* 1851 i rozm. stref Chili 1861; tudzież Instr. dla liceów do spostrz. meteor. po całej Rzpltej Chili. 1868.
 8. *Datos recojidos sobre el terremoto i las ajitaciones del mar del 13 del agosto 1868*.
 9. *Estudio sobre las aguas minerales de Chile*. Santiago 1871.
 10. *Araucania i sus habitantes*. Santiago 1845. Przełożone między innemi na język polski w Wilnie 1860.
 11. *Introducion al estudio de Ciencias naturales 1847, literatura i Bellas-Artes 1867*.
 12. W *Anales de la Universidad* 1843—1874 liczne rozprawy i opisy szczegółowe z zakresu docym., metalurg., geol. i mineral.

B. Korespondenci.

I. Wydział filologiczny.

Chodźko Alexander (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. d. 18 Sierp. 1806 w Krzywczce w guber. Mińskiej; Prof. języków słowiańsk. w *Collège de France*, b. Dyrektor szkoły młodych Persów we Francyi, b. tłumacz przy poselstwie rosyjsk.

w Persyi, posiadacz perskiej gwiazdy lwa i słońca Iranu, kawaler legii honorowej, obywatel francuzki. (P a r y ż).

1. *Une excursion de Teheran au Pyles Caspiennes.* Paris 1835.
2. *Le Ghilan, ou les Marais Caspiens, description historique et géographique du pays qui borde au sud de la mer Caspienne.* Par. 1850.
3. *Grammaire persanne ou principes de l'Iranien moderne.* Par. 1852.
4. *Le drogman turc donnant les mots et les phrases les plus nécessaires pour la conversation.* Par. 1854.
5. *Études philologiques sur la langue Kurd.* Par. 1857.
6. *Légendes slaves du moyen âge 1169—1237.* Par. 1858.
7. *Pend Namé. La lettre de conseils adressé en 1854 par le général Hassan Ali-Khan à son fils Jahya-Khan.* Par. 1861.
8. *Grammaire paléoslave suivie de textes paléoslaves.* Par. 1869.
9. Pomniejsze artykuły w Czasopismach, jak: *Le Korâçan et son héros populaire Buniad Hézzaré;— Industrie séricole en Perse;— Le Deçatir code religieux de Mahabadiens;— Hasan Sebbah i jego zwolennicy* legitymiści perscy.

Essenwein August Ottmar (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. d. 2 Listop. 1831 w Karlsruhe; honor. Dr. filozofii, Koresp. Akad. umięt. w Monach., Muzeum sztuk i przemysłu w Wiedniu, Tow. portugalskich Architekt. w Lizbonie, do popierania sztuk i przemysłu w Gracu, sztuki chrześcijańskiej tamże i w Cincinnati, Muz. czesk. w Pradze,

pomorsk. Tow. starożytn. w Szczecinie i Gryfii, Tow. histor. dolnego Renu, takiegoż w Wirzburgu i Regensburgu, Tow. starożytników północnych w Kopenhadze. (Wiedeń).

1. *Norddeutschlands Backsteinbau im Mittelalter*. Karlsruhe 1854—55.
2. *Die innere Ausstattung der Kirche Gross St. Martin in Cöln*. 1866.
3. *Die mittelalterlichen Kunstdenkmale der Stadt Krakau*. Nürnberg. 1866.
4. *Quellen zur Geschichte der Feuerwaffen*. Leipzig. 1872.
5. *Die Holzschnitte des 14. und 15. Jahrh. im germanischen Museum*. Nürnberg. 1874.
6. *Atlas der Architektur im Bilderatlas von F. A. Brockhaus*. Leipzig 1870—74.
7. *Die Kunst- und Culturgeschichtlichen Sammlungen des germanischen Museums*. (Przygotowane do druku w 2ch Tomach).
8. Liczne artykuły w Czasopismach poświęconych historii sztuki.

Nehring Władysław (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Klecku W. Ks. Pozn. d. 23 Paźdz. 1830; Prof. p. z. języków słowiańskich w Uniw. wrocławsk., Czł. komisji egzamin., Tow. hist. i starożytn. Szląskich w Wrocławiu, Muz. starożytn. Szląskich, Tow. medyolańsk. historii i starożytności. (Wrocław).

1. *De vita et scriptis Reinholdi Heidensteinii, dissertatio inauguralis*. Vratisl. 1856.
2. O historykach polskich szesnastego wieku:
 - a) O życiu i pismach Joachima Bielskiego. Pozn. 1860.

- b) O życiu i pismach Reinh. Heidensteina. Pozn. 1862.
 c) O życiu i pismach J. Dym. Solikowskiego. Pozn. 1862.
3. Kurs literatury Polskiej. Pozn. 1866.
 4. *Iter Florianense*. O Psalterzu łac. - polsko - niemieck. Pozn. 1871.
 5. Drobne artykuły i recenzje drukowane w Tygodn. Poznańsk. (1862, 1863), w Bibl. Warsz., *Göttinger Gelehrt. Anz.* i t. d.
 6. Wydanie Nauki Poezyi H. Cegielskiego. Pozn. 1869.
 7. Wydanie przejrzone Poplińskiego: *Grammatik der polnischen Sprache*. Toruń 1873.
- Spasowicz Włodzimierz** (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Rzeczycy nad Dnieprem d. 16 Stycznia 1829 r.; Dr. prawa karnego, przysięgły adwokat Sądowej Izby Petersb., b. n. Prof. prawa karn. w Uniw., następnie w Szkole prawa w Petersburgu. (Petersburg).
1. O prawach neutralnych bandery i ładunku. 1851.
 2. O majątkowych stosunkach małżonków podług dawnego prawa polskiego. 1857.
 3. O teorii dowodów w procesie kryminalnym. 1861.
 4. Podręcznik prawa karnego. 1863.
 5. Zbiór rozpraw, krytyk, artykułów i mów sądowych. 1873. (W tym: Rys historii literatury polskiej, Przegląd historii literatur słowiańskich itd.). N. 1—5 w języku ros.
 6. Spółwydawca Czasop. „Słowo“ w Petersb. 1859.
 7. Przekład polski Świętosł. z Bożejowic Orzelskiego Bezkrólewia (1572—1576). T. I—IV. Petersb. 1856—58.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Hoffmann Karol (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. d. 30 Kwiet. 1874); urodz. na Mazowszu r. 1798; Magister obojga praw, b. Asesor trybunału, Radzca prawni, następnie Dyrektor banku w Warsz.; Członek Tow. histor. w Paryżu, b. Tow. nauk. krak., Tow. przyjac. nauk. pozn., Członek honor. Rady administr. szkoły polsk. w Par. (Drezno).

1. Wielki tydzień Polaków. Warsz. 1830.
2. *Coup d'oeil sur l'état politique de la Pologne sous la domination russe.* Paris 1832.
3. *Le nationalité polonaise détruite.* Paris 1832.
4. *Commercial relations between England and Poland.* London 1838.
5. Cztery powstania: Grecyi, Holandyi, Portugalii i Polski. Paryż 1837.
6. Noworocznik emigracyi z rozprawą: *Historija dawnych finansów polskich.* Paryż 1846.
7. Król wygnaniec. Powieść historyczna. Tomów II. Lipsk 1856.
8. *Historija o dynastyi Sobieskich.* Warsz. 1862. (Wyd. 2gie pomnożone, opatrzone dokumentami, na ukończeniu).
9. *Historija reform politycznych w dawnj Polsce.* Lipsk 1867.
10. *O panslawizmie zachodnim. Studium historyczne.* Poznań i Berlin 1868.
11. *O podziale monarchii polskiej po Bolesławie Krzywoustym w XII. wieku.* Kraków 1872.

12. O najdawniejszych grobowcach królów polskich. Poznań 1872.

Kalinka ks. Waleryjan.

1. *Żywot Tadeusza Tyszkiewicza.* Poznań 1853.
2. Ostatnie lata Stanisława Augusta i dokumenta do historii drugiego i trzeciego podziału. Poznań i Paryż 1868.
3. *Przegrana Francyi i przyszłość Europy.* Krak. 1871.
4. *Polityka dworu austryackiego w sprawie konstytucyi 3go Maja.* Krak. 1873.

Kętrzyński Wojciech.

1. *De bello a Boleslao Magno cum Henrico rege Germaniae gesto a 1002—1005.* Regiom. 1866.
2. *Die Lygier. Ein Beitrag zur Urgeschichte der Westslaven und Germanen.* Poznań 1868.
3. *Hat der heilige Adalbert seinen Tod im Culmerlande gefunden?* Królewiec 1869.
4. O paryzkim rękopiśmie Pulkawy. Poznań 1869.
5. *Ueber eine neue Handschrift des Canaparius.* Królewiec 1871.
6. O Stanisławie Górskim kanoniku płockim i krakowskim i jego dziełach. Poznań 1871 (toż po niemiecku w Królewcu).
7. *Regestr poboru podwoynego dnia 25 Juny 1648 r. w Malborku na seymiku generalnym ziem pruskich uchwalonego.* Poznań 1869.
8. *Ueber einige die Provinz Preussen betreffende Handschriften der Bibliothek des Fürsten Władysław Czartoryski.* Królewiec 1872.
9. O Mazurach i zbiór pieśni gminnych ludu mazurskiego. Poznań 1872.

10. Pamiętnik o rewolucyi w Polsce roku 1794 Jerzego Kalksteina. Poznań 1873.
 11. O podrobionym przywileju kardynała Idziego z roku 1105. Lwów 1854.
 12. Podrobione dyplomata tynieckie. ib.
 13. Tynecya X. Stanisława Szczygielskiego. ib.
 14. O narodowości polskiej w Prusiech zachodnich za czasów krzyżackich. Kraków 1874.
 15. X. Doktor Paterek. Kraków 1874.
- Liske Ksawery** (urodz. dn. 18 Paźdz. 1838 r. — inne szczegóły w Roczn. za r. 1873).

(W języku polskim):

1. Studia z dziejów wieku XVI. Poznań 1867.
2. Przyczynki do historyi wojny moskiewskiej z lat 1633 — 1634. Lwów.
3. Dyplomacya polska w r. 1527. (Biblioteka Ossol. XII. str. 1—59).
4. Relacye rezydenta toruńskiego na dworze polskim Dra L. S. Gereta 1765—1772. Części 3. (w Dzienn. pozn., literack. i Przewodn. nauk.) r. 1868, 69, 70, 74.
5. Marcin Kromer, biskup warmiński, dziejopis wieku XVI. Poznań 1869.
6. Jana Tieffena pobyt i śmierć w Polsce w roku 1497. Pozn. 1868.
7. Palackiego dzieje Czech. Lwów 1868.
8. Stanisława Żółkiewskiego kłęska i zgon na polach cecorskich. Lwów 1869.
9. Bolesław Chrobry i Otto III. w Gnieźnie. Lwów 1869.
10. Hugo Kollątaj na posiedzeniu Rady królewskiej z d. 23 Lipca 1792. Lwów 1869.

11. Przyczynki do historii panowania Zygmunta I. Lwów 1869.
12. Austria w obec trzeciego podziału Polski. Lwów 1870.
13. Szczerbiec i złote wrota kijowskie (w „Kraju“). Krak. 1869.
14. Kroniki królewieckie. Krak. 1869.
15. Konrad Celtes w Krakowie. Krak. 1869.
16. Przyczynek do krytyki Tomicyanów. (Przegląd lwowski. III.).
17. Konstytucja 3go Maja i mocarstwa niemieckie. Lwów 1873.
18. Modele archeologiczne. Lwów 1873.
19. Po grecku czy po łacinie? Kwestya historyczno-pedagogiczna. ib.
20. Akta grodzkie i ziemskie z czasów Rzeczypospolitéj polskiéj i t. d. T. II—V. Lwów 1870, 72, 73, 75.

(W języku niemieckim):

1. *Des polnischen Hofes Verhältniss zur Wahl Kaiser Karls V.* (Sybel's Zeitschrift XVI.).
2. *Uebersicht der polnischen historischen Literatur der letzten Jahre.* (ib. XVIII.).
3. *Zur Geschichte der letzten Jahre der Republik Polen.* (ib. XXI.).
4. *Zur polnischen Politik Katharina II. 1791.* (ib. XXX.).
5. *Der Congress zu Wien im Jahre 1515.* (Forsch. zur deutsch. Gesch. herausg. von der k. bayer. Akad. VII.).
6. *Zwei Beiträge zur Wahlgeschichte Karls V.* (ib. VIII.).
7. *Zwei weitere Beiträge zur Wahlgeschichte Karls V.* (ib. IX.).
8. *Der türkisch-polnische Feldzug im J. 1621.* (Arch. f. österr. Gesch. Wien XL.).

9. *Polnische Diplomatie im J. 1526*. Leipz. 1867.
10. *Graf Bismark's Rede gehalten am 18 März 1867, vom Standpunkte der Geschichte beleuchtet*. Berlin 1867.

Prócz tego od r. 1867 stale sprawozdania z historycznej literatury polskiej, do Czasop. Sybla i Litterarisches Centralblatt.

Noailles (de) Henryk, Margr., (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); ur. 1830; syn księcia Pawła de Noailles, czł. Akad. franc., b. poseł franc. w Stanach Zjednoczonych, obecnie w Rzymie. (Rzym).

1. *Henri de Valois et la Pologne en 1572*. T. I—III. Paris 1867.
2. *Un Minimum de Constitution*. Par. 1872.
3. W Przeglądach naukowych i osobnych odbitkach: *Pologne et ses frontières; — la Poésie polonaise; —* Próbą przekładu poematu „Anhelli“ Słowackiego.

Zaleski Bronisław (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwietnia 1874); urodz. w Raczkiewiczach w powiecie Słuckim na Litwie d. 9 Lipca 1820 r.; Sekretarz Tow. historyczno-literack. i Dyrektor biblioteki polsk. w Paryżu. (Paryż).

1. Kilka słów z powodu listu z kraju. Paryż, 1862.
2. Michał Bakunin i jego odezwa do przyjaciół. Paryż 1862. (brosz).
3. *La vie des steppes Kirghizes*. (description et eaux-fortes). Paris 1865.
4. *Chefs-d'oeuvre de Jacob Ruysdael* (notice et eaux-fortes). Paris 1868.

5. Redakcyjja Rocznika Towarzystwa historyczno-literackiego w Paryżu. T. I—V., w Par. i Pozn. 1866—72.

W tym oprócz nekrologów i sprawozdań następujące

obszerniejsze prace: Karol Kniaziewicz (1762—1842);— Wygnańcy polscy w Orenburgu; — Akta męczeńskie Unii; — Zniesienie poddaństwa na Litwie; — Szerzenie się Rosyi w Azji środkowej; — Jenerał Władysław Zamoyski; — Stosunki Polski z Portą Otomańską w pierwszych latach panowania Zygmunta Augusta; — Korespondencyja krajowa Stanisława Augusta z lat 1784 — 1792.

6. Pamiętniki Stanisława Augusta, przekład z oryginału francuzkiego (w Zbiorze pamiętników o Polsce Kraszewskiego).
 7. Rzym jako stolica królestwa włoskiego. Kraków 1871.
- Zeissberg Henryk** (wybr. d. 31 Paźdz. 1874); urodz. w Wiedniu dn. 8 Lipca 1839; Dr. filozofii, Prof. p. z. historii w Uniw. lwowsk., później w Insbruku, obecnie w Wiedniu; Koresp. Akad. umiejęt. w Wiedniu i Tow. badacz. history i staroż. szlązkich w Wrocławiu, Czł. centraln. komis. zabytków histor. i artyst. w Wied.; posiadacz złotego medalu za sztukę i naukę, kawal. orderu korony żelaznej III. kl. (Wiedeń).
1. *Alkuin und Arno* (Zeitschrift f. d. österr. Gymnasien 1862).
 2. *Arno, Erzbischof von Salzburg* (785—821). (Sitzungsb. d. phil.-hist. Cl. d. Akad. d. Wiss. zu Wien. XLIII. 1863).
 3. *Oesterreichische Geschichte für das Volk. III. Blüthe der nationalen Dynastien.* (Babenberger Přemysliden-Arpaden). Wien 1866.
 4. *Ueber die Zusammenkunft Kaiser Otto's III. mit Herzog Bolesław I. von Polen zu Gnesen.* (Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1867).

5. *Die öffentliche Meinung im XI. Jahrhundert über Deutschlands Politik gegen Polen.* (ib. 1868).
6. *Miseco I. (Mieczysław), der erste christliche Beherrscher der Polen.* Wien 1867. (Archiv f. Kunde österr. Geschichtsquellen. XXXVIII).
7. *Die Kriege Kaiser Heinrichs II. mit Herzog Bolesław I. von Polen.* Wien 1868. (Sitzungsb. Akad. d. Wissen. in Wien. LVII).
8. *Hieb und Wurf als Rechtssymbole in der Sage.* Wien 1868. (Pfeiffer's Germania. XIII).
- 9 — 10. *Analekten zur Geschichte des XV. Jahrhunderts. I. Aus einem Rechnungsbuche am Hofe des Königs Władysław II. Jagiello von Polen (1418—20). II. Erinnerungen an die Schlacht bei Warna (1444).* (Zeitschrift f. d. österr. Gymn. 1870—71).
11. *Zwei Gedichte über den unverrichteten Abzug der Polen von den Mauern Breslau's (1471).* (Zeitschrift des Ver. f. Gesch. u. Alterthum Schlesiens. X.) ib. *Fragmentum annalium Copziwnicensium.*
12. *Das älteste Matrikelbuch der Universität Krakau.* Innsbruck 1873.
13. *Die polnische Geschichtsschreibung des Mittelalters.* Leipzig 1873.
14. *Ueber eine Handschrift zur älteren Geschichte Preussens und Livlands.* Königsberg 1871.
15. *Johannis de Komorowo Tractatus cronice fratrum minorum obseruancie.* Wien 1873. (Archiv f. österr. Geschichte. XLIX.).
16. *Johannes Łaski, Erzbischof von Gnesen (1510—1531) und sein Testament.* Wien 1874. (Sitzungsberichte der kais. Ak. d. Wiss. zu Wien. T. LXXVII.).

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Radziszewski Bronisław (wybrany d. 31 Paźdz. 1874 r.);
urodz. w Warszawie d. 6 List. 1838 r.; Dr. nauk.
przyrodnicz., p. z. Prof. Chemii ogóln. i farmaceut.
w Uniw. lwowsk., Czł. cz. Tow. przyrodników imienia
Kopernika we Lwowie, tameczn. Tow. rolniczego i pe-
dagogicznego, Tow. chemiczn. w Berlinie. (Lwów).

1. *Ueber einige Umwandlungen der Mandelsäure* (Zeitschr. f. Chemie, Neue Folge, Tom IV).
2. *Recherches sur les dérivés de l'acide phényl-acétique.* (Bulletin de l'Acad. de Belgique 2 série. T. XXVI, XXVII).

Toż samo znaczenie rozszerzone, uzupełnione i
przerobione znajduje się w XXXIX. Roczniku Tow.
nauk. krak.

3. O równokształtności i wielokształtności połączeń che-
micznych. ib.
4. O nowój chlorotoluidynie. ib.
5. Ocena teoryi wirowania niedziałek. ib.
6. *Zur Geschichte der Phenyllessigsäure* (Berichte der Chem.
Gesellschaft zu Berlin 1870).
7. *Ueber die Nitroderivate der Phenyllessigsäure.* ib!
8. *Ueber das Wachs in Getreidestroh.* ib. 1869.
9. *Ueber eine neue Bildungsweise der Stilben.* ib.
10. *Ueber die Einwirkung von Brom auf siedendes Ae-
thylbenzol.* ib.
11. *Ueber die chemische Natur des Desoxybenzoin und
verwandter Körper.* ib.
12. *Ueber die relative Stellung der Seitenkette in Zinke's
Kohlenwasserstoffe.* ib.

13. *Bemerkungen über die Constitution der aromatischen Kohlenwasserstoffe.* ib.
14. *Ueber die Constitution des Phenylbromäthyls und der von ihm abgeleiteten Kohlenwasserstoffe.* ib.
15. *Ueber die Einwirkung von Schwefel auf benzoësaures Barium.* ib.
16. *Sur le phénylallyle* (Comptes rendus de l'Acad. des Scienc. de Paris, 1874).
17. Redakcyja odpowiedzialna Czasop. Tow. aptek. we Lwowie, w którym znajdują się też po polsku prace pod 9—16.

Skiba Edward.

1. Teoryja zjawisk włoskowatości. Krak. 1869.
2. Średni bieg roczny zboczenia magnetycznego w Krakowie. Krak. 1870.
3. Przyczynek do teoryi sprężystości. Krak. 1871.
4. Współczynniki załamania promieni świetlnych w różnych mięszaninach wysokości z wodą i zależność ich od temperatury. Krak. 1872.
5. Nowa teoryja rozszczepiania się światła. Krak. 1872.
6. Teoryja elektryczności promienistój. Krak. 1874.
7. Teoryja matematyczna pochłaniania światła. Krak. 1874.
8. Wpływ temperatury na przewodnictwo galwaniczne wody. Krak. 1874.

Strassburger Edward (wybr. d. 9 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874); urodz. w Warszawie 1 Lutego 1844 r., Dr. Filozofii, Prof. zw. Botaniki, Dyrek. ogrodu i instyt. botan. w Jenie, Czł. Tow. zool. botan. w Wiedniu, Tow. lek. i nauk. przyrodn., tudzież mineral. w Jenie, Koresp. Tow. botan. w Edyburgu, Członek Acad. Leopold. Carol. (Jena).

1. Krótki rys historyi rozwoju szparek u roślin. Warszawa 1867 r.
2. O istocie i zadaniu nauk przyrodzonych. (Biblioteka Warsz.) 1867.
3. O bezpośredniém powstawaniu istot. (Pamiętnik. naukowy) 1868.
4. *Beiträge zur Entwicklungsgeschichte der Spaltöffnungen.* (Jahr. f. wiss. Bot.) 1866—67.
5. *Die Befruchtung bei den Farnkräutern.* (Mém. de l'Acad. de St. Petersb.) 1868. (Jahr. f. wiss. Bot.) 1869—70.
6. *Die Geschlechtsorgane und die Befruchtung bei Marchantia polymorpha.* (Jahr. f. w. B.) 1869—70.
7. *Zur Mechanik der Befruchtung* (Bot. Zeitung). 1868.
8. *Die Befruchtung bei den Coniferen.* Jena 1869.
9. *Die Bestäubung bei den Gymnospermen.* (Jen. Zeitsch. f. Med. u. Naturwiss.) 1871.
10. *Ueber Sciadopitys und Phyllocladus.* ib. 1873.
11. *Die Coniferen und die Gnetaceen. Eine morphologische Studie.* Jena 1872.
12. *Zur Kenntniss der Archispermenwurzel.* (Bot. Zeitung). 1872.
13. *Ueber Azolla.* Jena 1873.
14. *Einige Bemerkungen über Lycopodiaceen.* (Botan. Zeit.) 1873.
15. *Sind die Coniferen Gymnosperm oder nicht?* Flora 1873.
16. Czulek. (Bibl. Warsz.) 1873.
17. *Ueber die Bedeutung phytogenetischer Methoden für die Erforschung lebender Wesen.* (Jen. Zeitschr. f. Naturwiss.) 1874.

18. *Ueber Scolecopteris elegans*. ib. 1874.

19. Liczne artykuły w Jenajsk. gaz. liter. 1874.

Tetmajer Józef (wybr. d. 7 Lipca 1873, potwierdz. 30 Kwiet. 1874 r.); urodz. w Czermnym, obwodzie Jasielsk. d. 15 Marca 1804; b. oficer sztabu główn. Wojska polsk., budown. 1szej klasy dróg wielkiej komunik. depart. Sekwany. (Kraków).

1. *Solutions relatives au tracé curviligne des voies de Communication*. Par. 1847.
2. *Formules pour le développement des fonctions implicites*. 1853.
3. *Principes fondamentaux du Calcul transcendant*. 1857.
4. *Theorème général sur la convergence des séries*. 1858.
5. *Intégration des fonctions géométriques*. 1861.
6. *Resolution générale des équations trinomes*. 1872.

Zajączkowski Władysław.

1. Stosunki barometryczne Krakowa.
2. Teorya największości i najmniejszości funkcyj ilukolwiek zmiennych.
3. O całkach osobliwych równań różniczkowych rzędu 1go.
4. Teorya równań liniowych o pochodnych cząstkowych rzędu 1go jednej funkcji. (W Roczn. Tow. nauk. krak.)
5. Teorya funkcji potencjalnej. Kraków 1864.
6. Teorya równań różniczkowych o pochodnych cząstkowych rzędu 1go. Warszawa 1867.
7. O całkach osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych rzędu jakiegokolwiek. Krak. 1874.
8. *Über Rotation fester Körper* (*Gruner's Archiv* T. 45).
9. *Beweis eines die Pfaff'sche Integrationsmethode betreffenden Lehrsatzes*. ib. 46.

10. *Ob integrowanii sistemy sowokupnych differencijalnych urawnienij w czastnych proizwodnych pierwago poriadka.*
 Warszawskija Uniwersiteckija Izwiestija za 1872 god.
 — Toż po niemiecku w Grunerta Archiv.

Z M A R L I
 w ciągu roku 1874.

Z pomiędzy Czł. zwyczajnych:

Theiner Augustyn ze Zgrom. Oratoryjanów, wybr. na Czł.
 czynn. w Wydz. hist.-filoz. d. 7 Lipca 1873, zatwierdz.
 30 Kwietnia 1874 r. † 10 Sierpnia.

Z pomiędzy Czł. nadzw.:

Seredyński Hipolit † 17 Kwietnia.
 Zamojski hr. Jędrzej † 29 Października.

BIURO

AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

Zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpo-
 średnim zarządem Sekretarza jeneralnego.

S k ł a d.

Kustosz Muz. i Biblijotekarz Dr. Wł. Seredyński.
 Podskarbi Prof. Dr. Stan. Janikowski.

Pomoćnik kancelaryjny Nap. Ekielski.
 Pomocnik czasowy w Komisji historycznej Zarewicz
 Ludwik.
 Pomocnik czasowy w Komisji fizyograficznej Za-
 ręczny Stanisław.
 Woźny zarazem gospodarz domu Jak. Kałuziński.

WYKAZ STAŁYCH KOMISYJ AKADEMICKICH.

A) W Wydziale filologicznym.

I.

Komisya bibliograficzna.

Przewodniczący.

Estreicher Karol*).

Dyrektor Wydawnictwa.

Nowakowski Franciszek.

Sekretarz.

Belcikowski Adam.

Członkowie Akademii czynni.

Mecherzyński Karol.

Szujski Józef.

*). Gdzie przy nazwisku Członka tej i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tym jest Kraków.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Hoszowski Konstanty.
 Janikowski Stanisław.
 Jawornicki Marcei.
 Kremer Aleksander.
 Krzyżanowski Stanisław.
 Oettinger Józef.
 Seredyński Władysław.
 Witte Karol.
 Zatorski Maksymilijan.

Członkowie przybrani.

Celichowski Zygmunt w Korniku.
 Wiślocki Władysław.

II.**Komisja dla historii sztuki.****Przewodniczący.**

Siemieński Lucyjan.

Sekretarz.

Luszczkiewicz Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Kremer Józef.
 Lepkowski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Górczyński Adam.
 Kossak Julijusz.
 Popiel Paweł (sen).
 Pokutyński Filip.
 Paszkowski Franciszek.

Członkowie przybrani.

Gąsiorowski Wilhelm.
 Gebauer Aleksander.
 Gujski Marcei.
 Sokołowski Maryjan.
 Tomkiewicz Stanisław.

III.**Komisja językowa.****Przewodniczący.**

Skobel Fryderyk Kaz.

Sekretarz.

Belcikowski Adam.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
 Estreicher Karol.
 Kremer Józef.
 Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Brandowski Alfred.
 Janikowski Stanisław.
 Kremer Aleksander.
 Nowakowski Franciszek.
 Oettinger Józef.
 Seredyński Władysław.
 Warschauer Jonatan.
 Witte Karol.

Członek przybrany.

Wislocki Władysław.

B) W Wydziale historyczno-filozoficznym.

I.

Komisja dla Filozofii.

Przewodniczący.

Kremer Józef.

Sekretarz.

Straszewski Maurycy.

Członek Akademii zwyczajny.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Serwatowski Waleryjan.

Seredyński Władysław.

Członkowie przybrani.

Kasperek Franciszek.

Siedlecki Aleksander.

Sokołowski Maryjan.

Wojciechowski Tadeusz.

Ziamba Teofil.

II.

Komisja historyczna.

Przewodniczący.

Walewski Antoni.

Dyrektor Wydawnictwa.

Szujski Józef.

Sekretarz.

Seredyński Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bielowski August,	}	we Lwowie.
Dzieduszycki Maurycy,		
Kętrzyński Wojciech,		
Liske Fr. Ksawery,		
Małecki Antoni,		
Pietruszewicz Antoni,		
Szaraniewicz Izidor,		
Węclewski Zygmunt.		
Żebrawski Teofil.		
Zaleski Bronisław, Czł. kor. w Paryżu.		

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
 Kirkor Adam.
 Krzyżanowski Stanisław.
 Popiel Paweł (sen.)
 Mieroszowski hr. Sobiesław.
 Scipio del Campo ks. kan.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał.
 Bukowski ks.
 Celichowski Zygmunt, bibl. w Kerniku.
 Czerny Franciszek.
 Doleżan Wiktoryn.
 Glogier Z. w Jeżowie.
 Hirsberg Leopold we Lwowie.
 Kalicki Bernard we Lwowie.

Kluczycki Franciszek w Krzeszowicach.
 Kubala Ludwik we Lwowie.
 Lekszycki.
 Link Henryk we Lwowie.
 Łuszczynski Bogdan.
 Maciszewski Maurycy.
 Midowicz ks.
 Partycki Emilijan we Lwowie.
 Piekosiński Franciszek.
 Pietrzykowski ks.
 Pilat Roman we Lwowie.
 Polkowski Ignacy ks. w Lubostroniu.
 Popiel Paweł (jun.).
 Przeździecki hr. Konst. w Warszawie.
 Pułaski Kazimierz.
 Reifenkugel we Lwowie.
 Smolka Stanisław we Lwowie.
 Stoeger Eug. w Bochni.
 Sokołowski August.
 Wisłocki Wł.
 Wojciechowski Tad.
 Wolański Franciszek w Tarnowie.
 Zakrzewski Ignacy w Poznaniu.
 Zakrzewski Wincenty.
 Zaleski Bronisław w Paryżu.
 Zarewicz Ludwik.

Komisya ta rozdziela się na trzy Sekcje: 1) *paleograficzną* pod kierunkiem Dra Fr. Piekosińskiego; 2) *do Akt publicznych* od 1507—1795 pod kierunkiem Dr. Szujskiego; 3) *do historyczno-geograficznego opisu Dyjecezy*

krakowskiéj pod kierunkiem ks. kanonika hr. Scipiona del Campo.

III.

Komisyja archeologiczna.

Przewodniczący.

Zepkowski Józef.

Sekretarz.

Umiński Piotr.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Kremer Józef.

Żebrowski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.

Drożdżewicz Jan ks. kan.

Gorczyński Adam.

Hoszowski Konstanty.

Jawornicki Marcei.

Kirkor Adam H.

Kremer Aleksander.

Kossak Julijusz.

Paszkowski Franciszek.

Pokutyński Filip.

Popiel Paweł (sen.).

Seredyński Władysław.

Serwatowski W. ks.

Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy.
 Kolberg Oskar.
 Kopernicki Izydor.
 Mioszowski hr. Stan.
 Morawski Szczęsny w St. Sączu.
 Sadowski J. N.
 Schneider Antoni we Lwowie.
 Sołtan hr. Michał.
 Strutyński hr. Julijusz.

Komisya ta rozdziela się na trzy Sekcye: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem p. A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra Aleks. Kremera; 3) *Muzealną*, pod kierunkiem Dra Wł. Sereckiego.

IV.

Komisya prawnicza.

Przewodniczący.

Dunajewski Julijan.

Sekretarz.

Zatorski Maksymilijan.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.
 Burzyński Piotr.
 Heyzmann Udalryk.
 Zoll Fryderyk.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Boroński Franciszek.
 Fierich Edward.

Hoszowski Konstanty.

Kański Mikołaj.

Kopff Wiktor.

Kurtz Aleksander.

Langie Karol.

Szlachtowski Feliks.

Wodzicki hr. Henryk.

Zybliekiewicz Mikołaj.

Co do wysadzonego z téj Komisji Komitetu do nadzoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. wyżej str. 12.

C) W Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

I.

Komisja fizyograficzna.

Przewodniczący.

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.

Czerwiakowski Ignacy.

Czyrniański Emil.

Karliński Franciszek.

Radziszewski Bronisław we Lwowie.

Nowicki Maksymilian.

Skiba Edward.

Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Aleksandrowicz Adolf.

Baraniecki Adryjan.

Langie Karol.
 Lutostański Bolesław.
 Nowakowski Franciszek.
 Ściborowski Władysław.
 Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus w Serecie na Bukowinie.
 Andrzejowski Antoni w Skale obw. Czortkowsk.
 Böhm Ignacy.
 Buchwald ks. Kan. w Dobrzechowie.
 Buszak Jan w Gródku.
 Ciesielski Teofil we Lwowie.
 Claus Edward we Wieprzu obw. Wadowicki.
 Czerkawski Julian we Lwowie.
 Czarnecki Jan w Kaczanówce.
 Czermak Edward w Drohobyczu.
 Dzieduszycki hr. Włodzimierz we Lwowie.
 Dziędzielewicz Józef w Kołomyi.
 Freund August we Lwowie.
 Godlewski Emilijan.
 Graczyński Adolf w Wadowicach.
 Habeni Franc. Ksaw. ks. w Starój wsi pow.
 Brzozowskim.
 Hahn Franciszek w Bochni.
 Hankiewicz Włodzimierz w Przemyślu.
 Hoff Teodor.
 Hüchel Edward we Lwowie.
 Jachno Jan w Stanisławowie.
 Janczewski Edward.
 Janota Eugenijusz we Lwowie.

Jabłoński Wincenty.
Karo Ferdynand w Łosicach (Król. Polskie).
Kolbenheyer Karol w Bilsku.
Konopka Józef w Mogilanach.
Kopernicki Izydor.
Kotowicz Antoni w Bieczu.
Kotula Bolesław.
Kreutz Szczęśny we Lwowie.
Król Żegota.
Krziż Aloizy w Złoczowie.
Kurowski Mateusz w Brzeżanach.
Leigert Józef w Krządce.
Lenz Herman w Niwrze w Czortkowskiem.
Łomnicki Maryjan w Stanisławowie.
Majewski Edward w Krzeszowicach.
Mayer Emanuel w Makowie.
Michałowski Ludwik.
Niedźwiedzki Julijan we Lwowie.
Olszewski Karol.
Olszewski Stanisław.
Podhorecki Franciszek w Jarosławiu.
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku.
Rehman Antoni.
Romer Konstanty obecnie w Krakowie.
Rostafiński Józef obecnie w Strasburgu.
Roszek ks. prob. w Poroninie.
Roziński Karol w Żółkwi.
Sadowski Jan Nep.
Sławiński Marcelli w Kołomyi.
Stanecki Tomasz we Lwowie.

Stengel Ireneusz.
 Strzelecki Henryk we Lwowie.
 Strzelecki Stanisław w Wieliczce.
 Suszycki Zenon w Dzwiniaczu.
 Taczanowski Władysław w Warszawie.
 Textorys Leopold ks. prob. w Kołaczycach.
 Tyniecki Władysław w Dublanach.
 Turczyński Emeryk w Drohobyczu.
 Uznański Adam w Poroninie.
 Wachtel Fryderyk w Sopotni.
 Wachtel Henryk.
 Waga Antoni w Warszawie.
 Waigl Leopold w Kołomyi.
 Walter Henryk.
 Walecki Antoni w Warszawie.
 Werhratski Jan we Lwowie.
 Wierzbicki Daniel.
 Wierzejski Antoni.
 Windakiewicz Edward we Lwowie.
 Wodzicki hr. Kazimierz w Olejowie.
 Zaręczny Stanisław.
 Zimmermann Jan w Rzeszowie.

Prace téj Komisji rozdzielone są na 5 Sekcyj pod kierunkiem: 1) *meterologiczna* Prof. Karlińskiego, 2) *geologiczno-orograficzna* Prof. Altha, 3) *botaniczna* Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna* Prof. Nowickiego, 5) *chemiczna* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisja antropologiczna.**Przewodniczący.**

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izidor (Zastępca).

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.

Biesiadecki Alfred.

Kuczyński Stefan.

Łepkowski Józef.

Nowicki Maksymilian.

Szujski Józef.

Teichmann Ludwik.

Żebrowski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.

Blumenstok Leon.

Kirkor Adam. Hon.

Kossak Julijusz.

Kremer Aleksander.

Lutostański Bolesław.

Ściborowski Wł.

Członkowie przybrani.

Kolberg Oskar.

Sadowski Nep.

Umiński Piotr.

Komisya ta rozdziela się na 3 Sekcye: 1) *Archeologiczno-antropologiczną* pod kierunkiem Prof. Altha; 2) *Antropologii w rozumieniu ściślejszém* pod kierunkiem Prof. Teichmanna; 3) *Etnologii* pod kierunkiem P. O. Kolberga.

III.

Komisya balneologiczna.

Przewodniczący.

Dietl Józef.

Sekretarz.

Ściborowski Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Aloizy.

Czyrniański Emil.

Kuczyński Stefan.

Piotrowski Gustaw.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Aleksandrowicz Adolf.

Lutostański Bolesław.

Zieleniewski Ludwik.

WYKAZ

ZAKŁADÓW NAUKOWYCH

z którymi Akademia wymienia publikacje.

(*W*) oznacza przesyłanie wszystkich druków Akademii; (*1. 2*) publikacji Wydziału filolog. i histor.-filoz.; (*3*) Wydziału matematyczne-przyrodniczego; (*KA*) Komisji historycznej; (*Kf*) Komisji fizyograficznej.

- Belgrad. Serbske učenje Društvo. *W*.
- Bern. Schweizerische Gesellschaft für die gesammte Naturwissenschaft. *3*.
- Berno. Matica Morawska. *W*.
- „ Naturhistorischer Verein. *3*.
- „ Mährisch-Schlesische Gesellschaft des Ackerbaues. (Oddz. histor.). *1. 2*.
- Bordeaux. Société des sciences physiques et naturelles. *3*.
- Brańa. Bulgarskie Knížewne Drużestwo. *W*.
- Brunsbęrga. Histor. Verein für Ermeland. *Kh*.
- Bruxella. Académie Royale des lettres, des sciences et des beaux-arts. *W*.
- Cherbourg. Société des sciences naturelles. *3. Kf*.
- Chrystiania. Król. Uniwersytet. *W*.
- Dijon. Académie des sciences, arts et belles-lettres. *W*.
- Dorpat. Gelehrte Gesellschaft. *1. 2*.
- Drezno. Academia Caes. Leopoldino-Carolina germanica naturae curiosorum. *3. Kf*.
- Gdańsk. Naturforschende Gesellschaft. *3. Kf*.
- Getynga. Kön. Gesellschaft der Wissenschaften. *W*.

- Grodzic (Gratz). Historischer Verein f. Steiermark. 1. 2.
 Kopenhaga. Société R. des Antiquaires du Nord. 1. 2.
 Kórnik. Biblijoteka. W.
 Lizbona. Acad. real das Sciencias. W.
 Londyn. Anthropological Society. Kf. 2. 3. (Sprawozd.).
 „ Geographical R. Society. Kf.
 „ Geological Society. Kf.
 „ Zoological Society. Kf.
 „ Royal Museum. W.
 Lubeka. Hanseatischer Geschichts-Verein. Kh.
 Lwów. Biblijoteka uniwersytecka. W.
 „ Zakład narodowy imienia Ossolińskich. W.
 St. Martin turczański. Matice Slovenska. W.
 Monachium. Königl. Akademie der Wissenschaften. W.
 Montpellier. Académie des sciences et lettres. W.
 Moskwa. Société Imp. des Naturalistes. 3. Kf.
 Norymberga. Germanisches Nationalmuseum. 1. 2.
 Padwa. Societa Veneto-Trentina. 3.
 Paryż. Société botanique de France. 3. Kf.
 „ Société géologique de France. Kf.
 „ Société entomologique de France. Kf.
 „ Institut de France. W.
 „ Ministerstwo oświecenia, francuskie.
 „ Towarzystwo nauk ścisłych. 3.
 „ Towarzystwo historyczne. 1. 2.
 Peiszt. Akademia umiejętności. W.
 Petersburg. Biblijoteka Cesarska. W.
 „ Ces. Akademia umiejętności. W.
 „ Archeograficzskoje Obczestwo. 1. 2.
 Poznań. Towarzystwo przyjaciół nauk. W.
 Praga. Böhmisches Landesarchiv. Kh.

- Praga. Česká Společnost nauk. *W.*
 Rapperswyl. Museum. *W.*
 Rbichenberg. Verein der Naturfreunde. 3.
 Ryga. Gelehrte Gesellschaft. *W.*
 Rzym. Academia reale dei Lincei. 1. 2.
 Santiago (w Obli). Biblijoteka Uniwersytetu.
 Sieniawa. Biblijoteka i zbiory Księcia Wł. Czartory-
 skięgo. *W.*
 Stockholm. Król. Akademija umiejętności. *W.*
 Sweryn. Verein für Meklemburgische Geschichte und
 Alterthumkunde. *Kh.*
 Warszawa. Biblijoteka Uniwersytetu. *W.*
 „ Towarzystwo lekarskie. 3.
 „ Redakcyja Biblijoteki warsz. *W.*
 Washington. Surgeon General office. 3.
 „ Smithsonian Institution. *W.*
 Wiedeń. Direction des k. k. Haus- u. Staatsarchives. *Kh.*
 „ Institut für österr. Geschichtsforschung. *Kh.*
 „ Geologische Anstalt. 3. *Kf.*
 „ Central-Commis. f. Erhalt. der Baudenkmäler. 1. 2.
 „ K. Akademie der Wissenschaften. *W.*
 Wiesbaden. Nassauischer Verein für Naturkunde. 3. *Kf.*
 Wrocław. Verein für Geschichte Schlesiens. 1. 2.
 Zagrzeb. Jugoslóvenska Akademija znanosti i umietno-
 sti. *W.*
 Zgórzeloc. Oberlausitzische Gesellschaft der Wissenschaf-
 ten. 1. 2.

DZIEŁA
WYDANE PRZEZ AKADEMIJĘ
 od inauguracji w r. 1873, po koniec r. 1874.

A) Własnym staraniem i nakładem.

1. Dwa pierwsze publiczne posiedzenia Akademii. (1. Na cześć Kopernika; 2. na inauguracyjną Akademię).
2. Rocznik Zarządu Akademii za rok 1873.
3. Pamiętnik Akad. um. w Krak. (Wydz. filolog., tudzież hist. filoz.) T. I.
4. Pamiętnik Akad. um. w Krak. (Wydz. matem.-przyrod.) Tom I.
5. Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydz. filologicznego T. I.
6. Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydz. histor.-filozof. T. I. II.
7. Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydz. matem.-przyr. T. I.
8. Monumenta mediae aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia. Tom I. Cathedralis ad S. Venceslaum ecclesiae cracov. Diplomatici codicis Pars I. 1166—1366. (Opracował Dr. Franc. Piekosiński).
9. Scriptores rerum polonicarum. Tom II. Chronicorum Bernardi Vapovii Pars poster. 1480—1535; opra-

cował, objaśnił i życiorysem Wapowskiego pomnożył J. Szujski r. 1874. (T. I. należy do czasu Tow. nauk. krak.).

10. *Correctura Statutorum et Consuetudinum Regni Poloniae a. 1532 decreto publico per Nic. Taszycki, Bern. Maciejowski, Georg. Myszkowski, Bened. Izdbiński, Alb. Policki et Nic. Koczanowski confecta et Conventioni generali Regni a. 1534 proposita; ex rariss. edit. authent. opera Mich. Bobrzyński nunc iterum edita.* (Stanowi T. 3ci Ant. Zygm. Helcla Starodawnych Prawa polsk. Pomników).
12. *A. Z. Helcla Pism pozostałych wydanie pośmiertne.* T. I. Dawnego Prawa prywatnego polskiego Część I.
13. *Niemiecko-polski Słownik wyrazów prawnych i administracyjnych.* Wyd. 2gie pomnożone.
14. *Sprawozdania Komisji fizyograficznej, obejmujące materiały do Fizyjografii Galicyi.* T. VII. VIII. 1873, 1874. (Poprzednie tomy należą do czasu Tow. nauk. krak.).

B) Z pomocą lub całkowitym nakładem Akademii.

(Własność Autorów).

14. *Biblijografja polska XIX Stólecia, przez K. Estreichera.* Tom II. (T. 1szy wydany z udziałem b. Tow. nauk. krak.).
15. *Dzieje bezkrólewia po śmierci Jana III. przez Profes. A. Walewskiego.* T. I.

16. **Łud, jego zwyczaje, sposób życia, mowa itd., przedstawił Osk. Kolberg. Krakowakie. Część 2ga, 3cia, 4ta.**

W składzie Akademii znajdują się jeszcze następujące dzieła pozostałe po Towarzystwie naukowym krakowskim:

1. Pisma zbiorowe i peryjodyczne.

1. **Miscellanea cracoviensia nova. 4to. Fasc. I. r. 1829.**
2. **Rożmaitości naukowe. 4to. Zeszytów 3. r. 1830.**
3. **Rocznik Towarzystwa naukowego: Poczet 1szy od r. 1817 do r. 1833, razem Tomów 15 in 8vo. — Poczet 2gi od roku 1841 do r. 1852, tomów 8, (XVI—XXIII). — Poczet 3ci od r. 1857 do r. 1872, tomów 21 (XXIV—XLIV).**
4. **Rocznik Wydziału lekarskiego w Uniwersytecie Jagiellońskim. Tom I—VIII. 1839—1846.**
5. **Sprawozdania roczne Komisji fizyograficznej Towarzystwa naukowego krakowskiego, obejmujące pogląd na czynności i materyjały do fizyografii Galicyi. Tom II—VI.**
6. **Przegląd lekarski wydawany przez oddział nauk przyrodniczych i lekarskich Tow. nauk. krak. pod redakcją Prof. Janikowskiego, Madurwicza,**

Majera, Skoźbia, Drów Oettingera, Rydla i Zieleniewskiego. T. I—X.

2. Zabytki z dziejów oświaty i sztuk pięknych, wydawane staraniem Towarz. nauk. krak.
7. Wierne odbicie papieru egipskiego, znalezione w mumii, oprawne w zwitek 8mio łokciowy z pismem hieroglifowém.
8. Statuta nec non liber promotionum philosophorum ordinis in Universitate Jagiellonica ab anno 1402 ad a. 1849, edidit J. Muczkowski. Cracoviae 1849, 8vo.
9. Jakóha Michałowskiego księga pamiętnicza, z rękopismu hr. Ł. Morsztyna, wydana przez Tow., pod redakcją Z. A. Helela r. 1864, 8vo.
10. Monumenta antiquae artis Cracoviensis. 1872. Zeszyt I. Tab. 5, fotodruk.
11. A. Z. Helela Starodawne prawa polskiego pomniki. T. II. 4to, z wizerunkiem autora, 1870.

3. Biblijoteka naukowa.

(Dzieła podręczne do nauki uniwersyteckiej lub obszerniejsze wykłady).

12. Botanika szczególna J. R. Czerwiakowskiego Prof. Uniwersytetu jag., 8vo. T. II—VI.
13. Wykład matematyki elementarnej J. K. Stecckowskiego, Prof. uniw. I—V. (Arytmetyka, Algebra, Planimetryja i Stereometryja, Trygonometryja prosta i sferyczna, Geometryja analityczna).

14. **Wykład farmakomorfiki i katagrafologii** Dra Prof. F. K. Skobla.
15. **Prelekcye o filologii klasycznej i jej encyklopedyi** Prof. A. Małeckiego 1854.
16. **Opisanie najużywanych roślin lekarskich** r. 1850, in 4to, z 13 tabl.

4. Wykład nauk dla ludu.

17. **Zjawiska napowietrzne**, (wydanie 2gie).
18. **Zbiór wierszy ku nauce i zabawie ludu**, 1850.
19. **Nauka rolnictwa dla ludu**, 1850.

5. Dzieła osobne w różnych przedmiotach.

20. **Monografia Opactwa Cystersów we wsi Mogile**. — Dzieło w 2ch częściach z 8 drzeworytami i tabl. autogr., 4to, 1867.
21. **Dzieje Zakładów Uniwersyteckich w Krakowie**. przyczynek do dziejów oświaty krajowej, poświęcony pamięci 500letniego istnienia Uniwersytetu krakowskiego r. 1864.
22. **Mapa zdrojowisk lekarskich w Galicyi i Bukowinie** sporządzona p. Teofila Żebrowskiego, oraz wykaz zdrojowisk abecadłowy.
23. **Wskazówka poszukiwań i badań starożytności**, wydana przez Oddział archeologii i sztuk. Wydanie 2gie.
24. **Wskazówka do utrzymania kościołów, cerkwi i przechowanych tamże zabytków przeszłości**, opracowana przez Wł. Łuszczkiewicza, z 40 drzeworytami, r. 1869.

25. **Pamiętka obchodu 50tej rocznicy zawiązania Tow. nauk. krak. w r. 1868.**

7. Osobne odbitki.

26. **Literatura fizyografii ziemi polskiej p. Prof. Dra J. Majera (Z XXX. tomu Rocznika Towarzystwa naukowego).**
27. **Zbiór dyplomów klasztoru Mogilskiego przy Krakowie. (Z monografii Mogiły).**
28. **Historyja wyzwolenia Polski za panowania Jana Kazimierza, Prof. Antoniego Walewskiego. T. Ilgi (z XXXVI. Tomu Rocznika).**
29. **Rękopisy Towarzystwa naukowego systematycznie zestawione p. Dra Wł. Seredyńskiego, (z XL. tomu Rocznika).**

~~~~~

Skład główny publikacyj Akademii i dzieł po Tow. nauk. pozostałych mają powierzony:

D. E. Friedlein w Krakowie.
K. Wild we Lwowie.
Gebethner i Wolff w Warszawie.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszków Akademii

w r. 1874.

I.

Fundusz żelazny.

zł. a. ct.

A) *W papierach publicznych:*

1. Remanent z r. 1873 (zob. Rocznik Zarządu Akademii z r. 1873, str. 82): W obligacyi drogi żel. Warsz. Bydgoskiej 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. 2,000 zł. a., w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych gal. Zakładu kred. ziemskiego 13,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kredyt. ziemsk. 13,000 zł. a.;

Razem w papierach 500 Rs., 29,550 —

2. Przybyło w r. 1874:

- a) Z zapisu ś. p. Prałata Zienkiewicza z Poznania dwa listy zastawne Tow. kred. ziemsk. poznańsk. po 200 tal.;

- zł. a.   ct.
- b) W miejsce gotówki złożonej w kasie oszczędności zakupiono listów zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc., wartości nomin. 18,800 zł. a.;

Z końcem r. 1874 pozostało w papierach publicznych: Tal. 400, Rs. 500. . . 48,350 —

B) W gotówce:

1. Remanent z r. 1873 wynosił . . . 27,774 18 $\frac{1}{2}$
2. Wydatki w r. 1874:

a) Kupno wyżej wymienionych listów zastawnych galicyjsk. (stanowych) 5-proc., wartości nom. 18,800 zł. a. 16,328 ct. 10 $\frac{1}{2}$

b) Kupno domu, Nr. 283 przy Ul. Sławkowskiej 11,400 —

Razem wydatki . . . . . 27,728 10 $\frac{1}{2}$

Pozostało z końcem r. 1874 w gotówce (w kasie oszczędności) 46 8

II.

Fundusz spółny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

1. Pozostałość z r. 1873 (zob. Rocznik z roku 1873, str. 84) 9,888 11
2. Odsetki od funduszu żelaznego . . . 3,856 19 (*)
3. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1874 12,000 —

	Zł. a.	ct.
4. Subwencyja z funduszków krajowych na Komisję fizyjograficzną za II. półr. 1873 r.	750	—(**)
5. Uposażenie ogólne z funduszków krajowych za r. 1874	10,000	—
6. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1873 i 1874	1,000	—
7. Dar Rady powiatowej Tarnowskiej	100	—
8. Ofiara Wgo Popiela z Kotowej Woli na Komisję fizyjograficzną	50	—
9. Ofiara na Komisję biblijograficzną: Hr. Ł. Krasieńskiego 100; „ Konst. Branickiego 43.75; „ Wład. Branickiego mł. 43.75	187	50
10. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Towarzystwo naukowe	377	53
11. Dochód z najmu piwnic i t. d.	75	—
Suma dochodu	38,284	33

*) Kwota ta jest mniejszą od podanej z tego tytułu za r. 1873 z tego powodu, że do tej ostatniej doliczoną została część procentów z roku poprzedniego 1872, z którego, jako nie użyta, weszła do następującego.

**) Subwencyja ta ustala przy wyznaczeniu dla Akad. ryczałtowej kwoty wskazanej powyżej 5tą.

B) Wydatki.

a) Administracyjne:

1. Place (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, Kancelisty i Woźnego	5,390	78
2. Diety Członków zamiejscowych krajowych	540	—

	zł. a. ct.
3. Odsetki od ciężarów domowych	213 10
4. Potrzeby kancelaryjne (doliczają się tu koszty przesyłek publikacyj Członkom i Zakładom zagran.)	202 52
5. Porządki domowe (sprzęty do sali posiedzeń publicznych, szafy biblioteczne, sprzęty gospodarskie, reparacje)	2,827 37
6. Opał i oświetlenie	121 88
7. Wydatki nieprzewidziane (prasa autograficzna, marki stemplowe, podatek zaległy za r. 1873, oprawy ozdobniejsze, i t. d.)	491 77
Razem	9,787 42

b) Naukowe:

α) Wspólne.

8. Zbiory biblioteczne i muzealne i Rocznik Zarządu	772 70

β) Wydział I-szy i 2gi.

9. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy i Sprawozdania; Helcla Prawo prywatne, Walewskiego Bezkrólewie po Janie III; Słownik wyrazów prawniczych	4,962 60
10. Wynagrodzenie Sekretarzy Wydziałów za Sprawozdania z posiedzeń	300 —
11. Komisya biblijograficzna	649 75
12. Komisya historii sztuki	400 —
13. Komisya historyczna	4,574 75
14. Komisya archeologiczna	675 —

	zł. a.	ct.
γ) Wydział 3ci.		
15. Wydatki wspólne: na Pamiętnik, tudzież na Rozprawy i Sprawozdania	2,796	86
16. Wynagrodzenie Sekretarza Wydziału za Sprawozdania z posiedzeń	150	—
17. Komisya fizyjograficzna	4,449	22
18. Komisya antropologiczna	180	—
Razem	19,910	88
Suma wydatków	29,698	30

**Porównanie dochodu i wydatku z funduszu
na potrzeby coroczne.**

Dochód	38,284	33
Wydatki	29,698	30
Pozostaje na r. 1875 nadwyżka, którą po- kryją się w ciągu będące nakłady zeszłoroczne	8,586	3

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

**A) Fundusz ks. J. B. Lubomirskiego
na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.**

Dochód.

Remanent

- a) W papierach publicznych wartości nominal-
nej: W obligacjach indemnizacyjnych gali-
cyjskich 1,500 zł. a.; w obligacjach kre-

	zł. a.	ct.
dytowych ziemskich węgierskich 1,000 zł. a.		
Razem 2,500 zł. a.		
b) W kasie oszczędności krakowskiej	961	23
Odsetki w r. 1874	206	68
Razem	1,167	91

Wydatek.

Zasilek na dzieło Osk. Kolberga: Lud krakowski (Ser. VII i VIII) 800 zł. a.; zasilek na wydawnictwo Gramatyki sanskryckiej Fr. Malinowskiego: 163 zł. a. 75 ct.		
Razem	963	75

Stan tego funduszu z końcem r. 1873 w papierach publiczn. 2,500 zł. a., w kasie oszczędności 204 zł. a. 16 ct.

Uwaga. Fundusz ten od kilku lat nie powiększa się niezależnym dochodem, wypłaty bowiem obu kwot z legatu księcia Jerz. R. Lubomirskiego Akademii przypadające, a przez ś. p. ks. Adama Lubomirskiego ściśle uiszczane, po śmierci tegoż przez jego spadkobierców wstrzymane zostały. Do tych kwot, oprócz 1000 zł. a. rocznie przypadających ze wskazanego tu tytułu, należy jeszcze drugi 1000 przeznaczony na zbiory naukowe.

B) Fundusz Konarskiego.

Dochód.

Remanent.		
a) W listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. wartości nom. zł. a. 4,700;		
b) W kasie oszczędności krak.	587	13
Wpłynęło d. 27 Lipca 1874 rs. 1,443 kop.		
10 czyli	2,107	97

	sz. a. ct.
Odsetki w r. 1874	315 81 (*)
Razem	3,010 91(**)

Wydatków nie poczyniono.

(*) Większe w r. 1873 odsetki stąd pochodziły, że wliczone w nich były odsetki z Kasy oszczędności z dwóch lat poprzednich.

(**) Co do zarządzania tym funduszem, zob. wyżej str. 18, L. 34—38.

C) Fundusz Jana Radwańskiego.

Dochód.

Pozostałość z r. 1873	80 86
Odsetki od niej	5 72
Wkładka z r. 1874	13 10
Stan tego funduszu z końcem r. 1874	99 68

D) Fundusz imienia Kopernika.

Dochód.

Pozostałość z r. 1873	101 78
Rata za r. 1874	100 —
Odsetki z r. 1874	12 70
Stan tego funduszu z końcem r. 1874	214 48

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła *).

Dochód.

Złożone na cel powyższy w dniu 4 Kwietnia	
1874 rs. 450	695 25
Odsetki z Kasy oszczędności	29 77
Stan tego funduszu z końcem r. 1874	725 2

(*) Zob. co do tego funduszu wyjaśnienie wyżej, str. 14, L. 23. 24.

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich *).

Dochód.

	zł. a.	ct.
Złożone na cel powyższy w dniu 23 Września		
1874 rs. 300	456	—
Złożone na tenże cel w dniu 1 Listopada 1874		
rs. 125	192	50
Odsetki z Kasy oszczędności	4	56
Stan tego funduszu z końcem r. 1874	653	6

(*) Zob. jak wyżej, str. 16, L. 27—29.

IV.

KWOTY DEPOZYTOWE.

A) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego

(pod zarządem osobnej Komisji z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.)

Remanent z r. 1873:

W obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich
nominalnej wartości zł. a. 200

W Kasie oszczędności krak. 195 29

Odsetki z r. 1874 . . . . . 23 2

Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . . . . . 218 31

w pap. publ. 200 zł. a.; w gotówce 218 zł.

a. 29 ct.

B) Fundusz restauracyi sarkofagu Kazimierza Wgo
(pod zarządem delegowanych b. Towarzystwa nauk. i Rady
miejskiej).

	zł: a. ct.
Remanent z r. 1873	247 20
Odsetki z r. 1874	17 55
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	264 75

C) Fundusz na restauracyę grobów królewskich
(pod zarządem delegowanych z b. Tow. nauk.,
Rady miejskiej i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem
Prezesa Akademii).

Remanent z r. 1873	2,628 66
Odsetki z r. 1874	180 89
Stan tego funduszu z końcem r. 1874 . .	2,809 55

D) Fundusz Komisji balneologicznej
(na teraz pod zarządem Akademii).

Remanent z r. 1874:

a) W obligacyjach indemnizac. galic. war- tości nomin. zł. a. 1,700;	
b) W Kasie oszczędności	58 3
Odsetki w r. 1874	78 72
Zysk z wylosowanej Obligacyi indemnizac. . . .	65 25
Suma	202 —

Wydano za asygnacyją Przewodniczącego Ko-
misji balneologicznej . . . . . 50 —
Stan tego funduszu z końcem r. 1874, w oblig.

indemn. 1,700 zł. a., w Kasie oszczędności
152 zł. a.

E) Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego

(pod zarządem Wgo Karola Estreichera,
Członka zwyczajnego Akademii umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacjach indemuiza-
cyjnych galic. bez kuponów wartości nomin.
zł. a. 3,000.

GŁOS

Dr. J. Majera, prezesa Akademii
na doroczném posiedzeniu publiczném
r. 1875.

Jak w historii politycznej zmieniają się godła, gromadzące około siebie siły pochopne do spełniania odpowiednich im zamiarów: tak w historii nauk od czasu do czasu występują hasła, nęcące, jeśli nie blaskiem prawdy, to przynajmniej urokiem nowości; jeśli nie rzeczywistą, to przynajmniej pozorną; dzielące pracowników na obozy, wrogie, bo przekonane że każdy zdobył dla siebie wyłączny przywilég prawdy, w moc tego przekonania postępujące z czołem wysoko wzniesioném, i dlatego nie zdolne dostrzedz tego, co obóz drugi móglby mieć w sobie rzeczywiście dobrego.

Takimi dziś jeszcze do przesytu powtarzanemi hasłami, stał się experimentalizm rozbujający w nowój formie pozytywizmu, i w porównaniu z dawniejszym, zeszkromniały metafizycyzm. Zaciekłość stronnictwa, tłumiąc trzeźwiejsze z obu stron poglądy, doprowadzała do tego, że z jednéj strony, dosyć było ująć w rękę mikroskop, zajmować się doświadczeniami, sprawdzaniem dawnych, dostarczaniem nowych faktów, choćby najwięcej dla nauki przydatnych, żeby być zgola odsądzonym od czci naukowej, jeśli tylko nie było

zarazem zagłębień przechodzących zakres doświadczalny, bo sięgających aż po ostateczną przyczynę. Z drugiej znowu strony, dosyć było przyznać jakieś prawa apriorystycznym badaniom rozumu, a nawet pokusić się tylko o uogólnianie zdobytych już faktów celem docierania do ich pierwotnego źródła, ażeby zjednać sobie pogardliwe nazwisko metafizycznego marzyciela.

A cóż mówić o prawdzie wśród tych sprzecznych obozów? — O nie lękajmy się o nią! Jednostronność musi doprowadzać do tego, że idącym jej śladem grunt chwiać się zaczyna pod nogami, i chcący niechcący po daremnych wysileniach, zmusza oglądać się za inną pomocą. Tak wobec stwierdzonych faktów, metafizycy ujrzyć musieli konieczność liczenia się z nimi, i ograniczania przez to samopas wybujałych zapędów rozumu; zwolennicy przeciwnego obozu uderzą czołem, jeśli zdobyta rozumem ogólna zasada rozświeci pojedyncze fakta, i światłem z téj wysokości rzuconém, jaśniej stawi przed oczy cel i kierunek dalszych usiłowań.

Powiedział niegdyś Szyller o przyrodnikach i metafizykach:

Słusznie się nienawidzicie!
 Na związek jeszcze za rano;
 Prawda, gdy się rozdzielicie,
 Dopiero będzie poznana.

Czyli wielki poeta dziś jeszcze orzeczenie to uważałby za słuszne, powiedzieć nie umiem; samo jednak uznanie owego związku za przedwczesny, dowodzi, że widział on jego możliwość, jeżeli nie konieczność w przyszłości.

Stosując to do naszych obozów, mamy przekonanie, że już nie od dziś objawu tego zaprzeczyć nie można. Padają

systematy poczęte i wyległe z czystej rozumowej abstrakcyi, dumnie lekceważące wypadki drogą ścisłych doświadczeń i spostrzeżeń zdobyte; gdy znowu z drugiej strony, pracownicy na polu doświadczeń szukają światła uogólniającego rozumu, przekonani, że szczegółowe wypadki ich badań, dostarczają koniecznego materiału, lecz w swém odosobnieniu prawdziwej umiejętności stworzyć nie zdołają.

Na témto skrzętném uwzględnianiu a oględném kojarzeniu kierunków, sprzecznych na pozór, bo różnych w metodzie, zmierzających wszelako do jednego celu, polega konieczna swoboda umiejętnego badania i pożądana na tém polu harmonija działania.

Taką to cechę, tuszmy sobie, miała i mieć będzie praca naszej Akademii. Żeby ją jednak zrobić wydatniejszą, dłuższego potrzeba czasu, niż na to zezwała jej dotychczasowe istnienie. Jaką była ostatecznie w roku upłynionym, nauczy pogląd, którego skręślenie było zadaniem kolegi Sekretarza jeneralnego. Uwagi powyższe niech posłużą za tło do tego obrazu; do nich się téż ograniczam, zmuszony zajmować się nie tyle dokonaną pracą, ile raczej warunkami mającemi wpływ na jej rozciągłość i postęp.

Warunkami témi są: siły wewnętrzne i środki zewnętrzne.

Co do ostatnich; — ze strony Państwa doszedł nas w roku przeszłym zasiłek, odpowiedni stale tym tytułem wprowadzonój do budżetu pozycyi.

Toż samo rozumieć o rocznym zasiłku ze strony Gminy Miasta Krakowa.

Ze strony kraju; uchwała Sejmu z r. 1873, przyznająca Akademii roczny zasiłek w ilości 10000 zła., w roku ubiegłym pierwszy raz w wykonanie wprowadzona, posłu-

zyła do takiego podwyższenia pozycji naszego budżetu, iż przy téj jedynie pomocy Akademia była w stanie dokonać tylu publikacyj, ile ich w roku zeszłym dostarczyła, nie bez wielkiego nakładu i pracy i kosztów.

Ze strony obywatelstwa obu części Galicyi, z wyjątkiem jedyne go objawu, dowodzącego najzyczliwszój chęci, w skutku jednak dotąd wątpliwego, środki nasze nietylko że nie przymnożone, ale, boleśnie wyznać, przynajmniej do jakiegoś czasu uszczuplone zostały. Życzliwość owę zawdzięczamy ś. p. ks. P. Pękalskiemu, który kodycyłem swoim z dnia 9 Stycz. 1873 r. zapisał na fundusz Akademii wierzytelności swoje, wynoszące razem przeszło 3000 zła., o które jednak spór sądowy jeszcze przez testatora rozpoczęty, dotąd ukończonym nie został.

O fakcie przeciwnym, w skutku którego wstrzymać się musimy od przypadającego w tym właśnie roku przyznania nagród, za najlepsze prace naukowe ogłoszone w ciągu ubiegłego pięciolecia, w tém miejscu zamilczam, w nadziei, że przerwa ta długo trwać nie będzie!

Rzucając więc na ten fakt tymczasem zasłonę, szczęśliwy jestem, że mogę podzielić się innym, dającym lepszą otuchę na przyszłość. Zadatkim tego jest ofiara świeżo otrzymana z najbliższego otoczenia naszego; są zasiłki nadesłane w roku zeszłym z innych krain polskich, pamiętnych, że Instytucja nasza jest wprawdzie w Krakowie, ale nie krakowską; jest w Galicyi, lecz nie galicyjską; że jest jak być powinna jedném z ognisk naukowych świata, wyrażającém z natury rzeczy zasób wiedzy polskiej i temu téż narodowi przeważnie służącém. Że tak na to ognisko zapatrywali się rodacy pogranicznych krajów, dowodem ich życzliwość okazana czynem. W dowodzie tym widzimy i tę

peciossającą stronę, iż budzi się coraz więcej mało dotąd objawiana świadomość, że obok podawania pomocnej ręki garnącej się do nauki młodzieży, jest jeszcze obywatelski obowiązek myślenia i o potrzebach tych ognisk, z których światła ma ona korzystać.

Wierny obraz życzliwych tego rodzaju objawów znajduje się w wydanym właśnie drugim z kolei Roczniku Zarządu; tu w hołdzie wdzięczności wspominam w krótkości ofiarę 400 tal. przekazaną testamentem ś. p. ks. Jana Zienkiewicza kan. gnieźnieńskiego; ofiarę 3000 złp. na nagrodę konkursową od niewiadomego dawcy z Warszawy; z tegoż samego źródła i w podobnym celu ofiarę 300 i dodatkowo 225 rubli sr.; ofiarę wreszcie 750 rubli sr. z legatu ś. p. Henryka Cywińskiego, dziedzica dóbr w powiecie pinczowskim, gubernii kieleckiej, której rychłe uszczerzenie zapowiada nam tutejsza prokuratoryja skarbowa.

W myśli wspierania niezamożnej młodzieży tutejszego Uniwersytetu, doszła nas w roku zeszłym po długich przewodach prawnych uzyskana i prawie o $\frac{1}{3}$ obniżona, reszta sumy 5000 rub. sr. legatem ś. p. M. Konarskiego z Odessy na powyższy cel przeznaczonęj. Jedną część tej należitości spłacił dłużnik bez jej uszczuplenia jeszcze przed 13tu laty ówczesnemu Tow. nauk. Wolno temu było podówczas otrzymaną kwotę rozdać według własnego uznania; tego jednak nie uczyniło, w słusznym przekonaniu, że myśli testatora lepszym będzie tłumaczem, gdy po otrzymaniu reszty należitości, łącznie z kwotą dawniejszą powiększoną odsetkami, utworzy stały fundusz, z którego według możliwości jednemu lub dwóm uczniom rokrocznie nasilek byłby udzielany. Zamiar ten Akademia w roku zeszłym przywiodła do skutku, ustanawiając pod imieniem Konar-

skiego stypendyja dla 2ch uczniów, każde w ilości 180 zł. Zasiłek ten złączyła z obowiązkiem pracowania kilka godzin tygodniowo w Komisji historycznej i Muzeum fizyograficzném, w miarę kierunku nauk, jakim się oddaje stypendysta. W ustanowieniu tego warunku nie miała ona na myśli własnej dogodności, lecz niezaprzeczoną korzyść pobierających zasiłek, przez nastrożenie im sposobności bliższego zaznajamiania się z obranym przedmiotem, przez wdrażanie ich do pracy, a wreszcie, przez odjęcie tym sposobem udzielanemu zasiłkowi cechy prostój jałmużny, a przez to samo wszczępienie w młodociane umysły poczucia osobistej godności, uzacniającej charakter, a zdobywanój jedynie trudem i sumienną pracą w obranym społecznym zawodzie.

Środki i pomoce naukowe Akademii wzmogły się w roku zeszłym znakomicie w zbiorach fizyograficznych i w biblijotece, gdy tymczasem przybytki do zbioru starożytności bardzo były nieznaczne. Na pierwszym miejscu wspomnieć nam tu przychodzi o wzbogaceniu Muzeum fizyograficznego znakomitym, bo przeszło 1000 okazów obejmującym zbiorem ptaków krajowych i zamożniejszym jeszcze oologicznym, pochodzącymi ze zbioru niegdyś hr. Kaz. Wodzickiego.

Biblijoteka Akademii, prócz nie wielu nabytków z własnego funduszu, jako niezbędnej pomocy w przedsięwziętych pracach, otrzymała przeszło 1000 dzieł z ofiar prywatnych, między którymi kilka set z daru p. Waltera kupca i obywatela tutejszego. Podniosło to liczbę dzieł, które dotychczas posiada, blisko do 13000. Ten naukowy zasób, jeżeli najbliżej staje się pomocnym Członkom Akademii, to przecież nie zamyka się dla innych pracowników, przez co staje się nieposlednim środkiem podniesienia naukowego poziomu.

Akademija pomna, że bez oparcia się na tych zdobytych wszechstronną pracą naukowych owocach, postęp byłby niepodobnym, zwróciła uwagę na źródło, które, aczkolwiek własnego jój zbioru wzbogacióby nie mogło, niemniej przecież, stawszy się dla niej dostępném, byłoby nader wielką pomocą dla nauki dziejów ojczystych. Źródłem tém, znakomite i w swym rodzaju jedyne w Polsce zbiory ks. Wład. Czartoryskiego. Do niegogo udał się Zarząd Akademii z prośbą o sprowadzenie ich do Krakowa, a przynajmniej o częściowe użyczenie do użycia w miarę zachodzącej potrzeby. Dosyć jest przeczytać odpowiedź księcia, zamieszczoną w całej obszerności w Roczniku, ażeby uznać, jak dalece z gorącą miłością kraju umié on łączyć świadomość znaczenia nauki. Zbiory księcia sprowadzone będą do Krakowa, nad który, według własnych jego wyrazów, nie mógłby znaleźć miejsca odpowiedniejszego.

W końcu nie zapomniiał Zarząd Akad. o jedném jeszcze źródle, z którego uzyskać się dały nabytki dla uzupełnienia naszych środków naukowych wielce pożądane, a mianowicie, o zawiązywaniu coraz obszerniejszych stosunków z naukowemi Towarzystwami i Akademijami celem wzajemnej wymiany publikacyj. Z myślą tą łączyła się inna; myśl zwracania uwagi obcych na spółudział polskiego ducha w pracy około uprawy nauk i stawienia im przed oczy świadectwa, że duch ten nie zmarł, lecz w miarę sił i środków sdaża pospołu z innymi do postępu wiadomości; myśl wejścia tym sposobem w międzynarodowy związek naukowy. W stosunki takie weszła Akademija w roku przeszłym z 26 Towarzystwami i Akademijami, do których dodając dawniejsze, liczba ich wynosi obecnie 70.

Kończąc ten pogląd na zasoby naukowe i materialne środki Akademii, nadmienić winienem, że brak miejsca przy rozszerzającym się zakresie czynności i wzrastających naukowych zbiorach, których obecne umieszczenie ma z konieczności raczej pozór składu, niż systematycznego uporządkowania, od dawna uczuwać się dawał. Gdy więc dom dotychczasowy, z którym zawsze łączyć się będzie wdzięczne wspomnienie trudu, poświęcenia i ofiary ś. p. Kasztelana Wężyka, potrzebie wystarczyć nie mógł; Akademia zmuszoną była nabyć dom sąsiedni. Nie pomału przyczyniło się do tego przekonanie, że bez niego obejść się nie potrafi, że zaś nie dokonawszy tego gdy się zdarzała sposobność, po przejściu téj posiadłości w inne ręce, warunki nabywania stałyby się daleko uciążliwszemi. Użyła ona w tym celu swojego żelaznego funduszu; nie mogąc naruszać reszty, przebudowanie całego nabytego domu w sposób odpowiedni potrzebie, widzi się zniewoloną odłożyć na później, w błogiej nadziei, że pomoc kraju długo na ową chwilę oczekiwać nie dozwoli.

Otóż treściwy pogląd na jedną stronę warunków naszej działalności. Drugą stronę stanowią, jak się wyżej wyraziłem, własne siły wewnętrzne, przedstawiane przez Członków powołanych do grona Akademii. W zeszłoroczném sprawozdaniu nadmieniłem, z jakim upragnieniem oczekiwała Akademia zatwierdzenia Członków zagranicznych. Nastąpiło to rzeczywiście dekretem N. Pana z d. 30 Kwietnia 1874 r. wszakże nie w téj zupełności, w jakiej przedstawiła ich Akademia. Trudności co do zatwierdzenia Członków z Królestwa kongresowego, dotąd nieszczęściem usunięte być nie mogły. Snać nie w braku życzliwości ze strony naszego Najdostojniejszego Monarchy trudności tych

poszukiwać należy, bo Twórca naszej Akademii dowiódł jój wielokrotnie, a dowiódł i w tym właśnie razie, skoro niemal wszystkich innych Członków przez Akademię proponowanych, gdziebądź poza granicami Monarchii zamieszkałych, łaskawie potwierdzić raczył.

W moc tego potwierdzenia weszli odtąd do naszego grona: z kategorii Członków czynnych pp. Stan. Kozmian, hr. Aug. Cieszkowski w Poznaniu, J. I. Kraszewski w Dreźnie, ks. Fr. Malinowski w Komorniku, Teod. Morawski, Ludw. Wołowski w Paryżu, Prof. Rysz. Roepell w Wrocławiu, ks. Aug. Theiner w Rzymie, Ign. Domeyko w Santiago w Chili: — z kategorii Członków korespondentów, pp.: Alex. Chodźko, Bron. Zaleski w Paryżu, Dr. Aug. Essenwein w Norymberdze, Wład. Nehring w Wrocławiu, Wład. Spasowicz w Petersburgu, Kar. Hoffmann w Dreźnie, Margrabia Eman. de Noailles w Rzymie, Edw. Strasburger w Jenie, Józef Tetmajer obecnie w Krakowie, Wojc. Kętrzyński obecnie we Lwowie.

Wyborem Akademii dokonany w roku zeszłym d. 31 Paźdz. przybrani zostali na Członków korespondentów: Dr. Henr. Zeissberg Prof. histor. w Wiedniu, Dr. Bron. Radziszewski Prof. Chemii we Lwowie, hr. Alexy Uwarów Prez. Tow. arch. w Moskwie.

Natomiast nie obeszło się w roku zeszłym bez bolesnej straty w gronie Akademii. Kiedy z kolei o niej mówić mi przychodzi, pomny obecnego zadania, do tego jedynie okresu ograniczylbym się powinien. Jakże wszelako nakazać sercu milczenie, gdy boleśnie dotknięte świeżemi razami, szuka ulgi w objawie uczucia, które je przepęlnia? Jakże nie wspomnieć o świeżój mogile, która pokryła zwłoki

Józ. Kremera, jednego z pierwszych powołanych do naszego grona, Dyrektora Wydziału, założyciela i przewodniczącego Komisji filozoficznej, wytrwałego pracownika na polu nauki, którego prawie już zastygająca ręka dzierżyła jeszcze pióro, jednoczące z wytwornością głębokość, a niech mi wolno będzie powiedzieć, życzliwego kolegę z czasu ławy szkolnej i życia w obozie, w zawodzie nauczycielskim i akademickim? Jakże nie wydać westchnienia na wiadomość o ledwie zastygłych zwłokach Kar. Libelta, filozofa, estetyka, polityka, obywatela w pełnym wyrazu tego znaczeniu, do głębi serca dobrem kraju przejętego, równie z Kremerem niezmordowanego pracownika na polu nauki i równie z nim rozgłośnego imienia, bo wdzięcznie odbrzmiewającego jak daleko sięga zakres polskiej mowy? Dwieto zaiste gwiazdy znikłe tak spólcześnie z horyzontu nauki, jak téj samej godziny niktą jedna po drugiej spadające gwiazdy. Nie weszło imię Libelta w poczet naszych Członków; niemniej jednakże był on nim moralnie, bo wybór ominąć go nie mógł i nie ominął w istocie; — za twierdzenie nieszczęściem uległo przewłoce. Jakże wreszcie nie wspomnieć o cichym w zawodzie swym pracowniku A. d. Alexandrowicz u, nadzwyczajnym członku Akademii?— Komu daném będzie w roku przyszłym z miejsca tego przemawiać, znajdzie on sposobność złożenia zasłużonych wieńców na tych świeżych mogiłach; ja po téj wzmiance, wyrwanej świeżo doznaniem wrażeniem, zanim przejdę do straty poniesionej w naszym gronie w roku upłynionym, nie mogę pominąć jeszcze wspomnienia męża podniosłego ducha, żarliwego we wszelkiej obywatelskiej posłudze, zmarłego przed dwoma laty hr. Ad. Potockiego, za którego dobrze zasłużony spokój dziś właśnie rodzina z przyjaciółmi

modły błagalne przesyła. Niechaj się z niemi połączy i nasze westchnienie!

Z pomiędzy Członków czynnych zmarłych w roku zeszłym, zakończył pracowity żywot ks. Augustyn Theiner, członek Zgromadzenia Oratoryjanów w Rzymie. Postawiony na straży najważniejszych źródeł do dziejów kościoła, gromadził on wiadomości z wytrwałością, jaka mimo woli przywodzi na myśl słynną w swoim czasie skrzętność i pracowitość oratoryjan i benedyktynów. Poświęcając swą pracę różnym gałęziom historyi, pozostawił też źródła, które na długo zasilać będą uprawiających różne jój epoki. Jak dalece źródła te zlewają się też z naszego kraju historyją, dopomagając do jój rozjaśnienia i uzupełnienia; poświadczą obecni na tém polu pracownicy, poświadczą i ich następcy w dalekiej przyszłości. Myśl ta kierowała przeważnie wyborem Akademii; nie mamy jednak nawet téj pocieszającej pewności, że dowód jój uznania doszedł przeznaczenia swego, zaledwie bowiem kilka tygodni przedzieliło go od śmierci Theinera. Jeżeli zatem nie doszedł żywego, niechaj przynajmniej będzie dla zmarłego wieńcem pogrobowym.

Z kategorii Członków nadzwyczajnych straciliśmy Hipolita Seredyńskiego i hr. Jędrzeja Zamojskiego. Imię pierwszego nie rozgłośnie w szerokim świecie, żyje w dwu pokoleniach licznie rozsianych po kraju jego wychowawców, owych pracowników, których zadaniem trud całego życia, zasługą wszczepianie zasad cnoty i rzucanie pierwszych promieni światła w spowite dziecięctwem umysły. W gronie naszym z innego względu zapisał on się w pamięci. Gdy Tow. nauk., które dało nam początek, odłączone od Uniwersytetu, opędzając najistotniejsze potrzeby

własnymi składkami, pozbawione funduszu liczyć musiało jedynie na bezpłatną pracę, wówczas to mąż podeszłego wieku krzątał się z młodzieńczym zapałem wpośród przyrastającego zasobu książek i muzealnych przedmiotów, tysiące ich zestawił, uporządkował i w ciągu kilku tygodni skatalogowane, uczynił dla każdego przystępnymi; a obok tego z skromnością, daleką od wszelkiej chluby z wyświadczonych przysług, był prawą ręką w całym gospodarczym zarządzie. Mężem tym był Hip. Seredyński; jemu też, pomni naszego pocałunku, poświęcamy to wdzięczne wspomnienie.

Cóż powiedzieć mi wypada o Jędrzeju Zamojskim, działającym na inném polu, na szerokiej arenie życia polityczno-społecznego, w zakresie równie obywatelskim jak i literackim? Są zasługi przez się tak wydatne, tak powszechnie w kraju i za krajem znane i uznane, tak stapiające jednostkę z ogółem, że dosyć wspomnieć nazwisko tego, który je położył, ażeby przywołać je w pełnym blasku i świeżości przed oczy całego narodu. Wspomnienie nazwiska Jędrzeja Zamojskiego, ma, i na długo zachowa ten magiczny skutek, na niém też poprzestęć mi wypada, nie chcąc potokiem wyrazów ściemniać samego przez się jasnego obrazu. Gdybym wszelako pokusił się jednym rysem scharakteryzować żywot tego męża, nie mógłbym uczynić tego wierniej i dosadniej, jak stósując do niego w całej zupełności czterowiersz Szylera:

„Dwojaką drogą człowiek do cnoty się wzbija:
Cierpliwością w nieszczęściu, czynem gdy los sprzyja;
Na jednej gdy się mroczy, to na drugiej dnieje —
Błogo, przebyć z miłością obiedwie koleje.“

Tak przebył Jędrzej Zamojski równie pogodnie dnie życia, wypełniane pracą ducha i czynem na polu szé-

roko pojmowanych obywatelskich obowiązków; jak i bolesne lata wydalenia z kraju, w których mimo nawału nieszczęść, oddał się jeszcze cichej naukowej pracy, około rozbudzania moralności i wdrażania zamiłowania pracy, w najwięcej podupadłe moralnie warstwy społeczeństwa. Jeżeli zatem są groby z poza których promienieje życie, tą pozagrobową jasnością żyje on i żyć będzie w wspomnieniu narodu. Nie był on dumnym w szczęściu, nie poniżył się w nieszczęściu; przebył z miłością sprzeczne koleje żywota; — miłość téż zostawił po sobie.

Oto jest obraz błogich i bolesnych zdarzeń dla Akademii w ciągu ubiegłego roku. Dopełni go z innéj i ważniejszej strony szan. Kolega jeneralny Sekretarz, do czego zapraszam go obecnie. Ja zaś kończąc rzecz moję, wyrażam serdeczną podziękę Tobie zacna Publiczności, za życzliwy udział okazany nam zgromadzeniem się w tym naszym przybytku. Sąd publiczny nie może nam być obojętnym, nie w osobistym lecz publicznym interesie; — przychylny, zrodzi błogie poczucie dopełnienia obowiązku; nieprzychylny, uczyni nas oględnymi, ale nie chwiejnymi na drodze, jaką przed sobą widzimy. Wytrwałość będzie naszym hasłem, a za nią, da Bóg, pójdzie i uznanie.

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od 4go maja 1874

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

~~~~~

Roczne sprawozdanie z ruchu naukowego Akademii na jój posiedzeniu publiczném, do którego Statut Sekretarza jeneralnego obowiązuje, powstaje z sprawozdań Wydziałów i Komisyj, dostarczanych temuż Sekretarzowi. W bieżącym roku przyjdzie nam téż rozpocząć od Wydziału matematyczno-przyrodniczego, który piérwszy dostarczył przez Sekretarza Dra STEF. KUCZYŃSKIEGO swojego zdania sprawy. Przejdziemy następnie do Wydziału filologicznego, a zakończymy historyczno-filozoficznym, bez szkody — ile mniemam — dla całości obrazu naszych czynności tegorocznych.

I.

Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Zdając sprawę z naukowych nabytków, dostarczonych w roku przeszłym przez Wydział matematyczno-przyrodni-

czy, mówić będziemy najprzód o pracach pojedynczych badaczy przedstawionych i rozbieranych na posiedzeniach wydziałowych, a po większej części już ogłoszonych w wydanym pierwszym tomie Rozpraw i Sprawozdań, tudzież w pierwszym tomie Pamiętników tego Wydziału, następnie wspomnimy o pracach zbiorowych, dokonanych przez Komisje fizyograficzną i antropologiczną. Trzecia albowiem Komisja w tym Wydziale, t. j. balneologiczna, została zawiązana dopiero d. 21 grudnia 1874 r., ukonstytuowała się zaś d. 27 stycznia 1875, więc nie była jeszcze czynną w r. 1874.

A. Prace pojedynczych badaczy są następujące:

a) Z zakresu Matematyki i Mechaniki.

P. Wł. Gosiewski nadesłał dwie rozprawy: *Przyczynek do teorii równowagi i ruchu ciała sztywnego* i *Sposób całkowania równania $\frac{d^2u}{dx^2} = u$* . W pierwszej Autor zajmuje się zadaniem, które wprowadzie dzięki pracom d'Alemberta, Eulera i Poinsota zostało zupełnie rozwiązaniem, wszakże traktuje go z innego punktu widzenia, oznaczając warunki równowagi i ruchu w każdym punkcie ciała oddzielnie.

b) Z zakresu Fizyki.

Prof. Dr. Piotrowski, Członek czynny Akademii Umiejętności przedstawił rozprawę: *O chyżości rozchodzenia się światła w solach*.

Praca ta zmierza ku bliższemu poznaniu układu drobinowego ciała, przez zbadania zależności współczynników załamania się światła w solach od ich składu chemicznego.

Doświadczalną podstawę téj rozprawy stanowią dokładne pomiary, t. j. dokładne oznaczenia współczynników załamania się światła sodowego i litowego dla trzydziestu trzech różnych rozczynów solnych, tudzież dla kilku mieszanin wodnistego wysokku z olejkim terpentynowym i glicerynu z wodą. Autor łącząc obliczone wypadki tych pomiarów z przyjętą przez siebie hipotezą o budowie drobin, znajduje objętości drobinowe dla 33 różnych soli, a następnie dla 36 główniejszych pierwiastków. Nakoniec podaje Autor zasady i wzory, według których obliczyć można współczynnik załamania się światła dla soli z jój składu chemicznego i ze znanéj jój gęstości czyli ciężaru gatunkowego.

Prof. Dr. Skiba, Człon. koresp. Akad. i Dr. Karol Olszewski, Asystent przy katedrze Chemii w Uniwers. Jagiell., przełożyli prace: *Wpływ temperatury na przewodnictwo galwaniczne wody.*

Autorowie za pomocą przyrządów własnego pomysłu i doświadczeń dokonanych według własnéj metody, przy ciepłotach od 0° aż do 160° C, otrzymali wypadki, które zestawiając, doszli do wniosku: że prawdopodobnie każda przekroplona woda nie jest idealnie chemicznie czystą, lecz zawsze jest zanieczyszczoną małemi ilościami ciał obcych. Opór więc galwaniczny wody przekroplonéj (Δk) jakichkolwiek wymiarów i gatunku da się oznaczyć ze wzoru:

$$\Delta k = A \left\{ 1375 \frac{t}{27+t} + 500 \frac{t}{80+t} - 120 \frac{t}{1+t} \right\},$$

którego jeden czynnik jest zależnym tylko od stopnia ciepłoty, drugi zaś jest wprawdzie dla téj saméj wody ilością stałą, wszakże dla różnych łączników wodnych jest on ilością zmienną, nietylko zależną od wymiarów wody, lecz

także od jój większego lub mniejszego zbliżenia się do wody idealnie czystej. Autorowie znaleźli, że opór gatunkowy galwaniczny wody przekroplonej, przez nich używanej w jednym doświadczeniu, przy ciepłocie 11° C. był przeszło 664 milionów razy większym, niż opór rtęci przy ciepłocie 0° .

Dr. Strzelecki Feliks, Członek czynny Akademii Umiej., Prof. Fyzyki w Akad. techn. we Lwowie przysłał rozprawę: *O czystości powietrza.*

Praca ta stanowi przyczynek do usiłowań we względzie obliczenia téj objętości powietrza w miejscu zamkniętém, która mimo psucia się przez przewiew i oddech człowieka, przy pomocy przewietrzania, zabezpiecza jego względną czystość, a tém samém nieszkodliwość. Sposób przeprowadzenia rachunku, którym Autor rozwiązuje zadanie pomienione, jest nowy. Autor wyprowadza wzory matematyczne, wykazujące wzajemną zależność następujących ilości: objętości powietrza w miejscu zamkniętém; ilości gazu szkodliwego, wywiązującego się w jednostce czasu; ilości wymieniającego się w jednostce czasu powietrza zawartego w przestrzeni zamkniętej, z powietrzem zewnętrzném; przeciągu czasu przewietrzania i stopnia sepsucia powietrza. Za pomocą wzorów przez Autora wyprowadzonych, obliczyć można każdą z pomienionych wielkości, jeżeli są dane niezależnie zmienne inne ilości. Nakoniec Autor przechodzi do zastosowań praktycznych i rozwiązuje bardzo ważne zadania.

c) Z zakresu Zoologii.

Prof. Dr. Nowicki, Członek czynny Akad. Umiej., przedstawił rozprawę: *Dodatek do fauny much Nowej Zelandyi.*

W pierwszej części téj pracy zestawia Autor krytycznie wszystko, co dotąd ogłoszono o faunie dypterów Nowej Zelandyi i sąsiednich wysp Chatam i Auckland, przytém daje porównanie fauniczne tych trzech obszarów. W drugiej części rozprawy opisuje on dwanaście nowych gatunków much, pochodzących z Nowej Zelandyi, nabytych dla gabinetu zoologicznego tutejszego Uniwersytetu od podróżnika p. Edwardsa.

a) Z zakresu Botaniki.

Dr. Janczewski Edward, Docent botaniki w Uniwersytecie jagiellońskim, przedstawił trzy rozprawy: 1. *Poszukiwania nad wzrostem wierschołkowym korzeni roślin okrytoziarnowych*; 2. *O rurkach siłkowych w korzeniu roślin okrytoziarnowych*; 3. *O poszukiwaniach nad rozwojem korzonków u roślin ziarnowych*.

W pierwszej rozprawie przytacza Autor we wstępie kilka prac w tym samym lub podobnym celu wykonanych i znajduje, że one nie odpowiadają obecnym wymogom nauki. Nie zgadza on się także ze zdaniem Reinkego, według którego korzenie okrytoziarnowych roślin mają wzrastać podług jednego i tego samego wzoru; przeciwnie wykazuje, że powinny być uwzględnione cztery odmienne wzory. Autor rozbióra szczegółowo wzrost korzeni i rozwój tkanek pierwotnych w każdym wzorze, opisując z każdego po kilka roślin; poczem wylicza rośliny badane i rozmieszcza je podług wzrostu korzenia.

W drugiej rozprawie ogłasza Autor, iż przy badaniach korzeni roślin okrytoziarnowych, dostrzegł rurki siłkowe w pierwotnej tkance walca środkowego. Tych rurek jedni badacze dotychczas nie dostrzegli, inni opisywali je jako włókna, lękowe, Autor dostrzegł, iż u wielu roślin są

te rurki jedynym elementem określonym w wiązках odpowiadających łykowym. Opisuje ich kształt i podaje, gdzie i w jakiej liczbie się znajdują. A gdy je dostrzegał tylko w korzeniach okrytoziarnowych roślin, nigdy zaś w nagoziarnowych, poczytuje to za jedną ze stałych cech anatomicznych, rozróżniający te dwa działy roślin ziarnowych.

W trzeciej, wyżej wspomianej pracy Autor, postanowił rozwiązać zadanie, czy rzeczywiście korzonki roślin ziarnowych powstają w sposób jednostajny, a w tym razie, jaki jest ten sposób? Badania Autora wykazały bezzasadność szematu ogólnego, gdyż każdy typ wzrostu wierzchołkowego, ma także osobną cechę w samym rozwoju korzonków. Autor podaje pięć różnych wzorów, według których ten rozwój się odbywa i wyprowadza jako jedyne prawdziwe, że walec środkowy korzonków roślin ziarnowych zawsze powstaje z warstwy korzonkorodnej korzenia macierzystego. Zwykle z tej warstwy powstają: walec, kora i warstwa czapeczkorodna; rzadziej tylko walec i kora, a najrzadziej sam tylko walec.

Dr. Godlewski Emil, Docent Botaniki i były Asystent przy katedrze botaniki w Uniw. Jagiell., przełożył Wydziałowi dwie prace: 1. *O metodzie oznaczania szybkości przyswajania za pomocą obliczania pęcherzyków gazowych, wydobywających się z rośliny pod wodą*; 2. *Doświadczenia nad oddychaniem porostów*.

W pierwszej rozprawie, Autor rozbiérając wspomnianą metodę Sachsa i rozważając czynności towarzyszące przyswajaniu roślin wodnych, przy użyciu tej metody, okazuje, że rachowanie pęcherzyków gazowych może dać ścisłe wypadki tylko przy pewnym daném nasyceniu wody przez kwas węglowy; że te wypadki są za wielkie, gdy

woda jest tym kwasem wysycona, za małe zaś w stosunku do rzeczywistego przyswajania przy małej ilości kwasu węglowego i powietrza w wodzie, zwłaszcza, jeżeli przyswajanie jest słabem, tak dalece, że wydzielanie pęcherzyków w tych warunkach może ustać zupełnie, chociaż przyswajanie jeszcze się odbywa. Autor wyjaśnia dalej, że liczenie pęcherzyków nie może być zastosowaniem do badania wpływu na przyswajanie, tudzież, że nieuwzględnianie wpływu gazów zawartych w wodzie używanej przy doświadczeniach, tłumaczy najzupełniej niezgodność wypadków otrzymanych przy rozbiórach gazów wydzielających się z roślin.

W drugiej rozprawie opisuje Autor doświadczenia swoje robione nad oddychaniem Borrery rzęsowanej. Wypadki otrzymane dadzą się streścić w następujących punktach: Porost Borrera umieszczony w ciemności w naczyniu zamkniętym, pochłania tlen i zużywa go do wytworzenia gazu kwasu węglowego. Prócz tego kwasu żadne inne gazy nie wydzielają się przy oddychaniu Borrery. Szybkość pochłaniania tlenu wzrasta z ciepłotą. Przy ciepłocie 17° C. pochłania ten porost w ciągu doby równą własnej objętość tlenu. Ciśnienie tlenu, byle nie było zbyt małym, zdaje się bardzo niewiele, albo wcale nie wpływać na oddychanie.

e) Z zakresu Fizyjologii.

Dr. Julijusz Zawilski Asystent przy zakładzie fizyologicznym Uniw. Jagiel. nadesłał rozprawę: *O trawieniu wodnika węgla.*

Autor opisuje doświadczenia, dokonane w celu przekonania się o rzeczywistym wpływie wykazanych przez Brückego rodzajów dekstryny, tudzież téj, którą sam Au-

tor wytworzył, poddając ugotowaną skrobię pod działanie śliny. Wypadek poszukiwań Autora jest następujący: Ślina przy ciepłocie ciała, żadnej dekstryny nie zamieni w cukier gronowy, pepsyna tylko taką, na którą już poprzednio działała ślina; sok trzustkowy przemienia wprawdzie każdą dekstrynę w cukier, ale bardzo słabo, jeżeli nie poprzedziło działanie śliny, sok zaś jelitowy przemienia dekstrynę w cukier najszybciej i najobficiej, bez względu na to, czy i jakim wpływem takowa poprzednio uległa. Ze względu na rodzaje dekstryny, jednej tylko różnicy mógł się Autor dopatrzeć, mianowicie téj, że erytrodekstryna łatwiej przemienia się pod względem soków trawiących w cukier gronowy, niż achroodekstryna.

f) Z zakresu Anatomii patologicznej.

Prof. Dr. Biesiadecki Alfred, Członek czynny Akad. Umiej., przedstawił dalszy ciąg swéj pracy, której część pierwszą już w r. 1873 Wydziałowi przelożył, t. j. podaje *dalszy wynik badań swych nad przyrastaniem przeszczepionych kawałków skóry do dna wrzodów.*

W téj pracy opisuje Autor zmiany, jakie następują na dnie wrzodu w miejscu przeszczepionej skóry i we właściwej skórze (*corium*) przeszczepionego kawałka.

Dr. Browicz Tadeusz, Asystent przy zakładzie patologiczno-anatomicznym w Krakowie, przedstawił rozprawę: *O tętniaku groniastym odnogi górnej.*

Autor opisuje wypadek tętniaka groniastego u kobiety 35-letniej, który bez znanéj przyczyny w ciągu lat ośmiu, począwszy od dłoni rozszerzył się na całe przedramię. Po odjęciu téj odnogi, badanie mikroskopowe ścian tętnic, wykazało zanik warstwy mięsnej i zgrubienie warstwy wewnętrznej w częściach pierwotnie zajętych na dłoni

i nad przydłonkiem, w górnej zaś części tętnic liczne bardzo ziarnka tłuszczu w zwyrodniałej warstwie środkowej. Warstwa zewnętrzna była prawidłowa. Zmiany te w warstwie środkowej uważa Autor jako przyczynę tętniaka.

Dr. Eberhardt Franciszek nadesłał rozprawę: *Przyczynek do patologicznej Anatomii zaćmy stożkowej*

Autor zajmuje się w tej pracy rozstrzygnięciem pytania, względem którego zdania badaczy były podzielone: czy zaćma stożkowa wytwarza się na torebce soczewkowej czy pod nią. W przypadku badanym przez Autora mikroskop nie tylko okazał dokładnie, iż zaćma utworzyła się pod torebką, co przyłączone rysunki uwidoczniają; lecz nadto Autor był w stanie dowieść z obrazu drobnowidowego, że zaćma stożkowa powstaje z bujania przybłonka znajdującego się na tylnej powierzchni torebki przedkowej.

B) Skróśliwszy w krótkości prace pojedynczych badaczy, przystępujemy do zdania sprawy z prac zbiorowych, dokonanych w Komisjach w r. 1874.

α. Komisja fizyjograficzna.

Najważniejszym zadaniem tej Komisji jest obecnie zbieranie materiałów do fizyjografii krajowej, ich częściowe obrabianie i ogłaszanie. Dlatego też w roku przeszłym wydała Komisja tom VIII. swych Sprawozdań, w którym zamieszczono materiały zebrane i w części obrabione w r. 1873. Redakcją i korektą tego tomu, również jak tomu siódmego, wydanego w roku przeszłym, zajmował się Przewodniczący Komisji Prof. Dr. KUCZYŃSKI, wyjąwszy działu należącego do sekcji meteorologicznej.

W celu zebrania nowych materyjałów dokonały sekcye Komisyi następujące prace w r. 1874.

a) Sekcja meteorologiczna.

W roku 1874 obserwowano ciepłotę powietrza na 21 miejscach, t. j. na 20 stacjach meteorologicznych, z których było 14 na zachód, a 6 na wschód od Sanu i w porze kąpielowej w Rabce, ciśnienie powietrza obserwowano na 17, wiatr na 19, zachmurzenie nieba na 20, ilość opadu atmosferycznego na 19 miejscach. Stan wody na rzekach krajowych dostrzegano na 30 stacjach. Spostrzeżenia pojawów w świecie roślinnym robił w Krakowie bardzo dokładnie P. Ignacy Böhm, oprócz tego nadesłano je ze sześciu innych miejscowości. Spostrzeżenia pojawów w świecie zwierzęcym nadesłano Komisyi z dwóch miejsc. Spostrzeżenia magnetyczne robił w przeszłym roku w Krakowie Dr. Wierzbicki. Oprócz tego rozpoczął z dniem 1 grudnia 1874 spostrzeżenia meteorologiczne P. Rudzki w Przewłocze pod Sandomierzem, a Dr. Aloizy Krziż, zajmujący się od lat wielu bardzo gorliwie spostrzeżeniami meteorologicznymi w kraju naszym, nadesłał Komisyi zestawienie dziesięcioletnich swych spostrzeżeń meteorologicznych (1864—1873), dokonanych w Złoczowie.

Korespondencyją Sekcyi, redukcją, obliczeniem, przysposobieniem do druku i kontrolą całego przez nią zebranego materyjału zajmował się Przewodniczący Sekcyi meteorologicznej Prof. Dr. Karliński, używając do pomocy P. Jana Dziurzyńskiego słuchacza tutejszego Uniwersytetu.

Do druku przygotowano:

1. *Wypadki spostrzeżeń meteorologicznych wykonanych w Galicyi w r. 1874.*

2. *Wiadomości o gradobiciach zaszłych w Galicyi w r. 1874.*
3. *Wykaz stanu wody na rzekach galicyjskich w r. 1874 i uzupełnienie tego wykazu za r. 1873.*
4. *Spostrzeżenia fenologiczne z r. 1874.*
5. *Wypadki spostrzeżeń magnetycznych w Krakowie, otrzymane w r. 1874.*

b) Sekcja botaniczna.

W roku 1874 Członkowie Komisji badali florę krajową w różnych okolicach: Dr. Rehman na północ od linii Tarnopol-Podwoleczyska w obwodzie tarnopolskim i złoczowskim, aż po rosyjską granicę; Prof. Turczyński w okolicach Stanisławowa; P. Antoni Kotowicz w okolicy Biecza; P. Śleńdziński w obwodzie kołomyjskim, a Prof. Król Żegota w okolicy Janowa.

Do druku przygotowano:

1. *Przegląd roślin zebranych w obwodach tarnopolskim i złoczowskim w roku 1874, przez Dra Rehmana.*
2. *Dodatek do spisu roślin z okolicy Stanisławowa, przez Prof. Emeryka Turczyńskiego.*
3. *Spis roślin jawnopłciowych zbieranych w okolicy Biecza, w r. 1874, przez Antoniego Kotowicza.*
4. *Przyczynek do flory obwodu kołomyjskiego, przez Aleksandra Śleńdzińskiego.*
5. *Sprawozdanie z wycieczki w okolice Janowa pod Lwowem, odbytej w czasie wakacyi r. 1874, przez Prof. Żegotę Króla.*

c) Sekcja zoologiczna.

Sekcja w r. 1874 udzieliła zasiłku na wycieczki entomologiczne Prof. Łomnickiemu, Prof. Królowi i P. Kotuli.

Prof. Łomnicki zrobił wycieczkę w celu poszukiwań owadniczych na Podolu i przysłał Komisji do umieszczenia w jej Sprawozdaniu: *Materyjały do fauny szarańczaków galicyjskich*, oraz doniósł, że wykończy właśnie jeszcze dwie rozprawy, które wkrótce do IX tomu Sprawozdań Komisji nadeszły: a) *Wykaz chrząszczów nowych dla fauny galicyjskiej* i b) *Chrząszcze zebrane w okolicy Stanisławowa*. Prof. Król złożył Sprawozdanie ze swjej wycieczki w okolicy Janowa, o którym już wspomniano przy wyliczeniu prac sekcji botanicznej, oraz przyczynił się do powiększenia zbioru entomologicznego Komisji, dostarczając 2500 okazów chrząszczów z okolic Janowa, których oznaczaniem zamysła się zająć w bieżącym roku. O pracach i poszukiwaniach owadniczych. Od P. Kotuli w r. 1874 nie otrzymała Komisya dotąd żadnej wiadomości.

d) Sekcja orograficzno-geologiczna.

Prof. Kolbenheyer Karol przysłał do umieszczenia w Sprawozdaniu Komisji: *Pomiary barometryczne w okolicach Białej w r. 1874*, tudzież *Sprawozdanie z wycieczki w Tatry w r. 1874*. W pierwszej pracy podane są wzniesienia nad poziom morza dla 40 punktów w okolicach Białej, w drugiej dla 89 punktów położonych w Tatrach, z tych autor pomierzył 12 trygonometrycznie, 77 zaś barometrycznie, nadto umieścił Autor w tej pracy sprostowanie dat przez siebie podanych w sprawozdaniach z wycieczek w Tatry w r. 1872 i 1873, umieszczonych w tomie VIII Sprawozdań Komisji.

Dr. Olszewski Stanisław zajmował się obróbeniem dawniej zebranego materiału na geologicznych wycieczkach w okolicach Lwowa i na Podolu, a oraz robił mniejsze wycieczki geologiczne w okolicy Krakowa. Przy-

gotował także do ogłoszenia w Sprawozdaniu Komisji: *Zapiski paleontologiczne* obejmujące następujące działy:

1. *Otwornice marglu krédowego kolliny lwowskiej* (przeszło 120 gatunków pięknie zachowanych, pomiędzy którymi okazało się 20 zupełnie nowych).
2. *Dodatek do fauny mikroskopowej cenomanu podolskiego z Przewłoki i Natuża.*
3. *Krótki pogląd na otwornice krédy białej w okolicach Krakowa.*

e) **Sekeyja chemiczna.**

P. Piotr Giermański, Asystent przy katedrze Chemii w Uniwersytecie Jagiell., wykonał w pracowni chemicznej tutejszego Uniwersytetu rozbiór chemiczny 29 gatunków węgla kopalnych, nadesłanych z kopalń krajowych za staraniem byłej Komisji fizyjograficznej b. Towarzystwa Naukowego Krak. Opis i wypadki tego rozbioru zostały umieszczone w drukującym się tomie IX. Sprawozdań Komisji.

Oprócz zbierania, obrabiania i ogłaszania materyjałów do fizyjografii krajowej miała Komisya jeszcze drugie bardzo ważne zadanie: t. j. założenie przyrodniczego krajowego Muzeum. Dlatego też Komisya starała się powiększać swe zbiory płodów krajowych i takowe odpowiednio uporządkować.

Zbiory Komisji w roku przeszłym znacznie się powiększyły. Na pierwszym miejscu wspomnieć tu musimy, fako o najznakomitszym darze, o zbiorze ptaków krajowych i jaj ptasich, z których piérwszy obejmuje 1157.

drugi 2408 okazów. Zbiory te, wraz ze szafami odpowiedniami na ich pomieszczenie darował JW. hr. Kaźmierz Wodzicki Uniwersytetowi jagiellońskiemu, pierwszy w r. 1862, drugi w r. 1865. W październiku zaś 1874 r. Uniwersytet odstąpił je Akademii Umiejętności za przyzwoleniem Wysokiego Ministerstwa oświecenia i JW. hr. Kazimierza Wodzickiego.

Za pośrednictwem P. Kamińskiego Ludwika nabyła Komisya znaczny zbiór skamielin z Rogoźnika, Maruszyny i Szaflar, obejmujący 291 okazów należących do 46 gatunków. W. Władysław Przybysławski przysłał okazy siedmiu pokładów, dobytých przy kopaniu studni 21·49 metrów głębokiej w Czortowcu, podając oraz głębokość każdego pokładu. Członek nadzw. Akad. W. A. H. Kirkor, darował do zbiorów Komisji fizyjoqr. dwa piryty, jeden zlepieniec żelazisty i ośm kul fosforytu. W. Ign. Böhm ofiarował kilka okazów geologicznych z okolic Krakowa. W. Walter Henryk okaz piaskowca karpackiego ze Swoszowic z pięknymi kryształami gipsu; P. Giermański dziewięć okazów rud cynkowych, ze Sierszy i Lgoty. Dr. Rehman złożył zielnik zebrany na wycieczce odbytej w r. 1874 na Podolu galicyjskim, zawierający 150 gatunków. W. Kotowicz Antoni nadesłał zielnik roślin zebranych w okolicach Biécza, zawierający 42 gatunków. Prof. Król Żegota ofiarował zielnik roślin zebranych w okolicach Janowa, obejmujący 200 gatunków; P. Ślendziński złożył zielnik zebrany w r. 1874 w obwodzie kołomyjskim, zawierający 230 gatunków. Prof. Waigl Leopold nadesłał 13 gatunków rybek z Prutu z tamtejszemi nazwiskami ludowemi, a P. Prysak 220 gatunków chrząszczów z okolicy Wadowic. Oprócz tego przesłał p. Franciszek Po-

piel z Kotowój Woli gotówką 50 zł. w. a. na poparcie celów Komisji fizyograficznej. Uporządkowaniem zbiorów po byłej Komisji fizyograficznej b. Towarzystwa Naukowego krak. pozostałych i ciągle przez nowe dary i nabytki się powiększających, kierował głównie Przewodniczący Komisji Prof. Dr. Kuczyński, którego swą radą wspierali, równie jak przy redakcy rocznika, Przewodniczący sekcyi orograficzno-geologicznej, botanicznej i zoologicznej Profesorowie Alth, Czerwiakowski i Nowicki. Bezpośrednio jednak zajmowali się tą pracą pp. Dr. Zaręczny Stanisław, Prohaska Teofil i Kulczyński Władysław.

Dr. Zaręczny wykonał następujące prace:

- a) ułożył dokładne spisy siedmnastu zielników, będących własnością Komisji, z których szesnaście, mianowicie zielniki z daru Witwickiego, Zipsera, Jachny, cztery Rehmana z r. 1867, 1869, 1870 i 73, Władysława Jabłońskiego, lekarza satabowego wojsk tureckich, Sieradzkiego, Kolbenheyera, Śleńdzińskiego z r. 1872 i 1873, Rabla, Zaręcznego, Kotowicza, Herbicha i Łomnickiego zawierały rośliny krajowe z różnych okolic, jeden zaś zielnik Schütza zawierał 523 okazów roślin obcokrajowych, przeważnie węgierskich i styryjskich, pomiędzy którymi 79 gatunków ze szczytów tatrzańskich po stronie węgierskiej.
- b) Z pomienionych szesnastu krajowych zbiorów ułożył i uporządkował zbiór ogólny systematyczny roślin krajowych, obejmujący 3121 okazów, a 1267 gatunków pomiędzy temi skrytoplciowych 108, jawnoplciowych 1159. W tym zbiorze, każdy okaz zaopatrzył

kartką, na której oznaczył oprócz nazwy okazu, gdzie, kiedy i przez kogo był zebrany, tudzież zielnik do którego pierwotnie należał.

- c) Następnie spisał katalog kartkowy tego ogólnego zbioru w dwóch egzemplarzach, z których jeden ułożył w porządku alfabetycznym, drugi w porządku systematycznym według Knappa: *Spis roślin galicyjskich i bukowińskich*.
- d) Również sporządził spis zbioru motylów, daru Dra Żebrawskiego.
- e) Dalej oznaczył 126 okazów skamielin z Inwałdu i Roczyn, a 382 okazów skamielin z Rogoźnika, Maroszyny i Szaflar, z czego się okazało, że pierwszy zbiór skamielin zawiera gatunków 20, drugi 60.
- f) Nakoniec uporządkował znaczną część zbioru geologicznego, t. j. zbiór skał i skamielin tatrzańskich, tudzież z okolic Krakowa i Biały.

P. Teofil Prochaska oczyścił, uporządkował i ustawił w miesiącu październiku zbiory pochodzące z daru hr. Wodzickiego, t. j. ornitologiczny i zoologiczny.

P. Kulczyński Władysław oczyścił i od zniszczenia zabezpieczył zbiór motyli, pochodzący z daru Dra Żebrawskiego, tudzież rozpoczął uporządkowanie zbioru entomologicznego.

Oprócz powyższych czynności, Komisya, w skutek otrzymanych odezw dała żądane wyjaśnienia następującym władzom i towarzystwom: Najprzód, Wydziałowi powiatowemu w Nowym Targu w sprawie odnoszącej się do założenia Towarzystwa tatrzańskiego; następnie Towarzystwu gospodarskiemu galicyjskiemu we Lwowie, co do pod-

stawy geologicznej i botanicznej podziału Galicji wschodniej na strefy gospodarcze; nakoniec c. k. Urzędowi górniczemu okręgowemu w Krakowie, co do wypadków rozbioru chemicznego węgla kopalnych krajowych przez p. Giermańskiego.

Komisya antropologiczna.

Komisya działała pod kierunkiem Prof. Dra Majera, powołanego do jęj przewodnictwa wyborem w d. 23 marca, w którym dawniejszy zamiar urzędzenia tężę, w wykonanie wprowadzonym został.

Komisya zadanie swoje pojmowała w myśl innych stałych komisyj akademickich; mianowicie zaś, nie wyłączając z zakresu swych czynności prac zmierzających do wzbogacenia Antropologii w powszechności, jakich dostarczyłby mogli pojedynczy Członkowie, główne swoje zajęcie widziała w antropologiczném zbadaniu kraju, dokonać się mającém ich zbiorową siłą.

W tymto kierunku pracy czynność Komisji antropologicznej w kilkomiesięcznym przeciągu czasu, nie mogła być inną jak przygotowawczą. Należało przedewszystkiém ustalić jęj stósunek do Komisyj innych, mogących mieć po części to samo zadanie; należało następnie w jęj własném gronie rozdzielić pracę w ten sposób, ażeby wybitniejsze jęj kierunki powierzyć osobnym gronom pracowników, zabezpieczyć przez to każdemu z nich odpowiednie siły i zapobiedz zużyciu środków ku jednemu przedmiotowi z pozabawieniem ich dla innych.

W tęg myśli Komisya wygotowała wyczerpujący program swych wszechstronnych czynności, a mając go na widoku, rozdzieliła swe prace ostatecznie między trzy Sek-

cyje: 1) do badań odpowiednich zabytków przedhistorycznych, czyli archeo.-antropologicznych; 2) poszukiwań antropologicznych w ścisłejším znaczeniu, odnoszących się do osób żyjących; 3) do poszukiwań antropologiczno-etnologicznych.

Ponieważ badania takie rozciągać się mają do całego kraju i dlatego miejscowemi siłami dokonane być nie mogą, wymagają zatem udziału licznych pracowników w różnych jego stronach. Wszakże udział ten nie byłby przydatny nauce, gdyby każdy z współpracowników nie wykonywał go w jednej myśli, w sposób i ze ścisłością, pozwalającą zestawić zebrane posiedzenia w jedną całość, z której wywieśćby się dały naukowe wnioski. Drugim przeto zadaniem Komisji było wygotowanie odpowiednich téj potrzebie szczegółowych instrukcyj, dla udzielenia ich każdemu, kto oceniając jój zamiar, zechciałby go popierać życzliwie. W téj myśli została już wygotowaną i ogłoszoną Instrukcyja do badań antropologiczno-etnologicznych, tudzież antropologicznych w ścisłejším rozumieniu, odnoszących się do osób uważanych pojedynczo. Druga część téj ostatniej, uważająca ludność zbiorowo, czyli pod względem statystyczno-antropologicznym, jest właśnie na ukończeniu.

Trzecim zadaniem zbiorowego działania Komisji, było zgłoszenie się do władz rządowych i autonomicznych, niemniej do Dyrekcyj odpowiednich zakładów, mianowicie kolejowych, tak o udzielanie gotowych w ich ręku materijajów, przesyłanie znalezionych zabytków, jak również o zawiadamianie o przedsiębrać się mających robotach grabarskich przy wznoszeniu większych budynków lub trasach

kolei żelaznych, ażeby w miarę potrzeby Komisya mogła mieć przytém własnych wysłanników.

Obok tych zajęć Komisya miała dotąd sposobność poddania bliższemu badaniu jedynie czaszki lub całkowite skielety, które, wysłany jeszcze przez Sekcyję wykopalisk Komisyi archeologicznej, p. Kirkor, nadesłał z Pokucia. Wypadek tych badań, przedsięwziętych przez Dra Kopernickiego ogłoszonym będzie dopiero w roku bieżącym.

Czynności wprowadzone w ruch tym sposobem, już w rok bieżącym zaczynają przynosić owoce, o czém wszelako sprawozdanie należeć będzie do roku przyszłego.

II.

Wydział dla filologii, historii literatury i historii sztuki.

Gdy przed dwoma laty organizowano Wydziały akademickie, były obawy, czyli Wydział dla filologii, historii literatury i historii sztuki, ograniczony do tych trzech przedmiotów, dostateczny ma zakres działania, czy nienależałoby go może złączyć z Wydziałem historyczno-filozoficznym. Sprawozdanie, które złożę, okazać powinno, że obawy te były płonnemi. Tak pod względem napływu rozpraw, jak pod względem nasuwających się coraz nowych kierunków pracy, Wydział ten odpowiedział już dzisiaj odrębnemu stanowisku, jakie zajął, a nie mogło być inaczej, skoro główném jego zadaniem jest badanie języka, literatury i sztuki ojczystej, zarówno niezbędne, jak ściśle związane z celem Akademii naszój.

Pozostawiając prace z dziedziny lingwistyki polskiej i słowiańskiej do chwili, gdy będzie mowa o komisji językowej podniosę tylko, że z filologii starożytnej dostarczono w tym roku jedną rozprawę: *O Pacaniuszu, tłumaczu Eutropiusza: Epitome rerum romanarum*, rzecz prof. Alfreda Brandowskiego; z filologii oryentalnej i greckiej jedną: *O setnym wierszu komedyi Arystofanesa: Acharretńczy, mieszczącym w sobie tekst staroperski*, rzecz p. Wł. Chodźkiewicza z Paryża, przedstawiona w treści Akademii des inscriptions et belles lettres a drukująca się w naszych rozprawach filologicznych w całości.

Z zakresu historii literatury i biblijografii dostarczyli: Czł. Akad. A. Bielowski hijografię Szymona Szymonowica, zubożoną mnóstwem niewydanych jego poezyj i listów, a wydrukowaną już w II tomie Pamiętnika Wydziału I i II; Czł. Dr. Stanisław Tarnowski monografię o pismach Andrzeja Maksymilijana Fredry, które po raz pierwszy doczekały się tutaj szczegółowego sprawozdania i ocenienia. Dr. Celichowski z Kórnika dostarczył wiadomości o *dwóch rzadkościach biblijograficznych* biblijoteki tamtejszej.

Przeważna ilość nadsyłanych rozpraw i materiałów wchodziła w zakres *komisji językowej* pod przewodnictwem Dr. Fr. Skobla, która też powoływana bywała przez Wydział do ich ocenienia. Obszerną pracę Dr. Jana Karłowicza: *O języku litewskim* zdającą sprawę z stanu naukowego językoznawstwa litewskiego w Polsce i zagranicą a podającą zarazem ważne przyczynki do znajomości narzecza górno-litewskiego, podał już tom IIgi Rozpraw filologicznych. P. Aleksander Petrow przesłał pracę „o *Głosowni górno-lużyckiego języka*“. Dr. Kopernicki:

Spostrzeżenia nad właściwościami językowemi, w mowie górali beskidowych; Dr. Emil Ogonowski obszerną rozprawę: *O przyimkach w języku starosłowiańskim*. Zabytki stariej polszczyzny nadesłali Wł. Chomętowski z rękopismów biblioteki Krasieńskich w Warszawie, Dr. Wł. Wisłocki z rękopismu *Glossa super epistolas*, XV w. własności p. A. Bielowskiego, z biblijograficznym dokładnym opisem i objaśnieniami lingwistycznymi, hr. Jerzy Szembek: *Psalterz rękopiśmienny z pierwszej połowy XVIgo wieku*. Z opisem biblijograficznym i okazami tekstu zwrócił się ks. kan. Polkowski do Akademii, odnalazłszy rękopism wieku XVIgo: *Żywot św. Amandusa* mieszczący. Z spuścizny wreszcie po ś. p. Henryku Sucheckim, przekazanej Komisji językowej przez syna nieboszczyka, p. Mirosława Sucheckiego, przeznaczono też do druku: *Dwa zabytki polszczyzny XVgo wieku*, ze zbioru Dra Wojciecha Kętrzyńskiego.

Wśród tych dowodów coraz powszechniejszego interesu w uczonym świecie, przyszło komisji językowej kończyć roboty przygotowawcze około wielkiego przedsięwzięcia, słownika polskiego języka. Wygotowawszy ogólny program, zamieszczony w sprawozdaniach z jej posiedzeń, zwróciła Komisja uwagę na wyszukanie najpraktyczniejszej drogi, ku kolejnemu dopięciu zamierzonego celu. Wydało się jej rzeczą najstósowniejszą, aby przedewszystkiem, zając się słownikiem stariej polszczyzny, z drukowanych dotąd i rękopiśmiennych zabytków, obejmujących epokę wyprzedzającą rozwój języka literackiego w XVI wieku. Kresem tego zdania nie wydała się jej granica formalna pierwszej drukowanej w Polsce książki polskój, mało odbiegającej od najbliższych rękopiśmiennych pomników; kre-

sem tym naturalnym wydała jój się działalność pierwszego pisarza polskiego, po którym liczniejsze pozostały dzieła, działalność Mikołaja Reja. W granicach téż od najdawniejszych zabytków do pism Mikołaja Reja, rozpoczęła pracę nad leksykowaniem drukowanych i zbieraniem niedrukowanych pomników, a nie będzie może rzeczą zbyteczną, jeżeli tu wyrażę, jak pożądaném dla niej byłoby użytkowanie wedle danych skazówek, lub przesyłanie rękopismów, gdzie się takowe znajdują, albo przynajmniej podawanie o nich wiadomości.

Równocześnie z tą pracą zbiera komisya materyjały do słownika prowincjonalizmów, do słownika mowy ludowej polskiej. I tutaj zbiory wedle danych wskazówek przygotowane, zbiory uwzględniające tak osobliwe i pewnym stronom kraju właściwe wyrażenia, jak odcienia w wymawianiu, przysłowia nareszcie, bardzo dla niej pożądaną byłyby rzeczą. Powodzenie pracy tak znacznej, nie zależy niezawodnie od kilku lub kilkunastu, chociażby najgorliwszych ludzi: zależeć ono będzie od współdziałania znawców i miłośników mowy ojczystej, którzyby nie poskąpili pomocy, zbiorów i poszukiwań własnych.

Co do słownika samegoż piśmienniczego języka naszego, a to od XVIgo wieku po najnowsze czasy, komisya porozumiewała się na licznych posiedzeniach nad rozkładem i kierunkiem téj olbrzymiej pracy, nad rozdziałem jój między ludzi zdolnych do niej, a w skutek oświadczenia sił zamiejscowych, mianowicie akademickiego grona lwowskiego, tuszy, że zdoła nadać téj pracy rozmiary, zbliżające oddalony i na dziesiątki lat rozrachowany jój kres, czego tylko wobec niebezpieczeństw, grożących wielostronnie językowi naszemu, gorąco pragnęłoby należało.

Zanim téż kres ten, z pomocą boską i przywiązanych do ojczystego języka ludzi, osiągniętym będzie, ważną byłoby rzeczą, aby zabytki rękopiśmienne języka polskiego, cenniejsze zbiory prowincjonalizmów, postrzeżenia dotyczące się języka, ortografii, gramatyki i jej zboczeń, miały swój stały organ akademicki, utrzymujący na widoku pracę komisji: aby komisja językowa drukowała swoje sprawozdania. Niestety, życzenie to, jak wiele innych pożytecznych i koniecznych rzeczy, nie może się urzeczywistnić, dla braku funduszków, czuć się dającego wobec najważniejszych zadań, dla których spełnienia mija często czas i przyjazne okoliczności niepowrotnie, nie dostrzeżone okiem społeczeństwa!

Z kolei mówić mi przychodzi o drugiej Wydziału tego komisji, Komisji biblijograficznej. Dostarczyła ona w tym roku pracy, która bardzo wdzięcznie przywitana została przez każdego, zajmującego się bądź historią literatury, bądź téż historią samą, bądź historią nauk w Polsce. Czł. Karol Estreicher wydał chronologicznie i abecadłowo uporządkowany, skrócony katalog druków XVIgo wieku, zebrany z kilkunastu bibliotek, dogadzający na razie gorącej potrzebie, a przygotowujący zarazem specjalne dzieło o biblijografii polskiej XVIgo wieku. W ślad za nim idzie praca około biblijografii XVIIgo wieku, tak bogatą a tak niedostatecznie dotąd znaną. Postępuje téż związane dzisiaj z wydawnictwami Akademii dzieło p. K. Estreichera: *Biblijografja wieku XIXgo*. To wyraźne dążenie Prezesa komisji p. Estreichera, aby ile możności robić za nią całą, skłoniło téż komisję do utworzenia osobnej sekcji filologiczno-literackiej, która w przyszłym już zapewne roku wystąpi z po-

krewnemi pracami, a mianowicie z zakręśleniem w programie Czł. A. Małeckiego, wydawnictwem zabytków piśmiennictwa polskiego.

Komisya historii sztuki, pod przewodnictwem Członka Akad. Lucyjana Siemieńskiego, zwróciła fundusze swoje przeszłoroczne ku wycieczce naukowej, celem zbadania zabytków budownictwa romańskiego w Wielkopolsce, w szczególności zaś tajemniczój budowy na wyspie Lednicy pod Kruszwicą, którą się tak żywo zajmował nieodżałowany A. hr. Przędziecki. Wydelegowała ona członka Akad. Wł. Łuszczkiewicza i p. Maryjana Sokołowskiego w tym celu do Wielkopolski, a niebawem zapewne będziemy mogli podać publiczności sprawozdanie, licznemi rysunkami zaopatrzone z téj naukowej wycieczki, wyjaśniające tak właściwe przeznaczenie pierwotne ruin lednickich, jak i dzieje Romańszczyzny w najdawniejszych dzielnicach Polski.

Prace z zakresu historii sztuki w Polsce, wymagające rycin i rysunków, a dla wygodniejszego ich umieszczenia, formatu, większego od Sprawozdań, ukazywać się téż będą w przyszłości w osobnym wydaniu in quarto, staraniem Komisji. Przy wydaniach tych znajdą pomieszczenie *Monumenta artis cracoviensis*, z funduszu nieodżałowanego księcia Jerzego Lubomirskiego, opatrzone objaśniającym tekstem, którego brakło pierwszemu zeszytowi. Komisya historyczna Wydziału IIgo przystąpiła do tego wydawnictwa z przedmiotami, z zakresu nauk pomocniczych historii jak numizmatyki, sfragistyki, heraldyki, a nie tracimy nadziei, że przy zwiększonych funduszach, wydawnictwo takie objąć będzie mogło w ogóle wszystkie te, z historją i z historją sztuki w związku zostające rozprawy, które wymagają ilustracyi, stając się z cza sem dla naszego kraju tém;

czém dla Niemiec jest *Anzeiger für die Kunde der deutschen Vorzeit*, dla Austrii *Mittheilungen der Centralcommission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmäler*. Jeżeli téż nie możemy sobie tuszyć, aby pisma Akademii bez wyjątku liczyć mogły na odbyt u szerokiej publiczności, to wydawnictwo tego rodzaju, poświęcone zabytkom sztuki i ciekawościom przeszłości naszej, wydawnictwo opatrzone ry-sunkami, ułatwionémby miało życie i wzrost, gdyby jako powszechnie dostępne i interesujące każdego, co do estetycznego wyształcenia rości sobie pretensyję, znalazło się w rękach lubowników sztuki i światłego ogółu naszego.

W zakończeniu wiadomości o Wydziale filologiczno-literackim, winien jestem donieść, że przy wyborach przeszłorocznych, za ustąpieniem Dra K. Mecherzyńskiego, który wymówił się od tego ciężaru na czas dalszy, objął Czł. Lucyjan Siemieński z wyboru przewodnictwo tego Wydziału.

III.

Wydział historyczno-filozoficzny.

Przechodząc do prac i zajęć Wydziału historyczno-filozoficznego, nie byłbym dobrym tłumaczem grona, którego jestem wydziałowym Sekretarzem, gdybym na czele mego zdania sprawy, nie poświęcił słowa najwdzięczniejszej pamięci temu, który jako Dyrektor, najżywszy brał udział w naszych pracach, który, dotknięty już śmiertelną chorobą, dobywał sił ostatnich, aby przewodniczyć naszym posiedzeniom, pamięci obejmującego szeroko umysłu i żywą miłością dla wszystkiego, co piękne, dobre i prawdziwie bijącego serca, ś. p. Józefa Kremera. Jeżeli téż

zdaniem sprawy zdołam przekonać, że Wydział ten nie próżnował, pozwolił sobie zarazem jako Sekretarz zmarłego Dyrektora zapewnić, że wszyscy jego członkowie i współpracownicy, z podziwem i wzruszeniem patrzyli na ten umysł, walczący z przygniatającym ciężarem cierpienia i choroby, aby się oddawać temu, co kochał całe życie; że ten umysł mógł dla nich być pięknym wzorem wytrwałości i miłości nauki.

Dwa tomy Sprawozdań i rozpraw wydziałowych, tom pierwszy *Kodeksu dyplomatycznego kapituły krakowskiej*, wydane przez Dra Franciszka Piekościńskiego, pierwszy tom pism pośmiertnych Helcla, wyszły jako owoc funduszów szczupłych i starań Wydziału od ostatniego jego Sprawozdania. Do 1go kwietnia b. r., a więc z końcem pierwszego kwartału budżetu, fundusze na dalszy druk nadesłanych i nadsyłanych rozpraw były już wyczerpane, a jeżeli drukujemy dalsze tomy, czynić to musimy z ujemnych funduszów komisyjnych, o ile te dotąd użytymi nie zostały.

Z rozpraw, które w ciągu roku były przedmiotem posiedzeń wydziałowych, najliczniejsze były prawne i historyczne. Czł. Zoll czytał rzecz z prawa rzymskiego: *O pojęciu zobowiązania z szczególnym uwzględnieniem nowej teorii Brinza*, Czł. J. Zielonacki z tegoż prawa rzymskiego: *O zastosowaniu ustaw pod względem czasu*, W. A. Maciejowski dostarczył obszerną pracę o Zygmuncie A. Helclu, prawniku i historyku, zużytkowując w szczególności drugi tom *Starodawnych prawa polskiego pomników*, jako podający uzupełnienia do jego historii prawodawstw słowiańskich, Dziejów obyczajów i Dziejów literatury. Członek komisji historycznej Dr. Bobrzyński o-

parł na księgach rękopiśmiennych Archiwów tutejszych rozprawę: *O sądach wyższej instancyi prawa niemieckiego w Krakowie*, Dr. Wl. Wisłocki ogłosił: *Kodeks pilnieński oryglów magdeburških*, pracę paleograficzną, należącą jednak przedmiotem, w zakres historii prawa niemieckiego w Polsce.

Z prac historycznych przedstawił Wydziałowi Członka kor. Dra X. Liskęgo: *Zjazd w Poznaniu roku 1510*, historję kongresu tego i nieznaną dotąd protokół jego mieszczącą, Dra Sémkowieza: *Rozbiór IX. księgi Długosza*, p. Maurera: *Itinerarium Vladisłai Jagiellońcis*, Dra Anatóla Lewickiego: *Monografię o Mieczysławie II.*, Rś. A. Moszyńskiego: *Przyczynki do sycorysu Księstwa*, Dra Bylickiego: *Wiadomość o księgach konsularnych Krakowskich*. Z spuścizny po hr. Aleksandrze Przedzielskim przekazał Konstanty hr. Przedzielski Dalszy ciąg wiadomości biblijograficznej o źródłach do historii polskiej, mieszczących się w archiwach krajowych i zagranicznych, stanowiąc mający drugi tom wyższego przed laty kilkunastu cennego zbioru. Obszerny ten manuskrypt acz niejednorodny w opracowaniu i ostatniej wymagający ręk, jako spuścizna, której uczony dziejopis odumarł, stanowi nieocenioną skazówkę, do poszukiwań historycznych w kraju i za granicą, mianowicie zaś w Niemczech, Francyi, Szwecyi i Włoszech, które nieboszczykowi możebnymi czyniła samobność z hojną dla sprawy dziejów ofiarnością i rzadką pracowitością połączona.

Wspomnieć tu musimy o innej spuściznie po ś. p. J. Muczkowskim, ofiarowanej do i pod warunkiem użytku Akademii przez jego syna p. Stefana Muczkowskiego. Oprócz cennych a nie wydanych pomników histo-

rycznych, mieści ona przygotowawcze prace do dziejów Uniwersytetu jagiellońskiego i szkół w Polsce, do biografii profesorów *Almae matris* i inne w związku z dziejami oświaty u nas połączone notaty. Tak Akademia trzeci już po znakomitych uczonych naszych otrzymuje fideikomis, którym wedle możności zadosyćuczynić będzie jój staraniem, że tu zwróci uwagę na to, co już w myśl ostatniej woli Z. A. Helcla uczyniła i czyni.

Historyi i etnografii, a zarazem filozofii historyi, dotykała rzecz na posiedzeniach Wydziałowych, wyluszczone przez p. Duchinińskiego, wprowadzonego na też posiedzenia w myśl § 8go Statutu Akademii w charakterze gościa. P. Duchiniński przedstawiwszy dzieje swoich prac i zabiegów naukowych, zakreślił przed Wydziałem zarys nowego systemu dla historyi i historyjzofii, polegającego na dualizmie aryzmu i anaryzmu. Ani treść wykładu, ani metoda, nie były téj natury, aby dopuszczały walną o samą zasadę dyskusyję; gościnność skłoniła wszakże Wydział do rozprawy nad przedstawionym przedmiotem, która ograniczała się do podniesienia téj lub owéj wątpliwości, wykluczała zaś z góry wszelką kwestyję przystąpienia lub przyjmowania zasad, przedstawionych jój w formie i metodzie, do którój, jako nie dosyć ściślej, przedmiotowój i spokojnej, nie przywykła.

Z zakresu filozofii jedna tylko praca wychodzi właśnie staraniem Akademii, praca tém miłsza, że przypadła w setną rocznicę osiągnięcia stopnia doktora filozofii na Uniwersytecie jagiellońskim, Jana Śniadeckiego, którego kierunek filozoficzny i fizjonomiję umysłową nakreśla. Dokonał jój Członek Komisji dla filozofii Dr. Maurycy Straszewski, docent filozofii na Uniwersytecie, a to na

podstawie niewydanych dotąd Śniadeckiego listów i badania wpływów naukowych i filozoficznych, które działały na rozwój téj zdrowej, trzeźwej, pożytecznej w pracach swoich a wzniosłej umysłowości, jaką był jubilat tegoroczny wśród pokoleń niedawno minionych.

Przechodząc z kolei do prac komisyjnych Wydziału, uzupełnimy najprzód, że zawiązana przez ś. p. Józefa Kremera Komisya dla filozofii, prowadziła dalej zbiorowe studia swoje nad biblijografią druków i manuskryptów filozoficznej treści tutejszej Biblijoteki uniwersyteckiej, wypełniała zaś posiedzenia swoje częścią rozpatrywaniem plodów nowoczesnej litaratury filozoficznej, mianowicie angielskiej, częścią recenzjami nadesłanych prac. Sam Przewodniczący jój, udzielał na kilku posiedzeniach głównych rysów ostatniej pracy swojej, której przed śmiercią dokonał, traktującej o zasadach logiki, a niebawem w druku pojawić się mającej.

Komisya archeologiczna pod przewodnictwem Czł. Dra J. Łepkowskiego, może wykazać w tym roku znakomite rezultaty pracy, które szczególnie na polu zestawienia i porządkowania wiadomości o wykopaliskach naszych osiągnięte zostały. Zamożniejsza od naszej instytucya, nie wahałaby się, tego materiału, zbieranego staraniem pp. Kirkora, Sadowskiego i Umińskiego ogłosić drzeworytami i drukiem; nasza musi pozostawić go na składzie do dalszego użytku, a poprzestać na wydaniu opartej na nim rozprawy Czł. kom. arch. p. Jana Nep. Sadowskiego: *O drogach handlowych południowych ludów do Baltyku*, rozprawy opartej na świadectwie naszych prastarych grobów pogańskich i pisarzy starożytnych. Poszukiwania wykopalisk, przedsięwzięte w ostatnim roku z polecenia

Komisji w Galicyi wschodniej, przez A. H. Kirkera, dostarczyły przedewszystkiem przedmiotów badania pokrewnéj nauce etnografii, a rezultata ich ogłoszone będą w pismach Wydziału matematyczno-przyrodniczego, przy którym istnieje Komisya antropologiczna.

Do działu archeologii dostarczył p. Marcinkowski autor dzieła „Lud Ukraiński“ pracy: *O ichnolitach, czyli odciskach stóp ludzkich*. Niezmołodowany a wielostronny J. I. Kraszewski przedstawił wypracowany przez siebie *Program Słownika archeologicznego*, mającego objąć nasz dotychczasowy kapitał wiedzy archeologicznej, na którym w przyszłości dalej budować wypadnie. Komisya podjęła się téj pracy, uwzględniającéj obok przedhistorycznej, archeologiję naszą historyczną we wszystkich jéj działach. Świeżo nareszcie uchwaliła ona zbadanie naukowe okolic Krakowa pod względem archeologicznym w sześciobukowym promieniu od miasta.

Na czele prac Komisji historycznej, postawić winienem pracę lwowskiego grona jéj członków, pod przewodnictwem Czł. Akademii Augusta Bielowskiego nad trzecim tomem pomnikowego dzieła: *Monumenta Poloniae historica*. Prace przygotowawcze do wydania tego tomu wedle ostatnich naszych wiadomości, są już na ukończeniu; wzięli zaś w nich udział, obok głównego wydawcy, Członkowie Akademii: Małecki, Węclewski, Kętrzyński, Liske, Członkowie komisji: Dr. Hirszberg i Dr. Smolka. Ten ostatni przedsięwziął téż kosztem Akademii podróż naukową do Prus i Wielkopolski, celem gromadzenia materiału do pomnikowego wydania Monumentów, a podjął się zarazem dla Komisji historycznej zdania sprawy z archiwów tamecznych, uwzględniając wedle polecenia Ko-

misji czasu po rok 1572. Jeżeli żniwo dla Monumentów przyniosło zużytkowanie kilku nieznanych kodeksów, to przegląd archiwów przyniósł pracę znacznej dla badaczy dziejów ceny, bo szczegółowe, a nawet w wielu miejscach z obszernymi wypisami połączone zdanie sprawy z Archiwów poznańskich, gnieźnieńskiego, trzemeszeńskiego, toruńskiego, gdańskiego, elbląskiego i innych, które z druku wyjdzie i niemało nieznanych dotąd skarbów dla dziejów naszych wskaże. Szczędząc w ogóle pochwał dla osób, musimy tutaj przecie podnieść zasługę wielkiej pracowitości i gorliwość, z jaką się Dr. Smółka z podjętego wywiązał zadania.

Czynności Komisji w Krakowie, pod przewodnictwem Czł. Akademii A. Walewskiego, a dyrekcją Członka J. Szujskiego, zwracały się, jak w latach poprzednich, głównie ku trzem kierunkom pracy: porządkowaniu źródłowych zabytków istniejących, przysparzaniu przez odpiśsy nowych, wydawnictwa.

Repertoryjum aktów i listów historycznych, prowadzone dalej, za żywym współdziałaniem lwowskiego grona członków, postąpiło o tyle, że po wyczerpaniu największych zbiorów drukowanych, z wyjątkiem kilku, znacznie zbliżyła się chwila, gdy do wydrukowania go, jako niezbędnej skazówki dla każdego badacza dziejów myśleć można będzie. Pracę główną objął p. Ludwik Zarewicz, Czł. Komisji. Nad Regestami dyplomatycznymi Rusi, pracowali we Lwowie pp. Czł. Akad. Szaraniewicz i Czł. Kom. Dr. Reifenkugel, nad Małopolskimi Dr. Fr. Piekosiński.

Fundacyja stypendyjum akademickiego z spadku po p. Kpnarakiu, zapewniła Komisji na ten rok stałego

paleografa, ucznia Uniwersytetu p. Leona Kozłowskiego. Rozszerzyła się téż znacznie czynność około przygotowania materiału za pomocą odpisów, a to tém bardziej, że otrzymaliśmy od księcia Władysława Czartoryskiego „Teki Naruszewicza“ do użytku, ów olbrzymi zbiór kopij, sporządzonych z rozkazu Stanisława Augusta dla biskupa historyka, w pewnej części przez niego kolacyjonowanych. Z przyjemnością podnieść należy, że i po za pracą dla Akademii, nie brakło młodych a gorliwych ludzi, którzy prawie codziennie z nich korzystają. Dzięki tym ułatwieniom, dzięki chętnemu dostarczaniu najcenniejszych nawet kodeksów rękopiśmiennych, gdziekolwiek o nie zapukać przyszło, urósł nasz zbiór do XVgo wieku tak znacznie, że o podziale jego na dwa tomy myśleć przychodzi i temu to nadzwyczajnemu wzrostowi przypisać należy, że wydawnictwo Analektów tego wieku, zapowiedziane w zeszłym roku, pod redakcją Dra A. Sokołowskiego i Członka J. Szujskiego, dopiero w najbliższych miesiącach rozpoczętym być może.

Z tą samą gotowością, otrzymaliśmy od Towarzystwa historyczno-literackiego w Paryżu i za pośrednictwem Towarzystwa przyjaciół nauk w Poznaniu, znaczne materiały do zamierzonego wydawnictwa Aktów Jana IIIgo, któremi trudni się Czł. Komisyi p. Fr. Kluczycki. Z najwyższą téż wdzięcznością podnieść musimy starania, jakiełożył książę Władysław Czartoryski w wyjednanium nam wstępu do archiwów zagranicznych, celem czerpania z nich w wspomnianym kierunku, tém bardziej, że nie jedynie dowód jego gorliwości dla instytucji naszej.

W trafnej, jak mniemam, myśli, aby objęte w I. tomie Dyplomatarjusza kapituły katedry krakowskiej, czasy,

pojaśnić równoczesnymi dyplomatai małopolskimi z innych czerpanemi źródłami, Dr. Fr. Piekosiński przygotowuje wydanie Kodeksu małopolskiego, które uprzedzi drugi tom Kodeksu kapituły. Dostarczył do tego zbioru między innymi odpisów dyplomatycznych Czł. Komisji p. Bogdan Łuszczyński z archiwum akt grodzkich i ziemskich w Krakowie, które nabyła Komisja, jak niemniej indeks oblat od r. 1572 do 1796, znacznej wartości dla każdego, któryby w Archiwum tutejszem chciał historyczne czynić poszukiwania.

Co do wydawnictwa, ograniczyć się Komisja musiała w bieżącym roku do IIIgo tomu Pisarzy dziejów polskich, który wypełni: Księga pamiętnicza Franciszka Medekszy, podająca nowe i cenne szczegóły do dziejów litewskich w końcu panowania Jana Kazimierza, staraniem Czł. kom. Dra Wł. Seredyńskiego; i IV tomu Starodawnych prawa polskiego pomników, który w myśl Z. A. Helcla mieścić będzie Synodyki krakowskie i inne pomniki ustawodawstwa kościelnego w Polsce. Wydaniem krytycznym Synodyków zajął się czł. Akademii Dr. U. Heyzman, Prof. prawa kanonicznego w Uniwersytecie Jagiellońskim a pracę jego i z tej przyczyny podnieść musimy, że usunął naprzód wszelkie za nią wynagrodzenie.

W ogóle nagromadzone w komisji zasoby przechodzą o wiele fundusze jej i to wyposażenie, którego się w przysłych latach od Akademii spodziewać może. Gotowym do druku jest Zbiór aktów do panowań Jana Olbrachta i Aleksandra, zebrany staraniem Dra. J. Szujskiego za współudziałem Dra A. Pawińskiego, oczekuje go Wielewickiego: „Historia domus professae ad Sanctam Barbaram“, powierzona nam przez p. Stefana Muczkowskiego, IIgi tom dy-

plomatarjusza kapituły krakowskiej, zbiór dekretów sądu magdeburskiego w Krakowie zebrany przez Dra Bobrzyńskiego, dwa dyjaryjusze kongresu wiedeńskiego Dra Fr. Ks. Lisiekiego, dalsze tomy pism pośmiertnych Z. A. Helcia wydanie geograficzne-histerycznego opisu dyjecezyi krakewskiej, że tu przemilczymy o licznych dostarczonych nam rękopismach w odpisach lub oryginałach, które zasługują na ogłoszenie drukiem. Z ochotą też odstępuje Komisya historyczna dalsze wydawnictwo Starodawnych prawa polskiego pomników komisji prawniczej Wydziału, w przekonaniu, że podział pracy i zwrócenie się sił fachowych do części wydawnictwa przez nią tymczasowo objętego, przyspieszy tylko dalszą publikacją w kierunku żywo ją obchodzącym.

Z dzieł funduszem Akademii wydanych pojawił się w roku przeszłym piérwszy tom „Dziejów bezkrólewia po Janie III, czł. Antoniego Walewskiego, rzucający nowe z zagranicznych archiwów czerpane światło na tę smutną epokę historyi naszej, jak niemniej tom ostatni materjałów etnograficznych p. Oskara Kolberga p. t. Lud, obejmujący dalszy ciąg monografii ludu krakewskiego.

Jak w roku przeszłym pracowała Akademia chętnie, ilekroć władze rządowe lub krajowe zawezwały jej naukowej pomocy, bądź to w sprawie tłumaczenia ustaw na poprawną polszczyznę, zajmujących Komisję prawniczą, bądź w sprawach dotyczących się przyrodnictwa krajowego lub historyi. Miłym też dowodem zaufania obdarzyła ją ostatnia sesja sejmku krajowego, wyznaczając fundusz na badania górnicze staraniem i pod kierunkiem komisji fizyognafi-

cznej podjąć się mające. Odezwy nasze do zagranicznych Akademij i Towarzystw, które z. b. Tow. nauk. krak. w stósunku miały, wystósowane z początkiem tego roku, gdy już mieliśmy poważną liczbę książek do wysłania, znalazły i znajdują wszędzie uprzejme przyjęcie i wzajemność w nad-syłkach. Do związków nowych z Akademią Monachijską, Göttyngską, z Biblijoteką Petersburską, z licznými Towarzystwami historycznými i przyrodnicznými, niemieckými, francuzkiými, angielskiými i rosyjskiými przybył w ostatnich dniach stósunek z Instytutem Francyi, przeznaczającym dla nas wszystkie wydane od r. 1865, wielkiej dla nas ceny, stósunek, w którego zapośredniczeniu wdzięcznie uznać powinniśmy starania Księcia Ks. Wł. Czartoryskiego, pp. Bronisława Zaleskiego i Wład. Chodźkiewicza.

Jeżeli w tém zgłaszaniu się do zagranicy, ostrożnie wyczekiwaliśmy chwili, w której nie z gołem słowem ale już z dowodami pracy w rękę odezwać się było można do pełnych zasług i zasobu instytucyj narodów europejskich, aby nie doznać odmowy, na którą polskiego imienia Akademii narażać się nie godziło; to ostrożniej jeszcze wypadło nam poczynać z wchodzącými dzisiaj w zwyczaj kongresami naukowými, już to ze względu na szczupłe nasze fundusze, już ze względu na świeżość i wielorako trudna położenie instytucyi naszej. Pracuj w domu i staraj się, aby praca twoja zjednała ci obywatelstwo, było naszym hasłem. Na kongresie téż tylko archeologicznym w Sztokholmie zasiadał w charakterze delegata Akademii czł. J. I. Kraszewski, podjąwszy się tego trudu i kosztów wyprawy, z której zdał sprawę w języku francuzkim, za co serdeczną wdzięczność publicznie mu oświadczamy. Niewzięcia udziału w kongresie archeologicznym kijowskim, za które nas ga-

niono i chwalono po dziennikach i znowu szczerój naszój chęci zawiązania pożytecznego stósunku z naukowym ruchem rosyjskim, tak bliskim sprawami badania dziejów, zabytków archeologii i przyrody, chęci objawionój między innémi powołaniem na członka hr. Aleksego Uwarowa: nie będziemy tłumaczyć przed témi, którzy nie chcieli pojąć dotąd, że istotą i zasadą naszego bytu, warunkiem naszego pożytecznego działania jest postępowanie stałe i niewzruszone ku celom nauki, wolnéj od przymieszki jakichkolwiek politycznych dążeń, którzy téż mogą być pewni, że żadna pochwała i żadna nagana nie odwróci nas od trzeźwo i jak mniemamy, właśnie dla tego i patryjotycznie i po obywatelsku pojętego celu. W obec drogi naszój, dążącój spokojnie ku zadosyć uczynieniu zadaniom naukowym polskim i zespoleniu sił naukowych polskich, mogła podróż do Kijowa być mniej właściwą, gdy dążenie do spotkania się z rosyjskiémi pracami i pracownikami naukowémi na polu wymiany publikacyj i pomocy naukowej jest dla nas zawsze tak samo konieczném, jak dążenie do innych z uczonym światem zagranicznym stósunków.

Najchętniej pochwalilibyśmy się w końcu naszego zdania sprawy dowodami gorliwości i życzliwości ze strony powszechności krajowej, którą w skreśleniu naszych stósunków do zagranicy podnieść musieliśmy. Nie brakło nam jój wprawdzie ani ze strony uczonych różnych dzielnic dawnój Polski i prowincyi naszój, którzy chętnie garnęli się do nas z pracami swemi, ani ze strony Towarzystw naukowych polskich, między którými najserdeczniejsze wyrazy wdzięczności należą się Towarzystwu historyczno-literackiemu w Paryżu i jego sekretarzowi p. Bronisławowi Zaleskiemu, jak niemniej zbiorom naukowym zakładu Osso-

lińskich, ks. Wł. Czartoryskiego, hr. Tarnowskich w Dzi-
 kowie, hr. Działyńskiego w Kórniku, Przew. Kapituły
 i Biblijotece Uniwersyteckiej w Krakowie. Nie brakło nam
 jój ze strony pism, przez dojrzałych i sumiennych pro-
 wadzonych ludzi, którzy pojmują obowiązek zwracania
 uwagi ogółu na wszystko, co obiecuje temu ogółowi po-
 zyttek, a nie wykluczamy tu bynajmniej surowej i ostrój
 krytyki naszych prac, byle odznaczała się znajomością rze-
 czy, dobrą wolą i wyrozumieniem trudnego początku! Ale
 spokojna i niepochlebiająca sobie świadomość nie pozwo-
 liła nam dotąd czuć koło siebie téj ciepłej atmosfery, która
 dodaje sił i otuchy, która brzmi przychylném słowem ży-
 wego interesu: Co się u was dzieje? jak wam się powo-
 dzi? jaki stósunek środków waszych do waszój pracy?
 Charakterystyczny fakt, że konkursowe fundusze przysyłano
 nam z Warszawy, zbiory znaczne książek przeważnie z wy-
 chodźstwa, wyrazy ciepłego uznania z zagranicy, że książki
 nasze prawie wyłącznie rozchodziły się w Królestwie Pol-
 skiem i zagranicą, jak nas z jednej strony napełniał otu-
 chą, że umieliśmy przemówić słowem polskiem do serc pol-
 skich, interesem nauki polskiej do tych, co doniosłość tego
 interesu czują, tak z drugiej niemógł nas niepouczać o
 właściwym naszym do najbliższego społeczeństwa stósunku.
 Jeżeli téż dalecy jesteśmy od składania tutaj winy na to
 społeczeństwo, tyloma zadaniami i trudnościami obciążone,
 a pochopni do upatrywania przyczyny w sobie samych
 i usuwania jój przez coraz większą i szerszą usilność
 w pracy naszój, aż do uwidocznienia pożytecznych celów
 naszój instytucji — to wyrazić to uczucie nakazywało ty-
 lekróć powtarzające się doświadczenie w dziejach narodu
 naszego! Doświadczenie to nakazuje, aby korzystać z spo-

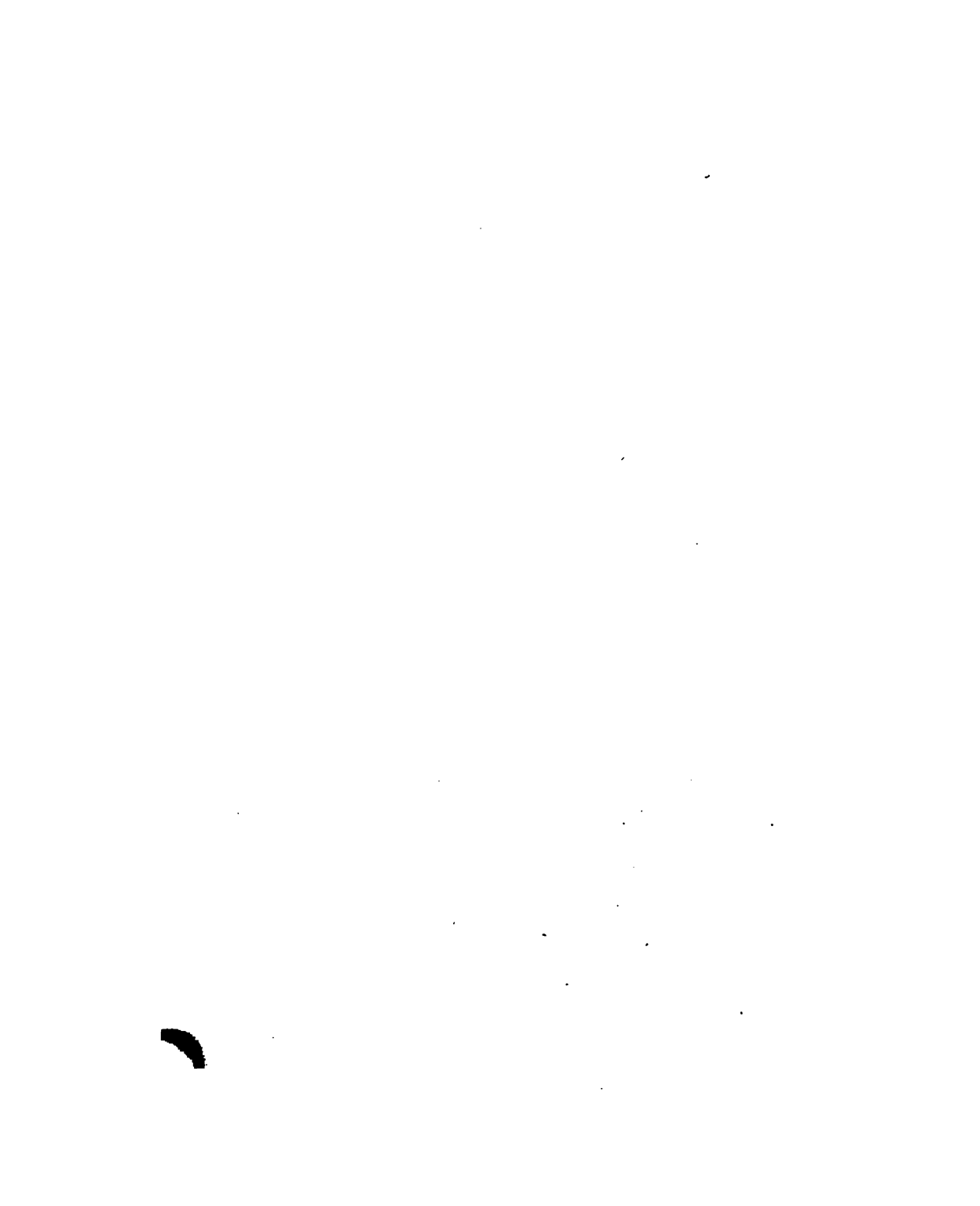
sobności podanej przez Opatrzność, aby chwycić złotego ptaka sprzyjających okoliczności, aby nieodkładać na jutro pełnego rozwoju życia, bo korzystaniem z tego, co dzisiaj daném jest i dozwoloném, żyją i mocniej zdrowe społeczeństwa! Niestając téż w sprzeczności i antagonizmie z żadną z żywotnych dźwigni społecznych, żyjąc przeważną liczbą krajowych członków swoich wśród najgorętszego udziału dla zadań jego natury religijnej, politycznej i społecznej, musi wszakże Akademia windykować słowem, popartém przykładem pracy wedle sił i możności, niezmierną ważność i doniosłość celu i rozwoju naukowego narodu, a czując pewien chłód w usposobieniu społeczeństwa dla tego celu, przestrzedz przed niebezpieczeństwem, grożącym zarówno pięknym tradycjom przeszłości, jak i lepszym widokom naszym na przyszłość, gdyby się ten chłód stawał trwałem jego usposobieniem.

Oddanie się wyłącznie praktycznym celom życia, w celu podniesienia bytu materialnego, ceniecie nauki o tyle, o ile ona do tych praktycznych celów prowadzi, a więc zniżanie na służebnicę bytu tej córy niebios, która szuka prawdy i mądrości, podporządkowanie jęj i ujarzmienie, aby służyła potrzebom chwili, adwokatowała namiętnościom politycznym i społecznym, w końcu podejrzywanie, że z wyznawczyni prawdy, może stać się strąconym aniołem pychy rozumu ludzkiego, a więc unikana i najściślej strzeżoną być winna; wszystkie te pojęcia chorobliwe, gorączką czasów, znikczemieniem ducha, lub obawami małodusznymi sprówdzone, za granicą coraz powszechniejsze, ostatnie mianowicie objawami wielkich obłądów, jeżeli nie usprawiedliwić to tłumaczyć się dające, dla nas, dla społeczeństwa, które się tyle uczyć musi, aby wiedzą, doświad-

zeniem, metodą i szkołą dorównać zagranicy, byłyby i byłyby musiały zabójczymi, bo wiodłyby za sobą w nieuniknionej kolei cynizm, upadek ducha i wiedzy, wyparcie się wzniosłych dążeń, a co za tém idzie, skarłowaciałość pokolenia. Nie dopuścić tego, było i jest staraniem instytucji, przez wspaniałomyślnego Monarchę do życia powołanej, obdarzonej wolnością swobodnego rozwoju nauki w języku narodowym — dla potrzeb i czci narodowej — współdziałać jest także zadaniem społeczeństwa, które znalazło pomoc i zachętę na polu, niegdyś tylko własnymi siłami szlachetnych jego synów uprawianém. Jeżeli téż uprawa nauk w ogóle, w Akademii naszej może stanąć na zapewnionej dla niej podstawie z wyżyn, gdzie cel ten ogólny nauki miano na względzie — to najbliższym życia społeczeństwa zakresom badania: dziejom naszym i piśmiennictwu, pamiątkom naszym i przyrodoznawstwu krajowemu stósowniejby oprzeć się o czynną społeczeństwa sympatyję, która dotąd wspierała prace i badania rzeczy polskich!

Publiczne doroczne posiedzenie Akademii, jest jedyną chwilą, gdzie się spotykamy z łaskawą na nas, a żywym udziałem dla instytucji natchnioną miast naszego publicznoscią, w obec niej téż, obowiązkiem naszym zdać sprawę, nie tylko z rejestru naszych prac, ale i tętna serca, które te spokojne mury ożywia, z myśli, które nigdy nie straciły związku z położeniem i zadaniami społeczeństwa naszego. Dlatego téż, niech mi wolno będzie mieć nadzieję, że jak sprawozdanie samo, tak i uwagi przy końcu, poczytanemi mi będą za wywiązanie się z tego obowiązku służby publicznej.

7

956c

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI

W KRAKOWIE.

Rok 1875.

W KRAKOWIE.
W Drukarni Uniwersyteckiej
pod zarządem Ignacego Stelcia.
1876.

ROCZNIK ZARZĄDU
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

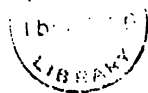
~~~~~  
**Rok 1875.**  
~~~~~

W KRAKOWIE.

NAKŁADEM AKADEMII.

W Drukarni C. K. Uniwersytetu Jagiellońskiego
pod zarządem Ign. Stelcia.

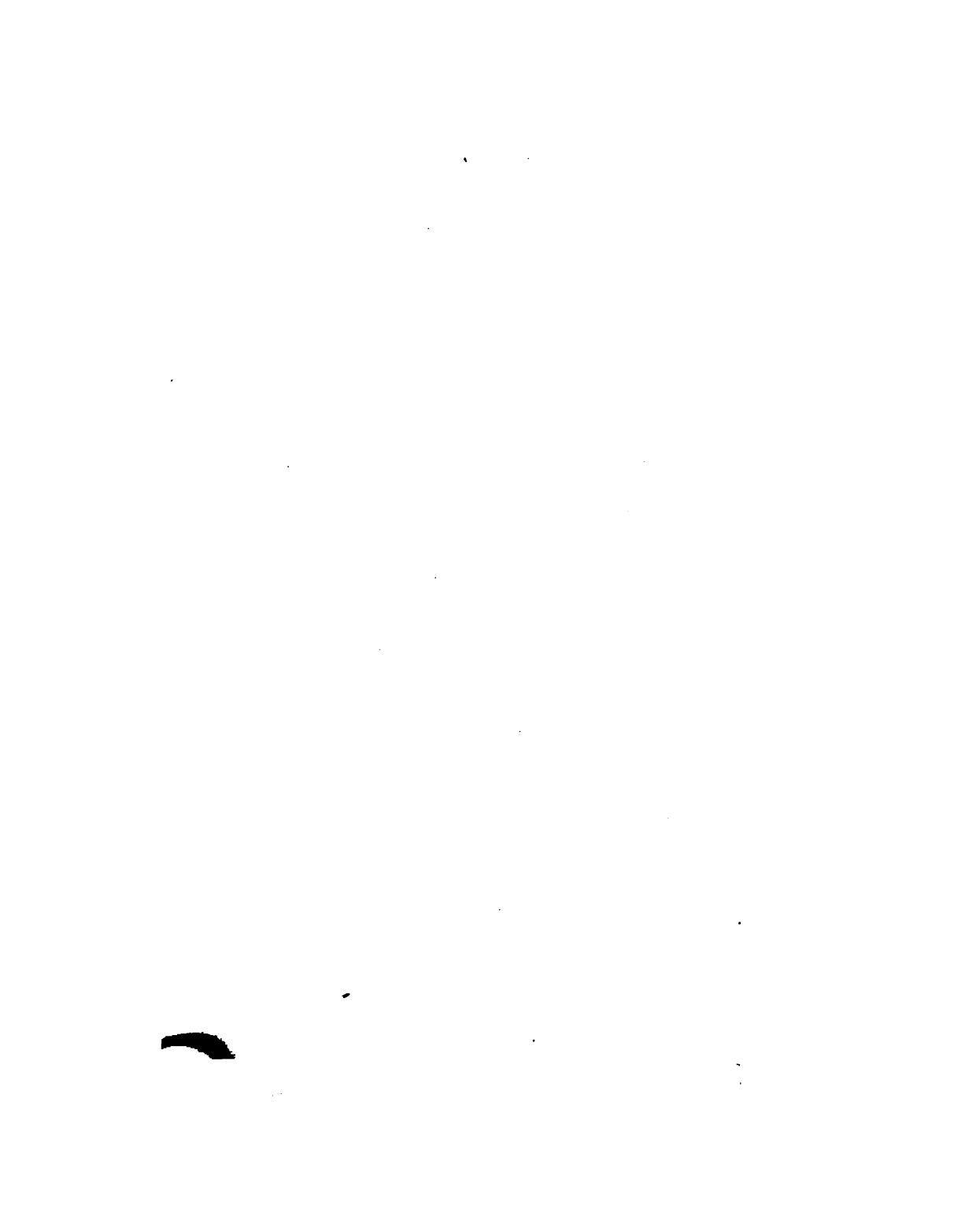
1876.

Treść.

Ważniejsze uchwały i korespondencyje urzędowe . . .	1
Skład Akademii	23
Zarząd Akademii	23
Poczet Członków zwyczajnych	24
Poczet członków nadzwyczajnych	28
Wykaz stałych komisyj akademickich	56
Biuro Akademii	137
Wykaz stanu i użycia funduszków Akademii	70
Dary złożone Akademii w r. 1875	79
Dzieła wydane przez Akademię od inauguracyi w r. 1873, po koniec 1875	98
Głos Dra J. Majera, Prezesa Akademii na dorocz- ném posiedzeniu publiczném d. 3 Maja r. 1876	102
Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii Umie- jętności od 3go Maja 1875 r. przez Sekretarza jeneralnego	114
Dodatki do wykazu Członków nadzwyczajnych . . .	134

Ważniejsze uchwały i korespondencje urzędowe.

I.

Wybory Zarządu i Członków.

1. Wyciąg z protokołu posiedzenia walnego dnia 30 Października 1875 r.

Sekretarz Wydziału matematyczno-przyrodniczego przedstawia imieniem tegoż Wydziału Prof. Jana Frankiego we Lwowie na Członka korespondenta. Akademia proponuje Wydziału zatwierdza.

2. Wyciąg z protokołu jak wyżej.

Z powodu kończącego się z końcem roku urzędowania dotychczasowego Prezesa, Akademia pod przewodnictwem Dyrektora Wydz. filolog. przystępuje do wyboru Prezesa na trzy lata następne, t. j. od 1 Stycznia r. 1876 do Grudnia r. 1878. Jak okazało tajne głosowanie, wybór jednomyślnie padł na dotychczasowego Prezesa Dra Józefa Majera.

Wybór ten N. Pan zatwierdził d. 27 Grudnia 1875.

3. Wyciąg z protokołu posiedzenia Wydz. historyczno-filoz. (d. 30 Października), tudzież Wydz. matematyczno-przyrodniczego (d. 20 Listop. 1875).

Stanowiska Dyrektorów w tych 2ch Wydziałach opróżnione zostały, w pierwszym przez śmierć ś. p. Prof. Kremera, w drugim przez zrzeczenie się dla nadwątlonego zdrowia Prof. Dietla. Wyborem przez te Wydziały dokonanym, powołani zostali w ich miejsce: w Wydz. historyczno-filoz. Dr. b. Prof. Zielonacki, w Wydziale matematyczno-przyrodn. Prof. Czerwiakowski. W tym ostatnim zarazem, w miejsce ustępującego dla podupadłego zdrowia, Prof. Teichmanna, wybrano Zastępcą Dyrektora Prof. Piotrowskiego.

**4. Wyciąg z protokołu posiedzenia Zarządu Akademii
d. 29 Grudnia 1875 r.**

Ponieważ urząd Zastępcy Prezesa przywiązany jest do jednego z Dyrektorów wydziałowych, gdy zatem Zastępca Prezesa Dr. Dietl zrzekł się stanowiska Dyrektora, Zarząd w myśl §. 22 Stat. dokonał wyboru z pośród obecnych Dyrektorów. Wybrany tym sposobem Zastępcą Prezesa Dr. Czerwiakowski oczekuje Najwyższego zatwierdzenia.

II.

Wyjaśnienia udzielone na żądanie Władz i Instytucyj publicznych.

A. Na żądanie Wydziału Krajowego.

- a) *W sprawie zaprowadzenia biura górniczego przy Wydziale krajowym.*

5. Odezwa Wys. Wydziału krajowego z dnia 19 Stycznia 1875 r.

Zob. Rozpr. i Sprawozd. Wydz. III. T. II. str. XIV.

6. Odpowiedź wypracowana przez Komisję fizyograf. z dnia 12 Marca 1875 r.

Zob. jak wyżej str. XLII.

- b) *W sprawie badania kraju i stypendystów górniczych.*

7. Odezwa Wys. Wydziału krajowego z d. 18 Czerwca 1875 r.

Zob. jak wyżej str. LXXI.

8. Odpowiedź na zasadzie wypracowania Komisyi fizyogr. co do stypendystów d. 15 Paźdz.

Zob. jak wyżej str. LXXXVII.

9. Odezwa Wys. Wydziału krajowego w odpowiedzi na wyjaśnienia powyższe z d. 7 Listop. 1875 r.

Zawiadomienie, iż, z jednym tylko wyjątkiem, ogłoszenie konkursu ułożone zostało według wskazówek Komisji. Zob. jak wyżej str. XCVL. Brzmienie samego konkursu następujące:

L. 24351. Ogłoszenie konkursu.

Celem nadania dwóch stypendyjów o rocznych 1000 zł. w. a. przeznaczonych dla ukończonych uczniów akademii górniczych, którzy zamierzają się wykształcić w zawodach przemysłu z górnictwem się stykających, na czas trzyletni, począwszy od 1 Kwietnia 1876 r. ogłasza się niniejszym konkurs.

Chcący ubiegać się o takowe, winni wnieść podania swoje do Wydziału krajowego najdalej do 1 Lutego 1876.

Do podań należy dołączyć:

1. metrykę urodzenia;
2. świadectwo o stósunkach majątkowych kandydata i rodziców jego;
3. wszystkie świadectwa uzyskane w akademii górniczej, którą kandydat ukończył;
3. oświadczenie kandydata, jakiemu kierunkowi przemysłu zamierza się poświęcić; nakoniec
5. własnoręczny rewers kandydata, w którym tenże ma się zobowiązać, że w ciągu pobierania stypendyjum, składać będzie Wydziałowi krajowemu co kwartał raporta o miejscu pobytu i zajęciach swoich, po ukończeniu zaś studyjów trzechletnich, złoży Wydziałowi krajowemu wyczerpujące sprawozdanie ogólne, tudzież będzie się starał

nabyte wiadomości zużytkować w obrębie królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskim.

Z Wydziału krajowego król. Galicyi i Lodomeryi i W. Ks. Krakowskiego we Lwowie dnia 7 Listopada 1875.

(podpis.) Gros.

c) *W sprawie ochrony ziemiopłodów.*

10. Treść odezwy Wys. Wydziału krajowego z d. 3 Listopada 1874 r.

Żądane objawienie zdania względem sprawozdania sejmowej Komisji kultury krajowej, o wniosku rządowym, co do ochrony ziemiopłodów od niszczących je owadów. Mianowicie zaś: 1) czy postanowienia wnioskiem rządowym objęte, a zdaniem Komisji niewykonalne, nie dałyby się zastąpić innemi? 2) w przeciwnym razie, czy byłoby odpowiedniem wydawać ustawę co do ochrony od owadów je-dynie ogrodów, gdy takowe wylęgając się swobodnie po polach, łąkach i lasach, każdej chwili przenosiłyby się do ogrodów.

II. Odpowiedź na zasadzie wypracowania Komisji fizy-jograficznej d. 1 Lutego 1875 r.

Zob. Rozpr. i Sprawozd. jak wyżej str. XV.

d) *W sprawie wydawnictwa Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi.*

12. Wyciąg z odezwy Wys. Wydziału krajowego z dnia 27 Sierpnia 1875 r.

W wykonaniu uchwały W. Sejmu krajowego z dnia 26 Maja 1875 r. polecającej Wydziałowi krajowemu, aby

wydawnictwo Encyklopedyi krajoznawstwa Galicyi z W. Ks. Krakowskiem pozostało w właściwych, celem wydawnictwa zakreślonych granicach, bez przybierania rozmiarów temu nieodpowiednich; Wydział krajowy wziął pod ścisłą krytykę Encyklopedyję krajoznawstwa Galicyi wydawaną przez p. Ant. Szejdra, a przyszedłszy do przekonania, że rozmiary nadane dziełu i rozkład artykułów, nietylko nie odpowiadają celowi, ale wprost wykończenie dzieła czynią niemożliwem, postarał się o wypracowanie przez fachowych dokładnego planu, którego się Encyklopedyja trzymać ma i przesyła go Akademii umiejętności do oceny.

Plan ten obejmuje następujące działy: I. meteorologiczny; II. geognostyczny; III. mineralogiczny i górniczy; IV. botaniczny; V. zoologiczny; VI. orograficzny; VII. hydrograficzny; VIII. statystyczny; IX. administracyjny; X. etnograficzny; XI. archeologiczno-artystyczny; XII. biblijograficzny; XIII. higieniczno-humanitarny; XIV. ekonomiczny; XV. topograficzny.

13. Wyciąg z odpowiedzi Akademii z d. 7 Stycznia 1876.

Grono Członków, którym poruczono rozpatrzenie się w planie przedstawionym, uznało w zupełności trafność uwag co do fałszywej drogi, na którą weszła Encyklopedyja, jak niemniej niemożność wykonania jęj w rozmiarach i rozkładzie dotąd zastosowanym. Plan tęż uznało za odpowiadający dzisiejszym wymaganiom nauki i najlepszym wzorom encyklopedyj zagranicznych. Wątpi wszakże o możności wykonania z przyczyny, że w znacznej części wyżej przytoczonych działów, badania nie postąpiły tak daleko, aby na zagadnienia pojedynczych tytułów tych działów naukowo odpowiedzieć można, zebranie zaś wiadomości bardzo

różnej wartości badawczej, jakie się znaleźć mogą, nie prowadziłoby do żadnego celu. Oświadcza się zatem przeciw specjalnym artykułom w działach od I—V (włącznie) z wyjątkiem chyba artykułów ogólnych na każdy z tych działów, jakieby specjaliści wypracować mogli. Encyklopedia i ze względu na możliwość wykonania i ze względu na praktyczną potrzebę, winna na podstawie geograficznej podać przedewszystkiem wyczerpująco dział VIII, IX, XIII i XIV, uwzględniając X, XI, XII tylko w połączeniu z działem geograficznym i topograficznym. W końcu zwrócono uwagę na niektóre tytuły w planie, jak np. sztuka lekarska, które wydały się zbyt ogólnie i niejasno tamże postawione, tém bardziej, gdy osobne artykuły mają obejmować statystykę lekarzy, chirurgów, aptekarzy, szpitali i chorób panujących.

B) Na zgłoszenie się Starostw powiatowych.

14. Odezwa Starostwa Zaleszczyckiego z d. 5 i 14 Lipca 1875 r.

Zażądane zdeterminowanie nadesłanych okazów owadu, który pojawił się w Zezawie, Skowiutynie i Torskiem i pocztywany był za płód szarańczy.

15. Bezpośrednia odpowiedź Komisji fizyograficznej dnia 11 Lipca 1875 r.

Nadesłane okazy nie były płodem szarańczy. Przeważał między niemi *Caloptenus italicus*, mieszkaniec południowej Europy, a u nas Podolowi właściwy, niektóre były pasikonikiem zielonym (*locusta viridissima*). Że jednak okazy

były znacznie nadpsute, dla większej zatem pewności zażądano nadesłania świeżych. Po otrzymaniu tego przy odezwie Starostwa z d. 14 Lipca, wyjaśniono niezwłocznie, że nadesłane okazy należą do rodzaju *Stenobothrus s. Gomphocerus*, nie są zaś szarańczą, że więc nie ma potrzeby zajmować się ich niszczeniem skoro nie zrzządzają szkody.

16. Odezwa Starostwa powiatowego w Borszczowie d. 10 Lipca 1875.

Treść ta sama jak wyżej z Zaleszczyk z d. 5 tegoż m.

17. Odpowiedź Komisji fizjograficznej d. 14 Lipca 1875.

Nadesłane okazy nie były szarańczą, lecz gatunkiem nieszkodliwych koników, którym później okazały się téż owady nadesłane z Zaleszczyk.

C. Na zgłoszenie się c. k. Galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego.

18. Odezwa tegoż z d. 17 Maja 1874.

Zażądane uwagi pod względem podziału Galicyi wschodniej na strefy gospodarcze przyjętego przez Komitet tegoż Towarzystwa.

19. Treść odpowiedzi Komisji fizjograficznej d. 21 Lutego 1875.

Podział dotychczas przyjęty po większej części odpowiada stosunkom geologicznym w téj części kraju, może więc być tymczasowo zatrzymany ze wskazanemi zmianami, tak pod względem geologicznym jak i botanicznym. Więcej szczegółowe, ze stanowiska umiętnege wyjaśnienie tego przedmiotu, wymaga dłuższych badań, których wypadki w pismach Akademii ogłoszone będą.

20. Treść odezwy Towarzystwa z d. 24 Lipca 1875.

Nadesłane okazy owadów i pszenicy przez nie uszkodzonej ze Świdowy, Bolestraszczyce i Tuszkowa z prośbą o zbadanie i udzielenie opinii.

21. Odpowiedź Komisji fizyograficznej d. 4 Sierpnia 1875.

Chrząszczykiem wyrządzającym szkodę jest *Anisoplia fruticola*, o którym, tudzież o sposobie jego niszczenia znajduje się wiadomość w rozprawie Dr. Nowickiego: *O szkodach wyrządzonych 1869 r. w plonach polnych przez zwierzęta szkodliwe*. — Zob. Sprawozdania Komisji fizyogr. T. IV. str. 86, 147, 148, 164.

22. Treść odezwy Towarzystwa z d. 27 Września 1875.

Nadesłane okazy gąsienicy oraz żyta przez nią nadjeźdzonego z Wolicy Boryłowej z prośbą o opinię.

23. Odpowiedź Komisji fizyograficznej d. 9 Paźdz. 1875.

Rzecz wyjaśniona częściowo, a to z powodu, że gąsienice nadesłano już zeschnięte. Zresztą odpowiedź w całej osnowie zamieszczona w Rozprawach i Sprawozdaniach Wydz. IIIgo T. II. str. XCVIII.

24. Treść odezwy Towarzystwa z d. 4 Grudnia 1875.

Pragnąc gospodarzom ułatwić zoryjentowanie się w koniunkturach handlu zbożowego, postanowiło Tow. zbierać peryjodyczne raporty o stosunkach atmosferycznych, jako też o postępie wegetacji główniejszych ziemiopłodów kraju. Z uwagi, że materiały zebrane może być zużytkowane przez Komisję fizyogr., Towarzystwo nadsyła go

z prośbą o zdanie, jakie ulepszenia możnaby zaprowadzić w formularzach i w ogóle w treści i sposobie zbierać się mających wiadomości.

Ponieważ odezwa powyższa nadeszła do Komisji fizyjo-gr. dopiero d. 14 Grudnia, już więc w roku ubiegłym załatwioną być nie mogła.

D. Na zgłoszenie się Dyrekcyi lasów i dóbr państwa w Bolechowie.

25. Treść odezwy z d. 8 Lutego 1875.

Prośba o zarządzenie badania stosunków meteorologicznych w Krynicy, i objawienie zdania, w jaki sposób postąpić sobie należy celem zabezpieczenia nadal spostrzeżeń meteorologicznych odpowiednio do potrzeb miejscowych, jako Zakładu zdrojowego.

26. Odpowiedź Akademii na zasadzie Sprawozdania Komisji fizyjograficznej d. 14 Kwietnia 1875 r.

Za porozumieniem się z Drem Zieleniewskim lekarzem zdrojowym w Krynicy, poczyniono już stósowne kroki, ażeby potrzebie spostrzeżeń meteorologicznych uczynić zadość jeszcze przed rozpoczęciem się pory kąpielowej. Zresztą pożądaną jest rzeczą, ażeby na tej stacyi nie tylko w owęj porze, robione były tego rodzaju spostrzeżenia. Bliższe skazówki w tej mierze podać może zesłany na miejsce Delegat Komisji.

27. Odpowiedź Dyrekcyi d. 14 Kwietnia 1875.

Przychylając się w zupełności do wniosku Akademii, postanowiła Dyrekcyja przeznaczyć pewien fundusz na wynagrodzenie stałego obserwatora. Dyrekcyja oczekuje Delega-

ta, któryby wskazał miejsce i osobę do robienia obserwacyj, nad którym nadzór przeznaczony będzie lekarzowi zdrojowemu i władzy miejscowej.

E. Na zgłoszenie się Towarzystwa Tatrzańskiego.

28. Podanie tegoż z d. 13 Marca 1875 r.

Objawienie życzenia wejścia w stosunki z Komisją fizyograficzną w celu badania Tatr; wydelegowanie Dra Altha dla określenia w tym celu podstawy.

Załatwienie tej sprawy zostawiono Przewodniczącemu Kowisi fizyograficznej.

F. C. Akademia Umiejętności w Wiedniu.

29. Odezwa téjże z d. 30 Stycznia 1875. r.

Zwrócona uwaga na dołączoną rozprawę Radzcy ministr. kierującego pracami około regulacyi Dunaju G. Wexa, pod tytułem: *Ueber die Wasserabnahme in den Quellen, Flüssen und Strömen bei gleichzeitiger Steigerung der Hochwässer in den Culturländern*. Zaproszenie do wzięcia udziału w wyszukaniu i zbadaniu środków, któreby choć w części zapobiedz mogły klęskom zagrażającym w przyszłości, w skutek udowodnionego przez Autora ubywania wód w źródłach, potokach, rzekach i strumieniach, a coraz częściej kraje uprawiane nawiedzających powodzi.

Rzecz odstąpiono Komitetowi z grona Komisyi fizyograficznej, złożonemu z Profesorów: Altha, Czerwiakowskiego, Karlińskiego, Kuczyńskiego i Dra Żebrowskiego.

III.

W przedmiocie majątku i funduszów Akademii.

A. W sprawie legatu księcia Jerzego Romana Lubomirskiego.

30. Wyciąg z kodycyłu ks. J. R. Lubomirskiego spisane w Charzewicach d. 14 Marca 1863, publikowanego w sądzie obwod. Rzeszowskim d. 10 Marca 1865.

Art. XXX. Życzeniem mojem jest, aby ordynacyja niniejsza, którą dla pożytku rodziny mojej postanowiłem, także i krajowi korzyść przyniosła, nakładam przeto z osobna tak na starszą jak i młodszą ordynacyją obowiązek, wypłacania corocznie na cele niżej wyszczególnione po jednym tysiącu Złr., czyli razem na obie ordynacje obowiązek wypłacania corocznie dwóch tysięcy Złot. Reńskich.

Art. XXXI. Sumę roczną jednego tysiąca Złr. z dochodów dóbr do ordynacyi starszej przydzielonych wypłacalną, przeznaczam na zbiory naukowe, pod zarządem c. k. Towarzystwa naukowego Krakowskiego i w miejscu przez niego wskazanem zostawać mające, nadając temuż Towarzystwu prawo za tę sumę takich przedmiotów naukowych zakupywania, jakie za stosowne uzna. Objawiam jednak życzenie, aby przy zakupnie miano równie wzgląd na nauki ścisłe i zastosowanie onychże.

Art. XXXII. Wypłata sumy powyższej pocnie się w rok po śmierci mojej i potem co roku w rocznicę śmierci mojej do Towarzystwa nauk. Krak. uiszczaną być ma.

Na wypadek uchybienia terminu należec się będą procenta zwłoki po pięć od sta.

Art. XXXIII. Sumę roczną jednego tysiąca Złr. z dochodów dóbr do ordynacyi młodziej przydzielonych wypła-

całą, przeznaczam na nagrody dla autorów najlepszych dzieł naukowych polskich, bez różnicy przedmiotu o którym traktuje, tudzież na nakłady takichże dzieł, a fundacyja tym sposobem powstająca nosić będzie nazwę: „fundacyi Jerzego Romana Księcia Lubomirskiego“.

Fundacyją tą zawiadywać ma także c. k. Towarzystwo naukowe Krakowskie.

Art. XXXIX. Co w art. XXXII o płacy na zbiory naukowe postanowiłem, stosować się ma także do płacy postanowionej na powyższą fundacyję.

31. Treść podań Zarządu do c. k. Expozytury Prokuratorji skarbowej w Krakowie, z d. 8 Stycznia 1875.

Jak widać z wyciągów z kodycyłu ks. J. R. Lubomirskiego (zob. wyżej), Akademia miała wyznaczone rocznie 2000 Zł., w połowie na zbiory naukowe, w połowie na nagrody i popęd wydawnictw. Ś. p. Adam brat i spadkobierca księcia J. R. Lubomirskiego w piśmie swoim z d. 1 Grud. 1865 r. wyraził, co następuje. „Oświadczam, iż jakkolwiek los spotka utworzenie postanowionych przez ś. p. brata mego ordynacyj, ja zawsze obie fundacyje na zbiory i nagrody w kodycyłu określone w mocy utrzymam, a to wtenczas nawet, gdyby ordynacyje do skutku przyjść nie miały: Po upływie roku od śmierci fundatora (7 Lutego 1865 r.) rozpocznę uiszczanie wypłat tak, że Tow. nauk. otrzymywać będzie odemnie co roku sumę 2000 Złr. w. a.“

Stosownie do tego oświadczenia ś. p. Książę Adam wnosił do kasy Towarzystwa rocznie 2000 fl. a. począwszy od r. 1866 do 1869 włącznie.

W tym roku część dóbr mających stanowić ordynacyję młodszą, a z nią i obowiązek płacenia odpowiedniej kwoty

1000 fl. rocznie na nagrody, przekazał na syna swego Hieronima.

Odtąd więc kwoty 1000 na zbiory i 1000 na nagrody, miały być płacone oddzielnie, pierwsza przez samego Księcia Adama, druga przez jego syna Hieronima.

Książę Adam uiszczając się ze swojej części, wnosił ją regularnie w Lutym od r. 1870 do 1873 włącznie, w którymto roku d. 13 Czerwca życie swe zakończył.

Książę Hieronim pierwszą ratę wniósł 1 Marca 1870 r., drugą 23 Czerwca 1871, trzecią 18 Maja 1873. Że zaś w r. 1872 wcale się z wypłaty nie uścił, ostatnią przeto ratę uważać należało jako przypadającą za r. 1872.

Jeszcze poprzednio, na zapytanie uczynione przez Prezesa Akademii do ś. p. ks. Adama, czyby nie uważał za właściwe oświadczenia swego ubezpieczyć hipotecznie, uznał on z największą gotowością rzecz tę za wynikającą z prostego porządku, przedsięwziął stósowne kroki, o których skutku Akad. zawiadomioną została przez Sąd obwodowy Rzeszowski w d. 18 Maja, następnie przez Sąd krajowy Lwowski d. 1 Lipca 1874 w tej osnowie: że warunek w testamencie J. R. Lubomirskiego, mocą którego wypłata kwot legowanych Towarzystwu związana była z zaprowadzeniem ordynacji, wyekstabulowany został.

Z tém wszystkim, po śmierci Kcia Adama, z powodu pertraktacyi spadkowej i mającego nastąpić działu pozostałego majątku, żadna już rata uiszczoną nie była. Tym sposobem zalega wypłata na zbiory za rok 1874 i 1875 (do Lutego) razem 2000 fl. oraz odpowiednie procenta; wypłata kwoty na nagrody zalega za r. 1873, 1874, i 1875; razem 3000 fl. z odpowiedniami procentami.

Ogółem zatem zaległość przypadająca Towarzystwu, obe-

nie Akademii, od masy po ś. p. Keiu A d a m i e Lubomirskim wynosi do Lutego r. b. 5000 fl. tudzież odpowiednie procenta.

Celem uzyskania téj kwoty Akademia udaje się do Prokuratorji Skarbowej z prośbą o przedsięwzięcie odpowiednich kroków.

32. Treść zawiadomienia ze strony Sądu obwodowego Rzeszowskiego otrzymanego w d. 21 Stycz. 1875.

Przed zgłoszeniem się Akademii do Prokuratorji skarbowej, spadkobiercy ks. A d a m a Lubomirskiego wnieśli po jego śmierci rekurs do Sądu wyższego w Krakowie, w skutek którego warunek, stósownie do uchwał wyżej powołanych, według życzenia i woli ich ojca wyekstabulowany, przywrócony został w hipotece. O działaniu tém Akademia żadnego poprzednio nie otrzymała zawiadomienia.

B. Legat ś. p. Henryka Cywińskiego.

33. Pełnomocnictwo do odbioru należitości wystawione w myśl odezwy Expozytury c. k. Prokuratorji skarbowej z d. 18 Stycznia 1875.

Wydane upoważnienie W. Dr. A. W. Kalince, pełnomocnikowi c. k. Rządu austr. i Instytutów krakowskich w Kielcach, do odbioru i pokwitowania sumy 750 rubli sr. zapisanej na rzecz Akademii testamentem z d. 18 List. 1873 r.

34. Zawiadomienie od W. Dra Kalinki z d. 2 Kwietnia 1875 r.

Wyjaśnienie ze strony P. Bolesława Cywińskiego obowiazanego do wypłaty, iż wymaganą być ona może od niego, dopiero w lat 3 od daty piérwszego aktu działanego z rodzeństwem, a więc w roku przyszłym 1876.

C. Dar otrzymany z Warszawy.

35. Oświadczenie Dra Estreichera w d. 10 Grudnia 1875.

Niewiadomy dawca z Warszawy przesłał na jego ręce 300 rubli sr. jako nagrodę, do przyznania przez Akademię za pracę naukową treści później oznaczyć się mającej.

D. Dary w książkach i innych przedmiotach.

36. Umowa z W. Władysławem Walewskim z d. 9 Listopada 1875 r.

1. Władysław Walewski Właściciel biblijoteki i zbiorów po ś. p. Cypryjanie Walewskim obecnie w Warszawie złożonej, zbiór ten, liczący w dziale książek N. 10847, w dziale map i rycin od N. 10848—11103 wedle katalogu złożonego Akademii Umiejętności w Krakowie, biblijotekę tę i zbiory powyższe oddaje tytułem darmym na zupełną, nieograniczoną wieczystą własność téjże Akademii, a to pod następującymi zastrzeżeniami.

2. Ze zbioru tego a tém samém z aktu niniejszój darowizny wyjęte zostają osobną specyfikacją objęte Numera katalogu, które darowiznę czyniący wyraźnie wyłącza i dla siebie na dal zatrzymuje; podobnież te dzieła, które jako własność osób trzecich tymże wydane zostały, o czém przy każdym z odpowiednich Numerów znajduje się wzmianka.

3. Akademia zobowiązuje się darowaną biblijotekę pomieścić w zbiorach swych jako oddzielną całość i oddzielność tę uwydatnić napisem: *Oddział Imienia Walewskich.*

4. Złożony w Zarządzie Akademii katalog tych zbiorów jednocześnie strony umowę zawierające podpisują, czyniący zaś darowiznę według tego katalogu obowiązują się delegowanemu Akademii Umiejętności w Krakowie zbioru

te z wyłączeniem jedynie książek, o których w ustępie drugim uczyniono wzmiankę, wydać za stosowném poświadczaniem odbioru.

5. Zbiory wydane będą, skoro tylko po nie zgłosi się osoba w tym celu od Akademii upoważniona.

6. Koszta odbioru i ekspedycyi do Krakowa ponosi Akademija.

7. Gdyby kiedyś w przyszłości Akademija rozwiązana być miała, zbiory darowizną niniejszą objęte przejdą w posiadanie Towarzystwa naukowego, w myśl §. 30 Statutu Akademii w takim razie zawiązać się mającego. Gdyby atoli Towarzystwo takie zawiązaném być nie mogło, zbiory rzeczzone należą do rodziny Walewskich, którzy, mając z kolei charakter Kuratorów téj fundacyi, o każdej zaszłej pod tym względem zmianie zawiadomią Akademiję.

8. Akademija w przypadku pod 7 zastrzeżonym obowiązuje się te zbiory, ręcząc za ich całość, wydać prawnie legitymującym się w osobie Kuratora spadkobiercom darowiznę czyniącego.

9. Od powyższego zastrzeżenia wyjmują się duplikaty znajdujące się w tym zbiorze, te bowiem zostawiają się do dyspozycyi Akademii.

10. Wszelkie opłaty skarbowe od darowizny niniejszój, gdyby jakiegokolwiek wymierzone zostały, ponosi Akademija Umiejętności.

37. Zawiadomienie ze strony W. Falkenhagen Zaleskiego wykonawcy testamentu ś. p. Karola Hoffmana w Dreźnie z d. 24 Paźdz. 1875.

Ustęp kodycyłu datowanego d. 31 Stycznia 1875 r. dotyczący legatu dla Akademii, brzmi jak następuje: „Co do

obrazów, akwarel, rysunków, rękopismów i biblijoteki, pragnę, ażeby żona moja, wybrawszy z nich co jej się spodoba do własnego użytku, resztę, jako dar ode mnie przesała Akademii w Krakowie, której jestem Członkiem“.

W. Hoffmanowa oświadcza, że według jej testamentu, wszystkie obrazy jakie zatrzymała czasowo, po jej śmierci bez żadnego wyjątku staną się własnością Akademii Krakowskiej.

38. Wypis z listu Członka Akad. J. I. Kraszewskiego z dnia 16 Grudnia 1875.

Na zaproszenie Akademii, Członek jej czynny J. I. Kraszewski zająć się raczył zebraniem i wyprawieniem do Krakowa przedmiotów wyżej wzmiankowanych, podając ogółowo ich wykaz następujący: Ksiąg 902 po większej części oprawnych, 7 paczek ksiąg nieoprawnych, 220 broszur, 1 teka rycin, 27 map geograficznych., 1 Atlas statystyczny, 2 chronologii polskiej, 21 paczek rękopismów, obrazów olejnych 15 i 2 akwarele Hoffmana oprawne, 6 albumów rysunków Hoffmana z natury i 6 tek innych rysunków i rycin.

E. Stypendija imienia M. Konarskiego.

39. Uchwała Zarządu Akademii z d. 30 Grudnia 1876.

Stypendija imienia M. Konarskiego przyznane zostały na r. 1876 Panom: Władysławowi Kulczyńskiemu dotychczasowemu stypendyście z działu fizyografii, i Wilhelm. Dadlezowi z działu historii.

F. W przedmiocie nabytego domu.

40. Deklaracyja właściciela domu sąsiedniego z d. 2. Sierpnia 1875 r.

Deklaracyja mocą której niżej podpisany jako właściciel realności pód L. 284 Dz. I. w Krakowie, swojóm

i swoich następców imieniem uznaję i oświadczam, że do realności sąsiedniej pod L. 283. Dz. I. w Krakowie położonej, obecnej Akademii Umiejętności własnej, wzdłuż całej linii granicznej, nie posiadam żadnego prawa służebności, a gdybym nawet *per inconcessum* jako właściciel realności pod L. 284 do realności pod L. 283, jakiegokolwiek prawo posiadał, to prawa tego niniejszém uroczyście się zrzekam, i właścicielowi realności pod L. 283 Dz. I. w wolném używaniu i przebudowaniu jego własnego muru do realności méj przytykającego, oraz w prowadzeniu jakiegółbądź budowy na gruncie realności pod L. 283 Dz. I., z tytułu jakichkolwiek bądź roszczeń, żadnej nie będę stawiał przeszkody.

41. Uchwała Akademii na walném posiedzeniu d. 30 Października 1875.

Z uwagi, że przykupienie domu sąsiedniego nastąpiło już z poprzednio uznanej potrzeby; że na tém samém uznaniu opierało się upoważnienie do przebudowania tymczasowo tyłów tegoż domu; że wreszcie bez dokończenia rozpoczętej budowy, niedogodności dotąd uczuwać się dające pozostałyby bez zmiany, mianowicie zaś, że z oczekiwanej po ś. p. Cypr. Walewskim biblijoteki, dla braku miejsca, zgoła użytkowaliby się nie dało, a posiedzenia wydziałowe i komisyjne, tudzież czynności kasowe i kancelaryjne, dotąd w jednym pokoju odbywane, takiej téż samój jak dotąd doznawałyby musiały przeszkody; — Zgromadzenie zgadza się na przyjęcie w budżecie na rok 1876 kwoty 6200 Zła. tytułem nakładu na dokończenie budowy w r. b. rozpoczętej.

IV.

**Dwie korespondencje ze stosunków naukowych
zewnętrznych.**

**42. J. E. Decazes Minister spraw zewnętrznych Rzpłtėj
francuzkiej do Prezesa Akademii d. 13 Maja 1875.**

Na zgłoszenie się Zarządu Akademii z prośbą o dozwolenie P. Kaz. Waliszewskiemu robienia na rzecz Akademii odpisów z Archiwum dyplomatycznego, odpowiada p. Minister, że Komisja tegoż Archiwum oświadczyła się przychylnie, że zatem P. Waliszewski zgłosić się może niezwłocznie do Dyrektora Archiwum i kancelaryi, który odda mu do użycia korespondencje odpowiednie życzeniu Akademii.

43. List Prof. Ryszarda Roepfla z d. 19 Grudnia 1875.

Najszanowniejsi Panowie! Dedykując Wam przyłączonej pracę, chciałem Panom publicznie podziękować za zaszczyt obrania mię Członkiem Akademii, a to ze względu, jak mniemam, na pierwszy tom mojej Historji Polski, który wyszedł przed 35 laty. Gdym podówczas zabierał się do robót przygotowawczych około drugiego tomu, mającego obejmować wiek XIV i XV, stanął mi na przeszkodzie tak wielki brak materyjału źródłowego, że musiałem pożegnać się z nadzieją dostatecznego skontrolowania tego, co podano dotąd, i uczynienia kroku stanowczego naprzód. Przez to zatrzymała się cała moja praca. Jakże od owego czasu zmienił się stan rzeczy! Z śwētżą i żywą gorliwością zabrali się ziomkowie Wasi do zbadania przeszłości swojej; z Archiwów i Biblijotek ogłoszono materyjał historyczny w wiel-

kim ogromie, a zastęp pracowników na tém polu z dniem każdym rośnie w sposób prawdziwie pocieszający. Teraz Akademia stała się środkowym punktem tych usiłowań, pouczając, wspierając, wskazówek we wszystkich udzielając kierunkach, przedewszystkiém zaś wolna od przesądów, sympatyj i antypatyj, niosąc wysoko *palladium* wszelkiej umiejętności na świecie, dążenie do zbadania i głoszenia prawdy bez ogródek. Prawdzie téj chce służyć i moje pismo. Przyjmijcie je Panowie przychylnie, jako mały przyczynek do pracy, która mnie z Panami łączy, a niech bogatemu w owoce początkowi prac Waszych, odpowiada równie szczer-
 śliwy ciąg dalszy.

V.

**Protokół publicznego posiedzenia Akademii
 w d. 15 Czerwca 1875 r.**

a) Jego Excell. hr. Alfred Potocki zagaja posiedzenie jak następuje: W imieniu Jego Cesarskiej Wysockości Najdostojniejszego Protektora mam zaszczyt, za gajając dzisiejsze posiedzenie Akademii Umiejętności, powitać Was Panowie! I w tym roku Akademia wszelkich starań dołożyła, aby podnieść naukę i umiejętności, i dlatego Panowie z prawdziwém zadowoleniem spojrzeć możecie na dokonane prace w ubiegłym roku.

Wdzięczne uznanie Waszój gorliwój pracy możecie Panowie sprostredz także i w żywym udziale, jaki między naszymi współobywatelami, którym na rozszerzeniu umiejętności zależy, ta Instytucja znalazła, a w tym leży właśnie rękojmia, że poważne badania Akademii w dzie-

dzinie nauki i umiejętności w coraz dalsze koła rozchodzić się będą.

Miejmy niezachwianą nadzieję, że tak jak dotąd, tak i w przyszłości, Akademia wypełniając na polu nauki wzniosłe swoje zadanie, stanie się godną najwyższych łask Najjaśn. Pana, jakie od powstania jej, tak obficie na nią spływały.

b) Prezes w odpowiedzi wynurza głęboką wdzięczność za nieustającą łaskę Najjaśn. Pana i życzliwość Wys. Rządu, uznając jeden jeszcze warunek za konieczny do rozwoju i skutecznego działania Akademii, jakim jest, przejęcie się kraju głębokiém i nie na chwilę, lecz daleko sięgającym znaczeniem téj Instytucyi, umiłowanie jej, jako dobra z dawna pożądanego a po wiekowych zabiegach, dziś wreszcie osiągniętego szczęśliwie.

c) Głos Prezesa Akademii na doroczném posiedzeniu 1875 (zob. Rocznik z r. 1874, s. 140).

d) Zdanie sprawy z ruchu naukowego Akademii od 4 Maja 1874 podane przez Sekr. generalnego (zob. Rocznik z r. 1874. str. 152).

e) Członek Akademii Prof. Dr. Stanisław hr. Tarnowski czyta: *O niewydanych poezyjach kasztelana Franciszka Wężyka* (zob. Rozpr. i Spraw. Wydz. fil. T. III, str. 220).

f) Sekretarz podaje do wiadomości propozycję Wydziału mat. przyr. co do kandydatów (zob. wyżej s. 1. L. 1).

SKŁAD
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI
W KRAKOWIE.

PROTEKTOR

JEGO CESARSKA WYSOKOŚĆ ARCYKSIĄŻE

KAROL LUDWIK.

ZASTĘPCA PROTEKTORA

Jego Exc. hr. **ALFRED POTOCKI**

C. k. Namiestnik w Galicyi, Kawaler Złotego runa, Tajny
 Radzca Dworu, Podkomorzy Jego Ces. Mci, b. Prezes
 Ministerstwa.

ZARZĄD AKADEMII.

(z końcem roku 1875).

Prezes Prof. Dr. **J. Majer.**

Sekretarz jeneralny Prof. Dr. **J. Szujski.**

Dyrektor Wydz. filolog. **Ł. Siemieński.**

„ hist. filoz. Prof. Dr. **J. Zielonacki.**

„ mat. przyrodn. obecnie Zastępca

Prezesa Prof. Dr. **Ign. Czerwiakowski.**

POCZET CZŁONKÓW ZWYCZAJNYCH.

A. Czynni.

[*K.* znaczy Członek krajowy (w obrębie Galicji), *zk.* zakrajowy (w obrębie Monarchii austr.), *zg.* zagraniczny].

1. Wydział filologiczny.

Dzieduszycki hr. Maurycy k.
 Estreicher Karol k.
 Fredro hr. Aleksander k.
 Jireček Józef zk.
 Klaczo Julijan k.
 Koźmian Stanisław zg.
 Kraszewski Józ. Ignacy zg.
 Łepkowski Józef k.
 Łuszczkiewicz Władysław k.
 Malinowski ks. Franciszek zg.
 Małecki Antoni k.
 Mecherzyński Karol k.
 Miklosich Franciszek zk.
 Pietruszewicz ks. Antoni k.
 Siemieński Łucyjan k.
 Skobel Fryderyk k.
 Tarnowski hr. Stanisław k.
 Węclewski Zygmunt k.

Razem Członków czynnych 18, między tymi: krajowych 13,
 zakrajowych 2, zagranicznych 3.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Bielowski August k.
 Bojarski Aleksander k.

Burzyński Piotr k.
 Cieszkowski hr. August zg.
 Dnajewski Julijan k.
 Heyzmann Udalryk k.
 Morawski Teodor zg.
 Palacky Franciszek zk.
 Pawłowski ks. Franciszek k.
 Roeppel Ryszard zg.
 Stadnicki hr. Kazimierz k.
 Supiński Józef k.
 Szaraniewicz Izidor k.
 Szujski Józef k.
 Walewski Antoni k.
 Wołowski Ludwik zg.
 Zielonacki Jozafat k.
 Zoll Fryderyk k.

Razem Członków czynnych 18; między tymi: krajowych 13,
 zakrajowy 1, zagranicznych 4.

3. Wydział matematyczno - przyrodniczy.

Alth Alojzy k.
 Biesiadecki Alfred k.
 Czerwiakowski Ignacy k.
 Czyrniański Emil k.
 Dietl Józef k.
 Domeyko Ignacy zg.
 Hyrtl Józef zk.
 Karliński Franciszek k.
 Kuczyński Stefan Ludwik k.
 Majer Józef k.

Nowicki Maxymilian k.

Piotrowski Gustaw k.

Rokitansky Karol zk.

Strzelecki Feliks k.

Teichmann Ludwik k.

Żebrawski Teofil k.

Żmurko Wawrzyniec k.

Razem Członków czynnych 17; między tymi krajowych 14,
zakrajowych 2, zagraniczny 1.

Ogółem wszystkich Członków czynnych w obecnym
składzie Akademii 53; między tymi krajowych 40, zakrajo-
wych 5, zagranicznych 8.

B. Korespondenci.

1. Wydział filologiczny.

Chodźko Alexander zg.

Essenwein August Ottmar zk.

Nehring Władysław zg.

Spasowicz Włodzimierz zg.

2. Wydział historyczno-filozoficzny.

Kalinka ks. Waleryjan k.

Kętrzyński Wojciech k.

Liske Ksawery k.

Noailles (de) Henryk Margr. zg.

Uwarow hr. Alexy zg. (wybrany 31 Paźdz. 1874;
zatwierdzony 4 Marca 1875).

Zaleski Bronisław zg.

Zeissberg Henryk zk.

3. Wydział matematyczno-przyrodniczy.

Franke Jan k. (wybrany d. 30 Paźdz. 1875 r.).

Radziszewski Bronisław k.

Skiba Edward k.

Strassburger Edward zg.

Tetmajer Józef zg.

Zajączkowski Władysław k.

Ogółem korespondentów 17; między nimi krajowych 7, zakrajowych 2, zagranicznych 8.

Według §. 14 Statutu Członków czynnych ogółem może być najwięcej 72; między tymi 42 krajowych, 30 zakrajowych i zagranicznych razem uważanych.

Jest zatem obecnie miejsc wolnych w Akademii 19, mianowicie na Członków krajowych 2, zakrajowych i zagranicznych 17.

Z tej liczby zostaje wolnych miejsc w *Wydziale filologicznym* na Członków krajowych 1, na zakrajowych i zagranicznych 5; w *Wydziale historyczno-filozoficznym* dla krajowych 1, dla innych 5; w *Wydziale matematyczno-przyrodniczym* dla zakrajowych i zagranicznych 7.

Co do Korespondentów, największa ich liczba wynosić może 36; jest ich rzeczywiście 17, nie wszystkie jednak z pozostałych miejsc 19 uważać się mogą za otwarte, przypadają bowiem na nie w znacznej części wybory już dokonane, lecz wymagające dla prawomocności Najwyższego potwierdzenia. Toż rozumieć o miejscach niezapełnionych w kategorii Członków czynnych zagranicznych.

ZMARI

w ciągu r. 1875.

JÓZEF KREMER Czł. czynny d. 3 Czerwca.

HOFFMAN KAROL Czł. koresp. d. 6 Lipca.

POCZET CZŁONKÓW NADZWYCZAJNYCH.

Objaśnienie co do Członków nadzwyczajnych zob. w Roczniku za r. 1873, str. 107. — Ponieważ zamiarem niniejszego ogłoszenia było podanie prac przez każdego z Członków nadzwyczajnych dokonanych, jak to w roku przeszłym uczyniono przy wykazie Członków zwyczajnych (Zob. Rocznik za r. 1874, str. 36); o tyle zatem zamieszczają się w tym spisie, o ile potrzebne w tej mierze wiadomości Zarządowi udzielone zostały.

Baraniecki Adryjan.

1. *Notice sur le petit lait en general et en particulier Bains de petit lait en Bessarabie.* Paris 1858.
2. Program topografii lekarskiej. Lwów 1861.
3. O stowarzyszeniach lekarskich prowincjonalnych. Lwów 1861.
4. O Janie Smerze mniemanym lekarzu polskim. Warszawa 1862.

Bełcikowski Adam.

A. Do historii literatury.

1. Prelekcja wstępna w b. Szkole Główn. Warszaw. 1866.
2. Mikołaj Rej z Nagłowic, studjum literackie. Warsz. 1867.
3. O najdawniejszym romansopisarstwie w Polsce. Warsz. 1867.
4. Franciszek Zabłocki, szkic literacki. Warsz. 1868.
5. Wacław z Potoka Potocki, studjum liter. Warsz. 1868.
6. Adam Naruszewicz, szkic literacki. Warsz. 1869.
7. Dwie epoki naszego pseudoklasycyzmu. Lwów 1869.
8. Jeden rozdział monografii o Krasickim. Lwów 1869.
8. O literaturze i sztuce w wieku XVII. Lwów 1870.
10. Konrad Walenrod, prelekcja habilitacyjna w Uniwersytecie Jagiellońskim. Kraków 1870.
11. Samuel Twardowski (rozprawa). Lwów 1870.
12. Irydyjon Krasieńskiego, prelekcja publiczna. Kraków 1871.
13. Andrzej Morsztyn, szkic literacki. Warsz. 1871.
14. Gustaw i Werter, prelekcja publiczna. Kraków 1872.
15. Romantyczność przed Mickiewiczem. Warsz 1872.
16. Satyrycy polscy z wieku XVII. Lwów 1872.
17. Charaktery kobiece w poezji polskiej, odczyt publiczny. Warsz. 1872.
18. O poezji polskiej wieku XIX. Pozn. 1873.
19. Faust, prelekcja publiczna (w książce zbiorowej „Wisła“) 1873.
20. O narodowym znaczeniu literatury XVIII wieku. Poznań 1873.
21. Kazimierz Brodziński, studjum literackie. Lwów 1875.

22. Doktor Jan Faust. Warsz. 1874.
 23. O filozofii Platona. Krakow 1875.
 .
 B. Treści belletrystycznej.
 24. Dwa poemata. Kraków 1863.
 25. Nie jesteśmy sobie nic winni, kom. w 1 akcie prozą.
 Kraków 1869.
 26. Adam Tarło, dramat w 5 aktach wierszem. Lwów 1869.
 27. Król-Donżuan, kom. w 5 aktach prozą. Lwów 1869.
 28. Hunyadi, dramat w 5 aktach prozą. Lwów 1869.
 29. Wizyta pana Feliksa, krotchwila w jednym akcie.
 Kraków 1869.
 30. Dwaj Radziwiłłowie, kom. w 5 akt. prozą. Kraków 1871.
 31. Dług honorowy, powieść w 1 tomie. Warszawa 1872.
 32. Patryjarcha, powieść w 2 tomach. Kraków 1872.
 33. *Franzeska di Rimini*, trag. w 4 aktach wierszem. 1873.
 34. Protegujący i protegowani, kom. w 3 aktach prozą.
 35. Kmita i Bonarówna, dram. w 5 aktach wierszem.
 Lwów 1875.
 36. Król Mieczysław Drugi, dram. w 5 aktach wierszem.
 1876 (nagrodzony pierwszą nagrodą na konkursie krak.).

Brandowski Alfred.

1. *De Stanislai Orichovi Annalibus polonicis*. Berolini 1860.
2. Zbiór przykładów do tłumaczenia z łaciny na polszczyzną a z polszczyzny na łacinę; przykłady na odmiany foremne. Poznań 1863.
3. O pomysłach łęchickich pana Augusta Bielowskiego w obec filologii klasycznej, z powodu *Monumenta Poloniae historica*. W Krakowie 1868.
4. Wykład budowy wierszów Owidego, Wergilego i Horacego. W Krakowie 1868.

5. Rozbiór ortografii najstarszego rękopisu kroniki łacińskiej błogosławionego doktora Wincentego, biskupa krakowskiego. W Krakowie 1869.
6. Założenie Uniwersytetu krakowskiego w roku 1364. W Krakowie 1872.
7. Uwagi nad Wilhelma Freunda *Triennium philologicum*. W Poznaniu 1875.
8. Oddany do druku manuskrypt: „O składni łacińskiej Mikołaja Kopernika“.
9. Oprócz tego wiele rozpraw po różnych pismach krajowych i zagranicznych, z których nie ma odbitek.
W rękopiśmie rozprawa: Peanijusz jako tłumacz grecki Eutropijusza *Breviarium ab urbe condita*.

Bratranek Tomasz.

1. *Beiträge zur Entwicklung des Schönheitsbegriffes*. Brünn 1841.
2. *Handbuch der deutschen Literatur - Geschichte*. Brünn 1850.
3. *Beiträge zu einer Aesthetik der Pflanzenwelt*. Leipzig 1853.
4. *Aesthetische Studien*. Wien 1853.
5. *Parallelen der deutschen und polnischen Poesie*. Wien 1853.
6. *Die Kirche bei St. Katharina*. Krak. 1855.
7. *Vinc. Pol's Mohort*. Wien 1855.
8. *Goethe's Egmont und Schiller's Wallenstein*. Stuttg. 1862.
9. *Die Sturm- und Drang-Periode. Eine Vorlesung*. Brünn 1864.
10. *Die Romantische Schule. Eine Vorlesung*. Brünn 1863.
11. *Die Institute der Krakauer Universität, w Czasop. Zukunft*. 1865.

12. *Das Mährische Volkslied.* Wien 1865.

13. *Vinc. Pol.* Wien 1867.

Buszczyński Stefan.

1. Podole, Wołyń, Ukraina. Lwów 1862.

2. *La Pologne et ses provinces meridionales.* Paris 1863.

3. *La decadence de l' Europe.* Paris 1869.

4. Minimum ludności polskiej Królestwa kongresowego w r. 1860 i 1872 krytycznie sprawdzonéj a z oficjalnych źródeł wyjętej. Lwów 1873.

5. Pol i jego pisma. Kraków 1873.

6. Oświata w Polsce i u Niemców za czasów Kopernika i w dzisiejszych czasach. Poznań 1873.

7. *Die Wunden Europas. Statistische Thatsachen mit ethnographischen und historischen Erläuterungen.* Posen 1874.

8. Mało znany poeta (Apollo Korzeniowski). Wspomnienie pośmiertne. Kraków 1874.

9. *Le cathéchisme social, plan d'une organisation politique, précédé d'un coup d'oeil sur la Société actuelle.* Paris 1876.

Chrzanowski Leon.

1. Chwila terażniejsza i posłannictwo Polski. Paryż 1846.

2. Dźwięki méj duszy. Krak. 1847.

3. Kilka słów o dzisiejszym obowiązku Sławian. Krak. 1848.

4. Pogląd na dzieje Słowiańszczyzny. Kraków 1850

5. Listy o Warszawie. 1859.

6. Przegląd położenia i działań na teatrze wojny. Krak. 1866.

7. Odpowiedź na artykuł P. H. L. w sprawie obwarowania Krakowa. Krak. 1868.

8. Korespondencyja z Pesztu. Krak. 1868.

9. *Einige Bemerkungen gegen die Befestigung Krakau's.* Krak. 1868.
10. *Sprawa szkół ludowych i wychowania początkowego w Galicyi.* Krak. 1871.

Fierich Edward.

1. *O ważności zobowiązania wekslowego z podpisem przez pełnomocnika położonym.* Krak. 1863.
2. *Powszechny kodeks handlowy wraz z ustawą wprowadzającą go w życie i wszelkimi postanowieniami doń się odnoszącymi, bądź uzupełniającymi, bądź objaśniającymi.* Krak. 1869.

Florkiewicz Juliusz *).

1. *Potrzeba zakładania banków publicznych, ich korzyści i operacje w ścisłym zastosowaniu do stanu materialnego W. M. Krakowa z okręgiem.* Krak. 1837.
2. *Projekt organizacyi gminnej do potrzeb Galicyi z W. Ks. krak. zastosowany.* Krak. 1861.

Gorczyński Adam.

1. *Powieści Jadama.* Krak. 1838.
2. *Sylva rerum.* Lwów 1842.
3. *Opowieści i legendy Jadama z ziemi żATORSKIEJ.* Lwów 1843.
4. *Farmazon.* Lwów 1844.
5. *Zeno, powieść przez autora Farmazona.* Lwów 1845.
6. *O Janie Nep. Głowaćkim artyście krajowym i o kraj-obrazie w obecnym czasie.* Krak. 1862.
7. *Różne artykuły w Czasopismach krajow. i zagran.*

*) W spisie podanym w r. 1873 nie umieszczony, z powodu nienadejścia na czas żądanego od Członków nadzwyczajnych oświadczenia. (Zob. Rocznik za r. 1873, str. 18).

Hoszowski Konstanty.

a) Wiadomości biograficzne.

1. *Żywoł Andrż. Trzebieckiego bisk. krak. Krak. 1861.*
2. *O znakomych zasługach w kraju rodziny Korycińskich. Krak. 1862.*
3. *Żywoł Jana Muskaty bisk. krak. Krak. 1866.*
4. *Obrazy życia i zasług Opatów mogiłskich. Krak. 1867.*
5. *Biografja ośmiu zgasłych Członków Tow. nauk. 1869.*
6. *Drobniejsze biografje (ks. Ant. Bystrzonowski, Jacek Mołęcki, Eust. Wołłowicz bisk. wil., Piotr Pruszczy, Prandota bisk. krak., Ludw. Rulikowski) głównie w Roczn. Tow. Dobr. krak.*
7. *Rozbiór krytyczny biografów Erazma Ciołka bisk. płock. Krak. 1875.*

b) W innych przedmiotach.

8. *De re nummaria in Polonia. Crac. 1828.*
9. *Wiadomość historyczna o obrazie N. P. Maryi w kaplicy domu schronienia ubogich Koletki zwanych, tudzież domu ubogich pod imieniem Bractwa P. Maryi. Krak. 1857.*
10. *O medalach i pieniądżach dawniej mniej lub zupełnie nieznanym. (Skarbiec polski) 1859.*
11. *O zakładzie wychowawczym pańien ubogich Zofii Czeskiej. Krak. 1862.*
12. *O Instytutach dobroczynnych ze stanowiska administracyjnego. Krak. 1863.*
13. *Wiadomości historyczno-prawnicze w przedmiocie rzeczy menniczej w dawniej Polsce. Krak. 1864.*
14. *Różne artykuły w przedmiocie zakładów dobroczynnych i inne drobniejsze, w Roczn. Tow. Dobr. krak. i różnych Czasopismach.*

Jakubowski Maciej Leon.

1. O niestrawności niemowląt. Krak. 1864.
2. Rzut oka na dzieje, pismienictwo i zakłady pedijacyjne. Krak. 1865.

Janikowski Stanisław.

a) W przedmiocie Medycyny sądowej.

1. O różnicy oparzelin powstałych za życia i pośmiertnych. Warsz. 1860.
2. Uwagi o wykładzie medycyny publicznej, w szczególności zaś sądowej, w uniwersytecie paryzkim i w niektórych niemieckich. Warsz. 1861.
3. O wpływie uduszenia na ilość krwi w mózgu i płucach. Warsz. 1861.
4. Sprawozdania z czynności sądowo-lekarskich w r. 1861 do 1864. Warsz. 1864—1867.
5. Kazuistyka sądowo-lekarska, obejmująca 40 przypadków. Kraków 1866—1871, 1873, 1875.

b) W przedmiocie Higijeny publicznej i Politeji lekarskiej.

6. Nowe prawodawstwo angielskie w przedmiotach dotyczących się higijeny publ. Warsz. 1860.
7. O szlachtuzach paryzkich. Warsz. 1860.
8. O zakładzie oprawiania zwierząt pod Paryżem. Warszawa 1861.
9. Uwagi higijeniczne o szpitalach, zebrane w podróży w r. 1859 i 1860. Warsz. 1861.
10. Kąpiele i pralnie publiczne w Paryżu i Berlinie. Warszawa 1861.
11. Utrzymanie czystości ulic, ścieki, wychodki itd. w Paryżu, Berlinie i Wiedniu. Warsz. 1861.
12. O pralniach i kuchniach szpitalnych. Warsz. 1861.
13. Sprawozdanie z rewizyi kąpieli publ. w Warszawie. 1862.

14. O szlachtuzach publicznych. Warsz. 1863.
 15. O badaniach topogr. lek. kraju naszego. Warsz. 1863.
 16. O pokątném leczeniu. Warsz. 1864.
 17. O zakładzie starców i kalék Warsz. Towarz. Dobr. Warsz. 1864.
 18. O składach kości w Warszawie. Warsz. 1866.
 19. Fabryki obić papierowych i kwiatów sztucznych w Warszawie. Warsz. 1866.
 20. Wskazówki do przepisów o utrzymaniu czystości miasta. Z akt b. Delegacyi higien. warsz. Warsz. 1866.
 21. Różne artykuły w przedmiocie organizacyi służby zdrowia w Galicyi. Krak. 1867, 1868, 1871, 1873.
 22. Uwagi lékarskie o włościanach. Krak. 1867.
 23. O projekcie zmian w ustawie uniwers. Krak. 1871.
 24. O potrzebie osobnych szpitali ospowych. Krak. 1872.
 25. O wścieklicznie i o zapobieganiu téjże. Krak. 1872.
 26. Sprawozdanie z nowszych prac o środkach ochronnych przeciwko ospie naturalnej. Krak. 1872.
 27. Sprawy publiczno-lékarskie na 3ój sesyi 3go peryjodu sejm u galicyjskiego. Krak. 1873.
- c) W przedmiocie dziejów Higijeny publ i Policji lékarskiej.
28. O rozwoju historycznym urzędów higieny publ. we Francyi, w Anglii i w Prusach. Warsz. 1862.
 39. Materyjały do dziejów higieny i policji lékarskiej w Polsce: a) O łaźniach, b) o nierządzie. Warsz. 1864; c) o zarządach miejskich, d) o pokarmach i napojach. Warsz. 1866; e) o brukach, kanałach i utrzymaniu czystości miast. Warsz. 1867; f) Higijena publ. obozowa. Warsz. 1867; g) o wodach publicznych. Krak. 1868; h) rozporządzenia dotyczące się wykonywania sztuki lékarskiej i aptekarstwa. Krak. 1870; i) szcze-

góły o niektórych osobach tym zawodom poświęcających się. 1872.

30. Notatki do dziejów szpitalów i zakładów dobrocz. w dawniej Polsce. Krak. 1867.

d) W przedmlecie Medycyny praktycznej.

31. Uwagi nad chorobą Artura Wierzbowskiego, lekarza ord. w szpitalu Dziec. Jez. Warsz. 1858.
32. Trzy spostrzeżenia nowotworów w jamie brzusznej. Warsz. 1858.
33. Ostrożności potrzebne przy chloroformowaniu. Warszawa 1860.

e) Prace redakcyjne.

34. Redakcja Pamiętnika Tow. lekar. warsz. Warszawa 1863—1866.
35. Redakcja Przeglądu lekarsk. w Krakowie: a) wspólnie z Dr. Oettingerem od r. 1869 do 1871; b) wspólnie z DDr. Grabowskim i Lutostańskim w roku 1872; c) wyłącznie od r. 1873 do 1876.
36. Redakcja Dwutygodnika Higijeny publ., wspólnie z DDr. Grabowskim i Lutostańskim. Krak. 1872.
37. Redakcja Dwutygodnika higienicznego, wspólnie z Dr. Grabowskim. Krak. 1876.

Jawornicki Marcei.

1. Redakcja Tygodnika rolniczo-przemysłowego, wydawanego przez Tow. gosp.-roln. krak. Kraków r. 1 — 8, 1854—1862.

Kirkor Adam Honory (Jan ze Śliwina).

1. Bałwochwalcze zwyczaje na Białej-Rusi (po rosyjsku). Wilno 1839.
2. Radegast, pismo zbiorowe. Wilno 1843.
3. Pamiętniki umysłowe, 3 tomy. Wilno 1844—1845.

4. Pamiętnik statystycznego komitetu w gubernii wileńskiej (po rosyjsku). Wilno 1850, 1852, 1854.
5. Statystyczno-historyczne opisanie miast w gubernii wileńskiej, (po rosyjsku). Wilno 1852.
6. Statystyka gubernii wileńskiej, (po rosyjsku). Wilno 1854.
7. Starożytności litewskie, z ryciną chromolitografowaną, (po rosyjsku). Wilno 1854.
8. Wielki książe Witold, (po rosyjsku). Wilno 1854.
9. Redakcja Pamiętników komisji archeologicznej wileńskiej, (po polsku i rosyjsku), w nim: *a*) znaczenie i postęp Archeologii w naszych czasach; *b*) rozprawa o posągu Światowita, znalezionym w Zbruczu. Wilno 1856—1858.
10. Przechadzki po Wilnie i jego okolicach, z planem m. Wilna. Wilno 1856; 2gie wyd. 1859.
11. Ludność miasta Wilna, studyja z 22 lat, z tablicami śmiertelności, prawdopodobieństwa życia i śmierci, (po rosyjsku). Petersburg 1858; po polsku w Tece wileńskiej.
12. Teka wileńska, pismo zbiorowe, tomów 6. Wilno 1857—1859.
13. Historyczno-statystyczne zarysy miasta Wilna, z planem, (po rosyjsku). Wilno 1858.
14. Katalog zabytków w Muzeum starożytności w Wilnie, (po rosyjsku). Wilno 1858.
15. Etnografią gubernii wileńskiej, z dołączeniem słownika narzecza białoruskiego, oraz zbiorem pieśni, podań itd., (po rosyjsku). Petersburg 1858.
16. Pismo zbiorowe wileńskie na rok 1859; toż na rok 1862. Wilno 1859, 1862.

17. *Kuryjer wileński*, gazeta literacka i polityczna, od roku 1860—1866. Wilno.
18. Ruch naukowy pod względem historii i statystyki na Litwie (i o Litwie) od najdawniejszych czasów, (po rosyjsku). Wilno 1862.
19. Wilno i koleje żelazne, z planem i mapą. Wilno 1862.
20. *Nowoje Wremia*, gazeta codzienna literacka i polityczna, (po rosyjsku). Petersburg 1868—1871.
21. Mennictwo na Litwie, (po rosyjsku). Moskwa 1870.
22. *Na Dziś*, pismo zbiorowe, trzy tomy. Kraków 1872.
23. O współczesnej literaturze rosyjskiej. Poznań 1873.
24. *Obrazki litewskie*. Poznań 1873.
25. O literaturze pobratymczych narodów słowiańskich. Kraków 1874.
26. O pierwotnej Słowiańszczyźnie, zarysy mitologiczne, podania itd. Warszawa 1875.
27. Słowianie na ziemi madziarskiej. Warszawa 1875.
28. Litwa i Ruś, czyli zachodnie gubernije cesarstwa rosyjskiego, pod względem historycznym, geograficznym, statystycznym i archeologicznym. Warszawa 1875. Przygotowane nowe wydanie w 2 tomach.
29. *Skarbiec katedry wileńskiej*. Warszawa 1876.
30. *Sprawozdania z badań archeologicznych, szczegółowe wiadomości o zabytkach mitologicznego znaczenia, o hołśniakach, Szejbach - pole, o dawnych monetach i medalach litewskich, materyjały do Słownika archeol. (W Pamiętn. c. Tow. arch. w Petersb., w Starożytn. mosk. Tow. arch. i w Kuryjerze wileńsk.)*.
31. *Badania archeol. w okolicach Babie i Kwaczały*. Kraków 1874.
32. *Badania archeol. w Kwaczale*. Kraków 1874.

33. Pokucie pod względem archeol. Kraków 1876.
34. Przygotowane do druku: Zabytki pierwotne w bliższych okolicach Krakowa; tudzież: Zarysy Etnologii słowiańskiej.
35. Życiorysy (większych rozmiarów) i wspomnienia pośmiertne w rozmaitych czasopismach polskich, jak również w osobnych broszurach: *Kazimierza Ładenskiego, Izabelli Górskiej, Wiktora Każyńskiego, Józefa Rogowskiego, Ap. Kątskiego, ks. Alojzego Osńskiego, ks. Justyna Jakubowskiego, Dra Julijana Moszyńskiego, Pawła Saweljewa, Wacława Hanki, Ludwika Rittersberga, metropolity-arcybiskupa Wacława Żylińskiego, Mikołaja Malinowskiego, Ignacego i Dominika Chodzków, Michała Balińskiego, Aleksandra hr. Przeździeckiego, ks. biskupa Lipskiego* itd.
36. Rozmaitéj treści artykuły w różnych czasopismach polskich i rosyjskich.
37. W pismach rządowych rosyjskich artykuły treści ekonomiczno-statystycznej, tudzież pedagogicznej, mianowicie o wprowadzaniu języka polskiego jako wykładowego.

Kopff Wiktor.

1. *De donationibus inter virum et uxorem, secundum jus romanum et codicem gallicum.* Cracov. 1829.
2. Krótki rys organizacyi sądownictwa cywilnego we Francyi i urzędzenia wewnętrznego trybunałów państwowych. Krak. 1835.
3. O systemie karnym poprawczym i więzieniach stosowanych do niego. Krak. 1835.

4. *Organisation politique, administrative et judiciaire de la Republique de Cracovie.* Paris 1836.
5. Urządzenie domów ochron dla małych dzieci w Krakowie. Krak. 1844. Toż 1847.
6. Zdanie sprawy o stanie i położeniu kraju W. M. Krakowa i Jego Okręgu w Zgromadzeniu reprezentantów. Kraków 1844.
7. Zarys organizacji władz administracyjnych dla Galicyi. Kraków 1871.

Kozubowski Antoni.

1. *De ulceribus plicosis.* Wütrzb. 1833.
2. O karłakach mianowicie przedtatrowych. Krak. 1841.
3. O samcach przekopnicy okazałej (*Apus cancriformis*). Kraków 1858.
4. Sposoby rozmnażania morw. Krak. 1861.
5. Sprawozdanie z czynności całorocznych Tow. pszczeln.-jedwabn. i sadowniczego. Krak. 1870.
7. Jedwabnictwo czyli nauka o wychowie jedwabników morwowych, ze stanowiska nowszych badań naukowych. Krak. 1872.

Kremer Aleksander.

1. *Rasorii doctrinae principia.* Crac. 1837.
2. Rozmaitości lekarskie. Petersb. 1862.
3. Przegląd czynności Komisji fizyograficznej c. k. Tow. nauk. Krak. w ciągu r. 1868—9.
4. Słownik łacińsko-polski wyrazów lekarskich. Krak. 1868.
5. Słowniczek prowincjonalizmów podolskich ułożony w Kamieńcu Podolskim w r. 1863. Krak. 1870.

Langie Karol.

1. Falkland, powieść Sir. Edw. L. Bulwera przekł. Lwów 1835.

2. Świętojanka, noworocznik gospodarski. Kraków 1843.
3. Odezwa w przedmiocie napisów, godet i nazwisk w polskim języku. Lwów 1835.
4. Sprawozdanie z wycieczki do Szląska górno-pruskiego i do Łużyc Serbskich. Krak. 1856.
5. Szkoły rolnicze jako zakłady dobroczynności powszechnej. Krak. 1856.
6. Kilka uwag o chowie koni w Galicyi. Krak. 1859.
7. Kalendarz naukowy. R. 1865. Przemyśl 1865.
8. O sprawie głodowej w Galicyi. Krak. 1866.
9. O uposażeniu szkółek początkowych w kraju niegdyś W. M. Krakowa i J. O. Krak. 1868.
10. Magistrat w obec wolnej Gminy. Krak. 1868.
11. O dobroczynności. Krak. 1869.
12. Ogród warzywny, jego urządzenie i pielęgnowanie roślin warzywnych. Krak. 1875.

Lutostański Bolesław.

1. Jad cholery i odtruwanie przenośników tegoż jadu. Krak. 1867.
2. Zbieranie szczegółów statystyczno-lekarskich i materiałów epidemiologicznych, oraz udział jaki przypada w tej pracy Towarzystwom lekarskim. Krak. 1870.
3. O księgach zejścia czyli wykazach zmarłych. Krak. 1870.
4. Działanie i użycie lecznicze kumysu. Krak. 1872.
5. Hygiena zastosowana do potrzeb życia osobniczego i społecznego, oraz do rzeczy krajowych. Krak. 1874.
6. Żegiestów w Galicyi. Zarys balneologiczny. Krak. 1874.
7. Szczawnica w Galicyi, jej źródła i urządzenia. Krak. 1874.
8. Redakcyjja pisma: Zdrojowiska. Krak. 1874—5.

Mertens Franciszek.

1. *De functione potentiali duarum ellipsoidum homogenearum.* Berolini 1864.
2. Obliczanie potencyału dla wielościanów jednorodnych. Krak. 1867.
3. *Bestimmung des Potentials eines homogenen Polyeders.* Berlin 1868.
4. *Bemerkung über die ebenen Schnitte der Flächen zweiten Grades.* Berlin 1872.
5. *Ueber die Mahlfatische Aufgabe für das sphärische Dreieck.* Berlin 1872.
6. *Ein Beitrag zur analytischen Zahlentheorie.* Berlin 1873.
7. *Ueber einige asymptotische Gesetze der Zahlentheorie.* Berlin 1874.
8. O funkcyi oskulacyjnej Pr. Żmurki. Krak. 1876.

Nowakowski Franciszek Kandyd.

1. Dowód, że Napoleon nigdy nie istniał. Tłómaczenie z niemieckiego. Poznań 1837.
2. *De Demetrio, Magno Russiae duce, Iwani filio.* Berolini 1839.
3. Tłómaczenie dzieła Józefa Her. Schmidta, które wydał Rob. Remak. Berlin 1841.
4. Torquata Tassa, Komedija pastesrka (z rękopismu). Berlin 1840.
5. *Jocoseria* (z rękopismu). Berlin 1840.
6. Źródła do dziejów Polski. 2 Tomy. Berlin 1841.
7. O emancypacyi kobiet. Rozprawa drukowana w Warszawie w Przeglądzie naukowym.
8. Opisanie Zamościa i Uchań w Starożytnój Polsce, M. Balińskiego.

9. Instrukcja dla szkół parafijalnych. Krak. 1861.
10. W szkołach ludowych nie gramatyki, ale języka tak uczyć należy, ażeby zakres wyobrażeń rozszerzać i władzę pojmowania rozwijać. Lwów 1868.
11. Jak uczyć języka ojczystego w szkołach ludowych? Lwów 1869.
12. O potrzebie, zakresie i sposobie uczenia Historii i Geografii w szkołach ludowych. Lwów 1869.
13. Nauczycieli byt dobry a praca sumienna i umiejętna nieodzownym warunkiem oświaty ludu. Lwów 1869.
14. O majówkach, wycieczkach i przechadzkach młodzieży szkolnej. Lwów 1869.
15. O egzaminach publicznych. Lwów 1870.
16. O wychowaniu. Odczyt miany w Żywcu. Krak. 1871.
17. O Elementarzu Komisji edukacyjnej z r. 1785. Lwów 1871.
18. O przestankach między godzinami w szkole. Lwów 1871.
19. Jak Izba edukacyjna polecała przygotowywać dzieci do nauki pisania i czytania. Lwów. 1874.
20. Jak niemieccy pedagogowie polecają przygotowywać dzieci do nauki pisania i czytania. Lwów 1874.
21. Jak uczyć języka ojczystego w szkołach początkowych? Rozprawa czytana na Zgromadzeniu walném Tow. Pedag. w Stanisławowie r. 1875.

Oettinger Józef.

a) Pr. lekarsko-histeryczne i biograficzne.

1. *Jos. Struthii med. posn. vita et 2^{rum} ejus operum bibliogr. critica disquisitio.* Crac. 1843.
2. Umiejętność lek. w obec szkół etc. Kraków 1863.
3. O przesądach lek. Kraków 1867.
4. O obłędach pospolitych, streszczenie wykładu publ. Krak. 1868.

5. Rzut oka na najcenniejsze nabytki doświadczenia lek. Krak. 1870.
6. Kilka wspomnień z dawnych dziejów Wydz. lek. Uniw. Jagiell. Krak. 1874, 1875.
7. Wspomnienia pośmiertne i żywoty: Nikod. Bętkowskiego, Andr. Janikowskiego, Fr. Herbicha, Józ. Jakubowskiego i inne pomniejsze w Przegl. lek. 1864—1866.
8. O zasługach naukowych K. Rokitanskiego na uczenie 70tej rocznicy jego urodzin. Krak. 1874.

b) Epidemiologia i statystyka lek.

9. Cholera nagminna w Krakowie 1866. Kraków 1867.
10. Przyczynek do obrazu epidemiologicznego miasta Krakowa. Kraków 1869.
11. Spostrzeżenia lek. i ruch chorych w Szpit. starozak. w Krakowie 1862—1875.

c) Medycyna publiczna.

12. Uwagi nad projektem zawiązania Towarzystwa lekarzy polsk. w Galicyi. Krak. 1863.
13. Nadzór nad szpitalami Krak. 1867.
14. Prawidła ochrony osobistej od cholery, zalecone i ogłoszone przez Komis. zdrowia Rady M. Krak. 1866.
15. Upośledzona wolność moralna lekarza. Krak. 1871.

d) Kasuistyka praktyczna lek.

16. Kilkanaście tej treści artykułów w Przegl. lek. 1862—1874.

e) Sprawozdania i krytyki naukowe.

17. Sprawozdania roczne z piśmiennictwa lek. polskiego do niemieckich roczników Virchowa i Hirscha; z r. 1874: z anatomii, fizjologii, farmakologii, historii med. Z r. 1875: z fizjologii, patol. ogólnej, hist. med.

18. Krytyka i rozbiory dzieł lekarskich w Przegl. lek. i Rocz. Tow. przyj. nauk. Pozn. 1863—1874.
f) Prace redakcyjne.
19. Redakcja główna Przeglądu lekarskiego od jego założenia w r. 1862, aż do r. 1870 włą. w ostatnich dwóch latach spólna z Prof. Dr. Janikowskim.
g) Prace lingwistyczne.
20. Niektóre ważniejsze właściwości polszczyzny w porównaniu z mową niemiecką. Kraków 1869.
21. Jak spolszczyć Hypospadias i Epispadias? w Przeglądzie lek. r. 1872.
h) Przekład na polskie.
22. Dr. Jana Kundrata: Wykład objaśniający do anatomicznych tablic ściennych. W Wiedniu 1872.

Popiel Paweł.

1. Z polecenia Biura Dyplomatycznego, Artykuły polityczne w sprawie Polski do Powszechnej Gazety Augsburskiej 1831.
2. Polityczna odpowiedź dyplomacie rosyjskiemu (po francuzku w *Revue-Européenne*) 1833.
3. List do Józefa Kremera o Rozwodach. Krak. 1844.
4. Żywot Józefa Gołuchowskiego. Krak. 1860.
5. List do X. Adama Sapiehy. Lipsk 1864.
6. List polityczny do X. Jerzego Lubomirskiego. Krak. 1865.
7. W r. 1866. Kilka słów do Józefa Szujskiego. Krak. 1866.
8. Austryja Monarchia federalna; 5 broszur, jedna po franc.: *Considérations sur l'organisation politique de l'Autriche*. Wszystko między r. 1866 a 1873.
9. O władzy doczesnej Papięza. 1866.
10. *Le prince Czerkawski. Etude psychologique et poli-*

tique. 1866.

11. Żywot Andrzeja Zamojskiego. Krak. 1874.

Sawiczewski Floryjan.

1. *Dissertatio medico-chirurgica de Struma*. Crac. 1824.
2. Aparat parowy farmaceutyczny połączony z suszarnią i łaźnią parową. Krak. 1830.
3. Pamiętnik farmaceutyczny Krakowski. Krak. T. I, II. 1834—6.
4. Wiadomość o wodzie słonej krakowskiej.
5. O łożyszce krakowskiej. (Oba artyk. w Roczn. Wydz. lek. w Un. krak.).

Ściborowski Władysław.

a) Prace wyd. osobno.

1. Krótki rys historyczny chorób zaraźliwych i epidemicznych w Polsce do końca wieku XVIII. Warszawa 1861.
2. Rady dla Matek, zachowania się podczas ciąży, porodu i położu oraz obchodzenia się z dziećmi, skrócone dla ludu wiejskiego. Warszawa 1863.
3. Poradnik dla niewiast wiejskich. Warszawa 1868.
4. Kilka słów o narzędziach używanych do badania gardła i części przyległych. Kraków 1865.
5. Pogląd na ruch i postęp w zdrojowiskach krajowych podczas pory zdrojowej roku 1864. Kraków 1865.
6. Kilka słów o działaniu i zastosowaniu leczniczym wody Żegiestowskiej. Kraków 1869.
7. Wiadomość o zakładzie leczniczym dla chorych piersowych w Goerbersdorfie w Szląsku pruskim. Kraków 1874.

b) Zamieszczone w czasopiśmie.

8. Przeglądy czynności i ważniejsze spostrzeżenia w Szpitalu Ś. Alexandra w Willanowie z lat 1857—1863. (w Tyg. lek. warsz. tudzież w Przegl. lek. krak.) 1857—1863.

9. Rozprawy i artykuły treści balneologicznej zamieszczane: w Tygodniku lekarskim warszawskim, Przeglądzie lekarskim krakowskim, Klinice, Zdrojowiskach, Czasie, Kraju i Dzienniku literackim lwowskim od 1864 do 1875.
10. Rozprawy i artykuły różnej treści lekarskiej w Pamiętniku Tow. lek. warsz., Tygodniku lek. warsz., Przegl. lek. od 1860—1875.
11. Artykuły dla nauki ludu zamieszczane w Czytelni niedzielnej 1861—1863.
12. Rozbiory krytyczne i przeglądy nowych dzieł lekarskich, zamieszczane w różnych Czasopismach lekarskich i w Przeglądzie krytycznym od 1859—1875.

Seredyński Władysław.

1. Sprawa obioru następcy na tron za panowania i po abdykacji Jana Kazimierza. Krak. 1864.
2. Kilka myśli dotyczących przyszłego urządzenia zakładów nauczycielskich dla szkół ludowych. Krak. 1866.
3. Grzegorz z Sanoka Arcybiskup Lwowski. Krak. 1867.
4. Pedagogija polska w zarysie. Lwów 1868.
5. Rękopismy Towarzystwa Naukowego systematycznie zestawione. Krak. 1869.
6. W sprawie ankiety gimnazyjalnej — szereg artykułów. Krak. 1870.
7. Akademia Umiejętności w Krakowie — szereg artykułów. Lwów 1871.
8. Andrzeja Morsztyna nie wydane poezyje, objaśnione wstępem i uwagami. Krak. 1874.
9. Zakres nauki kosmografii w Seminarjach, z metodycznym użyciem przyrządu Schönningera. Krak. 1875.
10. *Scriptores rerum polonicarum*. tom III obejmujący:

Stefana Franciszka z Prószcza Medekszy księgę pamiętniczą wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668 r. Krak. 1875.

11. Kilkanaście recenzyj książek szkolnych i metodycznych w pismach czasowych.

Serwatowski Waleryjan.

1. Wykład Pisma Św. Nowego Zakonu. To jest, komentarz do czterech Ewangelij, do Dziejów Apostolskich, i do wszystkich listów Św. Pawła Apostoła. Krak. 1854.
2. Wykład Pięcioksięgu Mojżesza i Księgi Joba. Wydawany peryjodycznie w poszytach Pamiętnika religijno-moralnego w Warszawie.
3. Pierworys systematu filozofii, ze stanowiska chrześcijańskiego pojętej. Krak. 1872.
4. Nauki Parafijalne dogmatyczne dla ludu wiejskiego. Warsz. 1860.
5. Jak Mama małego Jasia religii uczyła? Praca katechetyczno-pedagogiczna, wydana w Krakowie.
6. Życiorysy Biskupów rzymsko-katolickich w Kijowie i Czernichowie. Tłómaczone z łacińskiego, wydane w Krakowie.
7. Rózne artykuły w pismach peryjodycznych w Poznaniu, w Warszawie i w Krakowie.

Steczowski Jan Kanty.

1. *De longitudine geographica*. Crac. 1828.
2. Elementarny wykład Matematyki:
 - a) Arytmetyka. Krak. 1851.
 - b) Algebra. Krak. 1852.
 - c) Geometryja. Krak. 1858.
 - d) Geometryja analityczna. Krak. 1859.

- e) Trygonometryja. Krak. 1859.
3. Astronomija sposobem dla każdego dostępnym wyłożona. Krak. 1861.
 4. Pogadanki nauczyciela wiejskiej szkółki z gospodarzem téjże wsi o kulistości ziemi oraz jój dziennym i rocznym ruchu. Cieszyn 1872.
 5. Gwiazdy spadające, kule ogniste, aerolity i komety. Krak. 1874.
 6. Świat widzialny i świat powszechny. Krak. 1875.

Stopczański Aleksander.

1. *Ueber Bestimmung des Kreatinins im Harne und Verwerthung desselben beim Diabetes mellitus.* Wien 1863.
2. Rozbiór chemiczny wody mineralnej szczawnickiej. Krak. 1865.
3. Pogląd na wypadki otrzymane w pracowni chemiczno-patologicznej c. k. Uniwersytetu Jagiell., skróślony w Lipcu 1867 r. Krak. 1867.

Teliga Karol.

1. Kazania święteczne na pamiątkę 500-letniej rocznicy założenia Uniwersytetu krak. wydane. Krak. 1864.
2. O stosunkach między probostwem kościoła św. Floryjana na Kleparzu a szkołą przy tym kościele i Uniwersytetem Jagiell. Krak. 1868.

Tupy Eugenijusz (Bolesław Jabłoński).

1. *Růže Sionská.* Praga 1852.
2. *Básně.* Praga. Wyd. 1sze 1841, ostatnie 5te 1872.
3. Poezyje polskie przygotowane do druku.

Warschauer Jonathan.

1. *De vi et effcientia aquae medicatae ivonicensis.* Crac. 1843.

2. O cholery epidemicznej. Krak. 1850.
3. Rzut oka na niektóre choroby w r. 1852 panujące w Krakowie i porównanie odry tegorocznej z odrą 1845 r. Warszawa 1853.
4. *Brunnenärztliche Mittheilungen über die Badesaison des J. 1858 in Szczawnica*. Wien 1859.
5. O niezycie ostrym i długotrwałym jamy bębenkowej i jego leczeniu. Krak. 1867.
6. Choroby trąbki Eustachego i jej leczeniu. Krak. 1867.
7. Rozprawy i listy z podróży z zakresu kliniki lek. otiatrii, okulistyki, gynecol. pediatr. balneol. itd. w różnych Czasopismach lek. krajowych i zagranicznych.
8. Rozbiory i oceny dzieł lékarskich polskich i obcych w Czasopismach polskich i niemieckich.

Wilczek Józef.

1. Kazania pasyjonalne o warunkach pokuty i homilije o męce Pańskiej. Krak. 1862.
3. Pastoralna. Tomów 3. Krak. 1864—1871.
3. Rocznik drugi kazań niedzielnych na cały rok. Kraków 1874.

Witte Karol.

1. Magazyn powszechny. Współpracownictwo z Piotrem Chlebowskim. Warsz. od 1836 do 1841.
2. Kosmorama Europy. Warsz. 1838.
3. Pamiętnik sceny warszawskiej. T. I—III. 1838—1840.
4. Redakcyja wyłączna i wydawnictwo Gazety Powszechnej i Pisma dodatkowego p. t. Pamiętnik literacki. Warsz. 1842. (Artykuły treści krytycznej pióra redaktora).
5. Redakcyja i wydawnictwo Dziennika krajowego. (Dział literacki pióra redaktora). Warsz. 1843.

6. Korynna, Pani de Staël, tłumaczona spólnie z jenerałową Rautenstrauchową. Warsz. 1843.
7. Gazeta Warszawska, w nięj dział ruchu literackiego, od 1844—1854.
8. Krytyka literacka w Bibliotece warszawskiej od 1844 do 1849.
9. Hrabia de Monte-Christo. Romans Al. Dumasa, tłumaczenie. T. I—VIII. Warsz. 1845.
10. Gawędy pedagogiczne. Warsz. 1865.
11. Obraz biblijograficzno-literacki za rok 1868. (Przeгляд krytyczny). Warsz. 1869.
12. Broszura treści politycznej. Krak. 1870.
13. O wychowaniu publiczném w szkołach średnich. Kraków 1871.
14. Krzemieniec — opowiadanie studenta piérwszej klasy. (System wychowania w szkole). Krak. 1873.
15. Rozprawa o budowie zgłosek w języku polskim, na podstawie dzieła P. Sławińskiego. Krak. 1874.
16. O szkołach początkowych czyli elementarnych. Samouctwo. Klasa wstępna. Krak. 1875.
17. Fantazyje językowe galicyjskie; (błędy językowe w pi-smach i mowie). W Kraju 1870.

Zarański Staniław.

1. Nauka Chronologii podług Jazwińskiego — przełożył z francuzkiego z objaśnieniami. Lwów 1849.
2. Dziejobraz Polski. Lwów 1851.
3. Dzieje powszechne Dra Jerzego Webera, przełożone na język polski i w rzeczach słowiańskich do potrzeb narodowych zastosowane. Lwów 1851—1855.
4. Dzieje powszechne ułożone na wzór roczników, kronik i właściwej historii z dziejobrazami. Tom I. Wie-

- deń 1857. Tom II. Kraków 1864 — 1867. Toż po niemiecku 1858—1865.
5. Początkowanie w pracy około Słownika wyrazów prawniczych, wydane przez Tow. nauk. krak. 1860.
 6. O sposobach w wykładaniu dziejów. Krak. 1864.
 7. *Der Geschichtsunterricht auf Grundlage der Geschichtsschreibung*. Wien 1865.
 8. Rzecz o naszym wychowaniu publiczném. Krak. 1866.
 9. Zadania Rady szkolnej. Lwów 1867.
 10. O reformie wykładów dziejowych na podstawie indukcji. Krak. 1867.
 11. Zarys dziejów nauki czytania w celu zawiązania dydaktyki narodowej i reformy elementarza. Krak. 1868.
 12. Ocenienie „Szkoły“. Krak. 1868.
 13. O zasadach w układaniu dzieł elementarnych. Kraków 1869.
 14. Elementarz piérwszy ułożony śladem dziejowego rozwoju nauki pisania i czytania. Krak. 1869.
 15. Wykład elementarza ułożonego jak wyżej. Krak. 1869.
 16. Uwagi nad uchwałą Rady szkolnej krajowej z d. 26 Grudnia 1869 do l. 6568. Krak. 1870.
 17. Komisya Edukacyi narodowej a Rada szkolna krajowa, rozważane w głównym kierunku reformy wychowania publicznego. Krak. 1870.
 18. O Elementarzu Rady szkolnej krajowej. Krak. 1871.
 19. Do zacnych Lwowian pragnących oświaty ludu. Kraków 1872.
 20. Wykład zasad ekonomii społecznej, zastosowany do potrzeb wychowania narodowego. Krak. 1873.
 21. Nauka o rolnictwie dla dzieci polskich. Krak. 1873.

22. O zmianach koniecznych w nauce dziejów ojczystych. Lwów 1874.
23. Lichwa a Szkoła. Lwów 1875.
24. Żywiół ekonomiczny w wychowaniu publiczném. Kraków 1876.
25. Przygotowany do druku: Słownik geograficzny nazw słowiańskich, przez Niemców, Włochów, Węgrów, Turków itp. przeistoczonych w liczbie więcj nad 12.000.

Zatorski Maksymilijan.

1. O kontrakcie kupna zawartym w drodze licytacyi według zasad prawa rzymskiego i austryjackiego, z uwzględnieniem prawa pruskiego, francuzkiego, saskiego i projektu drezdeńskiego wspólnego niemieckiego prawa o zobowiązaniach. Krak. 1868.
2. Redakcyja „Czasopisma“ poświęconego prawu i umiejętnościom politycznym, wydawanego przez Wydział prawa i umiejętności politycznych w c. k. Uniwersytecie Jagiell. w r. 1869.
3. Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii austryjackiej. Z późniejszymi odnośnemi ustawami i rozporządzeniami, (opracowane łącznie z Prof. Kasparkiem). Cieszyn 1875.

Zieleniewski Michał.

1. O przesądach lékarskich ludu naszego. Krak. 1845.
2. *De chlorosi*. Crac. 1852.
3. Wody lékarskie szczawnickie. Krak. 1852.
4. Przyczynek do historyi akuszeryi w Polsce. Warszawa 1857.
5. Kilka słów o wodach lékarskich w Wysowej. Kraków 1859.

6. *Heilquellen im Krakauer Regierungs-Bezirk.* Krakau 1865.
7. Notatki do historii akuszeryi. Warsz. 1862.
8. Przewodnik podróży do zdrojowiska krynickiego. Krak. 1862.
9. Rys historyczno - balneologiczny o dawnych i dzisiejszych łaźniach. Krak. 1864.
10. Obrazy doroczne ze stanu zdrojowiska w Krynicy. Kraków 1865—1872.
11. O napełnianiu wód lékarskich na sprzedaż rozsyłanych. Krak. 1861.
12. O borowinie i zastósowaniu jój na kąpiele w ogólności z poglądem na torfowiska w Polsce i Krynicy. Krak. 1866.
13. *Der Kurort Krynica in Galizien und seine Entwicklungperiode im letzten Decennium.* Wien 1868.
14. Rys balneologii powszechnój 1873. Warsz. 1873.
15. Krynica i jój zakład zdrojowy. Krak. 1874.

ZMAREŁ

z pomiędzy Członków nadzwyczajnych
w ciągu roku 1875.

Aleksandrowicz Adolf. d. 28 Kwietnia.

WYKAZ

STAŁYCH KOMISYI AKADEMICKICH

z końcem r. 1875.

A) W Wydziale filologicznym.

I.

Komisyja biblijograficzna.

Przewodniczący.

Estreicher Karol *).

Dyrektor Wydawnictwa.

Nowakowski Franciszek.

Sekretarz.

Bełcikowski Adam.

Członkowie Akademii czynni.

Mecherzyński Karol.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Hoszowski Konstanty.

Janikowski Stanisław.

Jawornicki Marcelli.

Kremer Aleksander.

Krzyżanowski Stanisław.

Oettinger Józef.

Seredyński Władysław.

Witte Karol.

Zatorski Maksymilijan.

* Gdzie przy nazwisku Członka téj i następnych Komisyj nie wymieniono miejsca pobytu, miejscem tém jest Kraków.

Członkowie przybrani.

Celichowski Zygmunt w Korniku.
Wisłocki Władysław.

II.**Komisja dla historii sztuki.****Przewodniczący.**

Siemieński Lucyjan.

Sekretarz.

Łuszczkiewicz Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Lepkowski Józef.

Szujski Józef.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Górczyński Adam.

Kossak Julijusz.

Popiel Paweł (sen.).

Pokutyński Filip.

Paszkowski Franciszek.

Członkowie przybrani.

Gąsiorowski Wilhelm.

Gebauer Alexander.

Gujski Marcelli.

Sokołowski Maryjan.

Tomkiewicz Stanisław.

III.**Komisja językowa.****Przewodniczący.**

Skobel Fryderyk Kaz.

Sekretarz.

Belcikowski Adam.

 Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Alexander.

Estreicher Karol.

Szujski Józef.

 Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Brandowski Alfred.

Janikowski Stanisław.

Kremer Alexander.

Nowakowski Franciszek.

Oettinger Józef.

Seredyński Władysław.

Warschauer Jonatan.

Witte Karol.

Zarański Stanisław.

 Członek przybrany.

Wisłocki Władysław.

IV.

 **Komisja dla badań w zakresie historii literatury
i oświaty w Polsce *).** **B) W Wydziale historyczno-filozoficznym.**

I.

 Komisja historyczna.

Przewodniczący zarząd: Dyrektor wydawnictwa.

Szujski Józef.

*) Organizacja tej Komisji właśnie jest na porządku dziennym. Z Komisją tą połączyła się dawniejsza Komisja filozoficzna, celem jej zbiorowego działania było gromadzenie materiałów literackiego do historii filozofii w Polsce.

Sekretarz.**Seredyński Władysław.****Członkowie Akademii- zwyczajni i korespondenci.**

Bielowski August,
 Dzeduszycki Maurycy,
 Kętrzyński Wojciech,
 Liske Fr. Ksawery,
 Małecki Antoni,
 Pietruszewicz Antoni,
 Szaraniewicz Izidor,
 Walewski Antoni,
 Węclewski Zygmunt.
 Żebrawski Teofil.

we Lwowie.

Zaleski Bronisław, Czł. kor. w Paryżu.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.
 Hoszowski Konstanty.
 Kirkor Adam.
 Popiel Paweł (sen.).
 Mieroszowski hr. Sobiesław.
 Scipio del Campo ks. kanonik.

Członkowie przybrani.

Bobrzyński Michał.
 Boeszermeny w Gdańsku.
 Bukowski ksiądz.
 Celichowski Zygmunt w Korniku.
 Czerny Franciszek.
 Doleżan Wiktoryn.
 Ermisch Hubert w Dreźnie.
 Gloger Z. w Jeżowie.
 Hirsberg Leopold we Lwowie.

Kalicki Bernard we Lwowie.
Kluczycki Franciszek w Krzeszowicach.
Kubala Ludwik we Lwowie.
Lekszycki w Kaliszu.
Link Henryk we Lwowie.
Łukowski ks. w Gnieźnie.
Luszczyński Bogdan.
Maciszewski Maurycy w Brzeżanach.
Midowicz ks.
Partycki Emilijan we Lwowie.
Perlbach Maksymilijan w Królewcu.
Philippi dyr. Arch. rząd. w Królewcu.
Piekosiński Franciszek
Pietrzykowski ks. w Mogile.
Pilat Roman we Lwowie.
Piwowarski Adam.
Polkowski Ign. w Lubostroniu.
Popiel Paweł (jun.).
Przedziecki hr. Konstanty w Warszawie.
Puławski Kazimierz.
Reiche w Królewcu.
Reifenkugel w Czerniowcach.
Smolka Stanisław.
Stoeger Eugenijusz w Bochni.
Sokołowski August.
Waliszewski Kazimierz w Paryżu.
Wisłocki Wład.
Wojciechowski Tad.
Wolański Franciszek w Tarnowie.
Zakrzewski Ignacy w Poznaniu.
Zakrzewski Wincenty.
Zarewicz Ludwik.

Komisja dzieli się na trzy Sekcje: 1) *paleograficzną*, pod kierunkiem Dra Piekosińskiego; 2) *do Akt publicznych* od 1507—1795, pod kierunkiem Dra Szujskiego; 3) *do historyczno-geograficznego opisu Dyjecezyi krakowskiej*, pod kierunkiem ks. Scipiona del Campo. Oprócz tego istnieje Komitet do wydawnictwa *Aktów Jana III*, złożony z pp. Szujskiego, Kluczyckiego i K. Walliszewskiego; Komitet do wydawnictwa *Korespondencyi kardynała Hozyjusza*, złożony z pp. Piekosińskiego, Szujskiego, Wisłockiego, Zakrzewskiego i ks. Z. Golliana, uproszonego przez Komisję do udziału w tej pracy.

III.

Komisja archeologiczna.

Przewodniczący.

Lepkowski Józef.

Sekretarz Komisji.

Umiński Piotr.

Członek zwyczajny.

Żebrawski Teofil.

Członkowie nadzwyczajni.

Chrzanowski Leon.

Drozdiewicz Jan ks.

Gorczyński Adam.

Hoszowski Konstanty.

Jawornicki Marcelli.

Kirkor Adam H.

Kolberg Oskar.

Kossak Julijusz.

Dr. Kremer Aleksander.
 Paszkowski Franciszek.
 Pokutyński Filip.
 Popiel Paweł.
 Scipio del Campo hr. ks.
 Seredyński Władysław.
 Serwatowski Walery ks.
 Witte Karol.

Członkowie przybrani.

Böhm Ignacy.
 Dzieduszycki Wojciech hr.
 Kopernicki Izidor.
 Mieroszowski Stanisław.
 Morawski Szezęony.
 Przybysławski Władysław.
 Sadowski Jan N.
 Schneider Antoni.
 Sokołowski Maryjan.
 Sołtan Michał hr.
 Strutyński Julijan hr.

Komisja archeol. ma Sekcje: 1) *Wykopalisk*, pod kierunkiem A. H. Kirkora; 2) *Encyklopedyi starożytności polskich*, pod kierunkiem Dra A. Kremera; 3) *Muzealna*, pod kierunkiem Dra W. Seredyńskiego; 4) *Epigrafiki polskiej* (obecnie organizującą się).

IV.

Komisja prawnicza.

Przewodniczący.

Heyzman Udałryk.

Sekretarz.

Bobrzyński Michał.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Bojarski Aleksander.

Burzyński Piotr.

Dunajewski Julijan.

Zoll Fryderyk.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Boroński Franciszek.

Fierich Edward.

Hoszowski Konstanty.

Kański Mikołaj.

Kopff Wiktor.

Kurtz Aleksander.

Langie Karol.

Szlachtowski Feliks.

Wodzicki Henryk hr.

Zatorski Maksymilian.

- Zyblikiewicz Mikołaj.

Członek przybrany.

Kasperek Franciszek.

Co do wysadzonego z téj Komisji Komitetu do nadzoru polskiego przekładu Ustaw Państwa, zob. Rocznik z r. 1874, str. 12.

C) W Wydziale matematyczno - przyrodniczym.**I.****Komisya fizyograficzna.****Przewodniczący.**

Kuczyński Stefan.

Sekretarz.

Kremer Aleksander.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.

Czerwiakowski Ignacy.

Czyrniański Emil.

Karliński Franciszek.

Radziszewski Bronisław we Lwowie.

Nowicki Maksymilijan.

Skiba Edward.

Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.

Langie Karol.

Lutostański Bolesław.

Nowakowski Franciszek.

Ściborowski Władysław.

Zieleniewski Michał.

Członkowie przybrani.

Alth Tytus na Bukowinie.

Andrzejowski Antoni w Skale, obw. Czortkowski.

Böhm Ignacy.

Buchwald ks. kan. w Dobrzechowie.

Buszak Jan w Gródku.

Ciesielski Teofil we Lwowie.

Claus Edward w Wieprzu, obw. Wadow.

Czerkawski Julijan we Lwowie.

Czarnecki Jan w Kaczanowce.

Czermak Edward w Drohobyczu.

Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.

Dziedzielewicz Józef w Kołomyi.
 Freund August we Lwowie.
 Godlewski Emilijan.
 Graczyński Adolf w Wadowicach.
~~Habeni Franc. Ksaw. ks. w Stariej wsi, pow. Brzoz.~~
 Hahn Franciszek w Bochni.
 Hankiewicz Włodzimierz w Przemyślu.
 Hoff Teodor.
 Hücker Edward we Lwowie.
 Jachno Jan w Stanisławowie.
 Janczewski Edward.
 Janota Eugenijusz we Lwowie.
 Jabłoński Wincenty.
 Karo Ferdynand w Łosicach (Król Polsk.).
 Kolbenheyer Karol w Bilsku.
 Konopka Józef w Mogilanach.
 Kopernicki Izidor.
 Kotowicz Antoni.
 Kotula Bolesław.
 Kreutz Szeszany we Lwowie.
 Król Żegota.
 Krzif Ałojzy w Złoczowie.
 Kurowski Mateusz w Brzeżanach.
 Leigert Józef w Krządce.
 Lemoch Leon w Jarosławiu.
 Lentz Herman w Niwrze, w Ozortkowskiem.
 Lomnicki Maryjan w Stanisławowie.
 Majewski Edward w Krzeszewicach.
 Mayer Emanuel w Makowie.
 Michałowski Ludwik.
 Niedzwiedzki Juljusz we Lwowie.

Olszewski Karol.
Olszewski Stanisław.
Płachetka Seweryn w Złoczowie.
Podhorecki Franciszek w Jarosławiu.
Reichenberg Ferdynand w Tenczynku.
Rehman Antoni.
Romer Konstanty.
Rostafiński Józef obecnie w Strasburgu.
Roszek ks. prob. w Poroninie.
Roziński Karol w Żółkwi.
Sadowski Jan Nep.
Sławiński Marcelli w Kołomyi.
Stanecki Tomasz we Lwowie.
Stengel Ireneusz.
Strzelecki Henryk we Lwowie.
Strzelecki Stan. w Wieliczce.
Suszycki Zenon w Dźwiniarzu.
Taczanowski Wład. w Warszawie.
Textoris Leopold ks. prob. w Kołaczycach.
Trattinig Karol w Przemyślu.
Tyniecki Władysław w Dublanach.
Turczyński Emeryk w Drohobyczu.
Uznański Adam w Poroninie.
Wachtel Fryderyk w Sobotni.
Wachtel Henryk.
Waga Antoni w Warszawie.
Waigl Leopold w Kołomyi.
Walter Henryk.
Walecki Antoni w Warszawie.
Werhratski Jan we Lwowie.
Wierzbicki Daniel.

Wierzejski Antoni.
 Wodzicki Kazimierz hr. w Olejowie.
 Zaręczny Stanisław.
 Zimmerman Jan we Lwowie.

Prace téj Komisyi rozdzielone na 5 Sekeyj, pod kierunkiem: 1) *meteorologiczna* Prof. Karlińskiego, 2) *geologiczno-orograficzna* Prof. Altha, 3) *botaniczna* Prof. Czerwiakowskiego, 4) *zoologiczna* Prof. Nowickiego, 5) *chemiczna* Prof. Czyrniańskiego.

II.

Komisyja antropologiczna.

Przewodniczący.

Majer Józef.

Sekretarz.

Kopernicki Izidor.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.

Biesiadecki Alfred.

Kuczyński Stefan.

Łepkowski Józef.

Łuszczkiewicz Władysław.

Nowicki Maksymilijan

Szujski Józef.

Teichman Ludwik.

Żebrawski Teofil.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Baraniecki Adryjan.

Kirkor Adam Hon.

Kossak Julijusz.
 Kremer Alexander.
 Lutostański Bolesław.
 Ściborowski Władysław.

Członkowie przybrani.

Bieńczyński Alexander w Birczy.
 Dzieduszycki Włodzimierz hr. we Lwowie.
 Gralewski Mateusz.
 Kolberg Oskar.
 Kołychanowski Józef w Turce.
 Krziż Alojzy w Złoczowie.
 Lechowski Wiktor w Drohobyczu.
 Niesiołowski Władysław w Kolbuszowy.
 Pilat Tadeusz we Lwowie.
 Rekowski Ludwik w Lesznie.
 Romanowicz Tadeusz we Lwowie.
 Sadowski Nepomucyn.
 Sołtan hr. Michał.
 Stanko Wojciech w Żywcu.
 Szczaniecki Michał w Nawrze.
 Umiński Piotr.
 Werner Władysław w Śniatynie.
 Witwicki Sofron prob. w Żabiu.
 Żuliński Tadeusz we Lwowie.

III.

Komisja balneologiczna.

Przewodniczący.

Dietl Józef:

Sekretarz.

Ściborowski Władysław.

Członkowie Akademii zwyczajni.

Alth Alojzy.
Czyrniański Emil.
Kuczyński Stefan,
Piotrowski Gustaw.

Członkowie Akademii nadzwyczajni.

Lutostański Bolesław.
Zieleniewski Ludwik.

Członkowie przybrani.

Blatteis Jakób.
Buszek Jan.
Grabowski Kazimierz.
Kopernicki Izidor.
Korczyński Edward.
Olszewski Karol.
Pareński Stanisław.

WYKAZ

Stanu i użycia funduszków Akademii

w r. 1875.

I.

Fundusz żelazny.

Stan tego funduszu w niczém nie zmienił się w ciągu roku 1875, a zatém tenże wynosił w końcu r. 1875, podobnie jak w końcu r. 1874.

A) *W papierach publicznych:* W listach zastawnych Tow. kred. ziemsk. pozń. 400 tal.; w obligacyi drogi żel. Warsz. Bydg. 500 rs.; w obligacyjach długu Państwa austr. 250 zł. a.; w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 4-proc. 2,000 zł. a., w listach zastawnych galicyjskich (stanowych) 5-proc. 18,800 zł. a.; w obligacyjach indemnizacyjnych galicyjskich 600 zł. a.; w listach zastawnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,700 zł. a.; w listach dłużnych galic. Zakładu kred. ziemsk. 13,000 zł. a.;

Razem w papierach publ. 400 tal., 500 rs. 48,350 —

B) *W gotówce* (w kasie oszczędności) . . . 46 8

II.

Fundusz spólny na wydatki coroczne.

A) Dochody.

	zl.	a.	ct.
1. Pozostałość z r. 1874 (zob. Rocznik z r. 1874, str. 134)	8,586		3
2. Odsetki od funduszu żelaznego	3,331		70
3. Uposażenie ze Skarbu Państwa za r. 1875.	12,000		—
4. Uposażenie ogólne z funduszków krajowych za r. 1875	10,000		—
5. Zasiłek z funduszu krajowego (za r. 1873) na Zabytki pismienne i archeologiczne	250		—
6. Uposażenie od m. Krakowa za r. 1875	500		—
7. Dar Rady powiatowej Tarnowskiej	100		—
8. Ofiara Wgo Popiela z Kotowej Woli na Komisję fizyograficzną	4		—
9. Ofiara na Komisję bibliograficzną, za pośrednictwem Dra Nowakowskiego:			
Hr. Art. Potockiego	100.50		
„ Konst. Branickiego	44		—
„ Ksaw. Branickiego	188		50
10. Dochód ze sprzedaży dzieł wydanych przez Akademię	641		41
11. Komorne z kamienicy Nr. 283.	1,000		30
12. Z Kasy Magistratu za usunięcie studni.	120		—
Suma dochodu w gotówce	36,721		94

Nadto w *papiérach publicznych*: Z daru Wgo Dra Aleksandra Kremera list zastawny galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin. 1,000 zł. a.

B) Wydatki.**a) Administracyjne.**

1. Płace (Prezesa, Sekretarza, Kustosza, Podskarbiego, Kancelisty i Woznego)	5,403 76
2. Diety Członków zamiejscowych krajowych	480 —
3. Odsetki od ciężarów domowych i podatki	514 50
4. Potrzeby kancelaryjne (doliczają się tu koszty przesyłek publikacyj Członkom i Zakładom zagran.)	228 36
5. Porządki domowe	167 20
6. Opał i oświetlenie	172 57
7. Wydatki nieprzewidziane (marki stempłowe, koszty sprowadzenia biblijoteki ś. p. Cypryjana Walewskiego i ś. p. K. B. Hoffmana, oprawy ozdobniejsze i t. d.)	332 17
Razem	7,298 56

b) Naukowe.**α) Wspólne.**

8. Zbiory biblijoteczne	117 32
-----------------------------------	--------

β) Wydział Iazy i 2gi.

9. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy, i Sprawozdania; udział druku Rocznika	8,975 58
10. Komisya biblijograficzna	500 25
11. Komisya historii sztuki	50 —
12. Komisya historyczna	2,345 48
13. Komisya archeologiczna	286 50

r) Wydział Sci.		zł. a. ot.
14. Wydatki ogólne: na Pamiętnik, Rozprawy, i Sprawozdania; tudzież udział w druku Rocznika	1,371	18
15. Wynagrodzenie Sekretarza Wydziału za Spra- wozdania z posiedzeń	200	—
16. Komisya fizyjograficzna	3,629	51
17. Komisya antropologiczna	430	73
Razem	14,006	55
c) Na budowę oficyny wydano	10,887	28
Suma wydatków funduszu wspólnego (a. b. c)	32,192	39

**Porównanie dochodu i wydatku z funduszu
wspólnego na potrzeby coroczne.**

Dochód w gotówce	36,721	94
Wydatki „	32,192	39
Pozostaje zatem w gotówce nadwyżka, którą po- kryje się w ciągu będące nakłady zeszłoroczne	4,529	55
Nadto w papierach publicznych: List zastawny galicyjski (stanowy) 5-proc. wartości nomin. 1,000 zł. a.		

III.

Fundusze do użycia w pewnych terminach.

**A) Fundusz ks. J. R. Lubomirskiego
na nagrody i popęd wydawnictw naukowych.**

D o c h ó d.

Remanent

- a) W papierach publicznych wartości nominal-
nej: W obligacjach indemnizacyjnych gali-

	zł. a. ct.
cyjskich 1,500 zł. a.; w obligacjach kredytowych ziemskich węgierskich 1,000 zł. a.	
Razem 2,500 zł. a.	
b) W kasie oszczędności krakowskiej	204 16
Ze sprzedaży 4ech obligacyj kredytowych węgierskich wartości nominalnej 400 zł. a.	350 71
Odsetki w r. 1875	197 28
Razem	752 15

W y d a t e k.

a) Sprzedano 4 obligacje kredytowe węgierskie po 100 zł. a., wartości nominalnej 400 zł. a.	
b) Gotówką: Zasiłek na dzieło Osłk. Kolberga: Lud (Seryja IX), 204 zł. a.; na <i>Monarchie</i> Bielewskiego 401 zł. a.	
Razem	605 —

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: w papierach publicznych 2,100 zł. a., w kasie oszczędności 147 zł. a. 15 ct.

U w a g a. Z powodów, na które w roku zeszłym swrócono uwagę (zob. Rocznik za r. 1874, str. 185), fundusz ten nie doszedł do kwoty potrzebnej na przysnanie nagród. Z reszty jego udziela się zasiłki na popęd wydawnictwa dzieł naukowych.

B) Fundusz Kbnarskiego.

D o t c h ą c.

Remanent

a) W listach zastawnych galicyjskich (stałowych) 4-proc. wartości nom. 4,700 zł. a.	
b) W kasie oszczędności Krak.	3,010 91

Odsetki w r. 1875	zł. s. ot.
	362 25
Razem	3,373 16

Wydatek.

Na stypendyja dla 2ch uczniów	330 —
---	-------

Stan tego funduszu z końcem r. 1875:

- a) W papierach publicznych wartości nominalnej 4,700 zł. a.;
- b) W kasie oszczędności 8,048 zł. a. 16 ot.

C) Fundusz Jana Radwańskiego.**Dochód.**

Pozostałość z r. 1874	99 68
Wkładka z r. 1875	13 10
Odsetki z r. 1875	5 96

Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . . 118 74

D) Fundusz imienia Kopernika.**Dochód.**

Pozostałość z r. 1874	214 48
Rata za rok 1875	100 —
Odsetki z r. 1875	44 13

Stan tego funduszu z końcem r. 1845 . . 332 52

E) Fundusz Niewiadomego na nagrody za dzieła.**Dochód.**

Pozostałość z r. 1874	725 2
Odsetki z r. 1875	44 13

Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . . 769 15

U w a g a. Wyjaśnienie co do tego funduszu zob. w Roczniku za r. 1875. str. 14, L. 23. 24.

F) Fundusz Nieznajomego na nagrody za opis ziem polskich.

D o c h ó d.

	zł. a. ct.
Pozostałość z r. 1874	653 6
Odsetki z r. 1875	39 23

Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . . 692 29

U w a g a jak wyżej pod E. str. 16, L. 27. 29.

G) Fundusz Bezimiennego na nagrody.

Na cel powyższy złożono w dniu 10 Grudnia 1875 za pośrednictwem Wgo Dra K. Estreichera, Członka zwyczaj. Akad., trzy listy zastawne miejskie warszawskie, ogółem wartości nominalnej 300 rub. sr.

IV.

Kwoty depozytowe.

A) Fundusz na pomnik Bolesława Wstydliwego

(pod zarządem osobnej Komisji z Członków Oddziału sztuk i archeologii b. Tow. nauk. krak.)

D o c h ó d.

Remanent z r. 1874:

W obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich nominalnej wartości 200 zł. a.

W kasie oszczędności krak. 218 31

Odsetki w r. 1875 22 51

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: W papier-

zł. a ct.

rach publ. 200 zł. a.; w kasie oszczędności
240 zł. a. 82 ct.

B) Fundusz restauracji sarkofagu Kazimierza W.

(pod zarządem delegowanych b. Towarzystwa nauk. i Rady
miejskiej).

Dochód.

Remanent z r. 1874	264 75
Odsetki z r. 1875	13 80
Razem . . .	278 55

Wydatek.

Reszta należności za kratę około grobowca . .	50 —
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 . .	228 55

C) Fundusz na restaurację grobów królewskich

(pod zarządem delegowanych z b. Tow. nauk.,
Rady miejskiej i Kapituły, obecnie pod przewodnictwem
Prezesa Akademii).

Dochód.

Remanent z r. 1874	2,809 55
Odsetki z r. 1875	113 99
Razem . . .	2,923 54

Wydatek.

Na koszta restauracji grobów królewskich wy- dano	992 72
Stan tego funduszu z końcem r. 1875 (w kasie oszczędn.)	1,930 82

D) Fundusz Komisji balneologicznej
(na teraz pod zarządem Akademii).

Dochód.

zł. a. ct.

Remanent z r. 1874:

a) W obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nominalnej 1,700 zł. a.;

b) W kasie oszczędności 152 —

Odsetki w r. 1875 89 31

Razem 241 31

Wydatek.

Wydano za asygnaeyjami Przewodniczącego Komisji balneologicznej 70 —

Stan tego funduszu z końcem r. 1875: W obligacjach indemnizac. 1,700 zł. a.; w kasie oszczędności 171 zł. a. 31 ct.

E) Depozyt JW. Senatora Franciszka Brzozowskiego

(pod zarządem Wgo Karola Estreichera,
Członka zwyczajnego Akademii Umiejętności).

Fundusz ten wynosi w obligacjach indemnizacyjnych galicyjskich wartości nomin. 3,000 zł. a. bez kuponów.

DARY
złożone Akademii w r. 1875
od
Instyucyj publicznych i osób prywatnych.

I. Dary w Książkach.

A) Instytucyje publiczne.

Berno. *Matyca morawska:*

Časopis Matice. Ročnik šestý 1874 Z. 1—4. Ročnik 7y 1875 Z. 1 i 2.

Šlčovanska Poezije II Svazok. Brno 1875.

Moravosko-szlčovskie Tow. roln. Oddz. hist.:

Schriften der histor.-statist. Section. B. 22. Brünn 1875.

Bordeaux. *Société des sciences phys. et nat.:*

Mémoires de la Société 2e Série 1 et 2 Cahiet.

Bordeaux 1875.

Budapestyn. *Matice Serbska:*

Časopis Mačicy Serbskeje 1873 i 1874.

Kalendarz na r. 1875.

Cambridge. *Museum of comparative zoologie:*

Annual report of the Museum of J. 1873. Boston 1874.

Chrystyjanija. *Królewski Uniwersytet:*

La vie et les oeuvres de P. Chr. Asbjorsen. Chr. 1873.

- Forhandlinger. Aar 1872, 1873. T. I. II. 1874.
 Siebke: Enumeratio insectorum Norvegiar. Chr. 1874.
 Sur l'état de la statistique officielle du R. du Norv.
 S. A. Sexe: Jaettegyder og gamle Strandlinier.
 Christ. 1874.
 T. Kierulf: Om Skuringsmäker Glacialformationen
 og Terrasser. I. Grundfjeldet 1874. II. Sparag-
 mitfjeldet 1873.
 Lieblein: Die aegyptischen Denkmäler. Chr. 1873.
- Dorpat.** *Etnische Gelehrten-gesellschaft:*
 Sitzungsberichte für das Jahr 1874.
 Verhandlungen VIII. Bd. 2. Heft. Dorp. 1875.
- Gdańsk.** *Naturforschende Gesellschaft:*
 Schriften der Naturforschenden Gesellschaft. 3. Bd.
 3. Heft. 1874.
- Gotynga.** *Gelehrten-gesellschaft:*
 Abhandlungen der Gesellschaft. B. XIX. f. d. J. 1874.
 Nachrichten der Gesellschaft f. d. J. 1874.
 Göttingische gelehrte Anzeigen f. d. J. 1874. B. I. u. II.
- Gradec.** *Historischer Verein für Steiermark:*
 Mittheilungen des Vereins. XXII. Heft 1874.
 Beiträge zur Kunde der Geschichte. 11. Jrg. 1874.
 Zahn: Urkundenbuch des Herzogthums Steiermark.
 B. I. Gratz 1875.
 Bischoff: Steiermärkisches Landrecht des Mittelal-
 ters. Gratz 1875.
- Keszmark.** *Węgierskie Towarzystwo karpackie:*
 Jahrbuch des ungar. Karpathenvereines. II. Jahrg.
 Keszmark 1875.
- Kopenhagen.** *Société royale des antiquaires du Nord.*
 Memoires de la Société. Nouv. Série zlat: 1870—1874.

Kraków. Uniwersytet:

- Brodowicz. Ważniejsze dokumenta w sprawach zakładów naukowych b. W. M. Krakowa. 1874.

Londyn. Anthropolog. Inst. of Great Brit. and Irel.:

- Journal of the anthrop. Inst. Vol. IV. w 2 Zesz. 1874.
- " " " " Vol. V. Zesz. Iszy 1875.
- List of the membres. London 1875.

Geological Society of London:

- The quarterly journal of geolog. Society 1865—1875 tomów 10.

Lubeka. Verein für Hansische Geschichte:

- Hansische Geschichtsblätter. Jahrgang 1871, 1872, 1873. Leipzig.
- Zeitschrift des Vereins für Lubeck'sche Geschichte. Heft I. Leipz. 1855.
- Fr. Crull. Die Rathslinie der Stadt Wismar. Halle 1875.

Lwów. C. k. Namiestnictwo:

- Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich od r. 1872—1874. Lwów 1875.

Towarzystwo gospodarcze galicyjskie:

- Sprawozdanie komitetu z r. 1874. Lwów 1875.
- Statut wystaw krajowych. Lwów 1875.
- Rolnik. Pismo pośw. gospodarstwu. Lwów 1875.

Wydział krajowy:

- Akta grodzkie i ziemskie z Arch. Bernardyńsk. T. V Lwów 1875.
- Memoryjał Wydziału o c. k. Radzie szkoln. kraj. galic. Lwów 1875.
- Sznajdera Encyklopedyi krajoznawstwa Zeszyt 8my.
- Wiadomości statystyczne wydane przez biuro pod przewodn. Dra Tad. Pilata. 2 Zesz. Lwów 1875.

- Sprawozdania stenograficzne sejmowe z r. 1875 i Allegata.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich:

- Sprawozdanie z czynności Zakładu za r. 1874.

Monachium. *Akademie der Wissenschaften:*

- Abhandlungen der philos.-philolog. Classe. B. X—XIII.
- „ „ mathm.-physikal. Classe. B. X, XI.
- „ „ historischen Classe. B. X, XI, XII.
- Sitzungsberichte d. philol. u. histor. Classe. 1871—1874.
- „ d. mathm.-physik. Classe. 1871—1874.
- Monumenta boica. Vol. 40, 41, 42.
- Almanach 1847, 1849, 1855, 1859, 1867, 1871, 1874.
- Festreden w liczbie 13.
- Averreos übersetzt von Müller. München 1875.
- Radlkofer. Serjana. Preisschrift. Münch. 1875.

Moskwa. *Société Imp. des natural. de Moscou:*

- Bulletin de la Société Nr. 1, 2, 3, 4 z r. 1874.
- Nr. 1 i 2 z r. 1875.

Norymberga. *Germanisches Museum:*

- Anzeiger für Kunde der deutschen Vorzeit. Nr. 12 z r. 1874.

Padwa. *Societa Veneto-Trentina di scienze naturali:*

- Atti della società. Vol. 1, 2, 3 et 4. Padova 1875.

Paryż. *Academie des inscriptions et Academie des sciences:*

- Nakłady obudwu tych Akademij z lat 10ciu w liczbie 78 dzieł w 150 tomach zapisanych w inwentarz bibliot. od Nru 12.865—12.943 włącznie.

Ministerstwo oświecenia we Francji:

- Documents inédits sur l'histoire de France. Tomów 14 in 4o.

- Société entomologique de France:*
 — Bulletin des séances de la Société z r. 1875.
- Société linguistique de Paris:*
 — Bulletin de la Société Nr. 11 et 12 z r. 1875.
- Société philologique de France:*
 — Actes de la Société philologique 1869—1874 T. 4.
- Towarzystwo historyczno-literackie:*
 — Posiedzenia publiczne Towarzystwa z r. 1875.
- Towarzystwo do nauk ścisłych:*
 — Pamiętnik Towarzystwa do nauk ścisłych. T. VI,
 r. 1875.
- Petersburg.** *Akademija Umiejętności:*
 — Zapiski Akademii T. 24 w 2 Vol. Tom 25 V. I.
 z r. 1874.
 — Bulletin de l'Academie. T. XX. Nr. 1, 2, 3 z r. 1875.
 — Memoires de l'Academie. T. 22, Nr. 1, 2, 3 z r. 1875.
- Biblijoteka Cesarska:*
 — Nakłady własne od r. 1859—1873 w 16 tomach.
- Poznań.** *Towarzystwo Przyjaciół nauk:*
 — Rocznika Towarz. (Sekcyja lékarsk.) T. VIII. 1874.
- Praga.** *Česka Společnost nauk:*
 — Sitzungsberichte. Jhrg. 1874.
 — Abhandlungen der Gesellschaft. B. 7. 1874.
 — Emler. Regesta Bohemiae. Nr. 6 et 7. 1875.
- Ryga.** *Historischer Verein der Ostseeprovinzen:*
 — Sitzungsberichte für das Jahr 1874. Riga 1875.
 — Mittheilungen der Gesellsch. B. 12, Heft 1. Riga 1875.
- Szweryn.** *Verein für Meklenburgische Geschichte:*
 — Meklenburgisches Urkundenbuch. B. I—IX.
 — Jahrbücher des Vereines. B. 15—39.

Warmija. *Historischer Verein für Ermeland:*

- Zeitschrift für Gesch. u. Alterthumskunde Ermlands 1858—1874. Zesztytów 16.
- Woelky et Saage. Codex diplom. Warmiënsis. T. 1, 2, 3. Mainz 1858—1870.
- Woelky et Saage. Scriptores rerum Warmiëns. Mainz 1865—1866.
- Hipler. Literaturgeschichte des Bisthums Erml. 1867.
- „ Spicilegium Copernicanum. Braunsberg 1873.

Warszawa. *Towarzystwo lékarzy:*

- Pamiełnik Towarz. lékarzy Warsz. z r. 1875.
Towarzystwo Osad rolnych:
- Rocznik Towarzystwa z r. 1874.
Uniwersytet:
- Warszawskije uniwersyteckije izwiestije. R. 1873
Zesz. 6; r. 1874 Zesz. 6; r. 1875 Zesz. 6.

Washington. *Smithsonian Institution:*

- Report of the Sm. Inst. 1873.
Surgeon general office:
- Report on the hygiene of the United States Army Circular 8 Wash. 1875.

Wiedeń. *Akademie der Wissenschaften:*

- Denkschriften der math.-naturwiss. Classe. B. 33.
Wien 1874.
- Denkschriften der philos.-histor. Classe. Band 23.
Wien 1874.
- Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Class. I. Abth.
B. 68 u. 69.
- Sitzungsberichte der math.-naturwiss. Classe. II. Abth.
B. 68 u. 69.

- Sitzungsberichte d. math.-naturwiss. Classe. III. Abth. B. 68 u. 69.
- Sitzungsberichte der histor.-philos. Classe. B. 75, 76, 77.
- Archiv für österr. Geschichte. B. 51 u. 52, und Register.
- Almanach für das Jahr 1874.
- Fritz Hermann. Verzeichniss beobachteter Polarlichter. Wien 1873.
- Centralanstalt für Meteorologie:*
- Jahrbuch der Centralanstalt. B. X. Wien 1875.
- Centralcommission für Erforsch. u. Erhalt. d. hist. Denkmähler:*
- Mittheilungen. Neue Folge. 1tes Heft. 1875.
- Ministerstwo oświecenia :*
- Jahresbericht für 1874. Wien 1875.
- Archeologische Untersuchungen auf Samothrake ausgeführt im Auftrage des Ministr. Wien 1875.
- Geologische Reichsanstalt:*
- Jahrbuch u. Verhandlungen z lat 1874 i 1875.
- Wiesbaden.** *Nassauischer Verein für Naturkunde:*
- Jahrbuch. Band 27 u. 28. Wiesbaden 1874.
- Wroclaw.** *Verein für Geschichte u. Alterthm. Schlesiens:*
- Regesten. Codex diplom. Band 7. Breslau 1875.
- Scriptorum rerum Silesiac. Band 9.
- Schlesische Gesellschaft für vaterländische Cultur:*
- 52er Jahresbericht der Gesellschaft. Breslau 1875.
- Festgruss an die 47. Versammlung deutsch. Naturforscher. Breslau 1874.
- Zagrzeb.** *Jugoslovenska Akademija znanosti i umietnosti:*
- Rad jugoslov. Akad. Knijga 29, 30, 31, 32.

- Opis jugoslov. novaca przez Ljubica. 1875.
- Stari pisci: Djela Marina Držica. 1875.
- Theineri Vetera monumenta Slav. meridion. Zagrzeb 1875.

Zgorzelec. *Oberlausitzische Gelehrtenesellschaft in Görlitz:*
Lausitzisches Magazin. Band 51. Görlitz 1874.

Żabików. *Zakład rolniczy imienia Haliny:*

- Czternaście rozpraw napisanych przez abiturjentów tegoż zakładu z r. 1875.

B) Redakcje i Nakładcy Czasopism.

Cieszyn. Zwiastun ewangeliczny.

Kraków. Czas.

- Przegląd krytyczny.
- Przegląd lékarski.
- Przegląd polski.

Lwów. Gazeta Lwowska.

- Ojczyzna.
- Prawnik.
- Przewodnik naukowy i literacki.
- Pszczółka. Pismo dla ludu.
- Szkoła. Tygodnik pedagogiczny.
- Wieniec. Pismo dla ludu.
- Ruch literacki z r. 1875.

Poznań. Kuryjer Poznański.

Warszawa. Biblijoteka Warszawska.

- Gazeta lékarska.
- Gazeta Polska.
- Niwa. Dwutygodnik literacki.
- Ognisko domowe.

C) Osoby prywatne.**Anazyj Władysław swe prace:**

1. Perły. Zbiór powieści dla młodzieży. Warsz. 1871.
2. Przygody prawdziwe żeglarzy. Warsz. 1870.
3. Duch puszczy. Warsz. 1872.
4. Robinson Krusoe. Warsz. 1870.
5. Opisy i przygody po różnych częściach świata. Warsz. 1873.
6. Księga odkryć geograficznych. Warsz. 1870.
7. Wykład snów. Kraków 1875.

Bauduin de Courtenay z Kazania swe prace:

1. Rozbiór gramatyki ks. Malinowskiego. Warsz. 1875.
2. Opit fonetyki Rezjańskich goworow. Warsz. 1875.
3. Rezjański katechizm. Warsz. 1875.

Bełcikowski Adam z Krakowa:

Kmita i Bonarówna. Dramat. Lwów 1875.

Boniecki z Warszawy swą pracę:

Szkice histor.— Książęta Szląscy. Cz. II. Warsz. 1875.

Celichowski Zygmunt z Kórnika:Słowniczek łacińsko-polski wyrazów prawa magdebur-
skiego z w. XV. Poznań 1875.**Chodźko Aleksander z Paryża:**Wszystkie swoje publikacje filologiczne i etnograficz-
ne w 16 tomach.**Chodźko Józef z Tyflisu:**

1. Sbornik swiedenii o kawkazkich gorcach. Tomów 8.
Tyflis 1868—1875.
2. Siserman. Sbornik materiałow dla opisania tyfliskoj
gubernii. T. I. Tyflis 1870.
3. Woronow. Sbornik statisticzeskich swiedenij o Kawka-
zie. T. I. Tyflis 1869.

Dobieszewski Zygmunt z Krakowa:

Uwagi nad wskazaniem do użycia źródeł marienbadzkich. Warsz. 1875.

Estreicher Karol z Krakowa swą pracę:

1. Zestawienie przedmiotów zawartych w 136 tomach Biblijoteki warszawskiej. Krak. 1875.

2. Jeskego Pedagogika. Warszawa 1875.

Faigl J. kanonik św. Floryjana z Linca swą pracę:

Johann Nep. Hinteröcker Missionär in Australien. Linz 1876.

Friedlein księgarz w Krakowie:

Jaworskiego kalendarz ilustrowany na r. 1875. Warszawa 1875.

Giller Agaton ze Lwowa:

Pamiętka uroczystości jubil. S. Goszczyńskiego we Lwowie 1875.

Girdwojn Michał swą pracę:

Anatomija pszczoły. Paryż 1875.

Gumplowicz Ludwik z Krakowa:

Müllera Wykłady o umiejętności języka tł. Dygasiński. T. 2. Krak. 1875.

Hofman Karol Bor. z Drezna:

Dzieł 902 i 220 broszur.

Hube Romuald z Warszawy swe prace:

1. Prawo polskie w XIII wieku. Warsz. 1875.

2. Statuta nieszawskie z r. 1454. Warsz. 1875.

Jablonowski książę, Stanisław z Krakowa:

Preisschriften der Jablon. Gesellschaft. Zeszyt 18ty. Leipzig 1875.

Jabłoński Adolf z Bóbrki pod Krosnem:

1. Annual report of the board of the public. education.

Philad. z r. 1872 i 1873.

2. Report of Agriculture. 1872.
3. The scientific education of mechanics and artisans. Washingt. 1873.
4. Annual report of the board of directors of the public library of the Chicago z r. 1873 i 1874.

Janikowski Stanisław z Krakowa:

1. Husson Armand. Le consommations de Paris. 1856.
2. Fijałkowski Ign. Zbiór wiadomości potrzebnych akuszerce. Warsz. 1842.
3. Pięćdziesiąt broszur treści przyrodniczej i lekarskiej.

Ireček Józef z Pragi swe prace:

1. Anthologie z literatury české. Praga. 2 tomy 1875 i 6.
2. Rozprawy z oboru historie, filologie a literatury. Wiedeń 1860.

Kantecki ze Lwowa:

Verzeichniss der Bibliothek der livländischen Ritterschaft in Mittau. Leipzig 1872.

Karłowicz Jan ze Świącan na Litwie:

Hauteville. An account of Poland. Londyn 1698.

Kopernicki Izidor z Krakowa swe prace:

1. Sur la conformation des crânes bulgares. Paryż 1875.
2. Zakład kąpielowy w Rabce r. 1874. Krak. 1875.

Kornecki z Krakowa:

Wszystkie druki swego nakładu z r. 1874.

Kotlarewski A. z Dorpatu swe prace:

1. Drewnosti prawa baltickich Slawian. Praga 1874.
2. Knijga o drewnostjach i istoryi pomorskich Slawian. Praga 1874.

Kraśnińska hr. Władysława z Warszawy:

Muzeum Konstantego Świdzińskiego. T. I. Warsz. 1875.

Kudelka Feliks swą pracę:

Ueber die Entwicklung und den Bau der Frucht und Sammenschalle unserer Cerealien. Berlin 1875.

Kunik z Petersburga:

Ruskaja istoriczeskaja bibliografija. 4 tomy. Petersburg 1861—1867.

L... J... z Poznania swą pracę:

Wykaz miejscowości W. Ks. Pozn., których nazwy zmieniono. Poznań 1875.

Libelta rodzina z Krakowa:

Libelta K. Filozofja i krytyka. 2gie wydanie tomów 6. Poznań 1874 i 1875.

Limanowski Bolesław ze Lwowa swą pracę:

Socyologija Augusta Comte'a. Lwów 1875.

Lepkowski Józef z Krakowa;

1. Dr. Engel. Statistischer Congres in Florenz 1867. Berlin 1868.
2. Dr. Engel. Preussische Volkszählung 1864. Berl. 1866.

Maryjański Edward z Jarmoliniec na Podolu ros.:

Fundukleja: O mogiłach, watach i grodziskach gubernii kijowskiej. Kijów 1848.

Mazurkiewicz ks. Józef z Tarnowa swą pracę:

Theologiae moralis compendium 2 tomy. Tarnów 1875.

Miklosich Franciszek z Wiednia swe prace;

1. Chronica Nestoris text. rus.-sloven. Vindobonae 1860.
2. Monumenta spectantia ad unionem ecclesiarum. Vindobonae 1872.
3. Slavische Bibliothek. 2 tomy. Wiedeń 1851 i 1858.
4. Monumenta Serbica. Viennae 1858.
5. Altslovenische Formenlehre. Wien 1874.
6. Apostolus e codice monasterii Šišatovac. Wiedeń 1853.
7. Kopitars kleinere Schriften. Wien 1857.

- Mikucki z Warszawy swą pracę:**
 Materiały dla sako-aryjskiego kornesłowa. Warsz. 1875.
- N. N. ze Lwowa:**
 Po dziesięciu latach. Lwów 1875.
- Niedźwiecki Kazimierz z Warszawy:**
 Bolesław Maleszewski: Zasadnicze rachunki dotyczące urzędzenia kas emerytalnych. Warsz. 1874.
- Ostrowski Krystyn z Paryża:**
 Oeuvres choisies de Kristien Ostrowski. Paris 1875.
- Pelczar ks. Józef z Przemyśla swą pracę:**
 Ziemia Święta i Islam. 2 tomy. Lwów 1875.
- Piekosiński Franciszek z Krakowa:**
 Belsebubs Reisen und Tahten seit Erober. v. Mexico bis auf Targowitscher Bund. Leipzig 1796.
- Pietruszewicz ks. A. S. ze Lwowa swą pracę:**
 Swodnaja galicko-ruskaja ljetopis 1600—1700. Lwów 1874.
- Piotrowski Dyjonizy z Paryża:**
 Lusiada Camoensa, tłumaczona wierszem. Litogr. jedna z 50ciu.
- Polkowski ks. Ignacy z Lubostromia swą pracę:**
1. Dawny zabytek języka polskiego opisany. Gniezno 1875.
 2. Kopernikiana — Tom IIIci. Gniezno 1875.
- Potocki hr. Mieczysław z Kociubińczyk:**
 Sprawozdanie z czynności konserwatorskich 1870—1874. Lwów 1874.
- Rabinowicz I. M. z Paryża swe prace:**
1. La religion nationale des anciens Hebreux. Paris 1873.
 2. Nouveaux principes de la prononciation anglaise. Paris 1874.
 3. Grammaire de la langue latine. Paris 1869.

Rychlicki Franciszek z Wilczój Woli swą pracę:

Tadeusz Kościuszko i Rozbiór Polski. Kraków 1872.

Spasowicz Włodzimierz z Petersburga:

Czterdzieści dzieł rossyjskich treści historycznej prawniczej, archeologicznej i geograficznej, wydanych w trzech ostatnich latach w Petersburgu, Moskwie i Kijowie; razem tomów 70.

Stański z Paryża swą pracę:

Les conclusions du Congrès sanitaire international. Paris 1875.

Struve Henryk z Warszawy swe prace:

1. Cechy charakterystyczne filozofii. Mowa. Warsz. 1875.
2. Psychologisch-metaphysische Analyse des Begrfs der Freiheit.

Świerżbiński Romuald z Elizabetgradu:

1. A. M. Fredro. Gestorum sub Henrico Valesio. Liber unus. Dantisci 1876.
2. Lubieniecki. Historia reformationis polon. Freistadii 1685.

Tetmajer I. Przerwa z Krakowa:

Dziewięćdziesiąt i dwa dzieła treści matematycznej pierwszorzędnej bibliograficznej i naukowej wartości.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Zbiór książek zapisanych w Inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich od 1 do Nru 10847.

Wereszczyński z Krakowa:

1. Przycki. Ojczyzna czyli ziemia, niebo i piekło. Paryż 1875.
2. List otwarty Korczaka względem założenia osady polsk. w Oceanii. Kraków 1875.

Wołowski Ludwik z Paryża swe prace:

Ośm raportów i mów treści ekonomicznej, przedłożonych Zgromadzeniu narodow. w Paryżu.

Zaleski Bohdan z Paryża:

Bezimienny. Bolesław Wstydlivy i Leszek Czarny.
Paryż 1875.

Zaleski Bronisław z Paryża swe prace:

1. Kilka słów z powodu listu z kraju. Paryż 1862.
2. Michał Bakunin. Paryż 1862.

Załęski ks. Stanisław z Krakowa swą pracą:

Zniesienie Zakonu Jezuitów w Polsce. Lwów 1875.

Zieliński Władysław z Lublina swą pracą:

Opis Lublina. Lublin 1876.

Zienkowiec Wiktor z Medyolanu:

Siedemset dzieł przeważnie przyrodniczej treści w języku niemieckim i francuzkim, zapisanych w Inwentarzu Akademii od L. 11,900 do 12,523 — i w duplikatach.

Zoubek Fr. I. ze Śmichowa swój przekład:

Jana Amosa Komenskeho Škola pansońska. Praga 1875.

Zubrzycki Piotr swe tłumaczenie:

Rovani. Młodość Julijusza Cezara. Krak. 1876.

Żebrawski Teofil swój przekład:

Pieśni Ossyjana. Kraków 1875.

II. Rękopismy.

Hoffman Karol Bor. z Drezna:

Dwadzieścia jeden paczek rękopismów, obejmujących częścią prace jego własne, częścią listy do spraw publicznych i emigracyjnych się odnoszące.

Karłowicz Jan ze Świącan:

1. Projekt różnych listów i manifestów Ordynacyi Ostrogskiej dotyczących z r. 1754.
2. Rękopism łaciński z 18 wieku, obejmujący kilka rozpraw o wymowie i formach stylu.

Okaz Kazimierz nauczyciel z Tarnowa:

1. Judicia bannita villae Jadowniki.
2. Liber formularum z końca XV wieku.
3. Status regni Poloniae, rkpsm. z połowy 18 wieku.
4. Geografia powszechna dtto dtto teje ręki.

P z Krakowa:

1. Approbatio Card. Radziwiłł. Episc. Crac. tutoris foundationis factae 1598 a Pric. Stanislao i 4 inne dokumenty.
2. Zebranie arcybiskupów i biskupów ruskich wszystkich katedr Korony polsk. — autograf ks. Stebielskiego.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Rękopismów 158 zapisanych p. L. 10690 do 10848.
Dyplomów papierowych 24, pergaminowych 34.

Żmgirodzki Michał z Monachium odpisy:

1. Relation von der Retirade des Kön. Stanislaus aus Danzig 1734.
2. Kurze Relation von Königr. Polen u. Portugal in zweien Briefen von Römer. 1753.

III. Mapy.

Biurowstatystyczne Bawaryi z Monachium:

Trzy mapy Bawaryi statystyczno-antropologicznych spozstrzeżeń r. 1874.

Chodźko Józef z Tyfisu:

Plan i profil Piatygorskich mineralnych wód.

Hoffman Kar. Bor. z Drezna:

1. Dwadzieścia i siedm map Polski, Niemiec, Włoch i Francyi.
2. Atlas statystyczny Polski. Warsz. w litogr. Sławińskiego.
3. Atlas géographique et histor. Le Sage mniejszy.

Sołtan hr. z Krakowa:

Keller. Archeologische Karte der Ostschweitz. Zürich 1874.

Walewski Cypryjan z Warszawy:

Map 235 zapisanych w inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich od L. 10,848 do L. 11,083.

IV. Obrazy, Ryciny, Rzeźby, Fotografije.

Bentkowska z Wyleżyńskich Maryja z Krakowa:

Kalendarzyk Floryjana Burczak Abramowicza z 18 wieku.

Greim Michał z Kamieńca Podolskiego:

Sześćdziesiąt i ośm fotografij widoków i typów ludności okolic Kamieńca.

Hoffman Kar. Bor. z Drezna:

Obrazów olejnych 15; dwie akwarelle, i sześć albumów rysunków własnych — tudzież sześć tek rysunków innych artystów i rycin.

Kremera rodzina z Krakowa:

Biust gipsowy ś. p. Józefa Kremera.

Piekarski z Krakowa:

Litografije Jędrzeja i Jana Śniadeckich roboty Walkiewiczza.

Textoris ks. proboszcz z Kołaczyc:

Fotografije widoków Krakowa stereoskopowych.

Głowa rysunku Matejki z r. 1857.

Walewski Cyprian z Warszawy:

Rycin zbiorowo w inwentarzu Oddziału Imienia Walewskich wykazanych od L. 11,083 do 11,103 około 790.

V. Przedmioty muzealne.

Gorzkowski Maryjan z Krakowa:

1. Dyptych starostawiański z Matką Boską i Św. Mikołajem.
2. Bożek Kałmucki Szagdimini w puszcze srebrnej do noszenia przez gielunów (popów), przesłany z nad Kaspijsk. morza.

Karłowicz Jan ze Świącan:

1. Cztery siekierki kamienne z Świącan i z Lidzkiego.
2. Trzy srebrne trojaki i 4 miedziane pieniążki.
3. Paciorek gliniany i skamieniały orzech.

Kęczycki Natęcz hr. Marcin z Dzwiniaczki:

Młot kamienny znaleziony na gruntach w Sieciechowicach w Olkuskiem, tudzież skamieniałości z koryta rzeki Dłubni.

Komitet ochron dla dzieci w Krakowie:

Dukat Władysława II. króla Węgiersk. (1490—1516), wykopany w fundamentach domu ochrony na Kazimierzu przy ulicy Piekarskiej r. 1875.

Rolle Józef z Kamieńca Podolskiego:

1. Siekierka brązowa wykopana w Kamieńcu.
2. Trzy kawałki mozaiki z Sofijskiego zboru w Kijowie.
3. Pierścionek, żelazna i krzemienista strzała, kawałek ostrogi, znalezione w strumieniu w Przewrociu Makowskiem pod Kamieńcem.

Textoris ks. prob. z Kołaczyc:

Kompas starożytny.

Walewski Cypryjan z Warszawy:

Medali i monet srebrnych 45 i spiżowych 49.

Wepnik c. k. rotmistrz ułanów z Bochni:

Pełną zbroję rycerską z XV wieku.

Włodek Zdzisław z Krakowa:

Dwie siekierki kamienne, wykopane pod Krosnem.

Girdwojn Michał z Paryża:

1. Okazy rozwoju ryb łososiowatych od chwili powstania zarodków do zupełnego wykształcenia.
2. Okazy zniekształnień w rozwoju ryb powyższych.

Przez pośrednictwo Dra Piekosińskiego:

Sześćdziesiąt okazów wodorostów z Morza Adryjatyckiego.

DZIEŁA
WYDANE PRZEZ AKADEMIEJĘ
 od inauguracyi w r. 1873, po koniec r. 1875.

A) Własnym staraniem i nakładem.

1. Dwa pierwsze publiczne posiedzenia Akademii. (1. Na cześć Kopernika; 2. na inauguracyję Akademii).
2. Rocznik Zarządu Akademii za rok 1873.
3. Rocznik Zarządu Akademii za rok 1874.
4. Pamiętnik Akademii umiejętności. (Wydz. filologicz., tudzież histor. filozof.) Tom I.
5. Pamiętnik Akademii umiejętności. ditto Tom II.
6. Pamiętnik Akademii umiejętności. (Wydz. matem.-przyrod.) Tom I.
7. Rozprawy i Sprawozd. z posiedzeń Wydziału filolog. T. I.
8. " " " " " T. II.
9. " " " " " T. III.
10. Rozprawy i Spraw. z posied. Wydz. histor.-filozof. T. I.
11. " " " " " T. II.
12. " " " " " T. III.
13. " " " " " T. IV.
14. Rozprawy i Spraw. z posied. Wydz. matem.-przyrod. T. I.
15. " " " " " T. II.
16. Monumenta medii aevi historica res gestas Poloniae illustrantia. Tom I. Cathedralis ad s. Venceslaum ec-

- clesiae Cracov. Diplomatici codicis Pars I. 1166—1866. Opracował Dr. Franciszek Piekosiński.
17. *Scriptores rerum polonicarum. Tom II. Chronicorum Bernardi Vapovii Pars posterior 1480—1535*; opracował, objaśnił i życiorysem Wapowskiego pomnożył J. Szujski. (Tom I. należy do czasów Towarz. nauk. krak.).
18. *Scriptores rerum polonicarum. Tom III. Stefana Franciszka z Proszcza Medekszy, Sekret. Jana Każ., Sędziego ziemsk. Kowieńsk. Księga pamiętnicza wydarzeń zaszłych na Litwie 1654—1668. Z rękopismu powierzonego Akademii opracował i objaśnił Dr. Władysław Seredyński.*
19. *Correctura Statutorum et Consuetudinum Regni Poloniae a. 1532 decreto publico per Nic. Taszycki, Bern. Maciejowski, Georg. Myszkowski, Bened. Izdubiński, Alb. Poliecki et Nic. Koczanowski confecta et Conventioni generali Regni a. 1534 proposita; ex rariss. edit. authent. opera Michaeli Bobrzyński nunc iterum edita. (Stanowi T. III Ant. Zygm. Helcla Starodawnych Prawa polskiego Pomników).*
20. *Statuta Synodalia Episcoporum Cracoviensium XIV et XV saeculi e codicibus manu scriptis typis mandata additis Statutis Vielunii et Calissii a. 1420 conditis et ex rarissimis editionibus, etiam authenticis nunc iterum editis. Editionem curavit Prof. Dr. Udalricus Heyzmann. (Stanowi Tom IV. A. Z Helcla Starodawnych Prawa polskiego Pomników).*
21. *A. Z. Helcla Pism pozostałych wydanie pośmiertne. Tom I. Dawnego prawa prywatnego polskiego Część I.*

22. **Niemiecko-polski Słownik wyrazów prawniczych i administracyjnych.** Wyd. 2. pomnożone.
23. **Biblijografja polska XV—XVI Stólecia.** Zestawienie chronologiczne 7200 druków w kształcie rejestru Biblijografii, tudzież spis abecadłowy tych dzieł, które dochowały się w bibliotekach polskich. Przez Karola Estreichera.
24. **Sprawozdanie Komisji fizyograficznej,** obejmujące materyjały do Fizyjografii Galicyi. Tom VII, VIII i IX z lat 1873, 1874 i 1875. (Poprzednie tomy należą do czasu Tow. nauk. krak.).

B) Z pomocą lub całkowitym nakładem Akademii.

(Własność autorów).

25. **Biblijografja polska XIX Stólecia,** przez K. Estreichera. Tom II. Tomu IIIgo Zeszyt 1, 2 i 3ci. (Tom 1szy wydany z udziałem b. Tow. nauk. krak.).
26. **Dzieje bezkrólewia po śmierci Jana III.** przez Prof. A. Walewskiego. T. I.
27. **Lud. jego zwyczaje, sposób życia, mowa i t. d.,** przedstawił Oskar Kolberg.
 Krakowskie. Część 2ga, 3cia i 4ta.
 Poznańskie. Część 1wsza.
28. **Jan Śniadecki.** Jego stanowisko w dziejach oświaty i filozofii w Polsce. Rzecz napisana przez Dra Maurycego Straszewskiego. Poświęcone przez Akademię pamięci Jana Śniadeckiego, w setną rocznicę jego promocyi na Doktora filozofii w Uniwersytecie krakowskim.

C) W druku znajdują się w dalszym ciągu:

1. Pamiętnik Akademii um. w Krak. Wydziału filolog. tudzież historyczno-filozoficznego. Tom III. Oddziału historii sztuki i archeologii. T. I.
2. Pamiętnik Akademii um. w Krak. Wydz. matem.-przyr. T. II.
3. Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń Wydz. filol. T. IV.
4. Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń Wydz. histor-filoz. T. V.
5. Rozprawy i Sprawozdania z posiedzeń Wydz.-matem.-przyr. T. III.
6. Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia. Tomus II. Acta historica ab anno 1384—1492 ex libris formularum et aliis manuscriptis deprompta. Ed. Dr. J. Szujski et Dr. A. Sokołowski.
7. Monumenta medii aevi historica, res gestas Poloniae illustrantia. Tomus III. Codex diplomaticus Minoris Poloniae ad 1386. ed. Dr. F. Piekosiński.
8. Monumenta historica Civitatis Cracoviensis. Tomus I. Continet: Libros antiquissimos Civitatis ad a. 1400.
9. Biblijografja polska XIX Stólecia, przez K. Estreichera. Tomu III Zeszyt 4ty.

~~~~~

Skład główny publikacyj Akademii i dzieł po Towarz. naukowém pozostałych (zob. Roczn. Zarz. z r. 1874, p. 126.) mają powierzony:

D. E. Friedlein w Krakowie.
 K. Wild we Lwowie.
 Gebethner i Wolff w Warszawie.
 Leitgeber i Spół. w Poznaniu.

GŁOS

Dr. **J. Majera**, prezesa Akademii
na doroczném posiedzeniu publiczném
w d. 3 Maja r. 1876.

Trzy lata, które przebyła dotąd nasza Akademia, w życiu Instytucyi, mającój służyć szeregom pokoleń, czas to za krótki, ażeby działanie jój wystąpiło w całej pełni rozkwitu, i widocznym owocem usprawiedliwiło ważność jój zadania, zjściło nadzieję zycziwych, obojętnych rozbudziło, niechętnym odjęło odwagę bałamucenia opinii.

Z drugiej jednak strony 3 lata, to czas znowu za długi, żeby mógł usprawiedliwiać wstrzymywanie się z podaniem publicznemu sądowi, wprawdzie nie osiągniętych ostatecznie skutków, ale przynajmniej wytkniętych kierunków działania; nie zebranych owoców, ale dokonanego w ich widoku posiewu; nie owój bezpośredniej dla narodu korzyści, która dopiero w ostatecznych skutkach okazać się może, ale przynajmniej objawu téj pracy, która pośrednio do tego prowadzi.

Ta też nie inna myśl przewodniczy naszym publicznym zebraniom; myśl stawienia w jednym ogólnym treściwym obrazie, cząstkowych w ciągu każdego roku naszych usiłowañ i trudów, podejmowanych w dalej sięgającym celu podniesienia duchowego poziomu narodu, uczynienia go

czynnikiem ogólnego postępu, wprowadzenia tém samém w międzynarodowy naukowy stosunek, zjednania u obcych tego poszanowania na polu umiejętności, które na polu poezyi i sztuki dotąd zjednać sobie potrafił, u siebie wreszcie, w celu rozszerzenia zamiłowania pracy, nie owęj pozornej, nęcącej złudnym blaskiem zyskiwanego chwilowo oklasku, ale spokojną drogą wiodącą do skrzepienia się w sobie, harmonijnego rozwoju sił i wytrwałości w zdobywaniu warunków szczęśliwszego bytu.

Takito widok przedstawia nam się dopiero na dalekim planie, nie dziw więc że mglisty, lub zgoła ukryty przed okiem spoglądającym pobieżnie lub nieumiejętnie; a przecież do niego prowadzą starania i prace, których obraz, już każdemu dostępny, obecnie skręślić zamierzamy. Dopelni tego co do ruchu naukowego szan. Kolega jeneralny Sekretarz, mnie zaś niech będzie wolno, oprócz zwykłego poglądu na stronę administracyjną, zwrócić jeszcze uwagę na ważne pytanie: czyli i o ile ten ruch naukowy potrafił dotąd przełamać zapory dawniejszego niekorzystnego dla nas uprzedzenia obcych? czyli i o ile praca ducha polskiego, przy pomocy Akademii, zaczyna być jedném z ogniw w międzynarodowych naukowych stosunkach?

Inaczej na prace nasze spoglądać muszą obcy, inaczej kraj własny, od nich oczekiwać nam należy jedynie surowego sądu, od kraju prócz sądu, mielibyśmy prawo oczekiwać pomocy, opartej na społeczu i wyrozumiałości; widoki korzyści dla kraju występujące na dalekim planie, mogą być dla obcych obojętne, bo obchodzi ich to tylko, co im przedstawiamy obecnie, co też w tej zaraz chwili uznaćby mogli za przydatne dla ogólnego postępu wiadomości.

Nieszczęściem, rozproszone dotąd sporadycznie prace naukowe polskie, nie mogły tyle zwrócić na siebie uwagi,

żeby je uznać miano za godne łamania się z trudnością obcego języka. Dziś skupione w jednym ognisku, otwartym dla każdego w kraju zawodowego badacza, pojmującego cel i zadanie Akademii, a rozszerzone po wszystkich ogniskach naukowych świata, mimo tej samej jak przedtem trudności języka, już samą swą wielością nie mogły ujść i nie uszły ich bacznej uwagi. Efemerycznym przecież byłoby uznanie oparte na samej tylko ilości; bo na te nasze prace spoglądano by niby na sfinxy lub stosy kamieni w niezrozumiałych piramidach egipskich, bez zainteresowania się ich treścią, co przecież ostatecznie zjednywać im winno uznanie.

Trudno zaprawdę myśleć o zajęciu zagranicznych uczonych publikacjami naszemi, gdy z małym wyjątkiem język nasz jest im niedostępny; trudniej jednakże byłoby pomyśleć o zrzeczeniu się dlatego owej rodzinnej szaty, którą myśli nasze przyodziewamy, która sama jedna nadaje im narodowy charakter, świadczy o ich pochodzeniu, a przez to samo własność ich dla nas zabezpiecza. Wszak bez tego charakteru praca nasza utonąłaby w odmęcie naukowej produkcji obcych, a zlana z ich literaturą, przestałaby być świadectwem odrębnej naszej żywotności. Szczęśliwym więc nazwać musimy pomysł przyjęty zgodnie przez wszystkie Wydziały, który, bacząc na potrzebę zainteresowania obcych publikacjami naszemi, ochrania przytém ich rodzimy charakter, a tak dla jednego celu nie poświęca drugiego. Jestto, już w części wprowadzony w wykonanie, zamiar ogłaszania w niemieckim i francuzkim języku najkrócej, tak jednak streszczonej osnowy każdej naszej pracy, żeby ztąd poznać można było, co przynosi nowego, w czym dotychczasowe w swoim zakresie wiadomości rozszerza, uzupełnia lub prostuje. Po tej skazówce sumienny badacz trafi już do

źródła, które rzecz ważną dla niego obszerniej traktuje, skorzysta z niego choćby przy obcej pomocy, a zwolna oswoi się może z myślą, że dogodniejby było gdyby bez tej pomocy obejść się potrafił. Wstępnym bojem skutku tego zdobyć nie podobna; zasób podawanych ważnych dla nauki nabytków zwolna drogę torować mu musi; tymczasem godziwem jest usiłowanie, które zmierza do tego.

Spółczucie i uznanie okazane dotąd Akademii, budzi w tej mierze niejaką otuchę. Za dowód tego przytoczyć mogę uprzedzającą gctowość, z jaką tak pojedynczy zagraniczni uczeni, jak liczne Towarzystwa i Akademije naukowe zawiązały z nami stosunki, udzielały lub wzajem od nas żądały pomocy, podnosiły nasze przedsięwzięcia, lub jawne uznaniu naszych usiłowań dawały świadectwo.

Komu powodzenie Akademii nie jest obojętnem, temu także nie mogą być obojętnymi dowody okazanego jój spółczucia i uznania. Gdy atoli z natury swojej znajdować się one muszą w tegorocznym Roczniku Zarządu, w tém zaś miejscu wystarczy krótka tylko wzmianka: że sam Instytut francuzki obdarzył nas 150 tomami prac swoich Akademij, nie licząc otrzymanych prócz tego z Paryża publikacyj Ministerstwa oświeccenia i różnych tamecznych naukowych Towarzystw. Nie mniej bogatą przesyłkę otrzymaliśmy od Akademii monachijskiej, petersburskiej i wiedeńskiej, a w miarę produktyjności, od Zakładów i Towarzystw naukowych z Berna, Budziszyna, Moskwy, Pragi, Zagrzebia, Zgorzelca, Chrystyjanii, Kopenhagi, Dorpatu, Gdańska, Getyngi, Graczu, Lubeki, Norymbergi, Rygi, Szwerynu, Warmii, Wiesbadenu, Wrocławia, z Bordeaux, Padwy, Cambridge, Londynu i Washingtonu.

Do pomocy naszej odwołała się Akademia wiedeńska,

celem przyjęcia udziału w poszukiwaniu i zbadaniu środków mogących choć w części zapobiedz klęskom zagrażającym z udowodnionego ubywania wód w źródłach, rzekach i strumieniach, a coraz częściej kraje uprawiane nawiedzających powodzi. Nawzajem różne Instytucje zagraniczne udzielały nam cennych dokumentów do naukowego użytku, gdy znowu Kze Decazes, Minister spraw zagranicznych Francji, doniósł w uprzejmém piśmie, iż Dyrekcja Archiwum dyplomatycznego francuzkiego odda pełnomocnikowi Akademii do użycia korespondencje życzeniu jój odpowiednie.

Nie bez pewnego zadowolenia czytaliśmy wzmiankę uczynioną na zjeździe Antropologów niemieckich w Monachium przez słynnego Anatoma, dziś Antropologa Virchowa, iż za staraniem naszej Komisyi akademickiej, poszukiwania antropologiczne w Galicyi, treścią i rozciągłością uprzedziły podobne badania w Niemczech. Wyrazy mowcy: że nastąpiło to w kraju, po którym najmniej spodziewać się tego należało, pokazują wprawdzie, że nie tyle chodziło mu o życzliwe uznanie naszych usiłowań, ile o groźne przedstawienie zgromadzonemu faktowi, niezgodnego z podszeptem ich miłości własnej; chociaż wszelako wobec tak surowego sądu, mielibyśmy może tém większe prawo pochłubienia się taktem, który bądź co bądź uznanym być musiał, miłszym jest jednak dla nas płynący z niego dowód, że jeśli było źle, to dzięki Bogu, nie bez jakiegoś skutku staramy się o to, żeby było lepiej.

Pełen natomiast życzliwości i szczeręgo uznania, był list otwarty Prof. Rysz. Roeppla, dołączony do dzieła nam poświęconego. Kraj dawno uznał zasługę jego badań w przedmiocie historii polskiej, badań powodowanych jedynie miłością prawdy, tém samém wyższych nad wszelkie prze-

sądy i niechęci rodowe, wykazujących dobre strony bez umizgu; złe, bez nienawistnego jątrzenia serc i tak zbolących. W uznaniu téj zasługi Akademia powołała go na Członka, a gdyby kto powołania tego zrozumieć nie chciał lub nie mógł, ten w obu razach godnym byłby litości.

Tak nam się dotąd przedstawiła zagranica; — przechodząc od niéj do kraju, powtarzam, co wyżej wyrzekłem, że od niego oczekiwaćby nam należało pomocy, opartéj na spółczuciu i wyrozumiałości. Kiedy atoli zważam na przejścia, jakich doznawać nam przychodziło, myśl, że: *nemo propheta in patria sua*, nasuwa się natarczywie. Z tém wszystkiém jednak ustąpić ona musi wobec porównania złego z dobrém, które nas spotkało. Drobne niechęci, zarozumiałość i wynikię ztąd bałamucenia opinii, wobec prawdy umilknąć musiały; mogły one uczynić nas na własne kroki baczniejszymi, ale nie zdołały i nie zdołają sprowadzić nas z drogi, którą postępować nakazuje miłość kraju, rozum i sumienie.

Do dodatnych objawów zrozumienia i popierania celów Akademii, liczymy przedewszystkiém coraz większe skupianie się około tego ogniska naukowych sił kraju. Ten popęd do jednoczenia pracy celem przedstawienia wydatniejszego z niéj plonu, nie w każdym wprawdzie kierunku równo się objawił, boć téż nie w każdym z nich równa liczba pracowników, nie w każdym równa dostępność środków i niezbędnej pomocy badania. Gdy jednak ostatecznie nigdzie go nie brakło, to widzimy w tém dowód, że choć nikomu nie wzbroniono działać na własną rękę, przecież sumienne obliczenie się z okolicznościami, tłumiąc przeciwne podszepty, prowadzi do uznania korzyści kojarzenia pracy w tém spólném ognisku, jakie przedstawia Akademia. Im jaśniej ono się rozżarzy, tém większa chluba narodu, boć jasność ta opromieni pracę jego ducha.

Zużytkowanie prac własnych albo nabiesianych wymagało środków, którym nie zawsze starczyły posiadane fundusze. Zasiłki zatem otrzymane w tym celu tém większej nabierały wartości. Zawdzięczył go w roku zeszłym przede-wszystkiem nadzwyczajnemu Członkowi Akademii Dr. Aleks. Kremerowi, który bliski świadek troski, jakiej nabawiła trudność opędzenia nakładu na prace już do ogłoszenia przeznaczone, ofiarował 1000 Zł. w ogóle na popęd wydawnictw. Otrzymana znowu jak w roku poprzednim od niewiadomego dawcy z Warszawy kwota 300 rubli sr. ma być użytą na nagrodę konkursową.

Zasiłki te należą do roku zeszłego, do nich téż ograniczyćby mi się należało w obrazie kolei jakich w tymże roku doznała Akademia. Sądę wszelako, że nie godzi mi się przemilczeć o fakcie zaszłym przed nie wielu dniami i puszczać w odwłokę wyznanie wdzięczności. Wprawdzie wyznanie to za późnem nigdy być nie może; im przecież rychlejsze, tém zaszczytniejsze dla zobowiązanego, a godniejsze wobec tego komu się należy. Chcę tu mówić o świeżo zapadłej uchwale Sejmu krajowego, podnoszącej dotychczasowe roczne uposażenie Akademii o 5000 Zł. a. począwszy od roku przyszłego. Ile korzystną tyle i zaszczytną jest ta uchwała dla Akad. bo zasiłek ten wymierzono jój na zasadzie dotychczasowych jój prac naukowych i po należytem ocenieniu stosunku wynikłych ztąd potrzeb, do środków jakimi rozporządzała dotychczas; zaszczytną jest i dla kraju, dowodzi bowiem, że jego Reprezentacja w nawale wszechstronnych potrzeb, umiała dostrzedz mniej na pozór wydatną, a jednak zasadniczą dla normalnego rozwoju społeczeństwa, jaką jest oświata. Hojna w jój zaradaniu u dolnego krańca, dosięgła okiem i szczytu; gdy

więc skrzepiła podstawę poświęcając krocie oświacie ludowej, nie poskąpiła zasiłku i dla Akademii, o ile tylko możność na to zezwalała. Stało się to pod sympatyczną laską tego Przewodnika Sejmu, którego tu jako gościa serdecznie witamy; stało się na wniosek gorliwego w tym przedmiocie referenta Dra Zyblikiewicza, z tak zgodnym udziałem całej Komisji budżetowej, iż wniosek referenta nie znalazł tam ani jednego przeciwnego głosu. Kiedy delegacja Akademii składała N. Panu należną podziękę za jej utworzenie i obdarzenie hojnym zasiłkiem z własnego prywatnego majątku, rzekł on: „pragnę i spodziewam się że dar mój będzie przykładem dla kraju“. Otóż te słowa wyrzeczone z wysokości tronu, znalazły godną odpowiedź w uchwale sejmowej.

Oprócz zasiłków funduszu, obdarzoną została Akademia w roku przeszłym innemi jeszcze cennemi darami. Na czele tego stanęła znowu Warszawa, nie patrząca na to, gdzie się Akademia znajduje, lecz czego się od niej spodziewać należy. Darem tym jest bogata biblijoteka polska po ś. p. Cypryjanie Walewskim, odziedziczona przez brata jego Władysława, a przez tego, zgodnie z myślą nieboszczyka, wraz z inwentarzem i katalogiem kartkowym ofiarowana naszej Akademii i już w posiadaniu naszym będąca. Zbiorem tym zasilona biblijoteka Akademii, obok biblijoteki uniwersyteckiej i spodziewanych rychło zbiorów keja Wł. Czartoryskiego, uczynią Kraków najzamożniejszym w naukowe pomoce dla pracowników na polu historyi i literatury polskiej.

Z pomiędzy zbiorów ofiarowanych nam przez osoby prywatne, wymienić tu należy znaczny dar dzieł przeważnie treści geologicznej, ofiarowany przez p. Zienkowieza z Medyolanu; tudzież legatem ś. p. Karola Hoffmana z Drezna, przeznaczone dla Akademii dzieła, obrazy, akwarele i ry-

cinj: wreszcie cenne dzieła nadesłane przez p. Spasowicza z Petersburga. O innych darach, których tu dla samj wielość wyszczególnić niepodobna, a o których zamilczec wzbrania nam uczucie wdzięczności, podajemy osobno wiadomość w Roczniku.

Mimo tak licznych przybytków, nie mogły one zadosyć uczynić wymaganiom badaczy zwłaszcza z zakresu nauk przyrodniczych, wzbogacających się codziennemi spostrzeżeniami i doświadczeniami, z którymi sumienny badacz obliczać się musi. Towarzystwa i Akademije, o których wyżej nadmienilem, a nadewszystko téż Akademia nauk w Paryżu znacznie nas w tym kierunku zasiłiła. Nie usunęło to jednak konieczności nabywania dzieł odpowiedniej treści z własnego funduszu. I w tymto względzie boleśnie dał nam się uczuć brak owj kwoty, którą niegdys kże Jerzy Roman Lubomirski w tym celu testamentem legował, a kże Adam jego brat i spadkobierca aż do końca dni swoich sumiennie wypłacał. Skoro i biblijoteka Uniwersytecka nie jest o tyle w fundusze bogatą, żeby wszelką potrzebę zaspokoić mogła, życzliwe więc porozumienie się z naszą doprowadziło do tego, że dzieł sprowadzonych przez jedną nie nabywa druga, że zatém braki jednj uzupełnia druga, przez co łatwiej już zadosyć uczynić żądaniom miejscowych badaczy. Był to skutek rozsądnj gospodarności, na którą przy każdym kroku w użyciu funduszów Akademii oglądać się należało.

Ta sama oględność była powodem, że mimo dawniej zapadłj uchwały, raz jeszcze w roku zeszłym wzięto pod rozwagę, czy wobec nakładu potrzebnego na przygotowane już publikacyje, nie należałoby wstrzymać się z wykończeniem budowy w roku przeszłym rozpoczętj. Oględność zaiste niemal już zbyt uczynna, skoro dawniejsza uchwała wynikła

z jawnej i powszechnie uznanej konieczności; którąto uchwałę wypadek ponownej narady tém bardziej potwierdzić téż musiał, że żywo za tém przemawiała biblijoteka po ś. p. Cypr. Walewskim, dla braku miejsca spoczywać mająca bez użytku w ukryciu, i gdy rażąca stawała się niedogodność, wynikająca z mieszczenia się w jednym i tym samym pokoju biura Prezesa, Sekretarza i Podskarbiego, a nadto czytelnia i posiedzeń Wydziałów i licznych komisyj.

Jakie prace ściśle naukowe dokonywała Akademia wśród tych gospodarczo-administracyjnych zabiegów i starań Zarządu, jak nadmienilem, zda z tego sprawę kolega jeneralny Sekretarz. Korzyści z tych prac wynikające dla kraju, dziś nie każdy jeszcze ocenić potrafi, nie brakło jednak i takich na nauce opartych czynności, które bezpośrednio związane z jego dobrobytem, łatwiej pod tym względem uznane i ocenione być mogą. Należą tu wyjaśnienia i opracowania dokonywane w miarę chwilowej potrzeby na żądanie Władz krajowych, rządowych lub autonomicznych. Za przykład niech posłużą udzielone za zgłoszeniem się Wydziału krajowego wypracowania: w sprawie zaprowadzenia przy tymże biurze górniczego, w sprawie badania kraju fizyjograficznego i stypendystów górniczych, w sprawie ochrony ziemiołódów od niszczących owadów; na odezwy ze Starostw: determinowanie i opinia co do owadów, które pojawiły się w rozmaitych miejscach powiatu borszczowskiego i zaleszczyckiego; podobnie wyjaśnienie na żądanie c. k. Towarzystwa gospodarskiego galicyjskiego, tudzież w sprawie podziału Galicyi wschodniej na strefy gospodarskie, i w sprawie zamierzonego zbierania wiadomości o stosunkach atmosferycznych i postępie wegetacyi główniejszych ziemiołódów kraju, celem łatwiejszego oryjentowania się

w widokach handlu zbożowego. W innym znowu względzie nie może też być obojętną dla kraju, dokonywana przez osobny Komitet Akademii, mozolna rewizya polskich tłumaczeń Ustaw Państwa; przez co i sama ustawa staje się zrozumialszą, i szerzyć się mogącemu tą drogą skażeniu języka zapobiega się stanowczo.

Skład Akademii zmienił się w roku zeszłym utratą dwóch Członków zwyczajnych, czynnego i korespondenta, tudzież jednego nadzwyczajnego. Dwom z nich, mianowicie Członkowi czynnemu ś. p. J. Kremerowi, i Ad. Aleksandrowiczowi Członkowi nadzwyczajnemu, tudzież faktycznie złączonemu z nami Kar. Libeltowi, już w roku zeszłym z tego miejsca krótką poświęciłem wzmiankę; ich bowiem śmierć nastąpiła tak rychło przed doroczném posiedzeniem, iż pod jój świeżém wrażeniem, nie oglądając się na chronologiję. serce przemówić musiało.

W miesiąc prawie po śmierci J. Kremera zmarł w Dreźnie Członek korespondent Karol Bor. Hoffman, towarzysz życia pamiętnój Klementyny z Tańskich, zasłużony w publicznej służbie sądowej i administracyjnej, w życiu obywatelskiem i zawodzie literackim, któremu historyja polska zawdzięcza wiele cennych przyczynków, a mianowicie, pierwsze badania w przedmiocie reform politycznych w Polsce. Te jego zasługi wprowadziły go do Akademii, zbiory zaś naukowe i artystyczne, któremi ją obdarzył, trwale zapiszą jego imię w jój wdzięcznej pamięci, bo będą jeszcze pośmiertnym dowodem tego, co zajmowało go za życia i jaką była jego dla nas życzliwość. Cześć mu i błogi spoczynek!

Z miejsc nie zajętych w Akademii jedno tylko w roku zeszłym zapełnione zostało, a to przez wybór Jana Fran-

kego Prof. i b. Rektora Akad. technicznej we Lwowie na Członka korespondenta w Wydziale matematyczno-przyrodniczym.

Jeżeli po tym ryczałtowym poglądzie na koleje, jakimi w roku przeszłym toczyły się sprawy i czynności nasze, obraz zebranego w tym czasie doświadczenia stawimy sobie przed oczy, znajdziemy w nim z jednej strony dowód dawno znanej prawdy, że zamiar choćby najzaciejszy, obmyślony i wykonywany z świadomością i miłością dobra wspólnego, nie da się osiągnąć bez trudu, pracy, walki i udręczeń; że jednak, gdyby nawet w tych zapasach moc własnego przekonania mdła się już stawała podniętą wytrwania, nie braknie dobrej sprawy zwolenników, których przyjazne technienie ożywi nadzieję, społeczenie pokrzepi ducha, pomoc doda nową siłę do pokonania trudności i sporszego osiągnięcia celu. Że nam na takim udziale nie brakło, na to już wyżej z wdzięcznością zwróciłem uwagę; że nie braknie go i nadal, śmiem sobie tuszyć z coraz żywszego zajęcia, jakie sprawy Akademii obudzają w kraju. W moc tegoż przekonania, śmiem czytać w sercach Twoich zacna Publiczności zapisane dla nas życzenie: szczęść Boże do dalszej wytrwałości w pracy!

ZDANIE SPRAWY

z ruchu naukowego Akademii Umiejętności

od 3go maja 1875

podane przez

Sekretarza jeneralnego.

~~~~~

Gdy przed rokiem z tego samego miejsca miałem zaszczyt zdawać sprawę z naukowych czynności Akademii, wypowiedziałem podówczas obawę, że prace zgłaszające się do druku i nagromadzone przez nas materiały popadną co do liczby swój w coraz bardziej rażącą sprzeczność z środkami naszemi do ich publikacyi. Obawa ta ziściła się: w miesiącu marcu b. r. ramy naszego wydawnictwa tegorocznego były już przepełnione, druki, które przed nami leżą, obejmują przeważnie przeszłoroczny dopływ naukowy. Ujemnej stronie tego zjawiska starał się zaradzić świeżo zamknięty Sejm krajowy, podniesieniem dotacyi akademickiej ułatwiający nam przywrócenie równowagi w roku przyszłym; tém radośniej też podnoszę na początku sprawozdania stronę dodatnią, świadczącą, jak się wyraził referent komisji budżetowej poseł Zyblikiewicz o niespożytej sile narodu.

Tak jest! W spełnieniu nadziei niepłonnych, które położono nie w nas, ale w umysłowym ruchu polskim, podnosimy i stwierdzamy fakt, że ruch naukowy nie tylko się wzmacnia, ale wyźlbia sobie, że się tak wyrazimy, koryto coraz głębsze. Przyszło do tego zdrowego i życiodajnego objawu w nieuchronnej naszymi losów i doświadczeń kolei, nie jest on też czemś od życia oderwanym, tém mniej istocie narodowej wrogiem i do kosmopolityzmu dążącym zjawiskiem. Dwie pobudki czysto-narodowej natury dają temu ruchowi siłę i wytrwałość patryjotycznem zażęgnięta uczuciem. Generacja nasza pragnie rzuceniem ogólnego światła badawskiej nauki na przeszłość i terażniejszość naszą, pragnie tą przedmiotowością, z którą energiczny i rozumny lékarz bada stan najdroższej mu nawet osoby, przyjsć do zdobycia prawdy o naszej przeszłości i położeniu, o wszystkich w ogóle fizycznych i moralnych naszymi stósunkach, w imię wielkiej nadziei: *Et veritas liberabit vos!* zbawienie jest w chęci prawdy i w woli stósowania się do zdobytej prawdy! Z drugiej strony generacja ta, wiedząc jak dalece świat dzisiejszy, szczególnie po ostatnich naszymi, własnowolnych klęskach, radby przejść do porządku dziennego nad imieniem polskiem, ratuje to imię dążeniem do naukowej doskonałości w najróżnorodniejszych zawodach, ufna, że gdzie wytrwała praca, trafne odkrycie, skuteczne badanie związało się z nazwiskiem Polaka, tam przybył jeden odporny czyn więcéj, skuteczniejszy od wszelkiej protestacyi, tam zdobywając uznanie dla siebie, zdobyło się je i dla potępionego społeczeństwa. Czujemy te dwie potężne ruchy umysłowego polskiego pobudki, dotykając z bliska wszystkich jego niemal na ziemiach polskich objawów, zostając w stósunku z pracownikami najróżnorodniejszych za-

wodów. Nie przysadzając sobie tąd przewodniczenia i zwierzchnictwa moralnego, o które kusić się będziemy w lepszych czasach i po dłuższém dopiero trwaniu prac naszych, jako najlicniejsza tylko dzisiaj i najlepiej zorganizowana falanga pracowników, obowiązana wszechstronnością, obmyśleniem planu, wskazaniem i zadośćuczynieniem najnajlepiejszym potrzebom służyć całości umysłowej pracy — stwierdzamy, że z dniem prawie każdym ułatwia się i mnoży praca nasza, bo się mnoży praca powszechna, bo nad tąd, co nas tutaj zajmuje, pokrewne i przyjazne umysły myślą i pracują gdzieindziej, bo wydawnictwa nasze stają w gęstszym coraz szeregu innych wydawnictw naukowych, gdzieindziej przedsięwziętych, bo nie doznaliśmy nigdy odmowy pomocy i rady, bo młodzi pracownicy zaprzęgają się ochotczo do naszych ciężkich często zadań, bo powierzone nam do użytku skarby wzniesają nietylko dyletancką ciekawość, ale poważne i wytrwałe zajęcie, bo bez porozumienia i organizacji zastęp ten mnożący ożywia myśl jedna, jedno szlachetne dążenie, aby utrzymać nad burzliwymi i nieprzyjaznymi falami świata stary sztandar naszej cywilizacji.

Wytlumaczywszy ogólną na faktach opartą uwagę nasz wzrost i postęp w pracach, uznany i dzisiaj przez Dostojnego naszego Wiceprotektora, przechodzę do właściwego mego zadania.

Dwa są szczególniejsze kierunki działania naszego w Akademii: jeden, który przyjmuje, sądzi i ogłasza prace bądź to samychże członków, bądź po za instytucją stojących uczonych; drugi, który daje sam pracy początkowanie, potracą ją ku zadosyuczynieniu najbliższym i najgorętszym potrzebom naukowym. Pierwszy znajduje swoje ognisko w Wydziałach, drugi w komisjach przez Wydziały powo-

lanych i kierowanych. Odłączymy w tegoroczném sprawozdaniu te dwa kierunki pracy, aby postawić obok siebie obrazy owoców terażniejszości i dążeń przyszłości. Przejdziemy kolejno dostarczone Wydziałom i przeznaczone do druku lub drukujące się prace, złożymy w całość jeonego obmyślanego planu zorganizowaną już dzisiaj działalność komisij akademickich.

Z zakresu matematycznych nauk dostarczył ubiegły rok sześciu prac: Dra Oskara Fabiana: *Obliczenie wartości nieskończonych a zwłaszcza szeregów o bardzo słabój zbieżności*; Czł. Wawrzyńca Żmurki: *Przyczynek do rachunku przemienności*, który wywołał: Uwagi Dra Fr. Mertensa: *O funkcji oskulacyjnej* Żmurki i odpowiedź na te uwagi: *O ważności i zastosowaniu funkcji oskulacyjnej w rachunku przemienności*; Dra Dominika Zbrozka: *Teoryję planimetru biegunowego*; Czł. W. Zajączkowskiego: *Teoryję ogólną rozwiązań osobliwych równań różniczkowych zwyczajnych*. Z zakresu Fizyki, Astronomii i Klimatologii było rozpraw pięć, a mianowicie: dwie Czł. Karlińskiego: *Przyczynek do teoryi wahadła sekundowego i: O okresowych zmianach ciepłoty powietrza w Krakowie*; Czł. Kuczyńskiego: *Nowy sposób oznaczenia biegunów matematycznych w prętach magnetycznych, oraz ilości nagromadzonego w tych biegunach magnetyzmu wolnego, w mierze bezwzględnej*; Dr. Karol Olszewskiego: *O dwóch bateryjach galwanicznych swojego pomysłu*; Dr. Oskara Fabiana: *O linii prężności wody nasyconej*. Z zakresu Chemii podał: Czł. kor. Dr. Radziszewski: *O działaniu siarki na sole borowe kwasów aromatycznych*; Czł. Czyrniański: *Teoryję mechaniczno-chemiczną, na nowo rozwiniętą*. Z nauk przyrodniczych dostarczono prac pięciu:

Czł. Alth: *Rzecz o belemnitach, a w szczególności o belemnitach krakowskich*; Dr. Godlewski: *O powstawaniu i znikaniu skrobi w gałeczkach zieleni*; Dr. Janczewski: *Poszukiwania nad rozwojem płodnicy u krasnorostów*; Dr. Rostafiński: *Historyja wydętki korzonkowatości*; Dr. Kamiński: *Porównawcza Anatomija piérwiosnowatych*. Zakres fizjologii i umiejętności medycznych dostarczył rozpraw trzech, mianowicie: Dr. Zawilski: *O przężności gazów w tkankach w stanie chorobowym*; Dr. J. Merunowicz: *O wpływie środków wznieczających silny ruch robaczkowy jelit na wydzielanie limfy*; Dr. Tadeusz Browicz: *O pozimniczych zmianach w wątrobie, śledzionie i szpiku kostnym*. W ogóle było na Wydziale matematyczno-przyrodniczym rozpraw 21, przeciętnie 2 na jednym posiedzeniu Wydziału.

W oddziale historyczno-filozoficznym czytano: Z zakresu historii rozpraw sześć, a mianowicie: Czł. Szaranowicz: *Rzecz o beneficjach ruskich w czasach Rzeczypospolitej*, rozprawę, która w skutek niezależnych od autora i Akademii przyczyn osobno wydaną została; Czł. K. Stadnickiego: *Monografię o Koryatowiczach*, jako dalszy ciąg wznovionych przez Autora badań nad dziejami synów Gedymina; Czł. J. Szujskiego: *Rzecz o zjeździe Kaliskim r. 1343*; Czł. A. Walewskiego: *Dalszy ciąg dziejów bezkrólewia po Janie III*; Dra S. Smolki: *Rzecz o Archiwach w W. Ks. Poznańskim i Prusiech zachodnich i wschodnich*; Dra A. Sokołowskiego: *Elekcycja czeska po śmierci Zygmunta Luksenburczyka*. Z zakresu archeologii: A. Honorego Kirkora: *Pokucie pod względem archeologicznym*, jako sprawozdanie z wycieczki podjętej, tegoż: *Sprawozdanie z archeologicznej wycieczki*

w okolicy Krakowa; Czł. n. K. Hoszowskiego: *Wiadomości historyczne o kościele katedralnym krak., tudzież o rezydencji prymasów i biskupów w Krakowie*. Z zakresu prawa rozpraw cztery: Czł. Burzyńskiego: *O prawie bliższosci w Polsce*; Czł. Zielonackiego: *Czy w prawie rzymskiem można było zasiedzieć na mocy wyroku*; Czł. U. Heyzmanna: *O uprawnieniu per subsequens matrimonium podług prawa kanonicznego*; Dra Michała Bobrzyńskiego: *O nieznanym układzie prawa polskiego z XVI w. przez J. Sierakowskiego*. Zakresu filozofii tyczą się dwie prace: Dra Kruczkiewicza: *O filozofii Lucyjusza Anneusza Seneki* i Dra Maurycego Straszeńskiego: *Jan Śniadecki*. W ogóle przedstawiono Wydziałowi prac piętnaście.

Wydział dla filologii, historii, literatury i sztuki z zakresu lingwistyki polskiej otrzymał prac trzy: Od Czł. Karola Mecherzyńskiego: *Wzór odmian gramatycznych wedle Psalterza floryjańskiego*, od p. O. Kolberga: *Rzecz o właściwościach mowy w Wielkopolsce*, od p. Z. Glogiera: *Nazwy weselne*. Z zakresu biblijografii: od Dra Wisłockiego: *Kezania niedzielne czeskie z manuskryptów biblijoteki dzikowskiej*, od Dra Celichowskiego: *O autorze Ustaw prawa ziemskiego polskiego*. Zakresu historii literatury i oświaty dotknęli: Czł. Karol Mecherzyński: *Konrad Celtis i jego pobyt w Polsce*; Czł. Z. Węclewski: *Groddek na uniwersytecie wileńskim*; A. Wejnert: *O bractwach literackich w Polsce*; A. Moczyński: *Kronika szkoły pijarskiej w Międzyrzeczu koreckim i kronika szkoły pijarskiej w Lubieszowie*; Dr. Seredyński przedstawiając *Rys działań dyrekcji drukarni w Warszawie wedle urzędowego sprawozdania J. Głu-*

szyńskiego. Historyja sztuki zapełnia wspólnie z Archeologią cały tegoroczny Pamiętnik obu wydziałów, a mianowicie dostarczyli: Czł. Władysław Łuszczkiewicz: *O kościolach i rzeźbach Duninowskich*, p. M. Sokołowski: *O ruinach na ostrowiu jeziora Lednickiego*. W ogóle przedstawiono Wydziałowi dla filologii prac trzynaście, trzem Wydziałom Akademii razem prac 49.

Wydano w ciągu tego roku: na Wydziale matematycznym IIgi tom Rozpraw i Sprawozdań tego Wydziału, na ukończeniu jest tom IIgi Pamiętnika, w druku zaś tom III Rozpraw. Na Wydziale historyczno-filozoficznym Rozpraw i Sprawozdań tom III i IV, na ukończeniu tom V, osobno wydano pracę Dra Maurycego Straszeńskiego o *Janie Śniadeckim*. Na Wydziale filologicznym: Rozpraw i Sprawozdań tom II i III, w druku IV, wspólnie wydają oba Wydziały w tym roku Pamiętnik wyłącznie Archeologii i historii sztuki poświęcony, który jest na ukończeniu.

Przechodzimy z kolei do prac, którym Akademia sama daje początek i pobudkę, do prac komisyj Wydziałowych. Ważność ich podwójna: komisyje gromadzą neutralny materiał naukowy na całą przyszłość naukowego badania, komisyje, pracując na gruncie polskim, zbierają materiał naukowy wyłącznie polskich tyczący się rzeczy, stają się skarbnicą nauki o rzeczach polskich. Wobec ograniczonej statutem liczby członków Akademii, komisyje korzystają z innego postanowienia statutu: wzywają na uczestników pracy siły z poza grona Akademii, siły młode a fachowe, pomnażając przez to niezmiernie zasób zdolności i pracy, sięgając też tam, gdzie dotąd nieprzyjazne okoliczności zakorzenić się nie pozwoliły. Bliżsiemu prac tych niech tu będzie wolno podnieść fakt, trzyletniem spraw-

dzony doświadczeniem, że jeżeli uznany wśród kół poważnych kraju i zagranicy, kierunek zdrowy i przewodnictwo trafne zawdzięczamy członkom naszej instytucji, jeżeli im i uczonym zgłaszającym się do pism naszych, zawdzięczamy, nieustanne Wydziałów ożywienie: to ilekroć idzie o pracę mozolną a wytrwałą, o gorące podjęcie i chętną służbę poszukiwaniom naukowym, o rozumną walkę z ogromem niezbadanego materiału, komisje akademickie, do których wstąpili także nasi nadzwyczajni członkowie, są tym zastępem pełnym poświęcenia, który podniósł do szczytu należenie do komisji akademickiej, bo dbał zawsze o rzecz samą, o dobro tej instytucji, nie o tytuł, jaki mu służy w jej gronie.

Dokonano ostatecznie w tym roku uorganizowaniem Komisji dla zadań historii literatury i oświaty w Polsce całkowitego planu badania naukowego rzeczy polskich. Komisja fizjograficzna, najstarsza z komisji instytucji naszej, bo od roku 1865 istniejąca, podzielona na liczne sekcje, a uzupełniona komisją do badania naukowego zdrojowisk krajowych (balneologiczna) daje tym poszukiwaniom podstawę w poznaniu przyrodniczych właściwości ziemi naszej badając je stałymi obserwacjami i wycieczkami, a składając zdobycze w muzeum i sprawozdaniach drukowanych. Świeżo założona komisja antropologiczna za inicjatywą Prezesa Akademii, podjęła, jak ujrzymy bardzo skutecznie, badanie człowieka z jego fizycznej i psycho-fizycznej strony, przygotowując etnografię ludu polskiego w najobszerniejszym tego słowa znaczeniu. Krok dalej w sferę moralną idą komisje drugiego Wydziału: archeologiczna, zajęta badaniem zamierzonego przedhistorycznego czasu i niepiśmiennych zwyczajów dziejowego życia; historyczna poświęcona

badaniu przeszłości narodu; prawnicza, zwrócona, jak ujrzymy, zarówno ku badaniom prawa polskiego, jak ku zadaniom w stósunku z dzisiejszém życiem zostającym. W trzecim Wydziale komisyje: biblijograficzna, historii literatury i oświaty, i komisya historii sztuki podejmują gromadzenie faktów do dziejów umysłowej czynności na ziemiach polskich od zestawienia w całość ruchu wydawniczego do odsłonięcia dziejów szkół, zakładów naukowych i dokładniejszego poznania życia i myśli pisarza, poety, sztukmistrza, który ślad swój na ziemi polskiej zostawił; gdy komisya językowa, zajęta słowem polskiém, jako ostatnim przyrody i ducha narodu wyrazem, zamyka koło badań, rozpoczęte u ziemi, a skończone w najpiérwszym duchowości ludzkiej objawie, którym, niby w szatę daną od Boga, pokrywa się twory myśli, uczucia i wyobraźni.

Jeżeli w tych kadrach skuteczność pracy i rezultata jój nie były wszędzie jednostajnymi, wina w tém nie przewodniczących, nie uczestników, ale wina: ówdzie świeżo rozpoczętej pracy, gdzieindziej jeszcze wina niedostatecznych materyjalnych środków wobec wielkości zadania. Pożytki wszędzie były znaczne, choć nie wszędzie równe: rzeczą przyszłości wyrównać, co sprawiła różnica czasu i sił, nadzieją przyszłości, że praca nad polskimi rzeczami w Akademii stanie się popularną w kraju sprawą.

Najstarsza z komisyj akademickich fizyjograficzna, pod przewodnictwem Dra Kuczyńskiego, a sekretaryjatem Dra Aleksandra Kremiera wygotowawszy IX tom Sprawozdań pod redakcją przewodniczącego, a z współudziałem Dra Karlińskiego w dziale meteorologicznym, zebrała tego roku znaczne zasoby nowego materyjału bądź przez obserwacje w założonych już stacyjach; bądź przez

podróże lub nadsyłane spostrzeżenia naukowe. Dostarczyli go mianowicie: w sekcji meteorologicznej: Członkowie Kuczyński i Karliński, pp. Boehm, Łomnicki, Majewski, Wierzbicki, Trattng. W sekcji botanicznej podejmowano badania Flory krajowej w Stanisławowskim i Kołomyjskim przez p. Ślendrańskiego, w okolicach Krakowa i Tatrach przez p. Kulczyńskiego, w okolicach Janowa przez prof. Króla, p. Kotowicz badał okolice Bięcza. W sekcji zoologicznej badano faunę szarańczaków (prof. Łomnicki), galasówek, komornic i pasożytów (p. Wachtl), pajęczaków (p. Kulczyński). Pomiarami w sekcji orograficznej trudnili się prof. Kuczyński i Kolbenheyer (w Tatrach), badaniem geologicznym Podola Dr. Stanisław Olszewski, Członek Alth badał trasę kolei tarnowsko-lełuchowskiej i dolinę Złotej Lipy aż po Zbrucz. Tytońskimi warstwami w okolicach Rogoźnika i Maruszyny, wedle skamielin nadesłanych przez p. L. Kamieńskiego trudnił się p. Zaręczny. — Zbiory muzealne wzrosły tego roku szczególnie: zbiorem galasówek od p. Wachtla, szarańczaków od p. Łomnickiego, zielnikami dostarczonemi przez pp. Kulczyńskiego i Kotowicza; okazami geologicznymi od pp. Olszewskiego, Sochánika, Bernadzikiewicza, L. Kamieńskiego, Nałęcza Kęszyckiego (skamieliny). — Rozpoczęto gromadzić okazy ryb krajowych. Porządkowanie zbiorów szło dalej za pilną pracą pp. Zaręcznego i Kulczyńskiego. Rezultaty tegorocznych badań znajdują miejsce w dziesiątym tomie Sprawozdań komisji. W bliskim związku zostająca komisja balneologiczna pod przewodnictwem Dra Dietla a sekretaryjatem Dra Ściborowskiego rozpoczęła też swoje czynności od zawiązania stósunków ze wszystkimi prawie

zakładami wód mineralnych, nietylko w Galicyi, ale ziemiach polskich, celem nowego naukowego ich zbadania.

Komisya antropologiczna, wypracowawszy instrukcje i tablicowe schemata do wypełnienia spostrzeżeniami nad fizycznością naszej ludności, zebrała znaczny acz jeszcze niedostateczny zbiór obserwacyj (przeszło 4000) od 27 starostw powiatowych, do których się w czasie poboru wojskowego w roku przeszłym udała. Ponowienie tego wezwania w tym roku przyniesie zapewne uzupełniające plony. Zużytkowaniem tych spostrzeżeń zajmuje się obecnie komisya, która w ciągu tego roku jeszcze rozpocznie pierwszy tom swoich Sprawozdań. Badania statystyki żywotności etnicznie wyróżnionych rodów, jak niemniej śmiertelności i denegeracji mniejszy dotąd plon przyniosły: prof. Kosiński z Wadowic dostarczył tu zajmujących wykazów. Rozpoznawano też naukowe czaszki cmentarzysk pokuckich, babickich i czaszkę z Daniłowicz przez p. Zawiszę determinowaną, a pierwsze, przywiezione z wycieczki archeologicznej p. Kirkora dały powód rozprawie Dra Kopernickiego, sekretarza komisji, umieszczonej w Pamiętniku Wydziału matematyczno-przyrodniczego. W zakresie etnografii w ścisłym słowa tego znaczeniu, odbył p. O. Kolberg z pomocą Akademii podróż naukową przez W. Ks. Poznańskie, Prusy zachodnie do Kaszub, z powrotem przez ziemię Michałowską i Warmię, której rezultata objął dalszy tom jego materiałów etnograficznych z pomocą Akademii wydanych (W. Ks. Poznańskie t. I).

Wielostronnie związana z etnografią komisya archeologiczna dostarczywszy do tegorocznego Pamiętnika obszerną pracę p. J. N. Sadowskiego: *O drogach handlowych greckich i rzymskich przez porzeczka Odry, Wisły, Dniepru*

i *Niemna*, przedsięwzięta zbadanie najbliższej okolicy Krakowa pod względem przedhistorycznych zabytków. W wycieczkach tych wzięli udział czł. komisji: Kirkor, Uminski, i hr. Strutyński. Z wycieczki na Pokuciu zdał p. A. H. Kirkor obszernie sprawę w archeologicznym opisie tego ważnego ziemi polskiej zakątka. Prowadzono dalej repertoarz archeologicznych odkryć i katalogowanie Muzeum akademickiego. Podjęto myśl zebrania epigrafiki średnio-wiecznej, do czego już Tow. nauk. krakowskie pewne przygotowało materiały. Zajęto się rozbiorem bronzów muzeów tutejszych, której to mozolnej pracy podjął się hr. J. Szembek. Czytali na posiedzeniach komisji: czł. K. Hoszowski: *O domach Długosza w Krakowie*, p. M. Sokołowski: *O pracy Mierzyńskiego: Danae i Perseusz w Ermitażu petersburskim*.

Komisja historyczna, pracująca w dwóch ogniskach, bo we Lwowie pod przewodnictwem A. Bielowskiego zbiera się co miesiąc jej oddział, bardzo licznych mający pracowników; powiększyła tego roku znacznie zastęp sił swoich za skazówkami, przywiezionymi z podróży naukowej po archiwach wielkopolskich i pruskich przez Dr. St. Smolkę. Zdołała ona dotąd pozyskać pomoc lub pracowników przy archiwach zagranicznych w Paryżu, Wiedniu, Florencji, Monachium, Dreźnie, Królewcu, Gdańsku, Braunsberdze. O archiwach i zbiorach inflanckich zdawał jej sprawę w roku zeszłym p. Klemens Kantecki. Od zbiorów polskich wszędzie chętniej doznawała pomocy: użyzione przez ks. W. Czartoryskiego Teki Naruszewicza, wyzyskiwane bardzo starannie i wielostronnie przyczyniły się немало do skutecznego jej ruchu. W ciągu roku wydała: księgę pamiętniczą Stefana z Proszcza Medekszy,

będącą niejako uzupełnieniem, wydanej przez Tow. nauk. krak. księgi pamiętniczej Jakóba Michałowskiego. Wydaniem zajął się Dr. Władysław Seredynski, kustosz Akademii. W skład jej wydawnictwa wszedł także IV tom Prawa polskiego pomników, mieszczący Synodyki krakowskie XIV w. wydane w połączeniu z Synodykami M. Trąby przez czł. prof. Ul. Heyzmana. Tak spełnionym został plan nakreślony wolą Z. A. Helcla wyrażoną w przedmowie do II tomu Pomników; wszakże wydawnictwo nieustaje, przechodzi tylko odtąd na komisję prawniczą, która je dalej prowadzić nieomieszka. Na ukończeniu jest *Kodeks małopolski* mieszczący 371 dyplomatów od r. 1178 do 1386, staraniem p. Dr. Fr. Piekosińskiego wydany, zebrany z dokumentów klasztornych, starych cennych kopiarzy, Tek Naruszewicza i oblat tutejszego archiwum. Stoi on równolegle z kodeksem kapitulnym przez Akademię wydanym i tynieckim, który niebawem Zakład Imienia Ossolińskich w świat puści: gdy też w najbliższych latach wyjdą nowe zbiory dyplomów od najstarszych poczynające: kodeks wielkopolski (staraniem Tow. przyj. nauk. w Poznaniu) i mazowiecki (przyw. nakładem w Warszawie) a Akademia przystąpi do wydania I tomu kodeksu miasta Krakowa (już zebranego) spodziewać się należy, że na gruncie tak przygotowanym, historia nasza po rok 1386 zyska ten konieczny grunt dyplomatyczny, który posiadają postronne a który u nas bywał dotąd bardzo niejednostajnym i niedostatecznym. Niemniejszą była staranność komisji o wieki Jagiellońskie mianowicie o XV, dla którego zbiór aktów politycznej natury pod redakcją pp. Szujskiego i Sokołowskiego jest już w połowie wydrukowany a zbiory

do Jana Albrechta i Aleksandra, docierające do epoki Tomicyjanów w przyszłym zapewne roku pójdą pod prasę.

Inne ważne prace komisji zbiegły się około trzech rocznic, które w najbliższych latach Akademia obchodzić zamierza. Na rok 1880 przypada czterechsetna rocznica śmierci Długosza, najznamienitszego historyka Polski a obok Machiawella i Europy wieku XV, którego pamięć wspólnie z archeologami naszymi postanowiono uczcić, odnowieniem grobowca na Skałce i książką zawierającą Regesta jego życia, o ile po pięknej pracy naszego członka Zeissberga jeszcze uzupełnić się dadzą. Sejm krajowy, przeznaczając subwencyję na restauracyję pomników, umieścił ów grobowiec między najpilniejsze restauracyje przyszłego roku.

Druga rocznica na r. 1879 przypadająca, przypomina wielkiego męża krakowskiego grodu, jednego z najnakomitszych książąt kościoła XVI wieku, prawdziwie europejskiego człowieka K. St. Hozyusza. Za porozumieniem z Tow. hist. Warmińskiem przygotowuje téż komisya na ten rok: historyczną korespondencyję Hozyusza, dzieło wielkich rozmiarów, zdolne rzucić wiele nowego światła na epokę reformacyi nietylko w Polsce saméj, ale wszędzie, gdzie sięgały szerokie wpływy kardynała. Praca znacznego wymagająca nakładu jest w toku i cieszy się już dzisiaj żywym udziałem obcych. Przewodniczy komitetowi do Hozyjanów uproszony przez komisję X. kanonik Golian, pracę przygotowawczą objął głównie prof. Wincenty Zakrzewski.

Trzecią nareszcie rocznicą jest 1883 r., jako dwóchsetletni jubileusz wielkiego czynu ostatniego naszego pełnego chwały króla: Jana III. Obchodzić go będziemy da Bóg wydawnictwem: *Acta Regis Joannis III.* Bogatemi

zasobami biblioteki Willanowskiej do tego panowania trudni się członek komisji p. Fr. Kluczycki — w archiwum spraw zagranicznych paryskim pracuje p. Kazimierz Waliszewski, który dokonał już wyzyskania znacznej części, bo 17 ksiąg archiwalnych do stosunków francusko-polskich tego czasu.

Zwracając uwagę na te przygotowawcze prace, których wspomnienie tutaj, może przysporzyć nam pomocy w poszukiwaniach, wspomnę z gotowych do druku manuskryptów komisji, czekających wydania, tylko: Najstarsze księgi miejskie krakowskie r. 1362 a więc czasów Kazimierza W. sięgające, Listy A. Zebrzydowskiego, znalezione przez Dr. Wisłockiego; Historję zakonu Jezuitów i Polski od 1579 — 1639 r. J. Wielewickiego w trzeciej części już do druku gotową. Kończymy zaś podzieleniem się najważniejszą wiadomością, że tom III Monumentów historii polskiej, objąć mający dalszy ciąg Annalów, żywoty św. Stanisława, św. Jacka, św. Jolanty — pod redakcją A. Bielowskiego a za współdziałaniem grona lwowskiego, rozpoczęto już drukować we Lwowie kosztem Akademii, do której to najpoważniejsze i najmonumentalniejsze wydawnictwo historyczne polskie z prawa należało, a pod której opiekę oddanem zostało przez najszanowniejszego wydawcę i jego kolegów.

Komisja prawnicza obejmując odtąd po historycznej dalsze wydawnictwo starożytnych prawa polskiego pomników, określiła sobie prócz tego dwa zadania. Jednem jest zbieranie prawa zwyczajowego przysłów i wyrazów prawnych w Polsce, na wzór owego, które prof. Bogiszcz z Akademią Zagrzebską przedsięwziął; drugim podejmowanie naukowe, teoretyczne kwestyj z zakresu prawa i nauk poli-

tycznych, będących w kraju na porządku dziennym.— Podjęli nadto członkowie komisji prawniczej wspólnymi siłami, z wzwaniem sił zamiejscowych, pracę około wydania Encyklopedyi nauk prawnych w języku polskim, które to przedsięwzięcie, dogadzające zarówno naukowej jak praktycznej potrzebie, licząc wszakże na tę ostatnią, nie wchodzi w ramy przysyłanych wydawnictw Akademii.

Bezpośrednio po ukończeniu Biblijografii XVI wieku K. Estreichera, która w świecie uczonym, jako niezbeżdna towarzyska badania tak przyjażnie powitana została, poczyniła komisja biblijograficzna na starania i nakłady do prac nad XVII i XVIII wiekiem pod względem biblijograficznym. Prace te postępują rażno pod okiem przewodniczącego. Znaczną około nich zasługę ma czł. kom. p. Mieczysław Pawlikowski. Biblijografija XIX wieku z współdziałaniem Akademii wydawana doszła do litery P.

Dokonano organizacyi komisji dla zadań w zakresie historii literatury i oświaty w Polsce. Przewodnictwem objął czł. Tarnowski, sekretarstwo Dr. Wł. Wiśłocki. W rozpoczęciu prac bardzo obszerny plan wypełnić mających, podjęto zbadanie aktów i listów po Kołłątajcu, tycających się jego działalności w sprawach naukowych, niemniej archiwum prywatnego, mieszczącego znakomite materiały do dziejów komisji edukacyjnej. Rozpoczęcie wydawnictwa komisji, zamierzającej wydawać rzadkości literackie i rękopiśmienne zabytki literatury, jak niemniej materiały do historii oświaty w Polsce odłożono do jej przyszłego uposażenia.

Komisja historii sztuki, która umieściła w bieżącym Pamiętniku obszerne rozprawy czł. Łuszczkiewicza i p. Maryjana Sokołowskiego z podróży Wielkopolskiej

przywiezione, zarządziła w ubiegłym roku wycieczkę w okolicy Proszowic, poświęconą w szczególności badaniu romańskiego kościoła w Kościelcu. Dokonał tego badania czł. Łuszczkiewicz. Czł. kom. p. Gebauer ofiarował jej mnóstwo architektonicznych rysunków z swoich po kraju podróży, które w połączeniu z wielkim zasobem rysunków z budowli, obrazów i ornamentyki, przez czł. W. Łuszczkiewicza wykonanych lub zarządzonych, wystarczyłyby już dzisiaj na utrzymanie pisma obrazkowego, historii sztuki poświęconego, którego nakład wszakże na przyszłorocznym budżecie dopiero znaleźć się może.

Z przeszłorocznych sprawozdań wiadomo o podjęciu wielkiej słownikowej pracy przez komisję językową. W wykonaniu częściowym tego planu, przystąpiono do opracowania słownika języka staropolskiego aż po wystąpienie literackie pierwszego znaczniejszego pisarza w języka polskim Mik. Reja. Rozesłano stósowne instrukcje: jakoż niebrakło pierwszych pracy owoców. Zgłaszali się z dostarczeniem materiałów bądź słownikarskich, bądź zbiorów prowincjonalizmów: prof. Rymarkiewicz, p. Parylak Z. Gloger, W. Wisłocki, p. Witkowski, p. Kosiński. Przewodniczący odczytywał dalszy ciąg swoich uwag: O skażeniu języka polskiego. Od p. Jana Karłowicza otrzymała komisja niewydaną gramatykę języka litewskiego, przez X. Jana Czuldę. Wydawnictwo średniowiecznych zabytków językowych komisji, jak niemniej innych materiałów rozpocznie się w roku przyszłym, uprzedzając i służąc za przygotowanie do wielkiej pracy słownika, wymagającej długich lat do ukończenia.

Takim jest krótki rys prac akademickich w ciągu ostatniego roku dokonanych lub w toku będących. Potwier-

dzać on się zdaje to, cośmy powiedzieli na początku, fakt wzmagającego się ruchu Akademii wśród rosnącego powszechnego ruchu umysłowego. Jedno i drugie jest tém bardziej uznania godném, że wychodzi zwycięzko z walki z dość mnogimi nieprzyjaznymi żywioły. W ślad za wielkimi nieszczęściami narodowemi, wbrew hasłom, które nawołują do pracy w kraju i dla kraju, objawiają się zwykle w nieuchronnej kolei centryfugalne dążenia, rozpaczające cicho o możności i skuteczności téj pracy, padające téż ofiarą obcych myśli i obcych wpływów. Są inne w najlepszej często wierze, obawiające się twardej przedmiotowości naukowego badania, aby nie naruszyć ideałów, aby nie dotknąć illuzyj pozostałych, aby nie wyjść po za przykrojoną miarę narodowej tendencji. Są inne jeszcze, które wymagając dziwnie niezdrowego ascetycznego patryjotyzmu, jak w polityce obawiają się wszelkiego paktu z władzą, tak w nauce pomocy téj władzy i pracy w danych, chociażby przyjaznych warunkach. Są nareszcie różne rodzaje ubierającego się w szaty narodowe warcholstwa, które z instynktu, przeczuwającego własną śmierć w podniesieniu umysłowego poziomu społeczeństwa, gotowe zawsze szamotać się bezsilnie przeciw spokojnej i świadomej sobie pracy.

Droga nasza i tym roku prowadziła wśród licznych takich przeciwności, *per ignes, suppositos cineri doloso*. Stawiała nas wielokrotnie pod pręgierzem rzekoma królowa opinija, za winy, którym winni nie byliśmy, za strzeżenie granic naszego działania, które aby skuteczném było, od bieżących spraw politycznych najskrzętniej stronić powinno. Chciano nas wielokrotnie wyciągnąć z zachowawczej neutralności naszej, która się opłaca krajowi coroczną daniną ty-

siąca nowych zdobyczy dla wiedzy o jego naturze, o jego ludności, o jego dziejach, o jego umysłowym życiu. Pociągano nas do odpowiedzialności nawet za oszczędność dla celów naukowych, nas, którzyśmy abnegację z koniecznych potrzeb, abnegację z wystawności i wygody, doprowadzili do ostatnich granic, a jeżeli rozszerzamy budynek nasz, to dla leżących w pakach książek i wypiętrzonych muzealnych zabytków. Minęło to wszystko, nie na długo zapewne, bo każda nowa droga w społeczeństwie już dla tego samego bezpieczną być nie może, że nie od razu staje się powszechnie zrozumiałą. Tém milój téż, przynajmniej raz do roku, widzieć napełnioną tę salę dostojnymi i przychylnymi gośćmi, których sprowadza rzetelny dla Instytucyi naszej interes. Tém milój zdać im sprawę z czynności naszych i wypowiedzieć w tym gmachu, poświęconym badaniu ludzkiej prawdy, wielką obietnicę i prawdę Bożą: *Et Veritas liberabit vos!* Dalecy jesteśmy od zarozumiałego twierdzenia, jakoby służba nauce i popieranie naukowych celów było jedyném i wyłączném polem, którego uprawy domaga się dobrze rozumiany interes zachowawczy narodu, dalecy również od twierdzenia, aby nauka, chociaż najbardziej kwitnąca, zdolną była dać tę energiję woli społeczeństwu, które poznawszy co dobre i prawdziwe, chce tego dobra i prawdy: pomiędzy wiedzą i wolą może być otchłań, a wiedza może być ową wiedzą, która wedle słów wielkiego greckiego tragika: nie pomaga wiedzącemu. Ale w téj wielkiej całości indywidualnych, społecznych i narodowych zadań, które trzeba spełnić, chcąc żyć jako człowiek, obywatel i syn historycznego narodu, w téj walce o warunki życia materialnego i moralnego, nigdy człowiek, społeczeństwo, naród,

któremu dziwne jakieś zaślepienie nie odebrało resztek bożego daru mądrości, nie odepchnął od siebie wiedzy i nauki, nie odepchnął środków rozszerzenia swego widnokągu umysłowego, środków badawczych poznania siebie i porównania się z innymi. My zaś potrzebujemy tego środka więcej niż inne narody. Potrzebujemy, aby nie być martwą falą poruszaną biernie sprzecznymi prądami wykształconego wyżej zachodu, potrzebujemy, aby umieć wybrać z pełni jego życia, to co prawdziwe, zdrowe i pożyteczne, a odrzucić co zgubne i fałszywe; potrzebujemy, aby niestawać się pastwą wyższości jego wiedzy i pracy, my, którym Bóg nie skąpił nigdy talentów i przyrodzonej twórczości ducha, potrzebujemy, aby się otrząść z partykularyzmu, chociażby to był nawet partykularyzm cierpienia i nieszczęścia. Twarde Opatrzność zesłała na nas lata, bądźmy twardymi, powiedzmy sobie, coby nam mogli powiedzieć inni, a po latach pracy i wytrwania, może powiemy kiedyś innym, obcym, czego oni sobie nie powiedzieli. Obszar wiedzy i badania jest niezmierny, niby struny na olbrzymiej harfie od ziemi do niebios sięgającej, duchy narodów grają na niej kolejno pieśni, do jakich je nastroiła szkoła wiekowych doświadczeń, nasza struna, która tak wspaniale odezwała się w poezji i sztuce, nie skończyła jeszcze psalmu, wysnutego z naszych z losem i światem zapasów. I tutaj, w tym niepokonanym dążeniu do prawdy i pracy, tutaj, jakimikolwiek byłyby nasze losy, spoczywa rękojmia naszej niespożytości. Daje ona się czuć żywiej w rocznicę pamiętnego dnia u schyłku politycznych dziejów naszych, w których ustanowieniem prawdziwych warunków istnienia państwa uderzono w dwuwiekową anarchię, do zależności i upadku prowadzącą. Jak

w ówczas, tak dzisiaj szukanie podstawy prawdy, twarde rachowanie się z rzeczywistością są hasłem zbawienia, w ówczas, aby odżyć w nowych warunkach, dzisiaj, aby przetrwać, wygrzebać się z ruin, utrzymać między żyjącymi. A prawdzie i pracy nigdy Bóg nie odmówił przyszłości.

DODATKI

do wykazu prac ogłoszonych przez Członków nadzwyczajnych Akademii

według wiadomości później nadesłanych.

Baraniecki Adryjan..

5. O materyjałach do Topografii i Statystyki lékarskiej Podola. Petersburg 1862.
6. O badaniach topograficzno-lékarskich, jako jedném z głównych zajęć Towarzystwa lékarzy Podolskich rozprawka odczytana na publiczném zgromadzeniu Towarzystwa, ogłoszona drukiem w „Przyjacielu zdrowia“ 1862 r.
7. Przyczynek do Notatek o historii akuszeryi w Polsce Dra Zielennewskiego, drukowany w Tygodniku lékarskim wyd. w Warszawie (1861 Nr. 43).
8. Notatka biblijograficzna o pracach lékarzy polskich stale lub czasowo zamieszkałych we Francyi od roku 1861 do 1868; umieszczona w roczniku Tow. paryskiego lékarzy polskich. T. III. 1868 r.

Brandowski Alfred.

10. Rozbiór krytyczny Gramatyki łacińskiej Zygmunta Samolewicza. Lwów 1876.

Chrzanowski Leon.

11. O dążeniach i policyce Moskwy na Wschodzie. Kraków 1866.
12. Pisma wojskowo-polityczne podawane rządowi polskiemu, angielskiemu, francuskiemu, tureckiemu i piemonckiemu przez generała Wojciecha Chrzanowskiego w okresie od r. 1830 do 1856; wydał i objaśnił zarysami społecznych zdarzeń Leon Chrzanowski. Tom I. Kraków 1872.
13. „Pułascy“, powieść historyczna, dwa tomy. Kraków 1872.
14. „Przyszłość“, poemat dramatyczny. Kraków 1873.

Prace redakcyjne.

1. Stała współredakcja dziennika „Czas“ od r. 1853 do 1864.
2. Redakcja dziennika „Wiek“, wychodzącego w Krakowie w r. 1864.
3. Trwała korespondencyja polityczna z Wiednia do dzienników: „Czas“ (1867—1870, 1875—1876), „Dziennik poznański“ (1865—1867, 1873—1876 r.).
4. Artykuły literackie, listy treści politycznej w różnych czasopismach i dziennikach, jako to: w krakowskim „Przeglądzie naukowym“ (1850 r.), w poznańskim „Krzyż a Miecz“ (185?), w krakowskim „Przeglądzie polskim“ (1866—1869 r.), w wiedeńskich „*Neueste Nachrichten*“ (1861—1863), w frankfurckiej „*Europe*“ (1863), w paryskiej „*Opinion Nationale*“ (1861—1862), „*Messenger d'Orient*“ (1874) i t. d.

Kremer Aleksander.

6. O zastosowaniu słuchu do rozpoznawania chorób. Kraków, nakładem A. W. Fusieckiego, druk Gieszkowski. 1841, str. IV, VI i 230.
7. O znaczeniu drzew pod względem gospodarstwa krajowego i zdrowia publicznego, (odb. z Przegl. léc. Kraków, druk Uniwers. bez roku (1872) w 8ce, stron 8.
8. Żywy przyrodników krajowych. Żywy Ant. Andrzejewskiego (odbicie ze Sprawoz. kom. fizyogr. za r. 1868.
9. Żywy i pisma Ludwika Zeisznera (odbitka ze Sprawozdań kom. fizyogr.
10. Kremer i Rolle Józef. Materyjały do topografii léc. i higieny Podola. Cz. I. Kamieniec, place i ulice, kanały i ścieki.
11. Cuvier. Hist. nauk przyrodzonych podług ustnego wykładu ... ułożona i uzupełniona przez Madelon de St. Aży na język polski przełożyli i dodatkami do piśmiennictwa polskiego odnoszącemi się wzbogacili Gustaw Belke i Aleksander Kremer; z dodatkiem Hist. anatomii w Polsce i Litwie przez prof. Adamowicza. 5 Tom. w 6ciu Zesz. Wilno, Zawadzki, 1854—1855, w 8ce.
12. Huc. Wspomnienia z podróży po Tartaryi, Tybecie i Chinach w latach 1844—45—46 odbytej przez ks. Misyjonarza łazarzystę, z franc. przełożył Dr. Med. Aleks. Kremer. Warszawa, Orgelbrand, 1859, w 8ce, str. 623.

BIURO
AKADEMII UMIEJĘTNOŚCI W KRAKOWIE.

(Według §. 25 Stat Biuro Akademii zostaje pod wyższym nadzorem Prezesa, a bezpośrednim zarządem Sekretarza Jeneralnego).

S k ł a d.

Kustasz Muzeum i Biblijotekarz Prof. Dr. Wł. Seredyński.

Podskarbi Prof. Dr. St. Janikowski.

Pomoenik kancelaryjny Napol. Ekielski.

Wózny zarazem gospodarz domu. Jak. Kałuziński.

